

Region warszawski stołeczny w 2017 r.

Region of the Capital City of Warsaw in 2017

Urząd Statystyczny w Warszawie Statistical Office in Warszawa

Warszawa, Warsaw 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Warszawie, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Warsaw, Mazovian Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Małgorzata Bieńkowska, Edyta Błaszczak, Anna Cacko, Aneta Czyżkowska, Edyta Kaźmierczak, Teresa Kwiecień,
Justyna Kotowoda, Anna Pasterkowska, Joanna Podolska

Kierujący

Supervisor

Tomasz Zegar

Współautorzy

Coauthors

Urząd m.st. Warszawy, Biuro Funduszy Europejskich i Polityki Rozwoju
Office of the Capital City of Warsaw, Office of the European Funds and Development Policy
Kamil Przyborowski, Małgorzata Kucińska

Tłumaczenie

Translation

Agnieszka Gromek-Żukowska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Anna Cacko

ISSN 2544-5944

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/>

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office in Warsaw data – please indicate the source

00-925 WARSZAWA, AL. NIEPODLEGŁOŚCI 208,
Informacje w sprawie sprzedaży publikacji – tel. (22) 608 32 10, 608 38 10

Przedmowa

W myśl obowiązującej, od 1 stycznia 2018 r. nowej klasyfikacji NUTS 2016, wprowadzonej Rozporządzeniem Komisji Komisji UE, województwo mazowieckie zostało podzielone na dwa regiony statystyczne – warszawski stołeczny i mazowiecki regionalny. Rozporządzenie to jest rezultatem rewizji Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), w ramach której dokonano modyfikacji w podziałach na jednostki statystyczne 9 państw członkowskich UE.

W związku z nowym podziałem Urząd Statystyczny w Warszawie wspólnie z Urzędem m.st. Warszawy przekazuje Państwu drugą edycję publikacji obrazującą sytuację społeczno-gospodarczą regionu warszawskiego stołecznego.

Jednocześnie, w związku ze wzrostem znaczenia miejskich obszarów funkcjonalnych w polityce krajowej i Unii Europejskiej oraz z działaniami podejmowanymi na rzecz zintegrowanego rozwoju, w niniejszej publikacji zaprezentowano również wskaźniki dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, do którego należą gminy, w których realizowany jest instrument Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Przy opracowywaniu poszczególnych działów korzystano z wyników badań statystyki publicznej oraz danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie w zakresie powierzchni geodezyjnej i kierunków wykorzystania.

Przekazując do rąk Państwa nasze wydawnictwo wyrażamy nadzieję, że stanie się ono źródłem interesujących i przydatnych informacji dla wszystkich osób realizujących zadania długookresowych strategii rozwoju.

Dyrektor
Biura Funduszy Europejskich
i Polityki Rozwoju
Urzędu m.st. Warszawy

Maciej Fijałkowski

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Warszawie

Zofia Kozłowska

Warszawa, grudzień 2018 r.

Preface

Under the new NUTS 2016 classification valid since 1 January 2018, introduced by the Regulation of the EU Commission, Mazowieckie voivodship was divided into two statistical regions – Warsaw capital and mazowiecki regional. This regulation is the result of the revision of the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS), under which modifications were made to the statistical units of 9 EU Member States.

In connection with the new division, the Statistical Office in Warsaw together with the Warsaw City Hall presents you the second edition of the publication showing the socio-economic situation of the Warsaw capital region.

At the same time, due to the growing importance of urban functional areas in domestic and European Union policies and activities undertaken for integrated development, the publication also presents indicators for the Warsaw Functional Area, which includes gminas in which the Integrated Territorial Investment instrument is implemented.

During the development of individual chapters, the results of official statistics and data of the Marshal's Office of Mazowieckie voivodship in Warsaw in the field of geodesic area and directions of use were used.

With our publication, we express our hope that it will become a source of interesting and useful information for all persons implementing tasks of long-term development strategies.

Director
of European Funds
and Development Policy Department
of the City of Warsaw

Maciej Fijałkowski

Director
of the Statistical Office
in Warszawa

Zofia Kozłowska

Warszawa, December 2018 r.

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	13
Symbols	
Skróty.....	13
Abbreviations	
Wstęp.....	15
Introduction	
Rozdział 1. Podział terytorialny. Powierzchnia. Użytkowanie gruntów	20
Chapter 1. Teritorial division. Area. Land use	
Rozdział 2. Planowanie przestrzenne.....	23
Chapter 2. Spatial planning	
Rozdział 3. Ludność. Ruch naturalny	25
Chapter 3. Population. Vital statistics	
Rozdział 4. Edukacja i wychowanie.....	33
Chapter 4. Education	
Rozdział 5. Infrastruktura komunalna. Transport. Mieszkania.....	42
Chapter 5. Municipal infrastructure. Transport. Dwellings	
Rozdział 6. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	51
Chapter 6. Health care and social welfare	
Rozdział 7. Kultura.....	56
Chapter 7. Culture	
Rozdział 8. Rynek pracy. Podmioty gospodarki narodowej.....	60
Chapter 8. Labour market. Entities of the national economy	
Rozdział 9. Finanse publiczne	69
Chapter 9. Public finance	
Tablice.....	75
Tables	
Uwagi metodologiczne.....	142
Methodological notes	151

Spis tablic

List of tables

	str. page
Tablica I. Region warszawski stołeczny na tle wybranych jednostek statystycznych	76
Table I. Warsaw capital region compared to selected statistical units	
Tablica 1. Powierzchnia według kierunków wykorzystania w 2018 r.....	80
Table 1. Area by directions of land use in 2018	
Tablica 2. Powierzchnia i ludność w 2017 r.	86
Table 2. Area and population in 2017	
Tablica 3. Ruch naturalny ludności w 2017 r.	88
Table 3. Vital statistics in 2017	
Tablica 4. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności w 2017 r.	90
Table 4. Internal and international migration of population in 2017	
Tablica 5. Ludność według edukacyjnych grup wieku w 2017 r.....	92
Table 5. Population by educational age groups in 2017	
Tablica 6. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2017/2018.....	94
Table 6. Pre-primary education in the 2017/2018 school year	
Tablica 7. Szkoły podstawowe oraz gimnazja dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2017/2018.....	96
Table 7. Primary schools and lower secondary schools for children and youth in the 2017/2018 school year	
Tablica 8. Wodociągi i kanalizacja w 2017 r.	98
Table 8. Water supply and sewage systems in 2017	
Tablica 9. Odpady komunalne w 2017 r.	100
Table 9. Municipal waste in 2017	
Tablica 10. Zasoby mieszkaniowe w 2017 r.....	102
Table 10. Dwelling stocks in 2017	
Tablica 11. Mieszkania oddane do użytkowania w 2017 r.....	104
Table 11. Dwellings completed in 2017	
Tablica 12. Ochrona zdrowia w 2017 r.....	106
Table 12. Health care in 2017	
Tablica 13. Placówki sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 w 2017 r.....	108
Table 13. Establishments providing care for children up to 3 years of age in 2017	
Tablica 14. Placówki stacjonarne pomocy społecznej w 2017 r.....	110
Table 14. Establishments of stationary social welfare in 2017	
Tablica 15. Biblioteki publiczne (z filiami) w 2017 r.....	112
Table 15. Public libraries (with branches) in 2017	

	str. page
Tablica 16. Wybrane informacje o działalności centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w 2017 r.	114
Table 16. Selected information on activity of centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres in 2017	
Tablica 17. Bezrobotni zarejestrowani w 2017 r.	116
Table 17. Registered unemployed persons in 2017	
Tablica 18. Pracujący w 2017 r.	118
Table 18. Employed persons in in 2017	
Tablica 19. Podmioty gospodarki narodowej w 2017 r.	120
Table 19. Entities of the national economy in 2017	
Tablica 20. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według wybranych sekcji w 2017 r.	122
Table 20. Natural persons conducting economic activity by selected sections in 2017	
Tablica 21. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług w 2017 r.	124
Table 21. Entities of the national economy by sectors of manufacturing and services in 2017	
Tablica 22. Dochody i wydatki budżetów gmin w 2017 r.	126
Table 22. Revenue and expenditure of gmina budgets in 2017	
Tablica 23. Dochody budżetów gmin według rodzajów w 2017 r.	130
Table 23. Revenue of gmina budgets by types in 2017	
Tablica 24. Dochody budżetów gmin według rodzajów na 1 mieszkańca w 2017 r.	134
Table 24. Revenue of gmina budgets by types per capita in 2017	
Tablica 25. Wydatki budżetów gmin według rodzajów w 2017 r.	138
Table 25. Expenditure of gmina budgets by types in 2017	
Tablica 26. Wydatki budżetów gmin według wybranych działów na 1 mieszkańca w 2017 r.	140
Table 26. Expenditure of gmina budgets by selected divisions per capita in 2017	

Spis map i wykresów

List of maps and charts

	str. page
Mapa 1. Gminy wchodzące w skład regionu warszawskiego stołecznego oraz Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego	17
Map 1. Gminas of the Warsaw capital region and Warsaw Functional Area	
Mapa 2. Województwo mazowieckie według nowego podziału	18
Map 2. Mazowieckie voivodship according to the new division	
Mapa 3. Powiaty wchodzące w skład regionu warszawskiego stołecznego	19
Map 3. Powiats included in the Warsaw capital region	
Mapa 4. Udział użytków rolnych w 2018 r.	20
Map 4. Share of agricultural land in 2018	
Mapa 5. Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w 2018 r.	21
Map 5. Share of built-up and urbanized areas in 2018	
Mapa 6. Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w 2018 r.	22
Map 6. Share of forest land as well as woody and bushy land in 2018	
Mapa 7. Udział dróg w 2018 r.	22
Map 7. Share of roads in 2018	
Mapa 8. Udział powierzchni pokrytej planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2017 r.	23
Map 8. Share of the area covered by spatial development plans in the total area in 2017	
Wykres 1. Udział powierzchni gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (w %)	24
Chart 1. Share of the area of gminas covered by local spatial development plans (in %)	
Wykres 2. Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	24
Chart 2. Number of issued decisions on land development conditions	
Wykres 3. Ludność	25
Chart 3. Population	
Mapa 9. Zmiana liczby ludności w latach 2010–2017	26
Map 9. Population change in 2010–2017	
Mapa 10. Ludność na 1 km ² w 2017 r.	26
Map 10. Population per 1 km ² in 2017	
Wykres 4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku	27
Chart 4. Structure of population by economic age groups	
Mapa 11. Współczynnik obciążenia demograficznego w 2017 r.	28
Map 11. Age dependency ratio in 2017	
Mapa 12. Typy rozwoju ludnościowego według metody Webba w 2017 r.	29
Map 12. Demographic types by the Webb's method in 2017	
Mapa 13. Przyrost naturalny ludności w 2017 r.	30
Map 13. Natural increase per 1000 population in 2017	

	str. page
Mapa 14. Saldo migracji stałej w 2017 r.....	30
Map 14. Net permanent migration in 2017	
Mapa 15. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w 2017 r.	31
Map 15. Share of working age population in the total population in 2017	
Mapa 16. Relacja osób starszych do dzieci w 2017 r.	31
Map 16. Ratio of elderly persons to children in 2017	
Wykres 5. Struktura ludności według biologicznych grup wieku	32
Chart 5. Structure of population by biological age groups	
Wykres 6. Odsetek dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym.....	33
Chart 6. Percentage of children aged 3–6 covered by pre-primary education	
Mapa 17. Dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2017/2018.....	34
Map 17. Children in pre-primary education in the 2017/2018 school year	
Mapa 18. Uczniowie przypadający na 1 oddział w roku szkolnym 2017/2018.....	35
Map 18. Pupils per section in the 2017/2018 school year	
Wykres 7. Szkolnictwo ponadgimnazjalne w roku szkolnym 2017/2018.....	36
Chart 7. Upper secondary education in the 2017/2018 school year	
Mapa 19. Współczynnik skolaryzacji brutto w 2017 r.	37
Map 19. Gross enrolment rate in 2017	
Mapa 20. Średnie wyniki egzaminu (w %) uczniów kończących gimnazja w 2017 r.	38
Map 20. Average results of the exam (in %) of pupils leaving lower secondary schools in 2017	
Mapa 21. Zdawalność oraz średnie wyniki pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych w powiatach regionu warszawskiego stołecznego w 2017 r.....	40
Map 21. Pass rate and average results of the written matriculation exam in compulsory subjects in powiats of Warsaw capital region in 2017	
Mapa 22. Wydatki budżetu gminy na oświatę w 2017 r.	41
Map 22. Expenditure of gmina budgets on education in 2017	
Wykres 8. Roczny przyrost ścieżek rowerowych (w km)	42
Chart 8. Annual growth of cycle paths (in km)	
Wykres 9. Długość ścieżek rowerowych w 2017 r.	42
Chart 9. Length of cycle paths in 2017	
Mapa 23. Ścieżki rowerowe na 100 km ² w 2017 r.	43
Map 23. Cycle paths per 100 km ² in 2017	
Wykres 10. Pojazdy samochodowe na 1000 ludności	44
Chart 10. Road motor vehicles per 1000 population	
Mapa 24. Pojazdy samochodowe na 1000 ludności w 2017 r.	44
Map 24. Road motor vehicles per 1000 population in 2017	
Mapa 25. Wypadki drogowe na 10 tys. ludności w 2017 r.	44
Map 25. Road accidents per 10 thous. population in 2017	

	str. page
Mapa 26. Parkingi „Parkuj i Jedź”	45
Map 26. Park & Ride facilities	
Wykres 11. Odsetek mieszkańców korzystających z wodociągów i kanalizacji w 2017 r.	45
Chart 11. Percentage of inhabitants connected to water supply systems and sewage systems in 2017	
Mapa 27. Ludność korzystająca z sieci w % ogółu ludności w 2017 r.	46
Map 27. Population connected to sewage and gas supply systems in % of the total population in 2017	
Mapa 28. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2017 r.	47
Map 28. Water consumption from water supply systems in households per capita in 2017	
Wykres 12. Mieszkania oddane do użytkowania i przyrost ludności w latach 2010–2017	48
Chart 12. Dwellings completed and population growth in 2010–2017	
Wykres 13. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2010–2017	48
Chart 13. Dwellings completed in 2010–2017	
Mapa 29. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2017 r.	49
Map 29. Dwellings completed per 1000 population in 2017	
Mapa 30. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym w 2017 r.	49
Map 30. Building permits and notifications with a construction project in 2017	
Wykres 14. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców w latach 2010–2017	50
Chart 14. Dwellings completed per 1000 population in 2010–2017	
Mapa 31. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw w 2017 r.	50
Map 31. Dwellings completed per 1000 contracted marriages in 2017	
Wykres 15. Ludność na 1 obiekt infrastruktury zdrowotnej w 2017 r.	51
Chart 15. Population per 1 establishment of health infrastructure in 2017	
Mapa 32. Porady lekarskie ambulatoryjne na 1 mieszkańca w 2017 r.	52
Map 32. Doctors consultations per capita in out-patient health care in 2017	
Mapa 33. Udział wydatków budżetu gminy na ochronę zdrowia w 2017 r.	52
Map 33. Share of gmina budgets expenditure on health care in 2017	
Wykres 16. Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3	53
Chart 16. Places in establishments providing care for children up to the age of 3	
Wykres 17. Dzieci w wieku do lat 3 w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi na 1000 dzieci w wieku do lat 3	54
Chart 17. Children up to the age of 3 in establishments providing care for children per 1000 children up to the age of 3	
Mapa 34. Dzieci w wieku do lat 3 w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi w 2017 r.	54
Map 34. Children up to the age of 3 in establishments providing care for children in 2017	
Mapa 35. Udział wydatków budżetu gminy na pomoc społeczną w 2017 r.	55
Map 35. Share of gmina budgets expenditure on social welfare in 2017	
Mapa 36. Udział wydatków budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2017 r.	56
Map 36. Share of gminas budget expenditure on culture and national heritage protection in 2017	

	str. page
Wykres 18. Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w 2017 r.	57
Chart 18. Number of population per 1 library facility in 2017	
Mapa 37. Czytelnicy bibliotek (łącznie z punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności w 2017 r.	57
Map 37. Library borrowers (including library service points) per 1000 population in 2017	
Mapa 38. Biblioteki z Internetem bezprzewodowym w % ogółu bibliotek w 2017 r.	58
Map 38. Libraries with wireless Internet in % of the total number of libraries in 2017	
Wykres 19. Imprezy zorganizowane przez instytucje kultury.....	59
Chart 19. Events organized by cultural institutions	
Wykres 20. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	60
Chart 20. Share of unemployed persons in the working age population	
Mapa 39. Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2017 r.	61
Map 39. Registered unemployed persons per 1000 working age population in 2017	
Mapa 40. Pracujący na 1000 ludności w 2017 r.	62
Map 40. Employed persons per 1000 population in 2017	
Mapa 41. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2017 r.	63
Map 41. Entities of the national economy per 10 thous. population in 2017	
Wykres 21. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji w 2017 r.	64
Chart 21. Structure of entities of the national economy by sections in 2017	
Mapa 42. Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w 2017 r.	64
Map 42. Entities of the national economy by size class in 2017	
Mapa 43. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2017 r.	66
Map 43. Natural persons conducting economic activity in 2017	
Wykres 22. Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji w 2017 r.	66
Chart 22. Structure of persons conducting economic activity by sections in 2017	
Mapa 44. Udział wybranych sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług w ogólnej liczbie podmiotów w 2017 r.	67
Map 44. Share of selected sectors of manufacturing and services in the total number of entities in 2017	
Wykres 23. Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. ludności w 2017 r.	68
Chart 23. Entities with foreign capital per 10 thous. population in 2017	
Mapa 45. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^a według powiatów w 2017 r.	68
Map 45. Average monthly gross wages and salaries ^a by powiats in 2017	
Mapa 46. Udział dochodów własnych budżetów gmin w dochodach ogółem w 2017 r.....	69
Map 46. Share of own revenue of gmina budgets in total revenue in 2017	
Mapa 47. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2017 r.....	70
Map 47. Own revenue of gmina budgets per capita in 2017	
Mapa 48. Udział podatków od nieruchomości w dochodach własnych gmin w 2017 r.....	71
Map 48. Share of taxes on real estate in own revenues of gminas in 2017	

		str. page
Mapa 49.	Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w latach 2010–2017	72
Map 49.	Investment spendings per capita in 2010–2017	
Mapa 50.	Dochody na współfinansowanie projektów na 1 mieszkańca w latach 2010–2017	73
Map 50.	Revenue for co-financing projects per capita in 2010–2017	
Mapa 51.	Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2017 r.....	74
Map 51.	Revenue of gmina budgets per capita in 2017	
Mapa 52.	Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2017 r.....	74
Map 52.	Expenditure of gmina budgets per capita in 2017	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
Znak #	dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification are presented in abbreviated form
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
Dz. U.	Dziennik Ustaw
m	metr metre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dm ³	decymetr sześcienny cubic decametre
ha	hektar hectare
km	kilometr kilometre
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
ww.	wyżej wymieniony above mentioned

Skrót (dok.) Abbreviation (cont.)	Znaczenie (dok.) Meaning (cont.)
tys. thous.	tysiąc thousand
mln mln	milion million
zł zl	złoty zloty
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
poz.	pozycja
Nr No.	numer number
późn. zm.	późniejsze zmiany
tj. i.e.	to jest that is
tzw.	tak zwany
np. eg.	na przykład for example
ww.	wyżej wymieniony
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activity
r.	rok
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
wol. vol.	wolumin volume
UE EU	Unia Europejska European Union
m.st.	miasto stołeczne The Capital City

Wstęp Introduction

Delimitacja regionu warszawskiego stołecznego Delimitation of the Warsaw capital region

Region warszawski stołeczny, obejmujący centralną część województwa mazowieckiego został wyznaczony rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniającym załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Zgodnie z ww. aktem prawnym od 1 stycznia 2018 r. województwo mazowieckie zostanie podzielone na 2 jednostki statystyczne poziomu NUTS2:

- region warszawski stołeczny, w którego skład wejdą m.st. Warszawa wraz z powiatami: grodziskim, legionowskim, mińskim, nowodworskim, otwockim, piaseczyńskim, pruszkowskim, warszawskim zachodnim i wołomińskim,
- region mazowiecki regionalny, który obejmie pozostałą część województwa mazowieckiego.

W ramach pakietu zmian w podziale statystycznym, dokonany ww. rozporządzeniem dokonano wydzielenia statystycznego na poziomie NUTS2 stołecznych regionów metropolitalnych nie tylko w Polsce, ale także w Irlandii i na Litwie.

Prace nad wydzieleniem statystycznym były prowadzone od początku 2015 r., a sama jego koncepcja sięga jeszcze roku 2007. Instytucją odpowiedzialną za przygotowanie koncepcji delimitacji było Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (obecnie Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju), w prace były zaangażowane także takie instytucje jak:

- Główny Urząd Statystyczny,
- Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji,
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych,
- Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego,
- Urząd Miasta Stołecznego Warszawy.

Opracowano koncepcję podziału województwa mazowieckiego na dwie „nieadministracyjne” jednostki statystyczne poziomu NUTS2, zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 roku w sprawie ustalenia wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS). Zgodnie z wymogami ww. rozporządzenia jednostki „nieadministracyjne” tworzy się poprzez połączenie odpowiedniej liczby mniejszych i przylegających do siebie jednostek administracyjnych (w przypadku województwa mazowieckiego były to powiaty). Przy łączeniu uwzględnia się kryteria geograficzne, społeczno-ekonomiczne, historyczne, kulturowe lub uwarunkowania środowiska naturalnego. „Nieadministracyjne” jednostki NUTS muszą także mieć odpowiednią wielkość mierzoną liczbą mieszkańców – dla poziomu NUTS 2 jest to wielkość pomiędzy 0,8 a 3 mln mieszkańców.

W lutym 2016 r. Rada Ministrów wystąpiła z formalnym wnioskiem o zgodę na podział statystyczny województwa mazowieckiego, którego przyjęcie zostało usankcjonowane włączeniem zmian w podziale statystycznym województwa mazowieckiego do ww. rozporządzenia z 21 listopada 2016 r.

Konsekwencją przyjętych zmian, a także zasady hierarchiczności podziału NUTS, były także zmiany w granicach jednostek NUTS1 i NUTS3.

Głównym argumentem przemawiającym za podziałem statystycznym województwa mazowieckiego była możliwość zakwalifikowania nowych jednostek NUTS2 do dwóch różnych kategorii zamożności – region warszawski stołeczny jako region lepiej rozwinięty, a mazowiecki regionalny jako słabiej rozwinięty. Utrzymanie województwa mazowieckiego w całości skutkowałoby zachowaniem jego pozycji jako regionu lepiej rozwiniętego (tak jest traktowany w perspektywie 2014–2020), co w połączeniu z zakończeniem możliwości korzystania z mechanizmów kompensacyjnych dla regionów wychodzących z kategorii regionów słabiej rozwiniętych, skutkowałoby znacznym zmniejszeniem puli funduszy europejskich dostępnych dla województwa, a także zmniejszyłoby możliwości dofinansowania projektów ze środków europejskich, m.in. poprzez obniżenie maksymalnego progu dofinansowania projektów oraz pogłębienie koncentracji tematycznej wydatków.

Województwo mazowieckie jest jednym z najbardziej zróżnicowanych regionów nie tylko w Polsce, ale także w Unii Europejskiej. Źródłem jego „statystycznego” bogactwa jest Warszawa i jej bezpośrednie otoczenie, w których wytwarzane jest ok. 75% PKB regionu. Dysproporcja w PKB per capita na poziomie NUTS3 pomiędzy m.st. Warszawą a podregionami radomskim, ciechanowskim czy ostrołęckim wynosi ok. 4 do 1.

Podział województwa mazowieckiego na dynamicznie rozwijający się obszar metropolitalny Warszawy i pozostałą, słabiej rozwiniętą część regionu jest od lat wyzwaniem nie tylko dla samorządu województwa, ale także dla władz centralnych. Zgodnie z dokumentem Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z 2015 r. podział województwa mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne NUTS2 jest korzystny dla Polski, zarówno w aspekcie finansowym (możliwość otrzymania większej alokacji środków unijnych po 2020 r.), jak i potrzeb polityki rozwoju (bardziej jednorodne regiony NUTS2, które są właściwe dla programowania i wdrażania polityk publicznych)¹. Zgodnie z przedstawionym w dokumencie stanowiskiem proponowany podział powinien przynieść korzyści przede wszystkim dla słabiej rozwiniętej części województwa.

Konsekwencje podziału województwa na dwie jednostki poziomu NUTS2 można podzielić na natychmiastowe i odłożone w czasie. Konsekwencje natychmiastowe można postrzegać w kategoriach raczej negatywnych. Po pierwsze, wraz z podziałem województwa mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne powstaje nowa delimitacja „obszaru metropolitalnego Warszawy”. Oznacza to, że do funkcjonujących na różne potrzeby i wyznaczonych na podstawie różnych przesłanek obszarów dokładany jest kolejny, który to samo zjawisko osadza w innym kontekście przestrzennym.

Po drugie, zmienia się delimitacja jednostek statystycznych nie tylko na poziomie NUTS2, ale także NUTS1 i NUTS3, co skutkuje zerwaniem szeregów danych statystycznych, utrudniającym analizę danych dla obszaru – dotyczy to przede wszystkim czasowego braku danych dla nowo powstałych regionów poziomu NUTS2 i NUTS3.

W dłuższej perspektywie, przy założeniu trwałości wprowadzonej delimitacji i utrzymaniu mechanizmów kierujących funduszami europejskimi w podobnym do dzisiejszego stanie, można będzie dostrzec istotne pozytywy podziału województwa. Po pierwsze, nowa delimitacja obszaru metropolitalnego, z uwagi na swoje osadzenie zarówno w podziale administracyjnym kraju (oparcie o granice powiatów), jak i w ramach systemu programowania i wdrażania środków unijnych, powinna wyprzeć dotychczasowe delimitacje obszaru metropolitalnego Warszawy/Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Bardzo istotną kwestią są konsekwencje związane z samym podziałem i wdrażaniem funduszy europejskich w perspektywie finansowej 2020+. Wydzielenie odrębnego regionu metropolitalnego dla Warszawy i okolic będzie mieć swoje konsekwencje w postaci odrębnej puli pieniędzy unijnych przeznaczonych dla tego regionu NUTS2. Jest to także szansa na poszerzenie obszaru współpracy związanej w 2014 r. na potrzeby programowania i wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie 2014–2020, którą dziś objętych jest 40 gmin tzw. Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF)².

¹ Założenia propozycji modyfikacji podziału statystycznego woj. mazowieckiego na dwie jednostki statystyczne poziomu NUTS2 (w związku z przewidywaną nowelizacją Rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 PE i Rady z dnia 26 maja 2003 roku w sprawie ustalenia wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych) (2015), Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa.

² Warszawski Obszar Funkcjonalny (WOF) został wyznaczony Uchwałą nr 1466/391/14 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2014 r. w sprawie wyznaczenia obszaru realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Obejmuje 40 jednostek samorządu terytorialnego, które podpisały porozumienie o współpracy w zakresie realizacji ZIT. Należą do nich: miasto stołeczne Warszawa, a także gminy: Błonie, Brwinów, Czosnów, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Halinów, Izabelin, Jabłonna, Jaktorów, Józefów, Karczew, Kobyłka, Konstancin–Jeziorna, Legionowo, Leszno, Lesznowola, Łomianki, Marki, Michałowice, Milanówek, Nadarzyn, Nieporęt, Nowy Dwór Mazowiecki, Otwock, Ożarów Mazowiecki, Piaseczno, Piasztów, Podkowa Leśna, Pruszków, Radzymin, Raszyn, Stare Babice, Sulejówek, Wiązowna, Wieliszew, Wołomin, Ząbki, Zielonka, Żyrardów.

Mapa 1. Gminy wchodzące w skład regionu warszawskiego stołecznego oraz Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego Stan w dniu 1 I 2018

Map 1. Gminas of the Warsaw capital region and Warsaw Functional Area
As of 1 I 2018

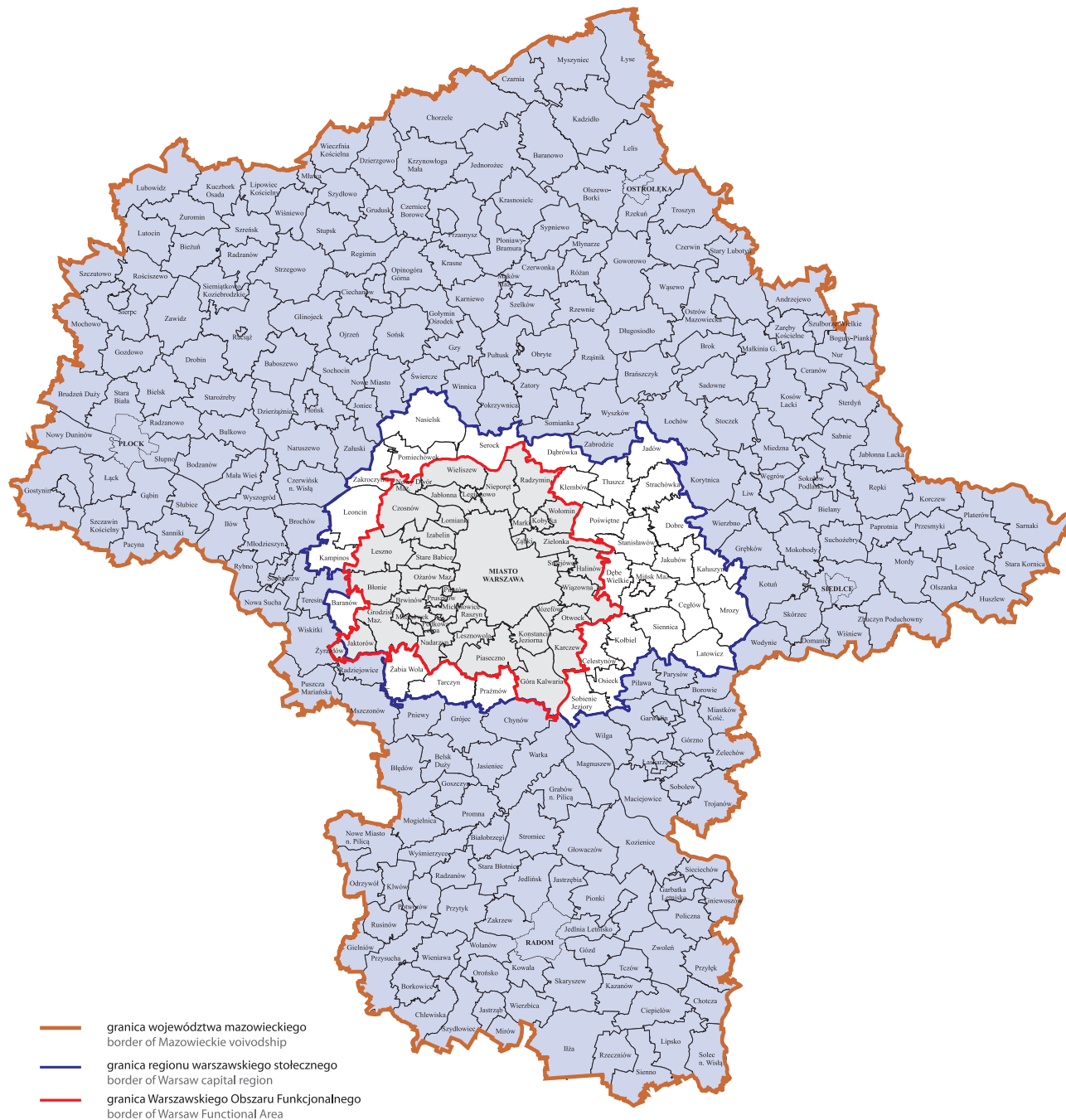
Warszawski Obszar Funkcjonalny Warsaw Functional Area

W związku ze wzrostem znaczenia miejskich obszarów funkcjonalnych w polityce krajowej i Unii Europejskiej oraz działań podejmowanych na rzecz zintegrowanego rozwoju metropolii warszawskiej opracowany został projekt Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego 2014–2020+. Strategia zawiera działania stawiane przed jednostkami samorządu terytorialnego w ramach rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych. Ich realizacja oparta jest na środkach unijnych przeznaczonych bezpośrednio na instrument ZIT służący koncentracji polityki spójności UE na obszarach funkcjonalnych.

Warszawski Obszar Funkcjonalny (WOF) tworzą sygnatariusze Porozumienia gmin Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014–2020.

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie wdrażania ZIT w Polsce jest ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014–2020. Warunkiem formalnym uruchomienia instrumentu ZIT było podpisanie porozumienia przez gminy wchodzące w skład Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014–2020.

Mapa 2. Województwo mazowieckie według nowego podziału
 Map 2. Mazowieckie voivodship according to the new division

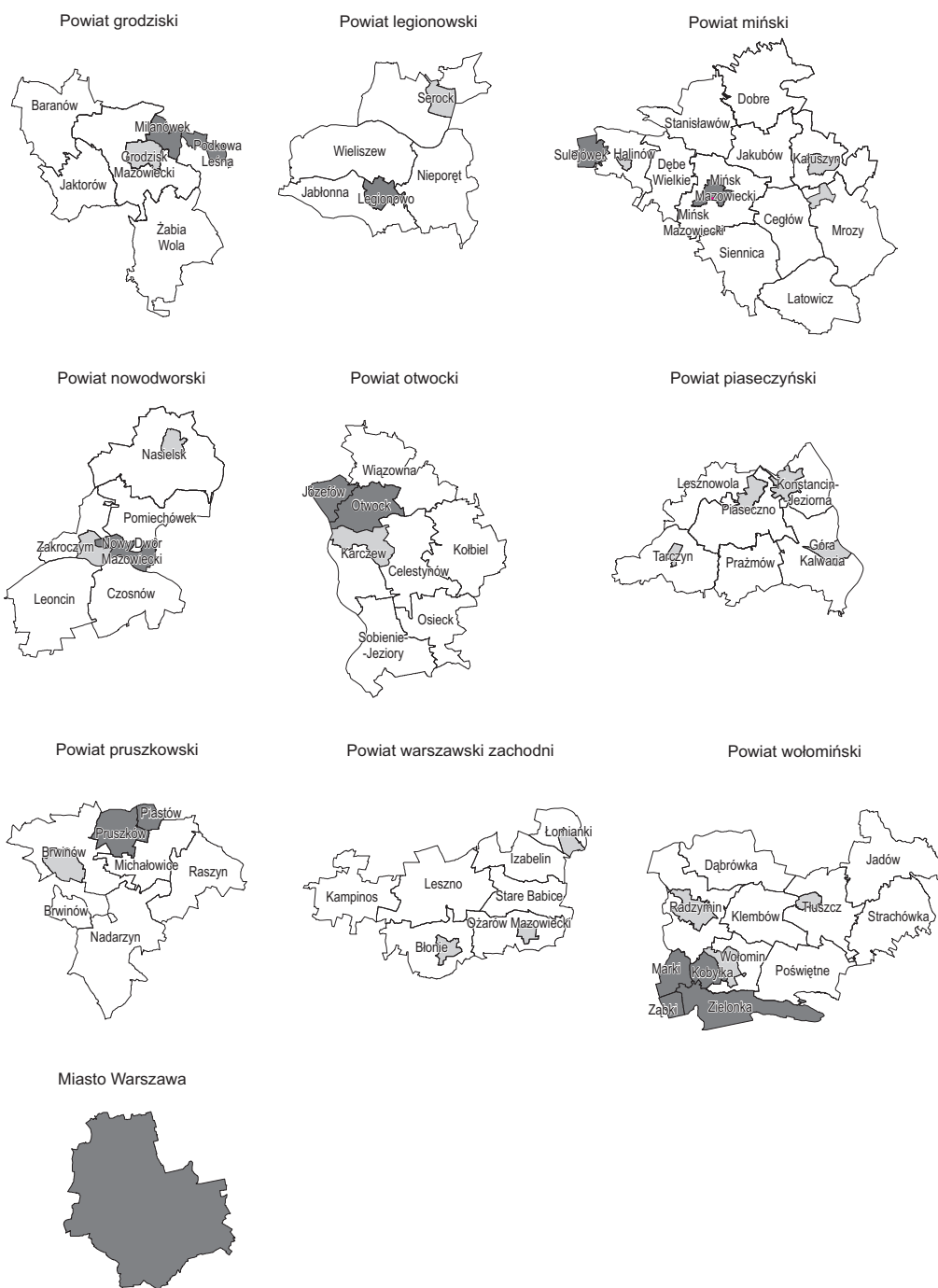
Mapy 3. Powiaty wchodzące w skład regionu warszawskiego stołecznego

Maps 3. Powiaty included in the Warsaw capital region

Miasta

- Gminy miejskie
- Obszary miejskie gmin miejsko-wiejskich

□ Gminy wiejskie i obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich

Rozdział 1. Podział terytorialny. Powierzchnia. Użytkowanie gruntów

Chapter 1. Territorial division. Area. Land use

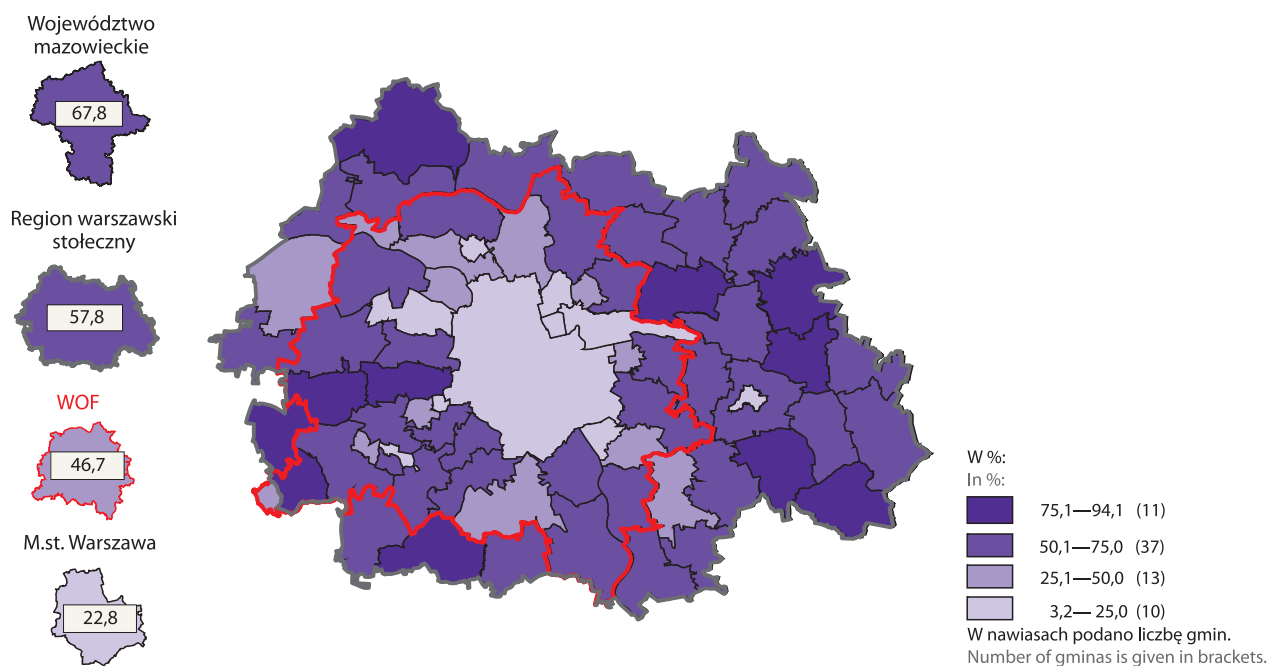
Region warszawski stołeczny (RWS), zamiennie określanej w tej publikacji jako Obszar Metropolitalny Warszawy, leży w centralnej części województwa mazowieckiego. Składa się z 70 gmin (9 powiatów i 1 miasto na prawach powiatu). Powierzchnia RWS to 6,1 tys. km², co stanowi 17,2% powierzchni województwa mazowieckiego. Jest to obszar ponad dwukrotnie większy od Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) – 2,9 tys. km², który składa się z 40 gmin, będących fragmentami 10 powiatów o najsilniejszych związkach funkcjonalnych z Warszawą i położonych w jej bezpośrednim sąsiedztwie. WOF prawie w całości mieści się w granicach RWS. Wyjątek stanowi Żyrardów, który należy do Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, ale nie należy do RWS. Z geograficznego punktu widzenia „punkt ciężkości” RWS w stosunku do WOF jest przesunięty na wschód.

Obszar Metropolitalny Warszawy (RWS) można podzielić na miejskie centrum, rozciągające się od rdzenia, jakim jest Warszawa wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (drogowych i kolejowych) i wiejskie peryferia. Pomiedzy nimi znajduje się „strefa przejściowa”, w której mieszają się funkcje miejskie i wiejskie – w zależności od obszaru przeważają jedne lub drugie.

Ponad połowę powierzchni RWS (57,8%) zajmowały użytki rolne. Było to 10,0 p. proc. mniej niż w całym województwie mazowieckim. W przypadku WOF udział ten wyniósł 46,7%. Warto zauważyć, że nawet w samej Warszawie prawie 1/4 powierzchni (22,8%) klasyfikowana była, jako użytki rolne. Gminami o największym udziale użytków rolnych były gminy peryferyjne metropolii (RWS). Z 11 jednostek, w których udział tego typu zagospodarowania przekraczał 75% powierzchni gminy tylko 3 należą do WOF (Błonie, Jaktorów i Ożarów Mazowiecki). Wśród gmin RWS leżących poza granicami WOF, tylko w przypadku miasta Mińsk Mazowiecki oraz gmin Celestynów i Leoncin użytki rolne zajmują mniej niż połowę ich powierzchni. W pierwszym przypadku wynika to z miejskiego charakteru gminy, a w obydwu pozostałych z udziału gruntów leśnych w ich powierzchni (w obydwu przypadkach powyżej 50%). W WOF udział użytków rolnych powyżej 50% powierzchni dotyczył połowy gmin.

Mapa 4. Udział użytków rolnych w 2018 r. Stan w dniu 1 I

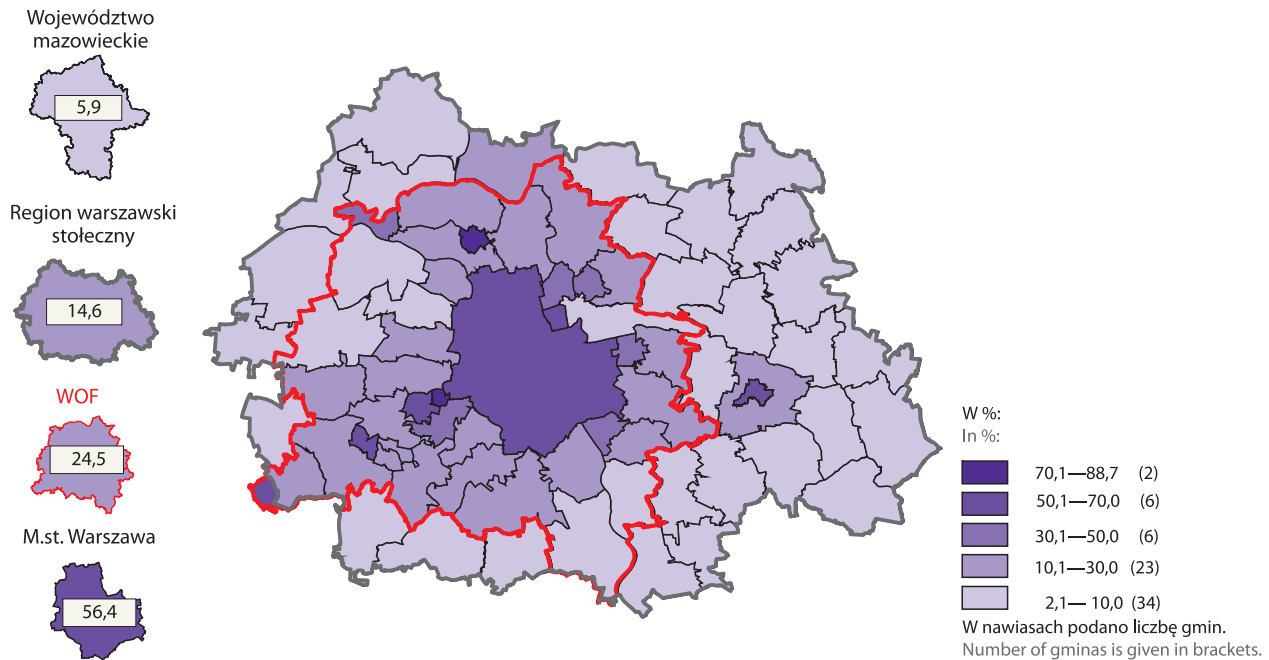
Map 4. Share of agricultural land in 2018
As of 1 I

Dokładnie odwrotnie kształtowała się sytuacja w zakresie udziału gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, których największy udział występował oczywiście w gminach miejskich skoncentrowanych wokół Warszawy (poza WOF istotny udział gruntów zurbanizowanych dotyczył tylko miasta Mińsk Mazowiecki). W prawie połowie gmin RWS grunty zurbanizowane stanowiły mniej niż 10% powierzchni – niemal wszystkie te gminy znajdują się poza WOF. Różnica udziału gruntów zabudowanych i zurbanizowanych pomiędzy RWS a WOF sięgała prawie 10 p. proc. (odpowiednio 14,6% i 24,5%). Wartość tego wskaźnika dla całego województwa mazowieckiego to jedynie 5,9%.

Mapa 5. Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w 2018 r. Stan w dniu 1 I

Map 5. Share of built-up and urbanized areas in 2018
As of 1 I

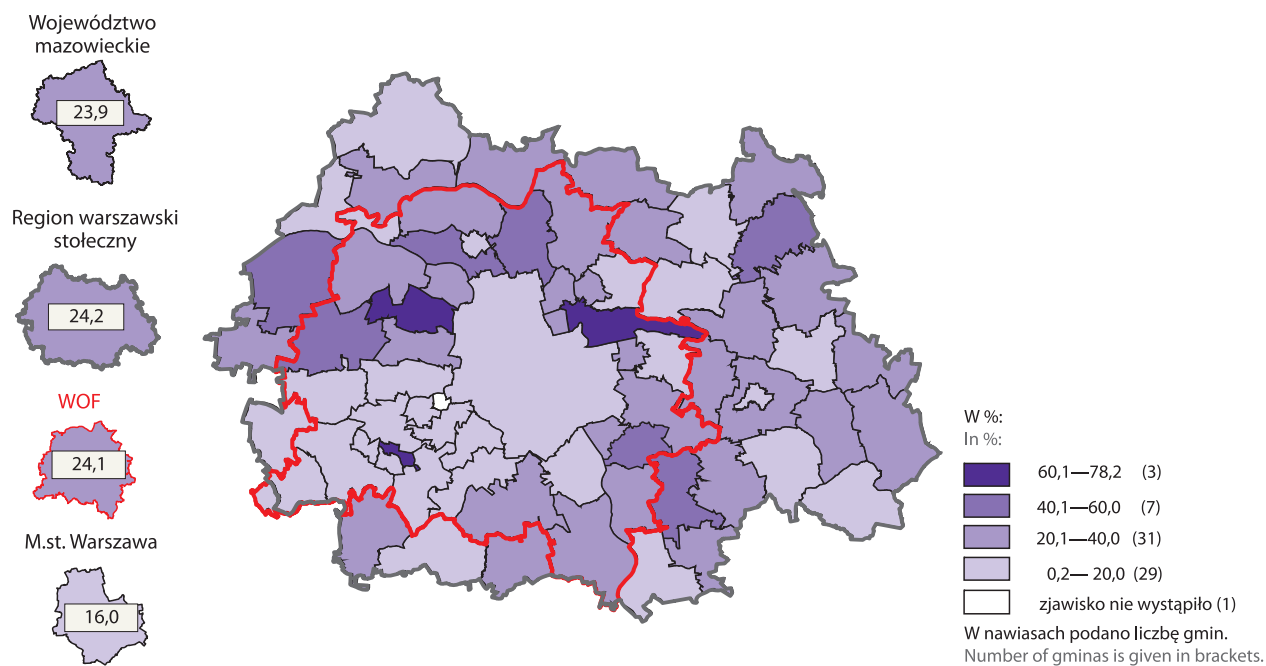

Istotną częścią RWS są także tereny leśne. Warszawa posiada unikalny zasób, jakim jest położony w jej bezpośrednim sąsiedztwie Kampinoski Park Narodowy. Dużym kompleksem leśnym jest także Mazowiecki Park Krajobrazowy, obejmujący południowo-wschodnią część Warszawy (Wesoła, Wawer) oraz gminy położone na południowy wschód od stolicy, która z wyłączeniem sektora południowo-zachodniego właściwie ze wszystkich stron w mniejszym lub większym stopniu otoczona jest terenami leśnymi¹. Udział gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych był w RWS (24,2%) wyższy niż w całym woj. mazowieckim (23,9%). Biorąc pod uwagę, że obszar ten jest zdecydowanie bardziej zurbanizowany niż województwo można uznać, że wskaźnik zalesienia jest dość wysoki. W kilku gminach obszaru metropolitalnego (RWS) ponad połowa powierzchni to grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione – poza wspomnianymi już w kontekście użytków rolnych Celestynowem i Leoncinem także Izabelin, Podkowa Leśna, Zielonka, które charakteryzowały się udziałem gruntów leśnych w powierzchni gminy na poziomie powyżej 75%. Mniejszym udziałem lasów charakteryzowało się większość miast oraz gminy typowo rolnicze.

¹ Do większych kompleksów leśnych zlokalizowanych w RWS należą także Lasy Chojnowskie (Chojnowski Park Krajobrazowy), a także fragmenty Puszczy Bolimowskiej (Bolimowski Park Krajobrazowy), Puszczy Kamienieckiej (Nadbużański Park Krajobrazowy) i Puszczy Białej oraz Lasy Miedzyńskie, Mińskie i Las Kabacki (rezerwat przyrody znajdujący się w granicach Warszawy).

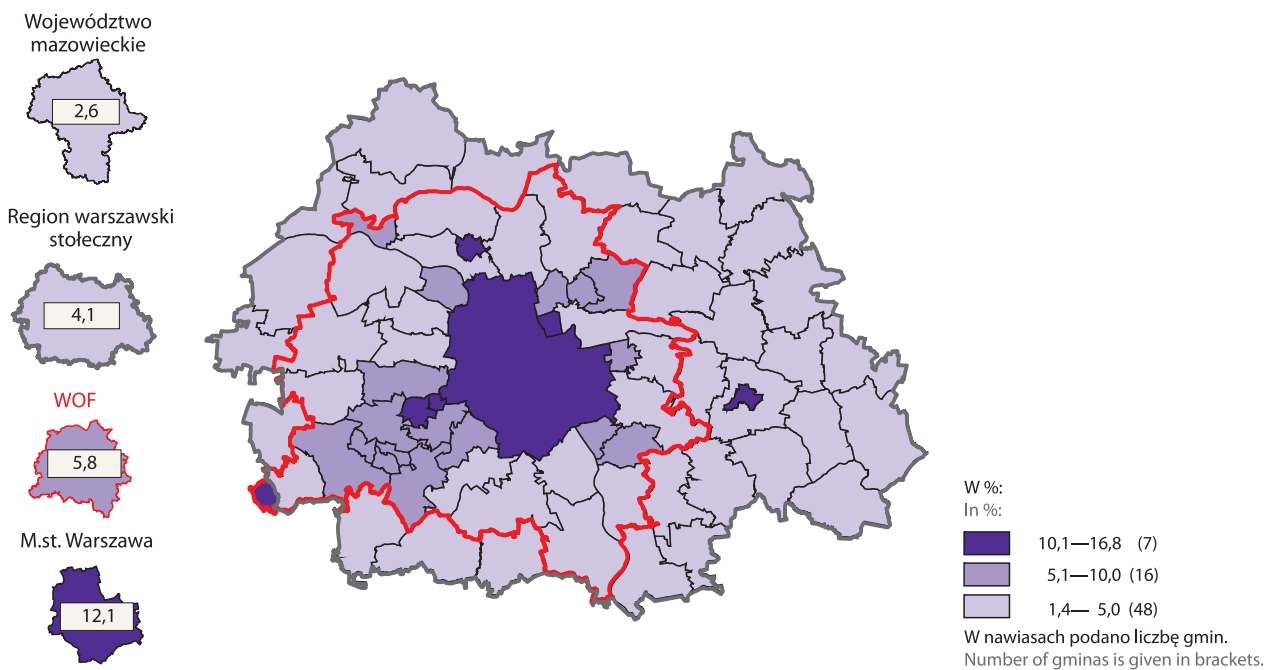
Mapa 6. Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w 2018 r. Stan w dniu 1 I

Map 6. Share of forest land as well as woody and bushy land in 2018 As of 1 I

Mapa 7. Udział powierzchni dróg w 2018 r. Stan w dniu 1 I

Map 7. Share of the area of roads in 2018 As of 1 I

Rozdział 2. Planowanie przestrzenne

Chapter 2. Spatial planning

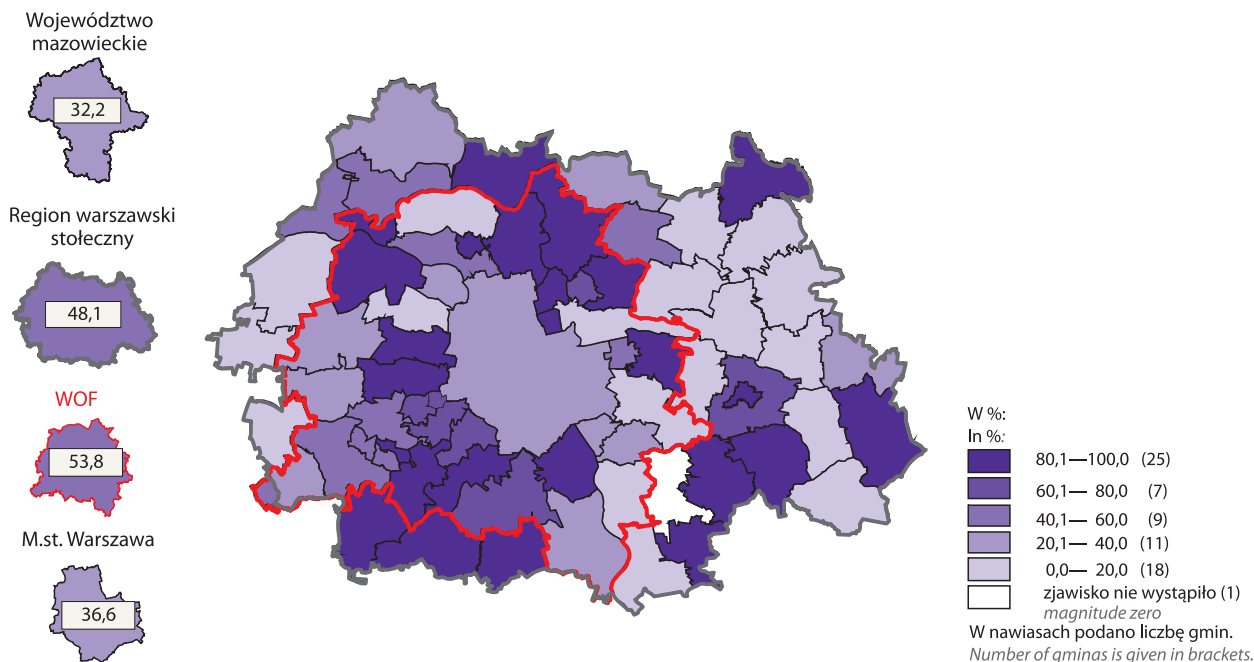
Planowanie przestrzenne pełni istotną rolę w polityce rozwoju gmin. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp), zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zawierają ustalenia odnośnie przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy. W przeciwieństwie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określających ogólne ramy polityki przestrzennej na poziomie lokalnym, są aktami prawa miejscowego, a co za tym idzie zawierają przepisy powszechnie obowiązujące w zakresie przeznaczenia terenu, zagospodarowania i warunków zabudowy, stanowiące bezpośrednią podstawę do wydawania decyzji budowlanych oraz wywłaszczania nieruchomości przeznaczonych na realizację inwestycji celu publicznego.

W 2017 r. miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (mpzp) było objęte 32,2% powierzchni województwa mazowieckiego. W przypadku obszaru metropolitalnego (RWS) było to 48%, a w przypadku WOF ponad połowa (53,8%) obszaru. W Warszawie udział powierzchni pokrytej mpzp wyniósł 36,6%.

Udział powierzchni objętej mpzp był silnie zróżnicowany w poszczególnych gminach wchodzących w skład obszaru metropolitalnego. Z jednej strony 18 gmin RWS, jest objętych mpzp w całości lub prawie w całości (powyżej 95% powierzchni). Z drugiej strony występuje także stosunkowo liczna grupa gmin (12), których pokrycie planami miejscowymi nie przekracza 10% powierzchni. Ewenementem w skali metropolii jest gmina Celestynów, która jako jedyna nie posiada żadnego obowiązującego mpzp.

Mapa 8. Udział powierzchni pokrytej planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2017 r.

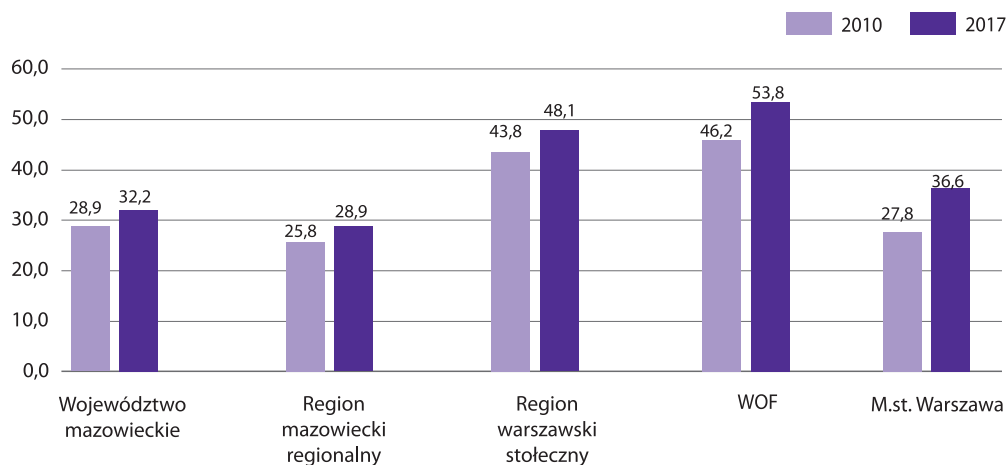
Map 8. Share of the area covered by spatial development plans in the total area in 2017

Pozytywną tendencją jest wzrost udziału powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, która nastąpiła w stosunku do 2010 r. we wszystkich analizowanych przekrojach terytorialnych – w województwie mazowieckim o 3,3 p. proc., w RWS o 4,3 p. proc., w WOF o 7,6 p. proc., a w samej Warszawie aż o 8,8 p. proc. Zdecydowanie największy wzrost spośród wszystkich gmin wchodzących w skład RWS osiągnął w tym okresie Wołomin, w którym w latach 2010-2017 przyjęto miejscowe plany dla ok. 80% powierzchni gminy.

Wykres 1. Udział powierzchni gmin objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (w %)

Chart 1. Share of the area of gminas covered by local spatial development plans (in %)

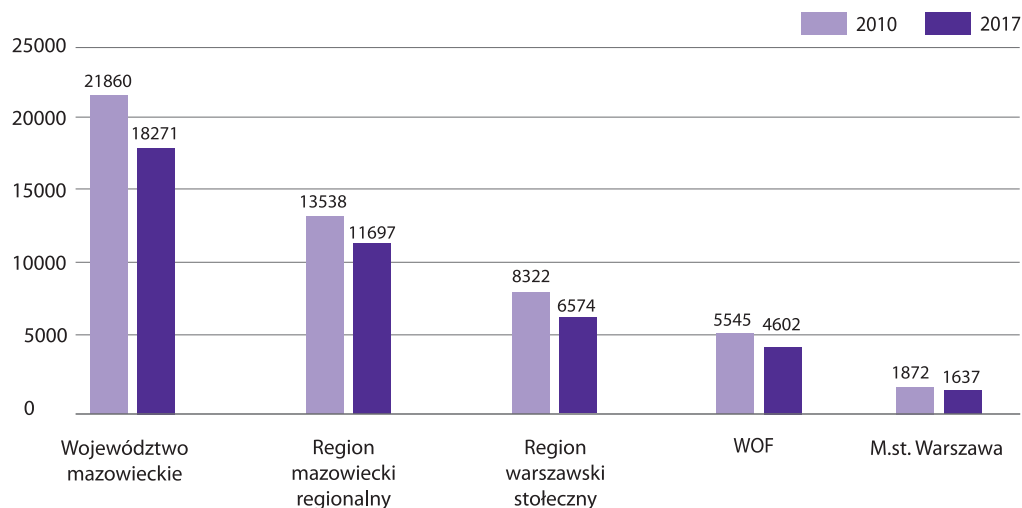

W przypadku braku mpzp określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. WZ). Liczba takich decyzji wydanych w 2017 r. w województwie mazowieckim liczyła 18,3 tys., z czego 6,6 tys. przypadło na RWS (co stanowi 36% wszystkich WZ wydanych w województwie mazowieckim), niespełna 4,6 tys. na WOF (ponad 25% WZ wydanych w województwie), a ponad 1,6 tys. na Warszawę (prawie 9% WZ wydanych w województwie).

Pozytywną tendencją jest spadek liczby decyzji o warunkach zabudowy, co wiąże się ze zwiększeniem obszaru objętego mpzp. W 2017 r. liczba tego typu decyzji była znacząco mniejsza niż w 2010 r. w każdym analizowanym przekroju terytorialnym (od 12,6% spadku dla m.st. Warszawy do 21,0% dla RWS).

Wykres 2. Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

Chart 2. Number of issued decisions on land development conditions

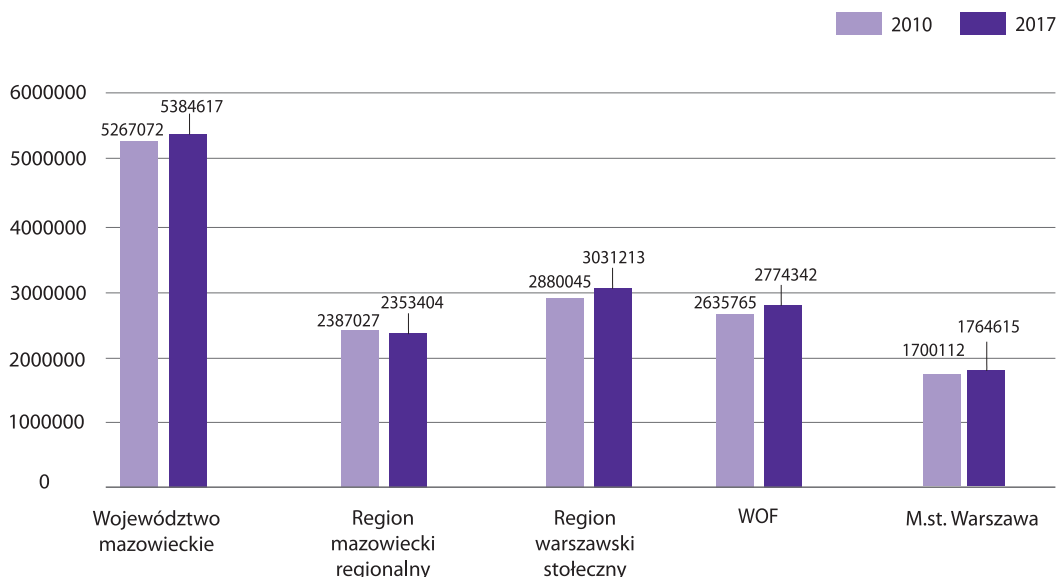

Rozdział 3. Ludność. Ruch naturalny

Chapter 3. Population. Vital statistics

Liczba ludności regionu warszawskiego stołecznego (RWS) w 2017 r. wynosiła nieco ponad 3 mln osób, co stanowiło 56,3% ludności całego województwa mazowieckiego (5,4 mln mieszkańców). W Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym (WOF) mieszkało niespełna 2,8 mln osób, co stanowiło 51,5% ogółu ludności województwa mazowieckiego, w Warszawie – 1,8 mln osób (58,2% RWS i 63,6% WOF).

Wykres 3. Ludność
Stan w dniu 31 XII
 Chart 3. Population
 As of 31 XII

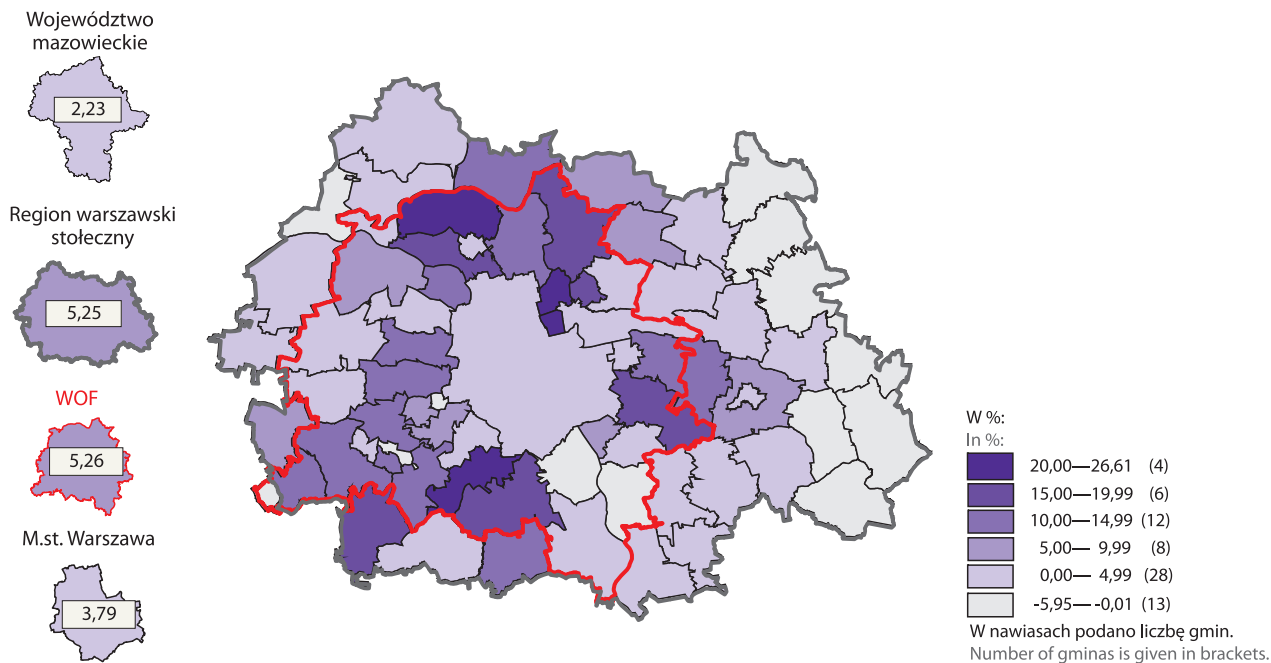
Od 2010 roku można zaobserwować wyraźny trend wzrostowy liczby ludności w województwie mazowieckim. Jego tempo jest jednak zróżnicowane terytorialnie. W całym regionie w latach 2010–2017 przybyło 2,2% ludności, w RWS – 5,2%, WOF – 5,3%, a w Warszawie – 3,8%. Liczba mieszkańców RWS w latach 2010–2017 wzrosła o ponad 151 tys., podczas gdy w całym województwie mazowieckim przybyło niespełna 118 tys. mieszkańców. Oznacza to, że w pozametropolitalnej części województwa ubyło ponad 33 tys. mieszkańców.

W 2017 r. gęstość zaludnienia w województwie mazowieckim wynosiła 151 osób/km², w RWS wartość ta była ponad 3-krotnie wyższa (497 osób/km²). Ponad 90% ludności RWS zamieszkiwało w WOF, co potwierdza wartość wskaźnika gęstości zaludnienia WOF (945 osób na 1 km²). Największą gęstością zaludnienia – przekraczającą 3000 os/km² – charakteryzowało się 6 gmin, tj.: Legionowo (3991 osób/km²), Piastów (3947 osób/km²), m.st. Warszawa (3412 osób/km²), Ząbki (3258 osób/km²), Pruszków (3191 osób/km²) oraz miasto Mińsk Mazowiecki (3065 osób/km²). Spośród gmin RWS zdecydowanie niższą gęstością zaludnienia charakteryzowały się gminy: Strachówka (26 osób/km²), Leoncin (35 osób/km²), Latowicz i Dobre (po 48 osób/km²), Kampinos (51 osób/km²) oraz Osieck (53 osób/km²). Należy zauważyć, że wszystkie wymienione gminy nie należą do WOF.

Mapa 9. Zmiana liczby ludności w latach 2010–2017

Stan w dniu 31 XII

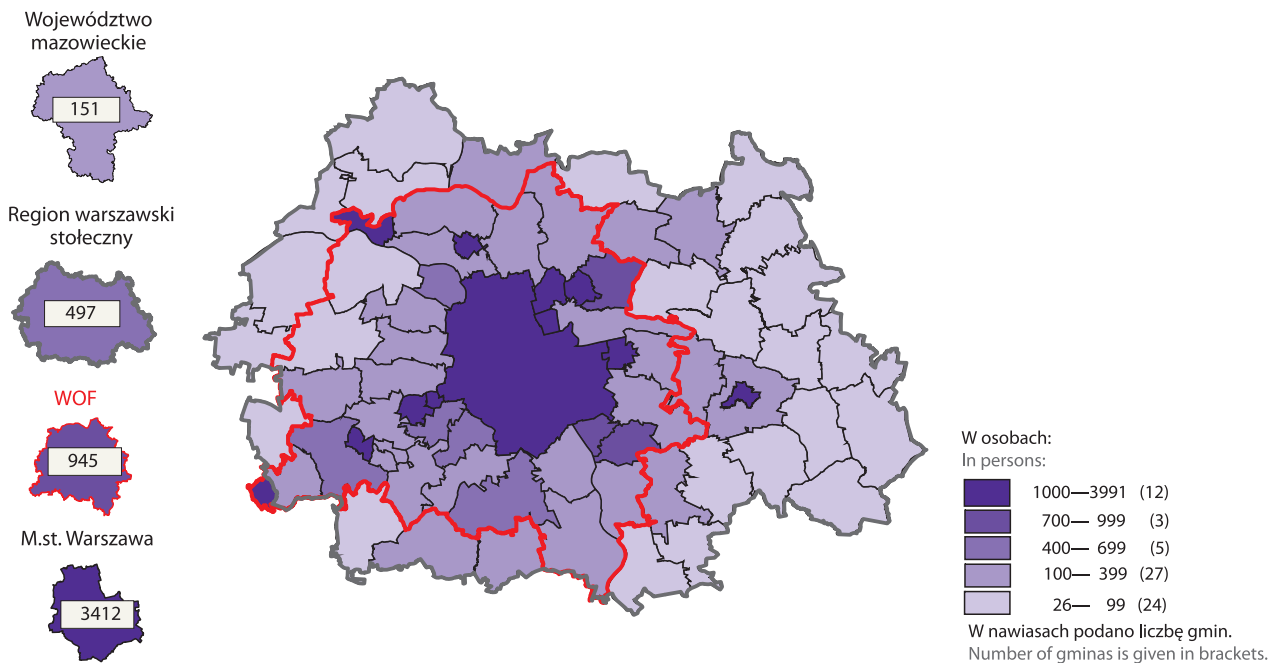
Map 9. Population change in 2010–2017
As of 31 XII

Mapa 10. Ludność na 1 km² w 2017 r.

Stan w dniu 31 XII

Map 10. Population per 1 km² in 2017
As of 31 XII

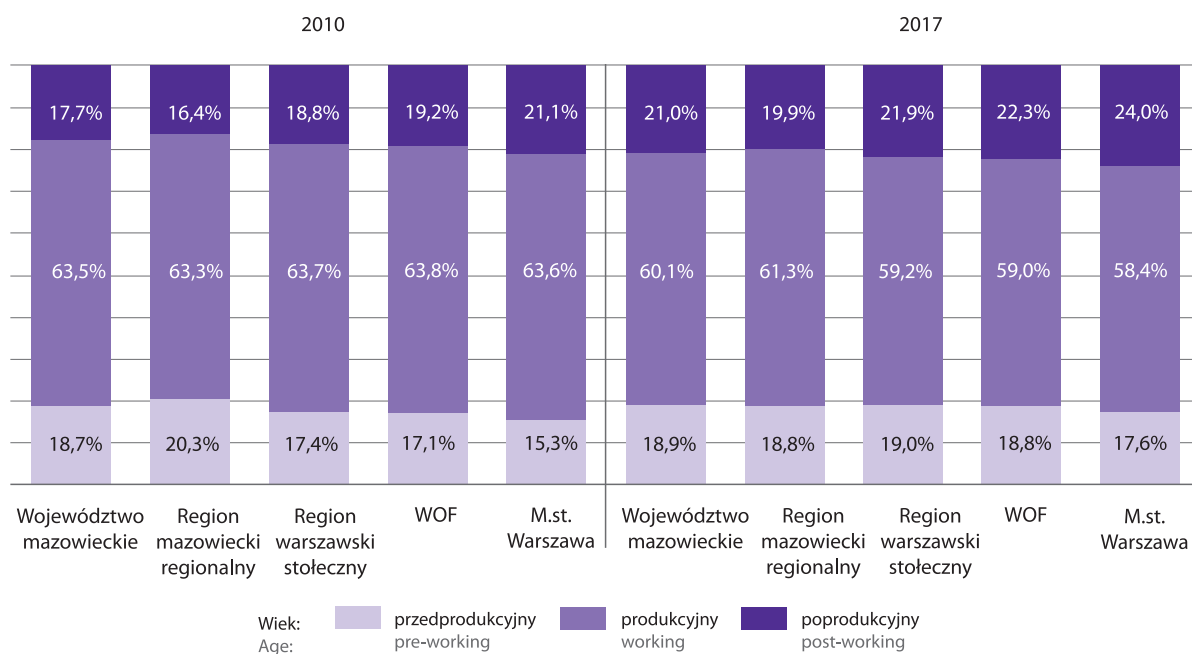

Wśród ludności obszaru metropolitalnego (RWS) w 2017 r. przeważały kobiety, które stanowiły 53,1% mieszkańców. Współczynnik feminizacji ukształtował się na poziomie 113 i był wyższy niż w województwie (109), ale niższy niż w WOF (115) i Warszawie (118).

W strukturze mieszkańców według ekonomicznych grup wieku we wszystkich omawianych przekrojach terytorialnych, przeważały osoby w wieku produkcyjnym. Należy jednak zwrócić uwagę, że w stosunku do 2010 r. również we wszystkich przekrojach terytorialnych wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji i wynosił on: 21,0% dla województwa mazowieckiego, 21,9% dla RWS, 22,3% dla WOF oraz aż 24,0% dla m.st. Warszawy. Wartość 20% została przekroczone w 21 gminach metropolii, z czego tylko cztery z nich nie należą do WOF. Najwyższe wartości zaobserwowano w gminach: Podkowa Leśna (27,2%) i Piastów (24,6%). Proces starzenia się społeczeństwa szczególnie można było zaobserwować w m.st. Warszawie oraz w gminach leżących w jego pobliskim sąsiedztwie.

Wykres 4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku Stan w dniu 31 XII

Chart 4. Structure of population by economic age groups
As of 31 XII

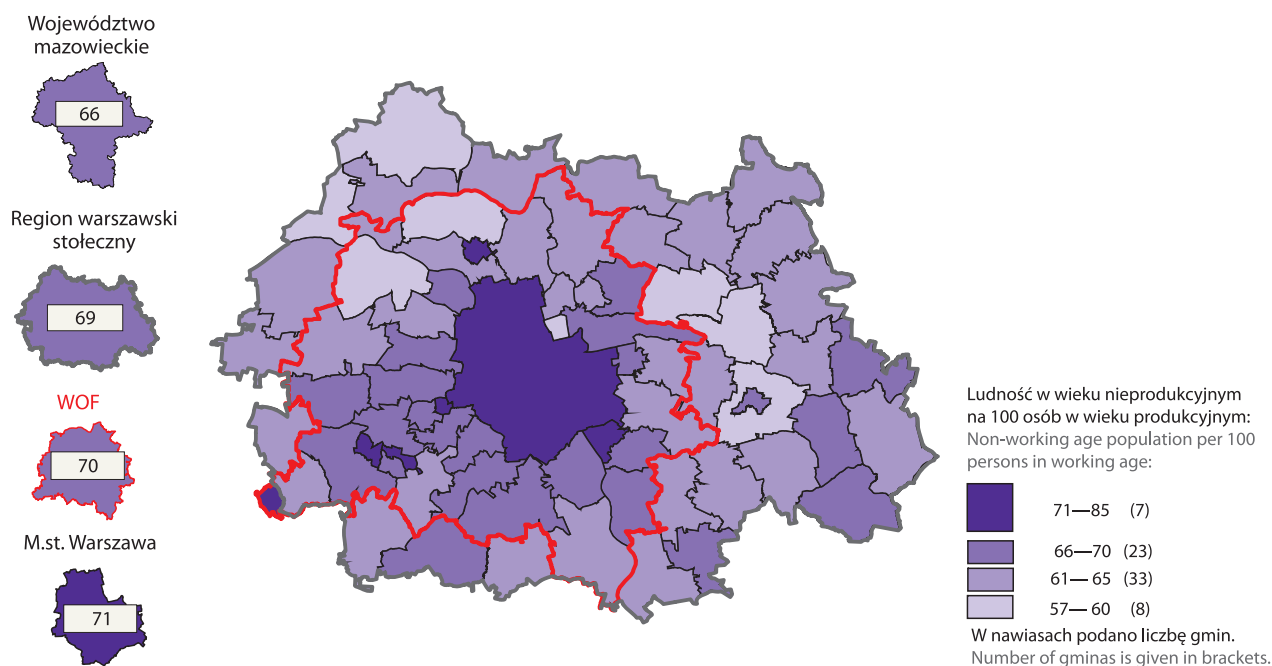

Poziom współczynnika obciążenia demograficznego – czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – w 2017 r. osiągnął następujące wartości: województwo mazowieckie – 66, RWS – 69, WOF – 70, m.st. Warszawa – 71. Wartość przewyższająca 70/100 osób odnotowano także w gminach: Podkowa Leśna (85), Piastów, Legionowo i Józefów (po 73), Milanówek i Żyrardów (po 71). Wszystkie wymienione gminy należą do WOF. Najniższe wartości wskaźnika zanotowano w gminach: Mińsk Mazowiecki (obszar wiejski) – 57, Zakroczym i Nasielsk – po 58, Poświętne – 59. W stosunku do 2010 r. zaobserwowano jednak wyraźny trend wzrostu tego wskaźnika we wszystkich przekrojach terytorialnych: w województwie mazowieckim o 9 osób, w RWS o 12, a w Warszawie aż o 14. Niekorzystnym zjawiskiem jest rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w wartości tego wskaźnika.

Mapa 11. Współczynnik obciążenia demograficznego w 2017 r.**Stan w dniu 31 XII**

Map 11. Age dependency ratio in 2017

As of 31 XII

Współczynnik małżeństw (liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności) ukształtował się we wszystkich 4 przekrojach terytorialnych na podobnym poziomie: Warszawa – 5,11; WOF – 4,99; RWS – 4,98 oraz województwo mazowieckie – 5,05. Najniższe wartości zaobserwowano w gminach: Podkowa Leśna – 2,33; Jakubów – 2,57; Zielonka – 3,14 oraz Raszyn – 3,15. W porównaniu do 2010 r. wzrost tego wskaźnika (od 0,04 w gminie Strachówka do 2,67 w gminie Kampinos) odnotowano tylko w 15 gminach RWS, z czego 5 należało do WOF. W pozostałych gminach zaobserwowano tendencje spadkowe przyjmujące wartości od –0,07 (gmina Brwinów) do –4,19 (gmina Jakubów).

W 2017 r. w omawianych przekrojach terytorialnych zanotowano dodatni przyrost naturalny, przy czym dla województwa mazowieckiego wartość ta w przeliczeniu na 1 000 osób wyniosła 0,86, dla RWS i WOF po 1,65, a dla m.st. Warszawy 1,25. W stosunku do 2010 r. wzrost tego wskaźnika odnotowano tylko dla stolicy – o 0,06, natomiast dla WOF, RWS i województwa mazowieckiego odnotowano spadek odpowiednio o: 0,35, 0,36 i 0,54. W 2017 r. na poziomie lokalnym ujemny przyrost naturalny odnotowano w 19 gminach regionu warszawskiego stołecznego oraz w Żyrardowie. Największy ubytek naturalny wystąpił w gminach: Ceglów (–6,32), Strachówka (–4,35) Konstancin-Jeziorna (–4,20) Izabelin (–3,22). W pozostałych gminach RWS odnotowano dodatni przyrost naturalny, zaś największymi wartościami wskaźnika charakteryzowały się gminy: Żąbki (10,24), Lesznowola (9,44), Marki (7,56), Kobyłka (7,51) Dębe Wielkie (7,33) oraz Piaseczno (6,58).

W 2017 r. napływ ludności przekroczył wielkość odpływu, co spowodowało, że saldo migracji było dodatnie dla wszystkich analizowanych przekrojów terytorialnych. Najbardziej atrakcyjny dla nowych mieszkańców okazał się WOF oraz RWS, gdzie saldo migracji wyniosło odpowiednio: plus 5,95 i plus 5,85 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla porównania wskaźnik ten dla województwa mazowieckiego przyjął wartość 2,52.

Najwyższą wartość tego wskaźnika wśród gmin metropolii odnotowano w czterech gminach: Wieliszew (29,74), Lesznowola (24,49), Marki (23,42) i Kobyłka (20,59). Wysokie saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców charakteryzowało ponadto gminy: Żąbki (18,56), Dębe Wielkie (18,24), Nadarzyn (17,32), Stare Babice (17,21), Ożarów Mazowiecki (17,14). W porównaniu z tymi wynikami wartość wskaźnika migracji dla Warszawy był dość niski – 4,46, pomimo najwyższego wśród gmin salda migracji (7,8 tys. osób). Również saldo migracji zagranicznych dla stolicy było najwyższe (892 osoby).

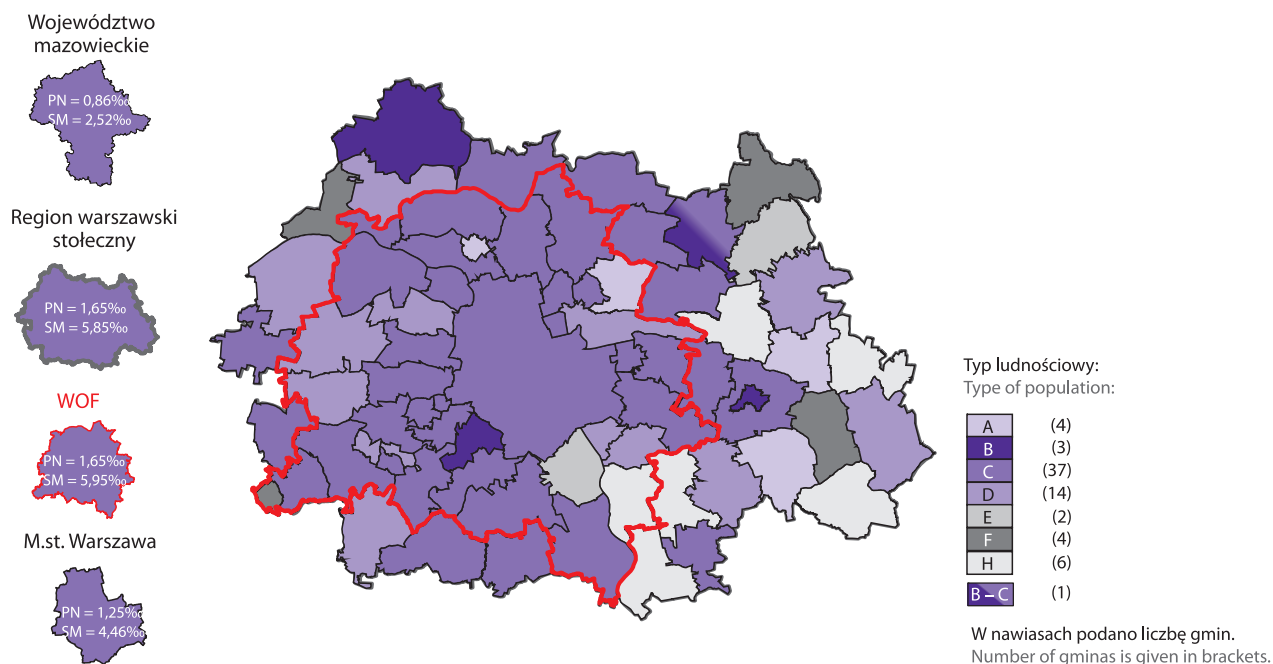
Najwyższy wskaźnik migracji zagranicznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w trzech gminach sąsiadujących z Warszawą (Konstancin-Jeziorna –1,21, Żąbki – 0,91 oraz Lesznowola – 0,90).

Najmniej atrakcyjne dla nowych mieszkańców okazało się 13 gmin RWS oraz Żyrardów (należący do WOF, ale nienależący do RWS). W granicach WOF minusowe wartości salda migracji odnotowano w 3 gminach należących do metropolii (Legionowie, Karczewie, Wołominie) oraz w Żyrardowie należącym do regionalnej części województwa mazowieckiego. Poza Zakroczykiem reszta gmin z ujemnym saldem zlokalizowana jest we wschodniej i południowo-wschodniej części RWS.

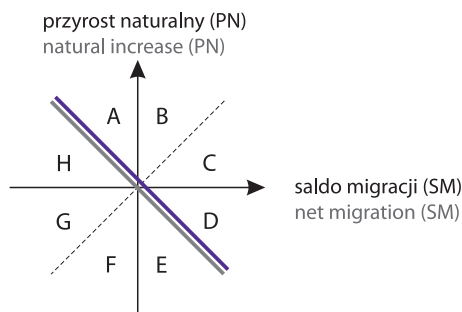
Z analizy rozwoju demograficznego (metodą Webba) poszczególnych gmin wchodzących w skład obszaru metropolitalnego (RWS) wynika, że 58 spośród 70 gmin było aktywnych demograficznie (zaludniało się). Spośród 11 wyludniających się gmin metropolii (RWS), 6 leżało przy jej wschodniej granicy, 4 zaś – na południowy wschód od stolicy.

Mapa 12. Typy rozwoju ludnościowego według metody Webba w 2017 r.

Map 12. Demographic types by the Webb's method in 2017

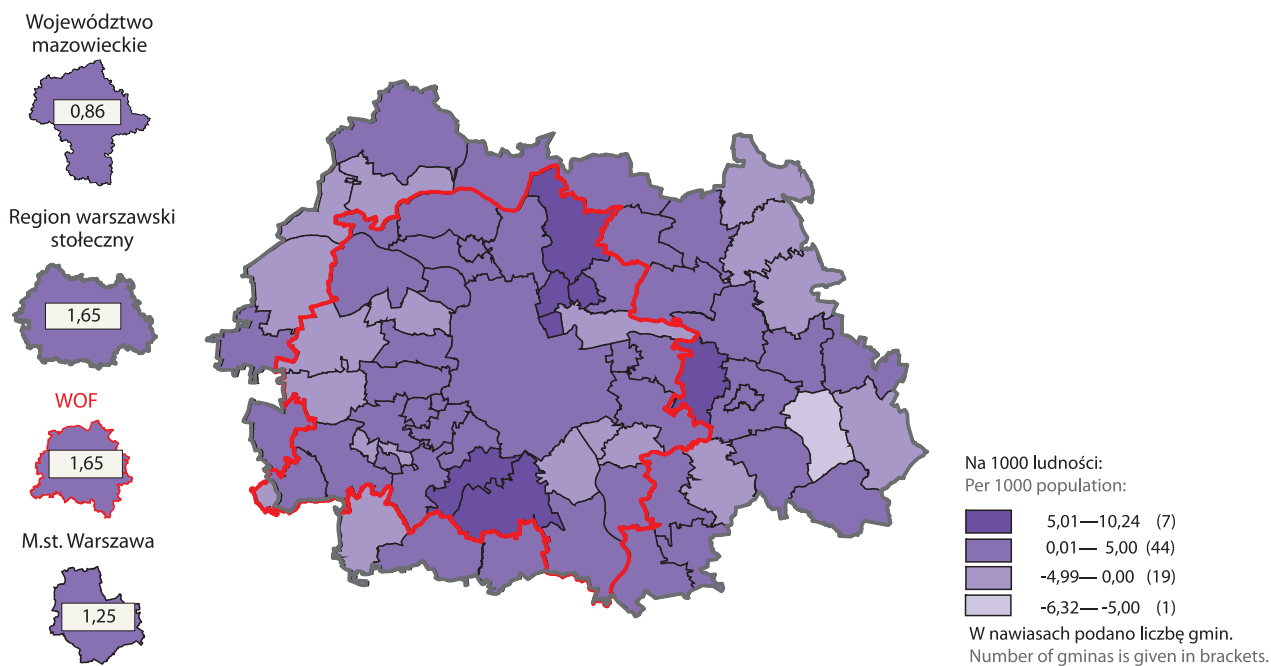

Gminy zaludniające się Populating gminas	A	+PN>–SM
	B	+PN>+SM
	C	+PN<+SM
	D	–PN<+SM
Gminy wyludniające się Depopulating gminas	E	–PN>+SM
	F	–PN>–SM
	G	–PN<–SM
	H	+PN<–SM
Gminy w stanie przejściowym Gminas in transition	B-C	SM>0, PN>0

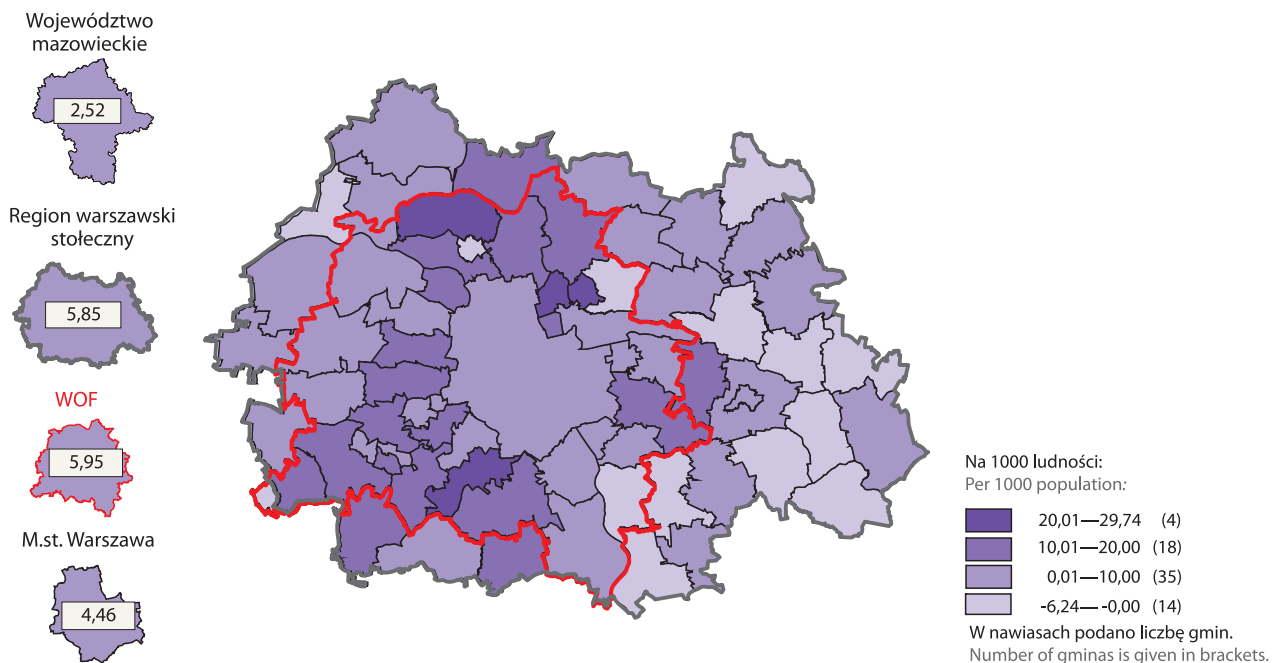
Mapa 13. Przyrost naturalny ludności w 2017 r.

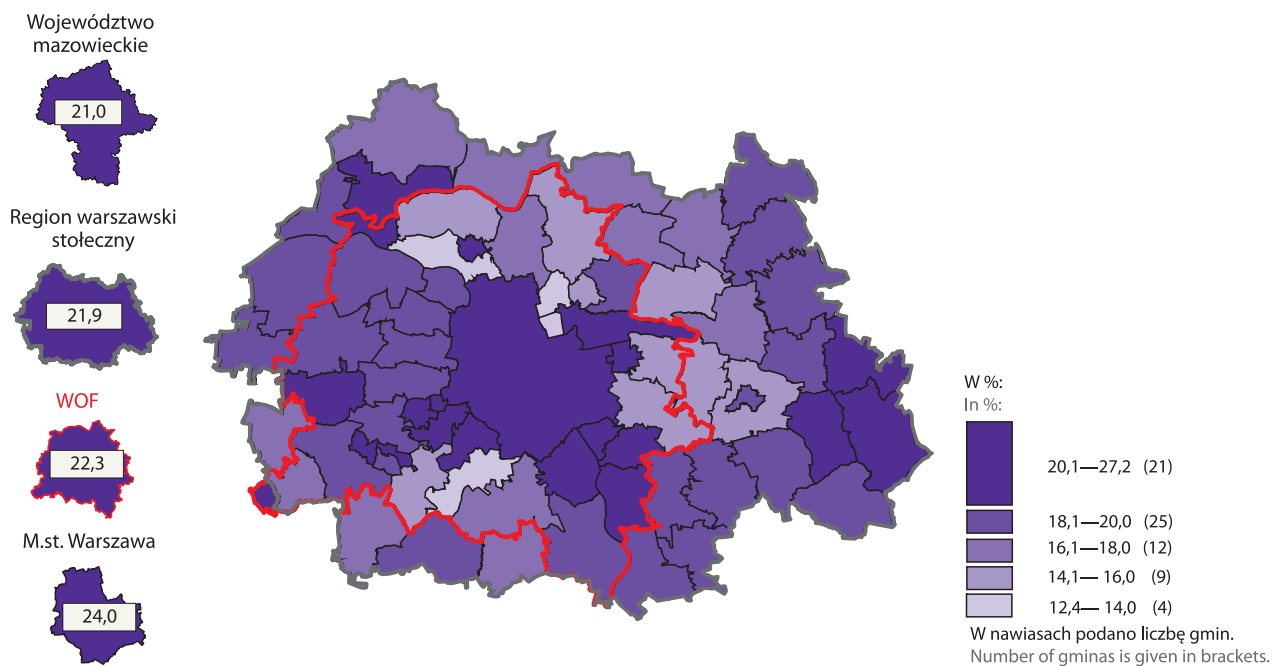
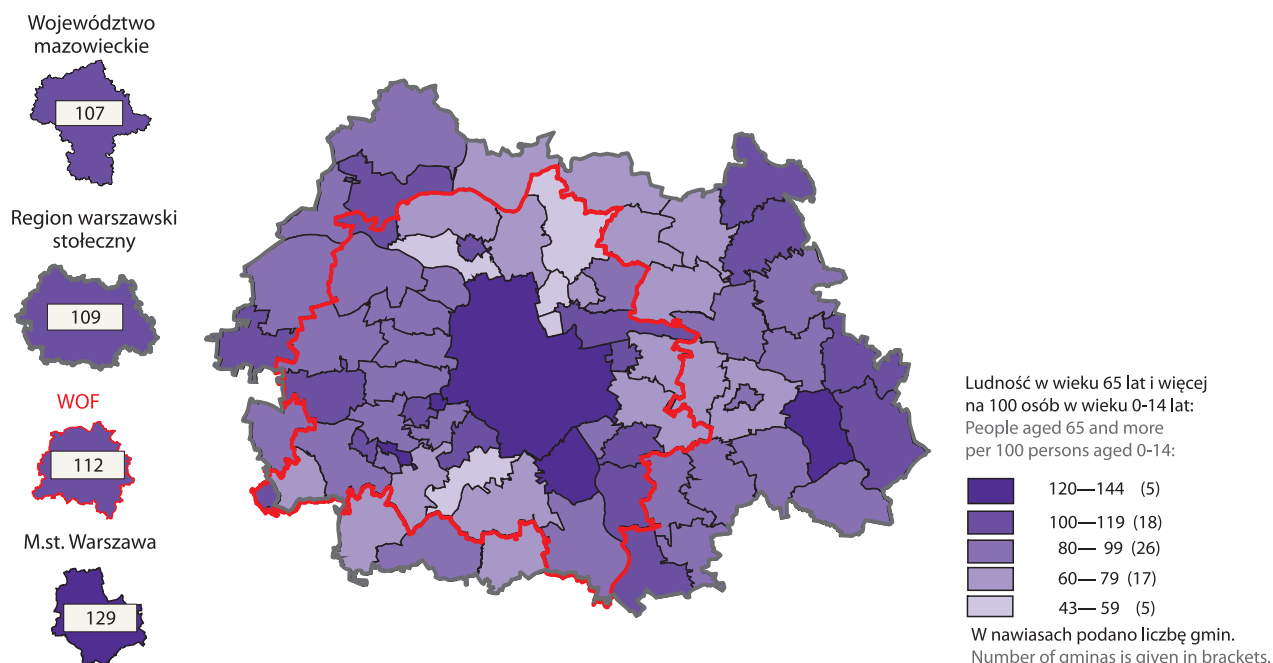
Map 13. Natural increase per 1000 population in 2017

Mapa 14. Saldo migracji stałej w 2017 r.

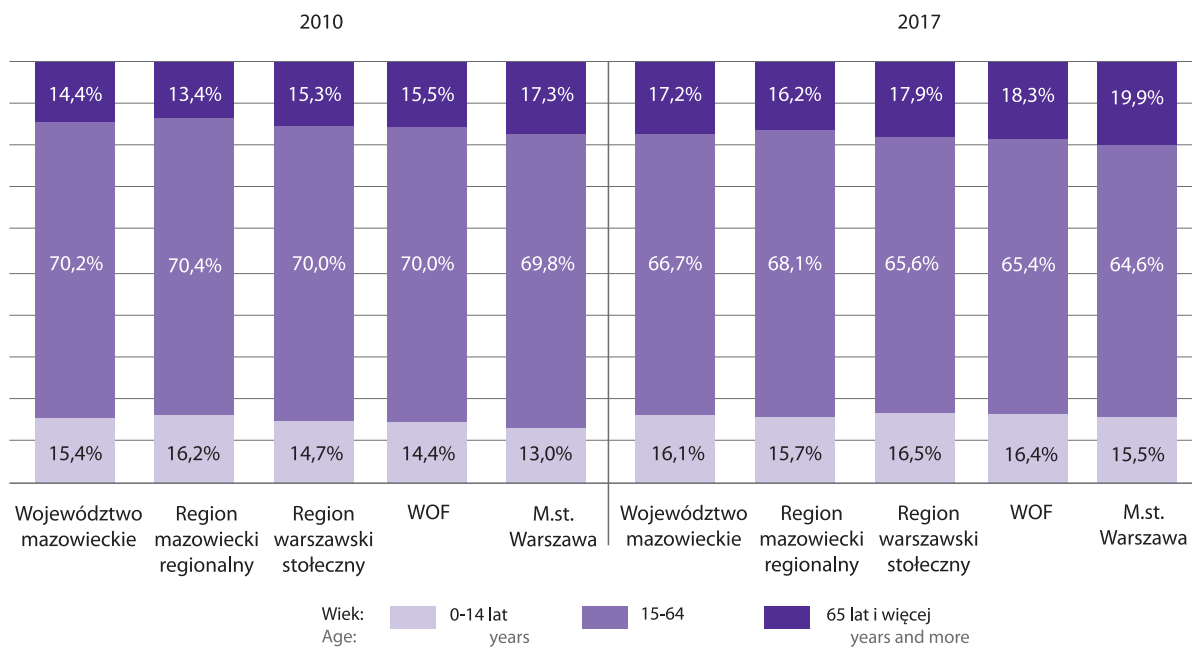
Map 14. Net permanent migration in 2017

Mapa 15. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w 2017 r.**Stan w dniu 31 XII**Map 15. Share of working age population in the total population in 2017
As of 31 XII**Mapa 16. Relacja osób starszych do dzieci w 2017 r.****Stan w dniu 31 XII**Map 16. Ratio of elderly persons to children in 2017
As of 31 XII

**Wykres 5. Struktura ludności według biologicznych grup wieku
Stan w dniu 31 XII**

Chart 5. Structure of population by biological age groups
As of 31 XII

Rozdział 4. Edukacja i wychowanie

Chapter 4. Education

Formą wychowania przedszkolnego dostępną w ramach polskiego systemu edukacji poza przedszkolami są również punkty przedszkolne, zespoły wychowania przedszkolnego oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.

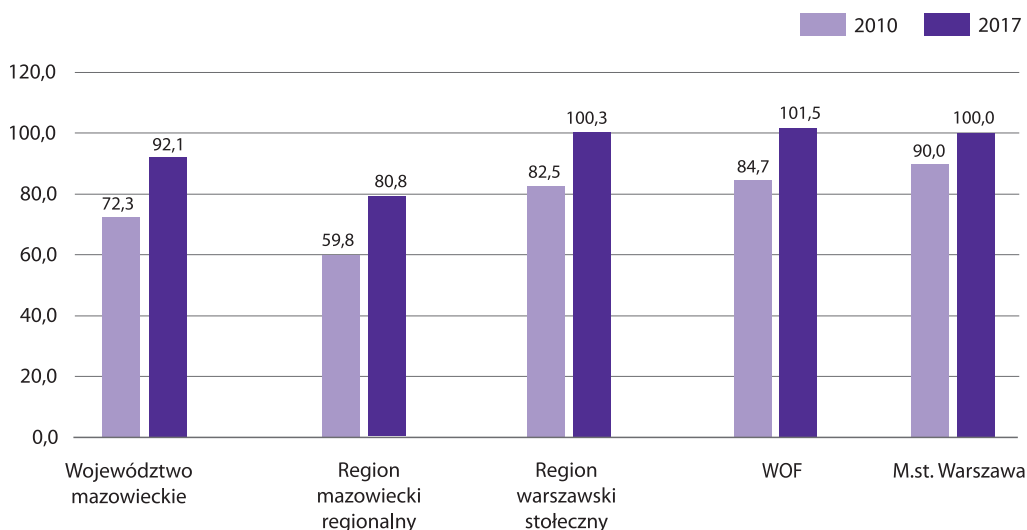
W 2017 r. w regionie warszawskim stołecznym (RWS) działało 2085 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 1367 to przedszkola. W pozostałych obszarach było to odpowiednio: WOF – 1879 placówek, w tym 1285 przedszkoli; Warszawa – 1077 i 751; województwo mazowieckie – 3631 i 1996.

W stosunku do poprzedniego roku liczba przedszkoli w całym województwie wzrosła o 61, w tym w RWS o 51. Największy wpływ na to miała Warszawa, gdzie było o 50 placówek więcej niż w 2016 r.

W roku szkolnym 2017/18 w województwie mazowieckim wychowaniem przedszkolnym objętych było 166,6 tys. dzieci w wieku 3–6 lat, przy czym 67,6% z nich uczęszczało do placówek na terenie regionu warszawskiego stołecznego. W porównaniu z 2010 r. odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w grupie wieku 3–6 lat najbardziej wzrósł w całym województwie mazowieckim – o 19,8 p. proc. W obszarze metropolitalnym (RWS) wzrost ten wyniósł 17,8 p. proc., w WOF – 16,8 p. proc., a w samej Warszawie 10,0 p. proc. Należy zwrócić uwagę, że zarówno w całej metropolii, jak i w Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym oraz w Warszawie omawiany wskaźnik osiągnął lub przewyższył 100%, co świadczy o tym, że w jednostkach tych do placówek wychowania przedszkolnego uczęszzczają również dzieci spoza ich terenu.

Wykres 6. Odsetek dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

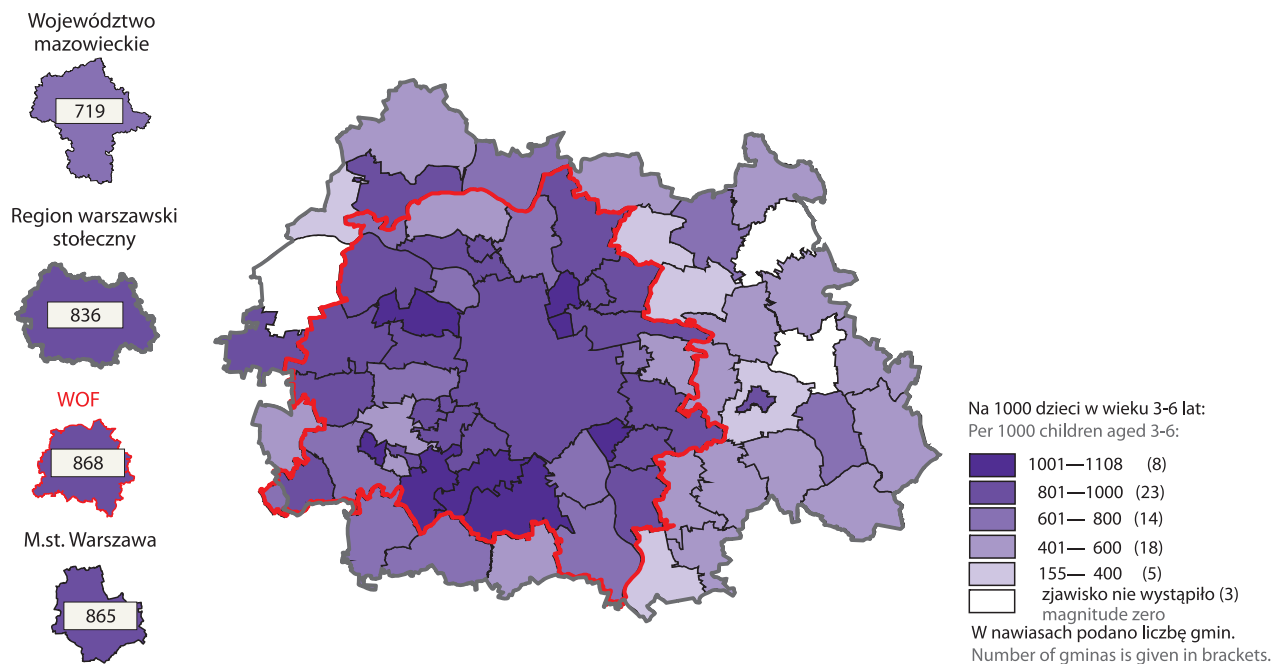
Chart 6. Percentage of children aged 3–6 covered by pre-primary education

Powyższe koresponduje z rozkładem przestrzennym wskaźnika „dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2017/2018 na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat”. Wartości w granicach 801–1000 odnotowano w 23 gminach, z czego 20 należy do WOF. W 8 gminach wartość wskaźnika przekroczyła 1000, tj. w: Markach, Ząbkach, Józefowie, Piasecznie, Lesznowoli, Nadarzynie, Milanówku oraz Izabelinie. Związane jest to z faktem, że część dzieci uczęszzczających tu do przedszkoli pochodziła z pobliskich gmin, w których brakuje miejsc w tego typu placówkach lub była dowożona przez rodziców pracujących w Warszawie i gminach ościennych.

Mapa 17. Dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2017/2018**Stan na początku roku szkolnego**

Map 17. Children in pre-primary education in the 2017/2018 school year
As of the beginning of the school year

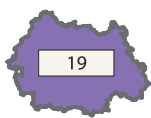

Jednocześnie zauważalne jest, że we wszystkich przekrojach terytorialnych globalna liczba dostępnych miejsc w przedszkolach przewyższa liczbę dzieci do nich uczęszczających. Na początku roku szkolnego 2017/2018 w RWS i WOF przypadało 88 dzieci na 100 miejsc, w Warszawie – 89, zaś w województwie mazowieckim – 90. Należy jednak pamiętać, że znaczna część miejsc oferowana jest przez przedszkola prywatne, które ze względu na opłaty, nie zawsze są dostępne dla rodzin o niższym statusie materialnym.

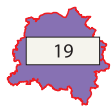
W roku szkolnym 2017/18 na terenie województwa mazowieckiego działało 1945 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, do których uczęszczało ponad 403 tys. uczniów. Jest to znaczny wzrost względem poprzedniego roku szkolnego (odpowiednio więcej o 174 szkoły i 56 tys. uczniów), co spowodowane było rozpoczętą od 1 IX 2017 r. reformą edukacji. W roku szkolnym 2016/17 nie było absolwentów szkół podstawowych, ponieważ uczniowie klas VI, według nowej organizacji, kontynuowali naukę w klasach VII. Prawie 43% szkół podstawowych w województwie zlokalizowanych było w RWS (827 szkół), a uczęszczające do nich dzieci stanowiły 58% wszystkich uczniów w województwie. W WOF placówek tego typu było 703 (36%) – uczęszczało do nich blisko 53% uczniów mazowieckich, z czego w samej Warszawie 399 szkół (21%), do których chodziło prawie 31% uczniów szkół podstawowych w województwie.

W roku szkolnym 2017/18, w wyniku wdrażania nowego systemu edukacji, nie przeprowadzono naboru do klasy pierwszej w gimnazjach, które ulegają likwidacji. Placówki te mogą być stopniowo wygaszane, włączone do innych szkół lub przekształcone w inne szkoły. W związku z tym uczniowie na poziomie gimnazjum do czasu wygaszenia mogą uczyć się we wszystkich typach szkół, zarówno w gimnazjach, jak i w oddziałach gimnazjalnych funkcjonujących w szkołach podstawowych i ponadgimnazjalnych.

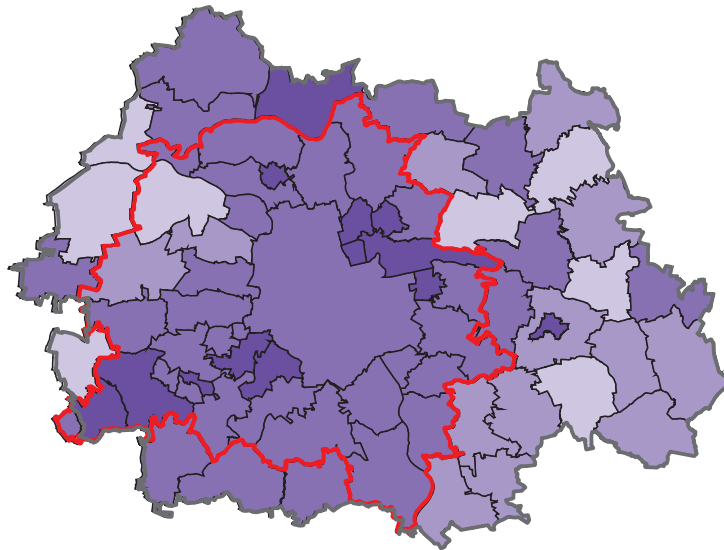
W efekcie zmian oświatowych na terenie województwa mazowieckiego działało 257 gimnazjów dla dzieci i młodzieży (w 2016 r. – 1024), z czego 117 w regionie warszawskim stołecznym. Do mazowieckich gimnazjów i oddziałów gimnazjalnych łącznie uczęszczało ponad 104 tys. uczniów klas II i III, przy czym gimnazjaliści z obszaru metropolitalnego (RWS) stanowili 54% ogółu, a z Warszawy – 29%. W Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym udział ten wyniósł 49%.

Mapa 18. Uczniowie^a przypadający na 1 oddział w roku szkolnym 2017/2018Map 18. Pupils^a per section in the 2017/2018 school year**Szkolnictwo podstawowe**
Primary schoolsWojewództwo
mazowieckieRegion warszawski
stołeczny

WOF

M.st. Warszawa

W osobach:

In persons:

21—23 (13)

18—20 (37)

15—17 (13)

12—14 (8)

W nawiasach podano liczbę gmin.

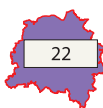
Number of gminas is given in brackets.

Gimnazja

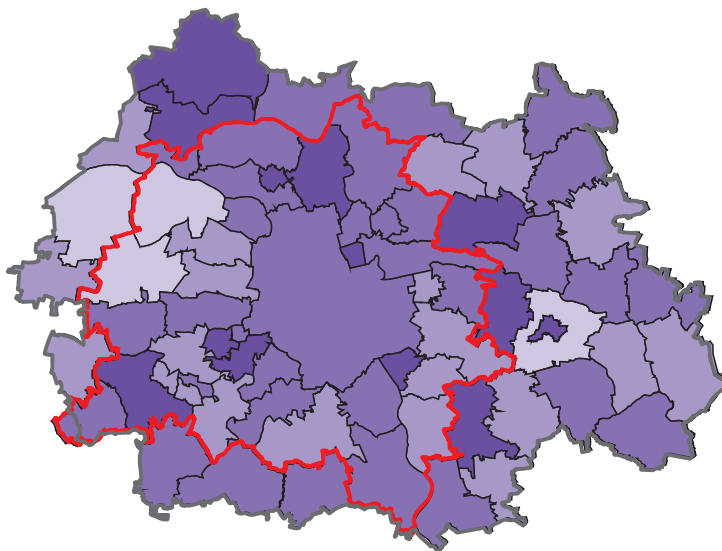
Lower secondary schools

Województwo
mazowieckieRegion warszawski
stołeczny

WOF

M.st. Warszawa

W osobach:

In persons:

24—28 (13)

21—23 (34)

18—20 (20)

11—17 (4)

W nawiasach podano liczbę gmin.

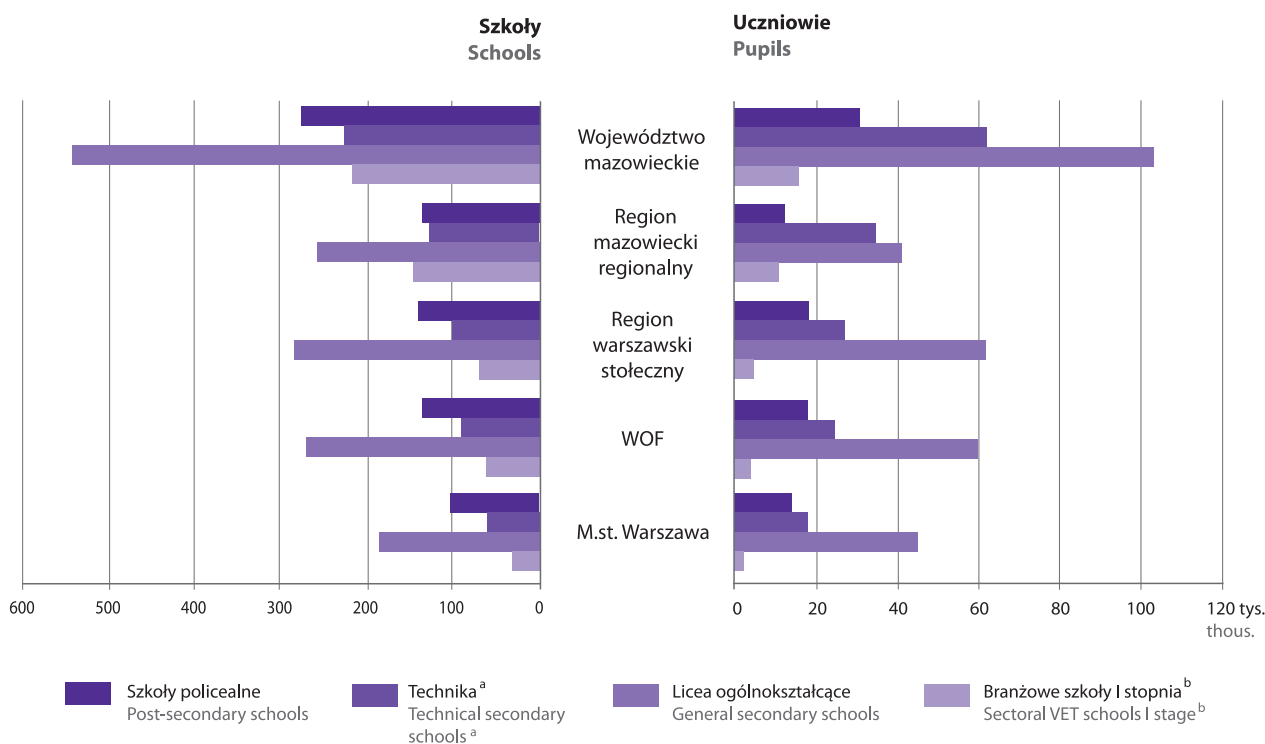
Number of gminas is given in brackets.

^a W szkołach dla dzieci i młodzieży.
^a In schools for children and youth.

Średnia wielkość oddziału szkolnego była zbliżona we wszystkich jednostkach odniesienia – w regionie warszawskim stołecznym, WOF i w Warszawie wskaźnik ten wynosił 19 dla szkół podstawowych i 22 dla gimnazjów. W województwie mazowieckim był on nieznacznie niższy – odpowiednio 18 i 21. W gminach RWS różnice w liczbie uczniów przypadających na oddział są bardziej widoczne – wskaźnik przyjmuje wartości od 14 do 23 w szkołach podstawowych i od 11 do 28 w gimnazjach.

Wykres 7. Szkolnictwo ponadgimnazjalne w roku szkolnym 2017/2018 Stan na początku roku szkolnego

Chart 7. Upper secondary education in the 2017/2018 school year
As of the beginning of the school year

^a Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^b Łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy oraz w przypadku uczniów łącznie z oddziałami zasadniczych szkół zawodowych.

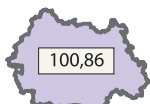
^a Including general art schools leading to professional certification. ^b Including special job training schools and in the case of students including branches of basic vocational schools.

W roku szkolnym 2017/18 w województwie mazowieckim zlokalizowanych było 1269 szkół ponadgimnazjalnych. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano dość istotny spadek liczby omawianych szkół (o 40), dotyczył on jednak obszaru poza regionem warszawskim stołecznym. W samym RWS było 598 szkół ponadgimnazjalnych, tj. o 7 więcej niż w 2016 roku. W WOF funkcjonowały 562 takie placówki, z czego w samej Warszawie – 381 (odpowiednio o 9 i o 13 więcej niż w 2016 r.). We wszystkich przekrojach terytorialnych największy udział wśród poszczególnych typów szkół ponadgimnazjalnych miały licea ogólnokształcące (545 w województwie, z tego 286 w RWS).

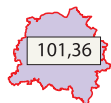
Wskaźniki skolaryzacji na poszczególnych etapach kształcenia wskazują na to, że uczniowie często uczęszczają do szkół w innej gminie niż ta, w której formalnie mieszkają. Zjawisko to, jest szczególnie widoczne w WOF. Najpopularniejszymi kierunkami dojazdów do szkół gimnazjalnych, obok Warszawy, były także: Podkowa Leśna, Sulejówkę, Legionowo, Zielonka, Milanówek, Piastów, Lesznowola, Jaktorów, a poza WOF: miasto Mińsk Mazowiecki i gmina Sobienie-Jeziory. Dojeżdżającymi są przede wszystkim uczniowie pobliskich gmin wiejskich.

Mapa 19. Współczynnik skolaryzacji brutto w 2017 r.

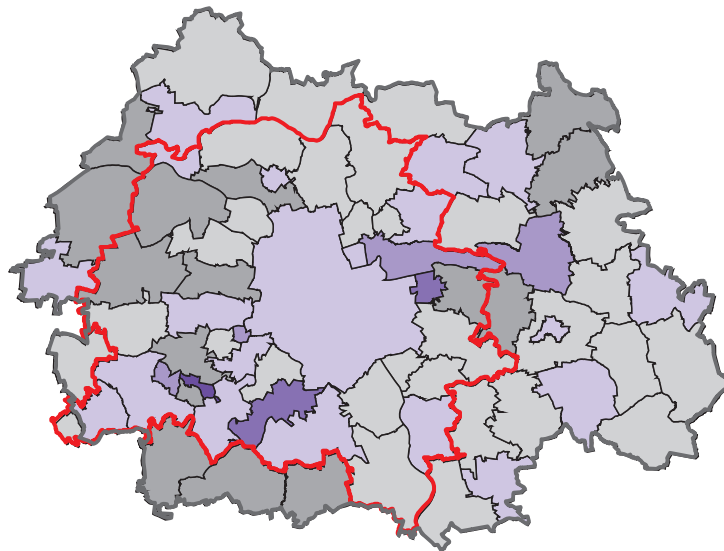
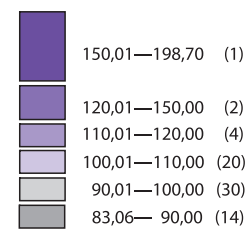
Map 19. Gross enrolment rate in 2017

Szkolnictwo podstawowe
Primary schoolsWojewództwo
mazowieckieRegion warszawski
stołeczny

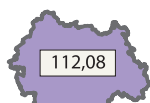
WOF

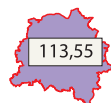
M.st. Warszawa

W %:
In %:W nawiasach podano liczbę gmin.
Number of gminas is given in brackets.**Gimnazja**

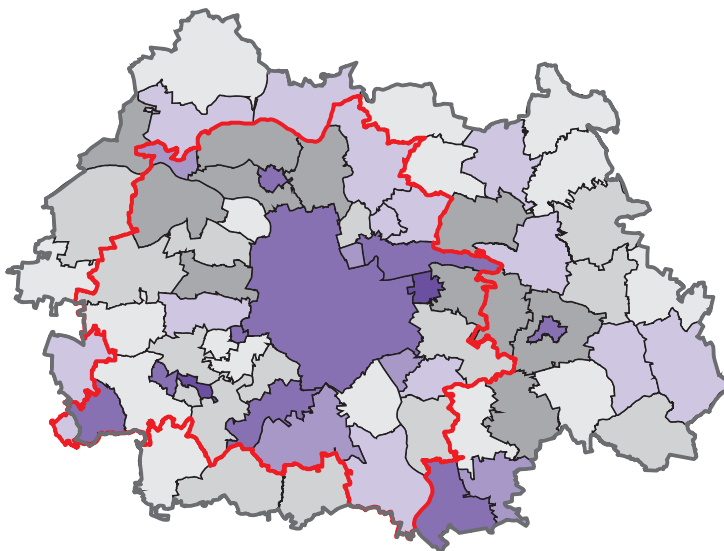
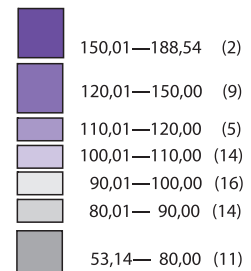
Lower secondary schools

Województwo
mazowieckieRegion warszawski
stołeczny

WOF

M.st. Warszawa

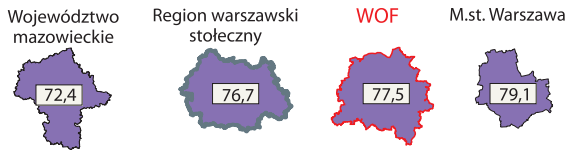
W %:
In %:W nawiasach podano liczbę gmin.
Number of gminas is given in brackets.

Mapa 20. Średnie wyniki egzaminu (w %) uczniów kończących gimnazja w 2017 r.

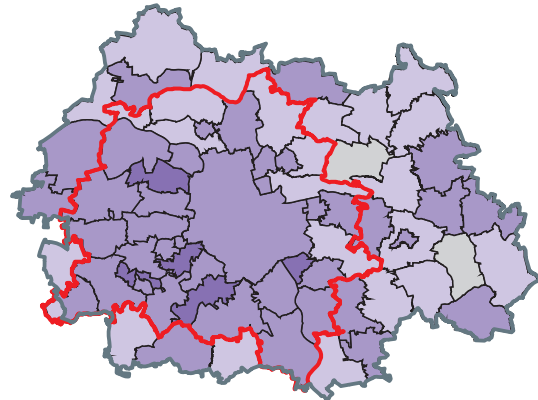
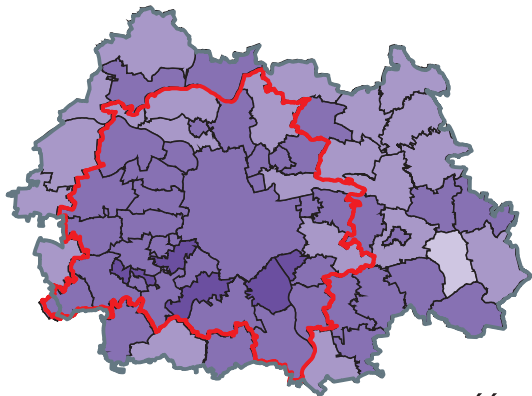
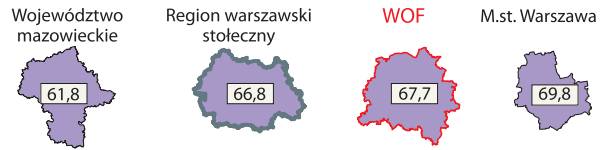
Map 20. Average results of the exam (in %) of pupils leaving lower secondary schools in 2017

**CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA
HUMANISTIC COMPONENT**

**Język polski
Polish language**

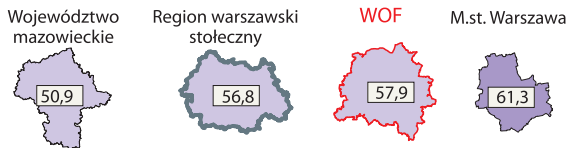

**Historia i wiedza o społeczeństwie
History and civics**

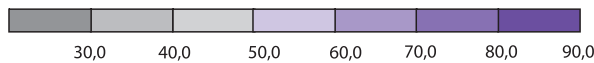
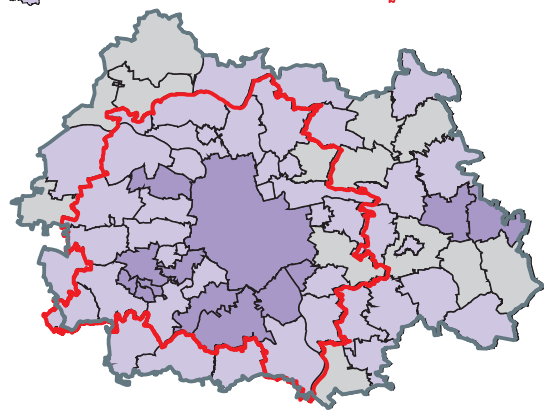
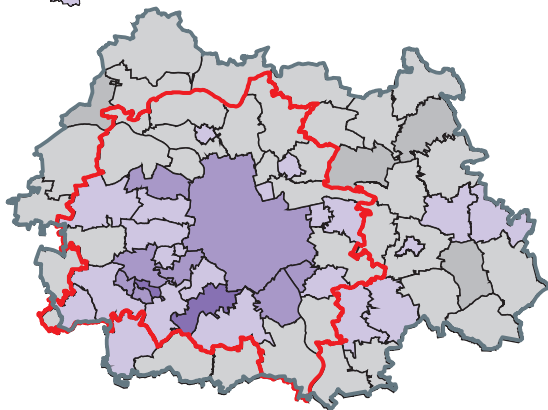
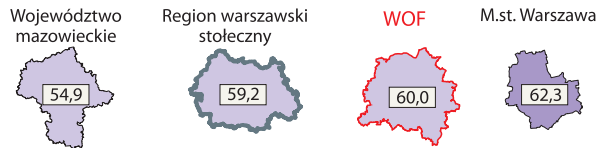

**CZĘŚĆ MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZA
MATHEMATICAL AND NATURAL COMPONENT**

**Matematyka
Mathematics**

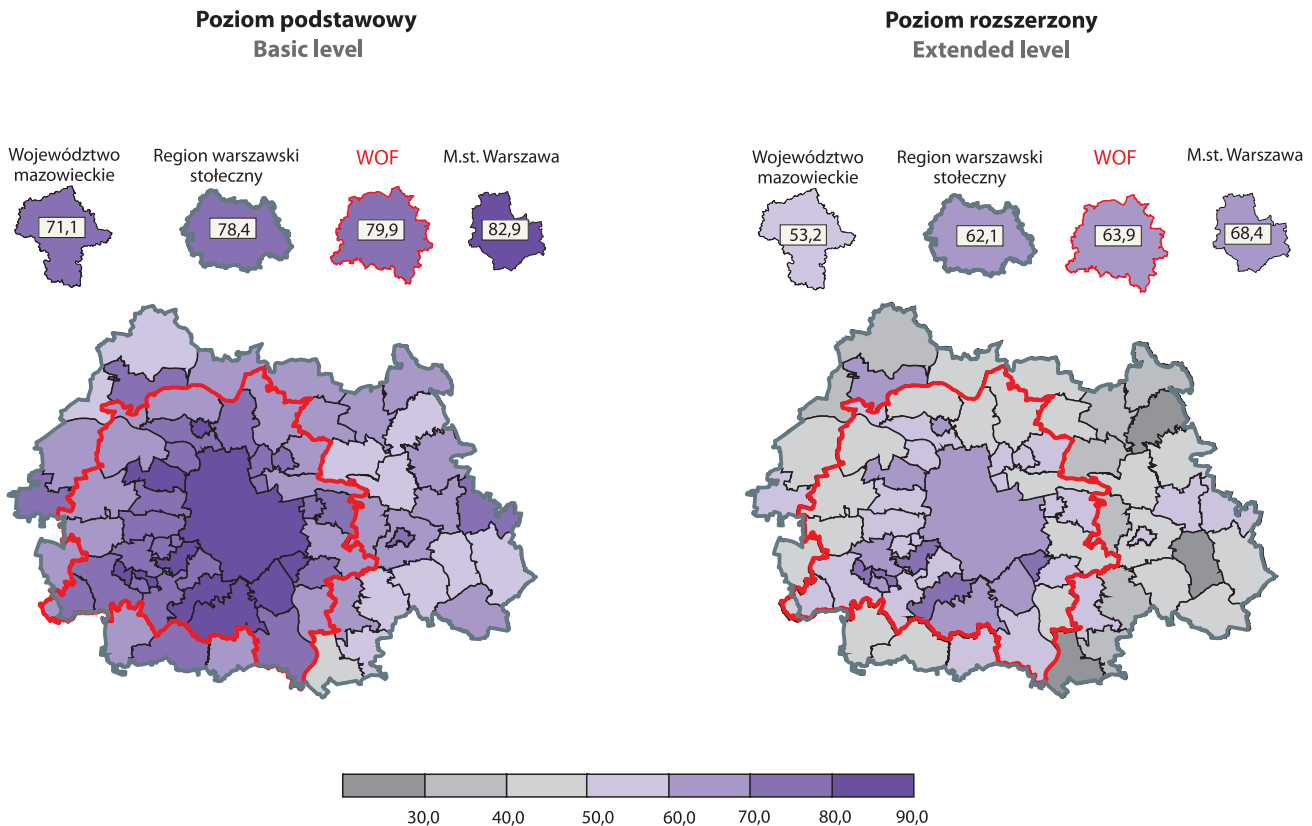

**Przedmioty przyrodnicze
Natural sciences**

Mapa 20. Średnie wyniki egzaminu (w %) uczniów kończących gimnazja w 2017 r. (dok.)

Mapa 20. Average results of the exam (in %) of pupils leaving lower secondary schools in 2017 (cont.)

JĘZYK ANGIELSKI^a
ENGLISH LANGUAGE^a

^a Język angielski wybrało 93,1% piszących egzamin z języka obcego nowożytnego na terenie RWS.

U w a g a. Dane dotyczą uczniów bez dusfunkcji piszących egzamin w kwietniu.

Ź r ó d ł o: opracowano na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.

^a English language was chosen by 93,1% of persons writing a modern foreign language exam in the Warsaw capital region.

N o t e. Data refer to students without dysfunction taking the exam in April.

S o u r c e: compiled on the basis of data of the Regional Examination Board in Warsaw.

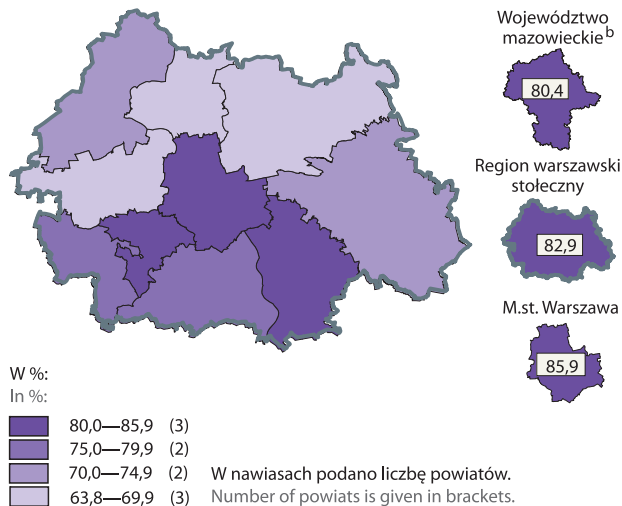
Widoczne jest podążanie przez uczniów za jakością kształcenia – gminy charakteryzujące się wysokimi współczynnikami skolaryzacji odznaczają się także najwyższymi wynikami egzaminów. Dla 2017 r. na poziomie gmin możemy analizować tylko wyniki egzaminu gimnazjalnego, ponieważ z uwagi na zmiany w systemie edukacji w roku szkolnym 2016/2017 nie był przeprowadzany egzamin kończący szkołę podstawową. Ten odbędzie się ponownie w roku szkolnym 2018/19, kiedy pierwszy rocznik uczniów będzie kończył klasę ósmą.

Porównanie zdawalności oraz średnich wyników pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych w trzech przekrojach terytorialnych, tj.: województwo mazowieckie, RWS oraz Warszawa, wskazuje na przewagę stolicy pod względem osiągniętych wyników. Relatywnie lepszymi wynikami od średniej wojewódzkiej charakteryzowały się także powiaty położone na południe od Warszawy.

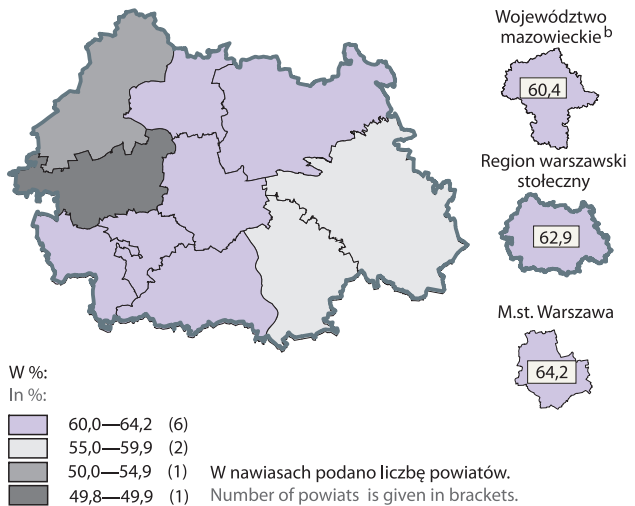
Mapa 21. Zdawalność oraz średnie wyniki pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych^a w powiatach regionu warszawskiego stołecznego w 2017 r.

Map 21. Pass rate and average results of the written matriculation exam in compulsory subjects^a in powiats of Warsaw capital region in 2017

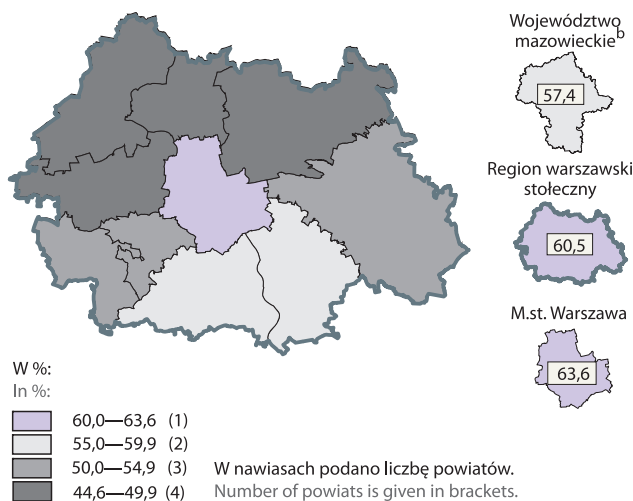
Zdawalność egzaminu maturalnego
Pass rate of the matriculation exam

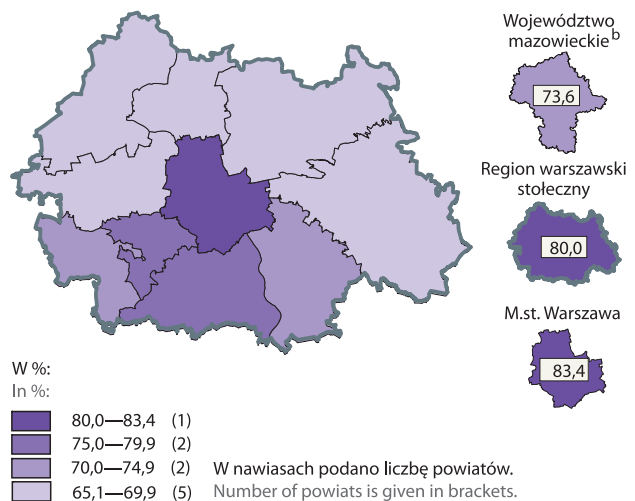
Średnie wyniki z języka polskiego
Average results in Polish language

Średnie wyniki z matematyki
Average results in mathematics

Średnie wyniki z języka angielskiego
Average results in English language

^a W wynikach uwzględniono wyłącznie absolwentów piszących arkusz standardowy w nowej formule; język angielski wybrało blisko 93% zdających egzamin z języka obcego nowożytnego na terenie regionu warszawskiego stołecznego.

U w a g a. Dane obejmują wyłącznie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2016/17 zdających egzamin w sesji majowej.
Ź r ó d ł o: opracowano na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie.

^a Only graduates who wrote a standard sheet in the new formula were included in the results; English language was chosen by nearly 93% of persons taking the exam in a modern foreign language in the Warsaw capital region.

N o t e. Data include only graduates of upper secondary schools from the 2016/17 school year taking the exam in May.
S o u r c e: compiled on the basis of the Regional Examination Board in Warsaw.

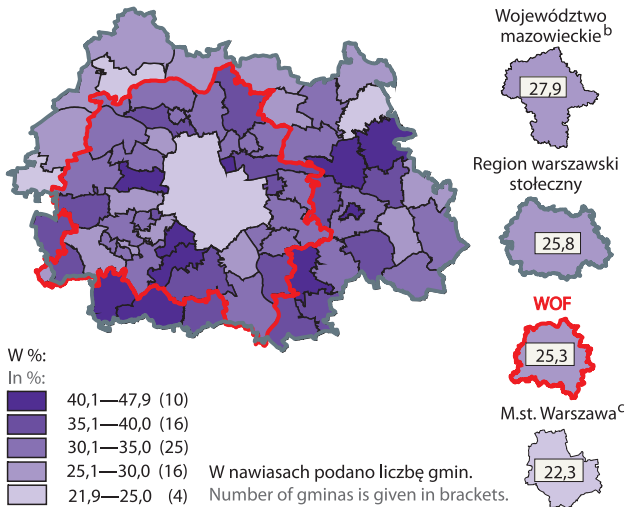
Jakość kształcenia w gminach (mierzona wynikami egzaminu gimnazjalnego) nie zawsze idzie w parze z wielkością wydatków na oświatę i wychowanie (mierzoną udziałem w wydatkach ogółem). Jest to jednak spowodowane tym, że wydatki na oświatę charakteryzują się dużą „sztywnością” i nie ma możliwości ich ograniczenia, w związku z czym są one relatywnie wyższe w mniej zamożnych gminach. Inną przyczyną bardzo wysokiego udziału wydatków na edukację mogą być przedsięwzięcia inwestycyjne w tym sektorze (tak było np. w Starych Babicach).

Mapa 22. Wydatki budżetu gminy na oświatę w 2017 r.

Map 22. Expenditure of gmina budgets on education in 2017

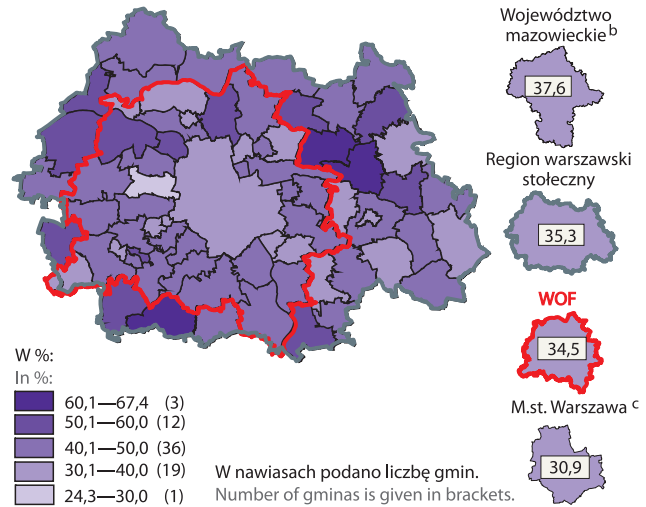
Udział wydatków na oświatę i wychowanie w wydatkach ogółem

Share of expenditures on education in total expenditure

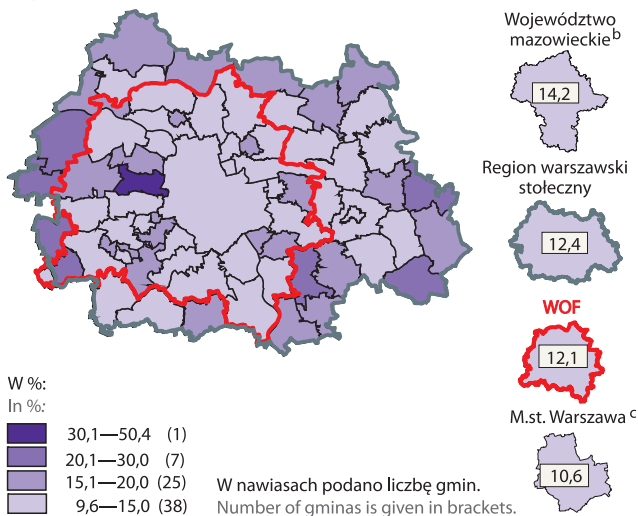
Udział wydatków na szkoły podstawowe^a w wydatkach na oświatę i wychowanie

Share of expenditures on primary schools^a in total expenditure on education

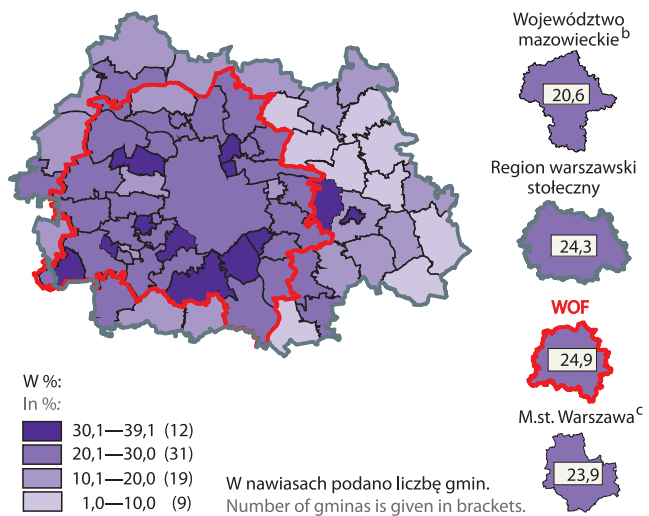
Udział wydatków na gimnazja^a w wydatkach na oświatę i wychowanie

Share of expenditures on lower secondary schools^a in expenditure on education

Udział wydatków na przedszkola w wydatkach na oświatę i wychowanie

Share of expenditures on nursery schools in expenditure on education

a Bez szkół specjalnych. b Łącznie z miastami na prawach powiatu. c Dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Excluding special schools. b Including cities with powiat status. c Data concern budget of the city with powiat status.

Rozdział 5. Infrastruktura komunalna. Transport. Mieszkania

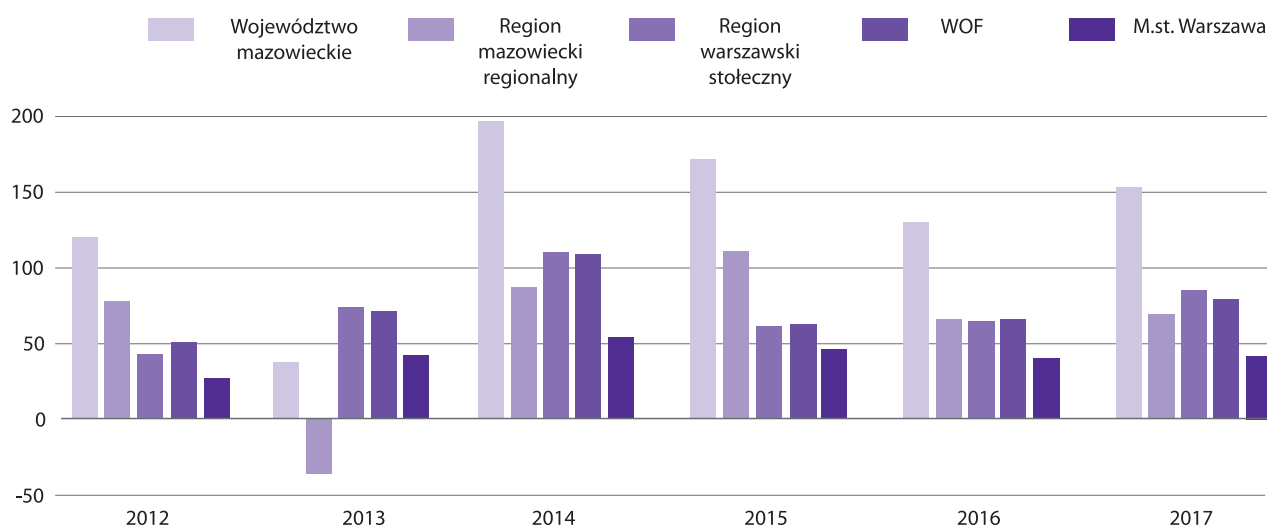
Chapter 5. Municipal infrastructure. Transport. Dwellings

Działania inwestycyjne związane z poprawą infrastruktury transportowej oraz wprowadzanie nowych rozwiązań komunikacyjnych kształtuje zachowania transportowe mieszkańców. Obserwuje się istotny wzrost znaczenia roweru, jako powszechnego środka komunikacji, szczególnie w obszarach miejskich. Jest to wynik wzrostu spójności oraz znacznego przyrostu długości tras rowerowych, który jest obserwowany każdego roku – szczególnie w Warszawie i w okolicznych gminach. W 2017 r. w obszarze metropolitalnym (RWS) ścieżki rowerowe miały łączną długość 874,2 km i stanowiły 56% ścieżek w województwie mazowieckim (1561,1 km). Zdecydowana większość ścieżek zlokalizowana była w WOF (862,7 km), w ramach którego ponad 62% znajdowało się na terenie m.st. Warszawy (537,7 km).

Ponad 50% nowych ścieżek zrealizowanych i oddanych do użytku w województwie mazowieckim w 2017 r. (152,7 km) znajdowało się w WOF (78,3 km). W porównaniu z 2011 r. długość ścieżek rowerowych wzrosła w RWS o 433,5 km, z tego w WOF – o 433,1 km. W samej Warszawie przez ten czas wybudowano 245,9 km dróg dla rowerów.

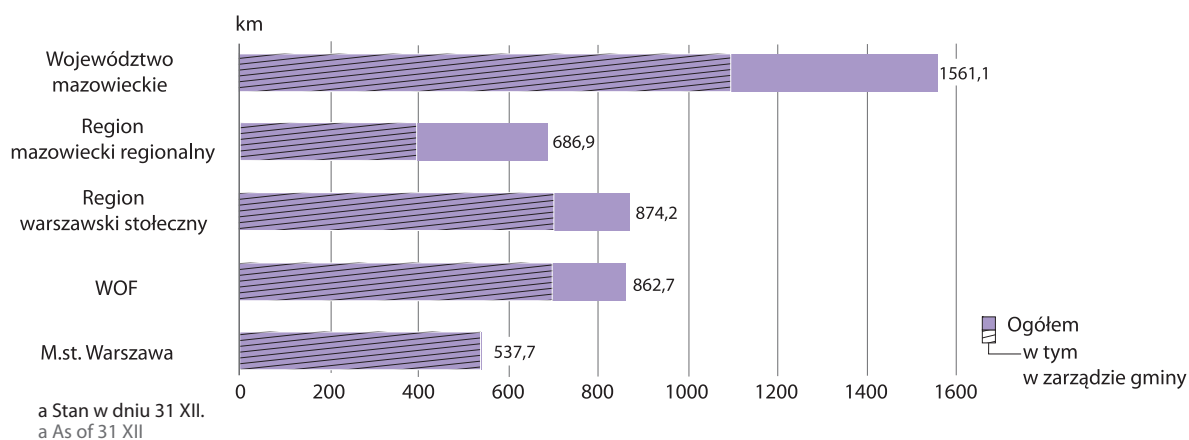
Wykres 8. Roczny przyrost ścieżek rowerowych (w km)

Chart 8. Annual growth of cycle paths (in km)

Wykres 9. Długość ścieżek rowerowych^a w 2017 r.

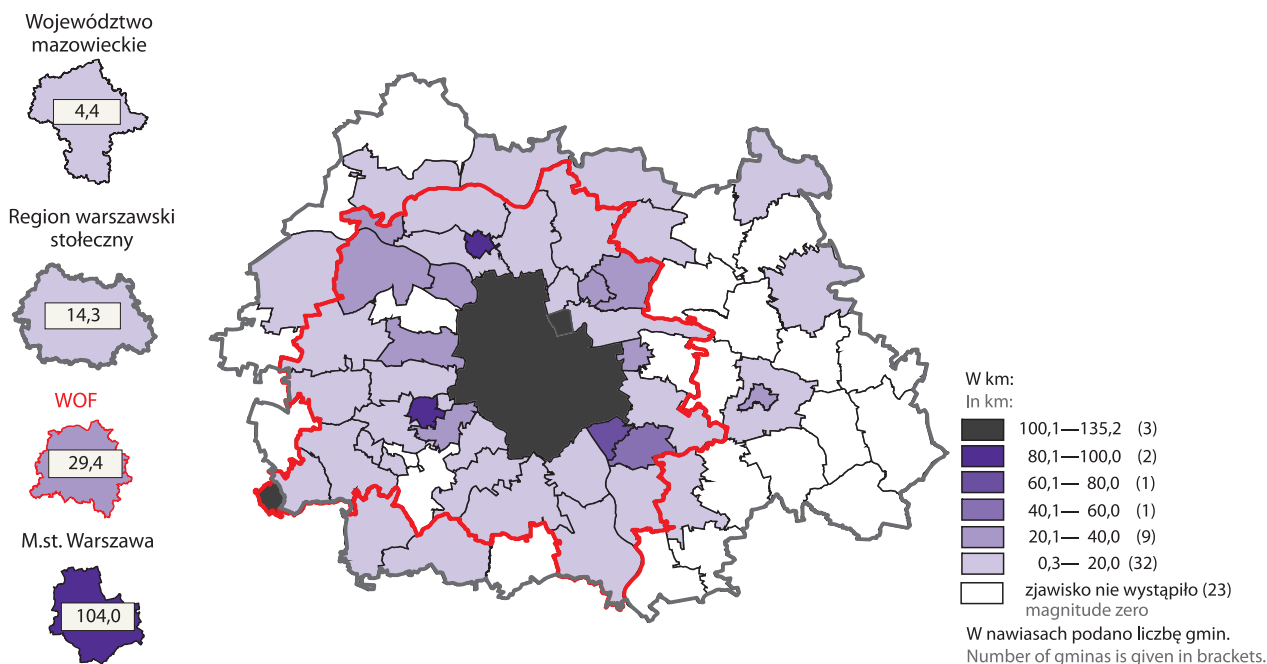
Chart 9. Length of cycle paths^a in 2017

Gęstość sieci tras rowerowych w gminach metropolii była bardzo zróżnicowana. Największa była w gminach miejskich takich jak: Warszawa, Legionowo, Pruszków, Żąbki i Żyrardów (ponad 0,8 km/km²). Jednocześnie w 23 gminach RWS nie było żadnych ciągów komunikacyjnych o statusie ścieżek rowerowych. Zdecydowana większość gmin nieposiadających ścieżek rowerowych leżała we wschodniej części metropolii (RWS) i położona była poza WOF. Prawdopodobne jest dalsze pogłębianie się różnic w gęstości sieci rowerowej pomiędzy centralną, a peryferyjną częścią metropolii z uwagi na to, że w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w WOF powstaje ponad 400 km tras rowerowych, które powinny być oddane do 2020 r.

Mapa 23. Ścieżki rowerowe na 100 km² w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII

Map 23. Cycle paths per 100 km² in 2017
 As of 31 XII

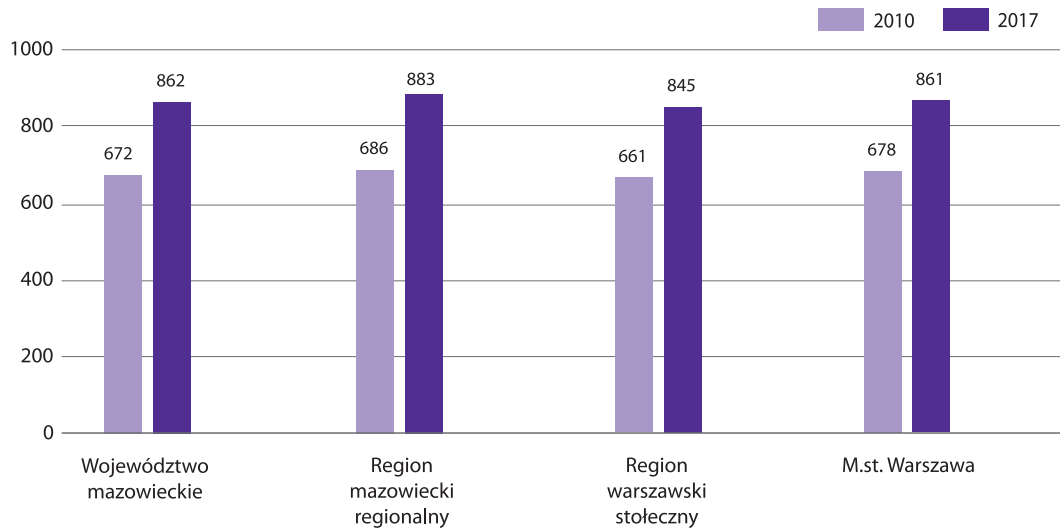

W odniesieniu do 2010 r. znacząco wzrosła liczba pojazdów samochodowych na 1000 ludności. W regionie warszawskim stołecznym zanotowano wzrost o 184 pojazdy do wartości 845 pojazdów na 1000 mieszkańców, zaś w Warszawie – o 183 do wartości 861 pojazdów na 1000 mieszkańców w 2017 r. Jest to jeden z niewielu wskaźników, którego wartość była właściwie identyczna we wszystkich analizowanych przekrojach terytorialnych, przy czym należy zauważyć, że w 3 zachodnich powiatach RWS liczba samochodów przekroczyła wartość 900 na 1000 mieszkańców.

Tak znaczący wzrost liczby pojazdów oraz coraz większa świadomość wpływu emisji spalin na jakość powietrza skłania samorządy lokalne do działań na rzecz ograniczenia ruchu samochodowego. W efekcie obserwowany jest przyrost parkingów „Parkuj i Jedź” (Park&Ride; P+R). W 2017 r. w całym RWS było ich 37, czyli o 9 więcej niż w roku 2016. Najwięcej parkingów tego typu zlokalizowanych było w Warszawie – 16 (o 2 więcej niż w roku poprzednim). We wszystkich tego rodzaju parkingach znajdowało się 7736 miejsc postojowych dla samochodów (o 1261 więcej w stosunku do 2016 r.) i 1570 miejsc dla rowerów (o 1092 więcej niż w roku 2016). Dynamiczny przyrost liczby obiektów P+R wspomagany jest przez realizację instrumentu ZIT.

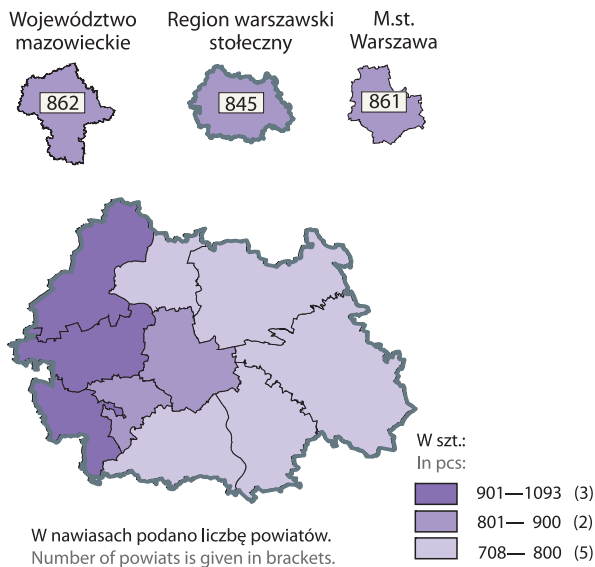
**Wykres 10. Pojazdy samochodowe na 1000 ludności
Stan w dniu 31 XII**

**Chart 10. Road motor vehicles per 1000 population
As of 31 XII**

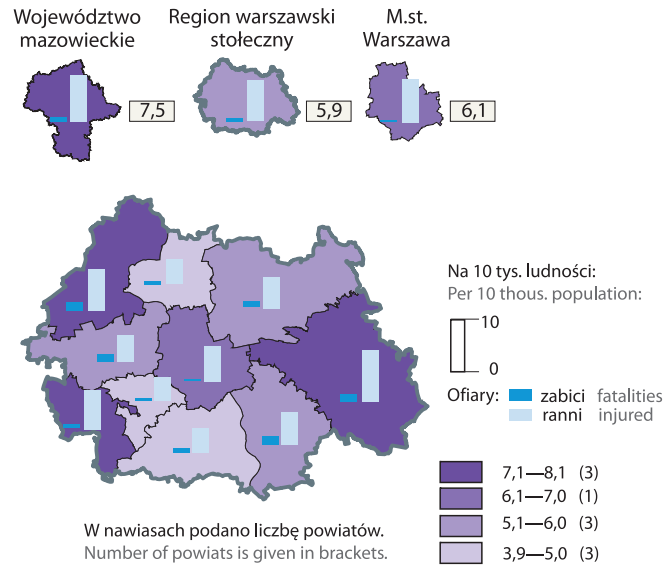
**Mapa 24. Pojazdy samochodowe na 1000 ludności
w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII**

**Map 24. Road motor vehicles per 1000 population in 2017
As of 31 XII**

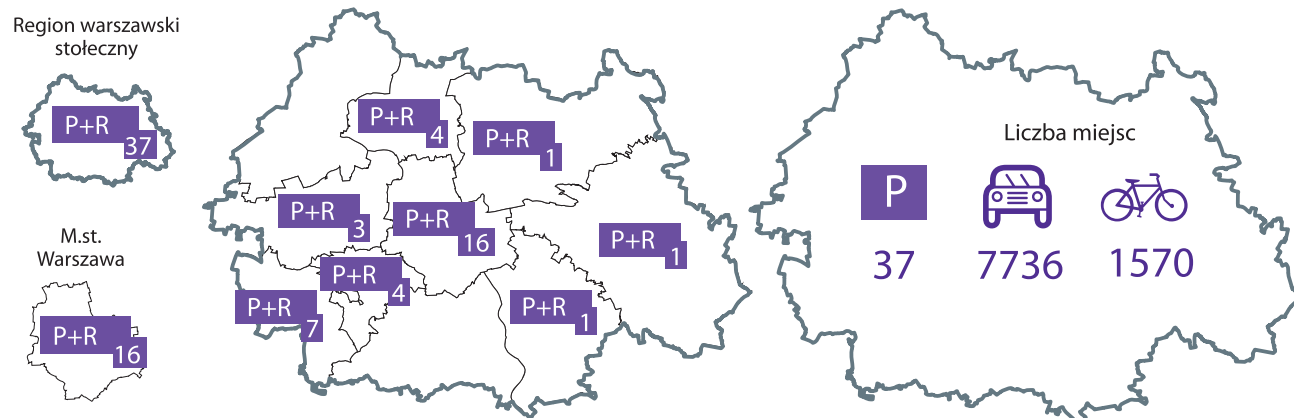
Mapa 25. Wypadki drogowe na 10 tys. ludności w 2017 r.

Map 25. Road accidents per 10 thous. population in 2017

Mapa 26. Parkingi „Parkuj i Jedź”

Map 26. Park & Ride facilities

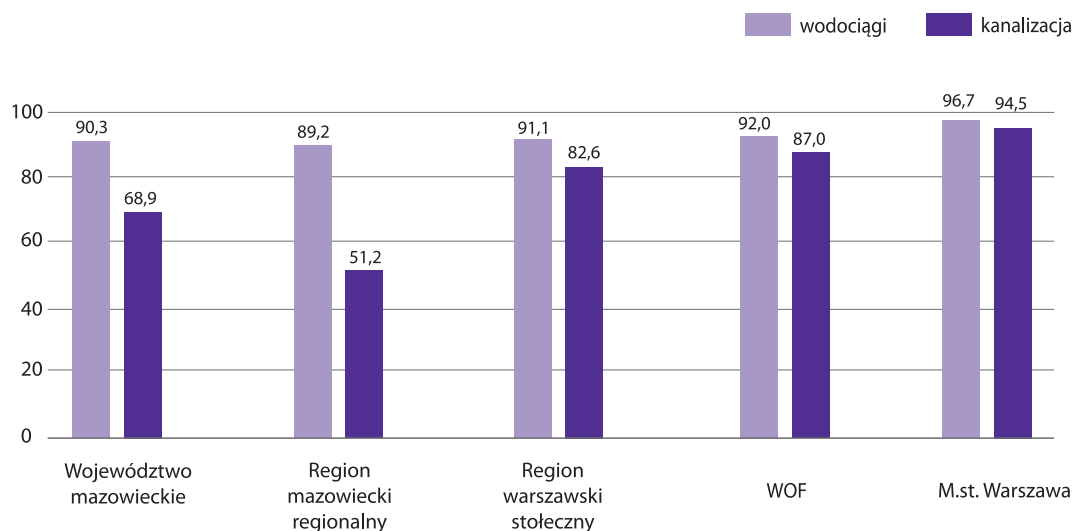
Źródło: Urząd Miasta Legionowo, Urząd Miasta Pruszków, Urząd Miasta Wołomin, Warszawskie Koleje Dojazdowe, strony internetowe: <https://www.mazowieckie.com.pl/pl/parkuj-i-jedz#site>, <http://www.ztm.waw.pl/parkujijedz.php?c=116&l=1>.

Source: City Hall of Legionowo, City Hall of Pruszków, City Hall of Wołomin, the Warsaw Commuter Railway, websites: <https://www.mazowieckie.com.pl/pl/parkuj-i-jedz#site>, <http://www.ztm.waw.pl/parkujijedz.php?c=116&l=1>.

Dostępność do sieci wodociągowej w województwie mazowieckim jest powszechna. W 2017 r. w rozpatrywanych przekrojach terytorialnych najwyższy udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w liczbie ludności ogółem wystąpił w Warszawie – 96,7 %. W RWS i WOF odnotowano zbliżone wartości, wynoszące odpowiednio 91,1% i 92,0%, zaś w województwie – 90,3%. Jednocześnie w porównaniu do roku 2010 największy przyrost wskaźnika zaobserwowano w województwie mazowieckim – wzrost o 6,8 p. proc. W RWS i WOF przyrosty te wynosiły odpowiednio: 5,0 p. proc. i 4,0 p. proc., natomiast w Warszawie – 1,5 p. proc. Biorąc pod uwagę skalę lokalną nadal występowało istotne zróżnicowanie w dostępności do infrastruktury wodociągowej. W 22 gminach metropolii (RWS) udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w liczbie ludności ogółem przekroczył poziom 95%, przy czym tylko 9 z nich należało do WOF. Najwyższą wartość – 100% wskaźnik ten osiągał w gminach: Halinów, Lesznowola, Kampinos, Ożarów Mazowiecki i Siennica (3 z nich należą do WOF). W kolejnych 6 gminach – leżących poza WOF – wskaźnik przyjął wartość 99,9% (Celestynów, gmina wiejska Mińsk Mazowiecki, Osieck, Prażmów, Sobienie-Jeziory, Stanisławów). Najniższe wartości odnotowano w gminach Poświętne (5,8%), Jabłonna (13,2%) oraz Strachówka (35,7%).

Wykres 11. Odsetek mieszkańców korzystających z wodociągów i kanalizacji w 2017 r.

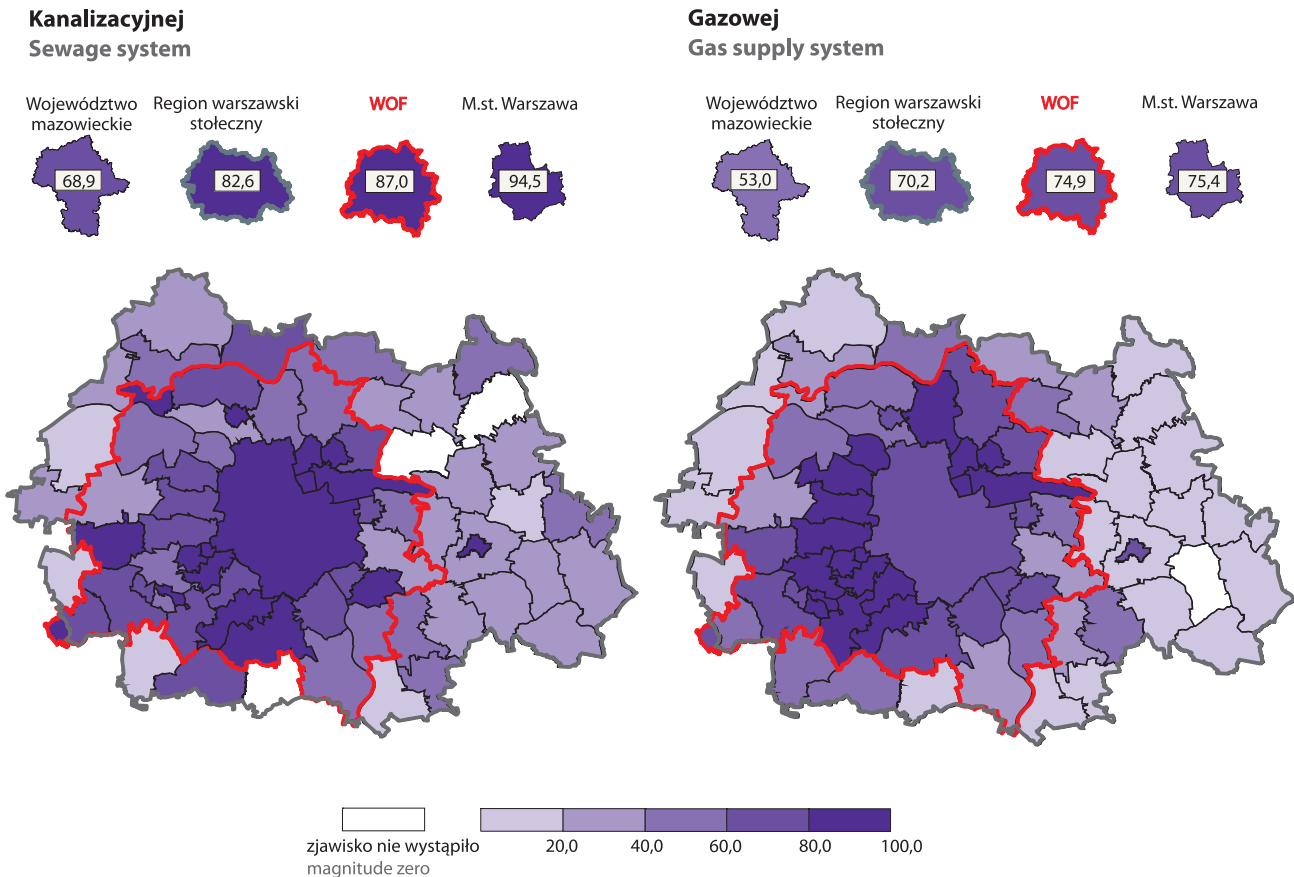
Chart 11. Percentage of inhabitants connected to water supply systems and sewage systems in 2017

W m.st. Warszawie udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (94,5%) był zbliżony do udziału ludności korzystającej z wodociągów (96,7%). Dla pozostałych obszarów odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji wynosił: region warszawski stołeczny – 82,6%, WOF – 87,0%. Względem roku 2010 udział ludności korzystającej z kanalizacji najbardziej wzrósł w województwie mazowieckim i w RWS – o 7,4 i 7,2 p. proc. W WOF i Warszawie wzrost ten wyniósł odpowiednio: 6,6 i 2,8 p. proc. Poza Warszawą wartości wskaźnika równe bądź przekraczające 90% odnotowano tylko w 4 gminach WOF: Legionowie (90,3%), Lesznowoli (90,5%), Piastowie (90,0%), Żąbkach (93,4%). Niższe wartości wskaźnika charakteryzowały gminy z części wschodniej obszaru metropolitalnego (RWS). W trzech gminach metropolii (Prażmów, Poświętne i Strachówka), kanalizacji nie było w ogóle, a udział mieszkańców korzystających z kanalizacji wynoszący 15% i mniej odnotowano w kolejnych 3 gminach: Baranów (15,0%), Żabia Wola (12,4%) i Jakubów (11,6%).

Mapa 27. Ludność korzystająca z sieci w % ogółu ludności w 2017 r.

Map 27. Population connected to sewage and gas supply systems in % of the total population in 2017

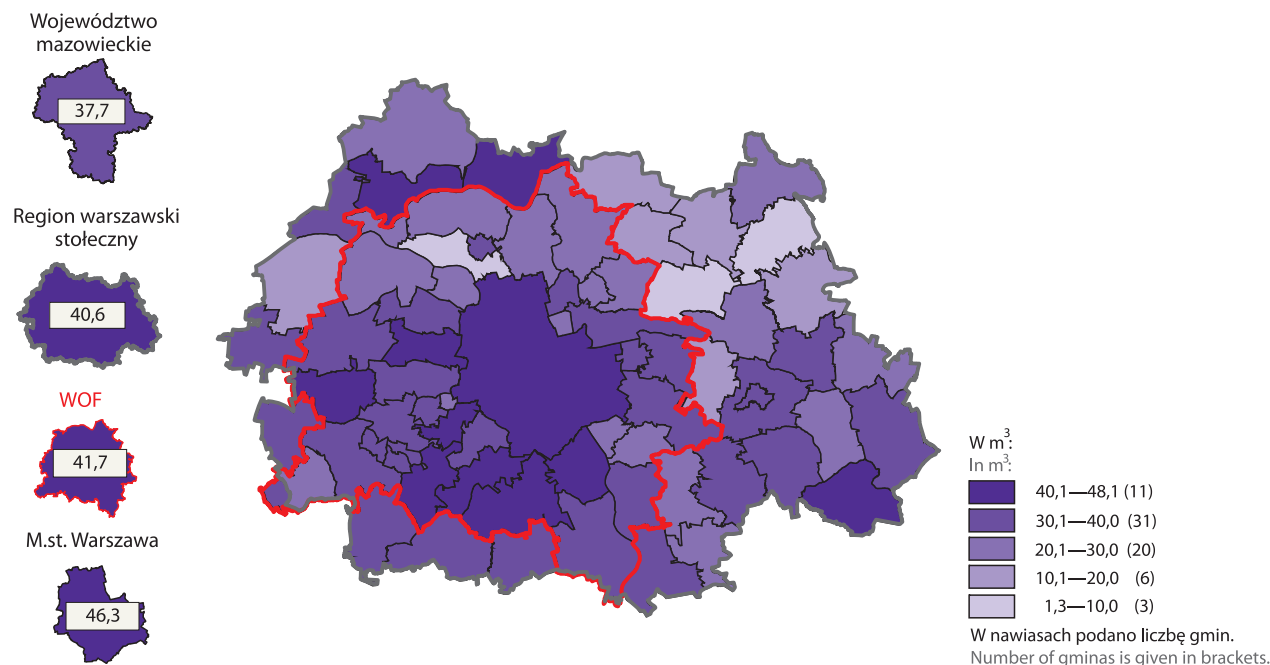
Różnica między udziałem ludności korzystającej z wodociągów a udziałem ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej dla regionu warszawskiego stołecznego w końcu 2017 r. wynosiła 8,5 p. proc. Dla WOF różnica ta wynosiła 5,0 p. proc., a dla Warszawy zaledwie 2,1 p. proc. Największe różnice w układzie gminnym odnotowano w Prażmowie (o 99,9 p. proc.), Żabiej Woli (o 87,1 p. proc.), Sobienie-Jeziory (o 81,3 p. proc.) oraz w gminie Baranów (o 80,5 p. proc.). Pozytywnym aspektem jest to, że sieci wodno-kanalizacyjne są sukcesywnie rozbudowywane, zaś różnica pomiędzy udziałami ludności korzystającej z poszczególnych sieci maleje, co pozwala zmniejszyć negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne.

W 2017 r. w regionie warszawskim stołecznym zużycie wody przez 1 osobę w gospodarstwie domowym kształtowało się na poziomie 40,6 m³ (o 0,2 m³ mniej niż rok temu). Zdecydowanie wyższym wskaźnikiem zużycia wody na 1 osobę wyróżniła się m.st. Warszawa – 46,3 m³ (o 0,3 m³ mniej w porównaniu do 2016 r.). Na terenie WOF zużycie wody na 1 osobę było niższe o 4,6 m³ w porównaniu z Warszawą. Dla całego województwa mazowieckiego wskaźnik przyjął wartość 37,7 m³ (o 0,2 m³ mniej w porównaniu do 2016 r.).

W porównaniu z 2010 r. zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca zmniejszyło się w m.st. Warszawa o 1,9 m³, w obszarze funkcjonalnym – 0,7 m³, a w RWS o 0,3 m³. W województwie mazowieckim wskaźnik wzrósł o 1,8 m³.

Mapa 28. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2017 r.

Map 28. Water consumption from water supply systems in households per capita in 2017

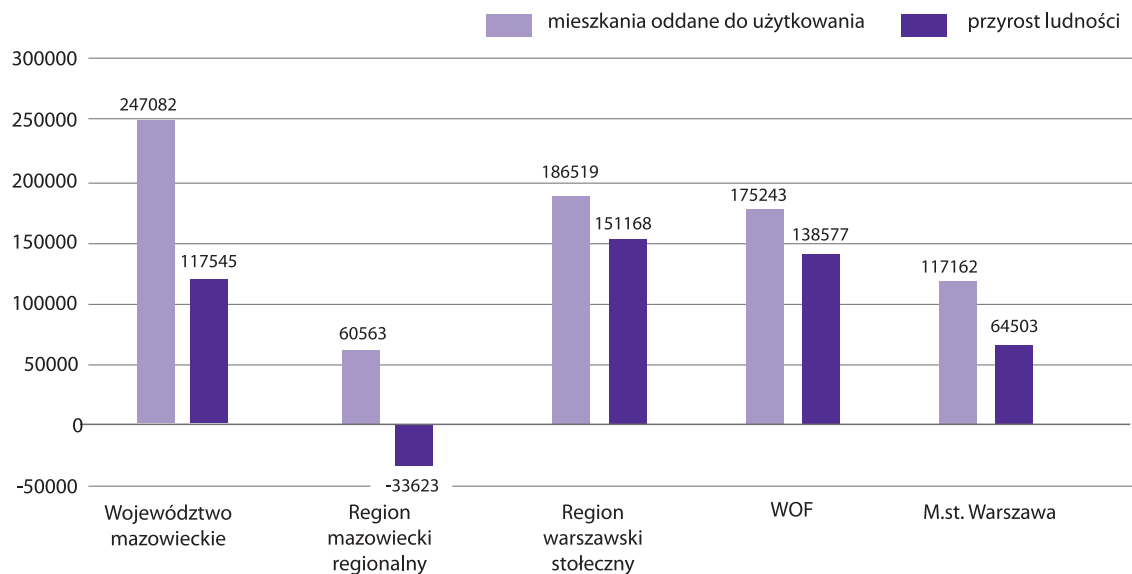
W 2017 r. w rozpatrywanych przekrojach terytorialnych najwyższy udział ludności korzystającej z sieci gazowej w liczbie ludności ogółem wystąpił w mieście st. Warszawie – 75,4 %. Zbliżoną wartość wskaźnika odnotowano dla WOF – 74,9%, zaś dla RWS oscylował on na poziomie 70,2%. Dla całego województwa mazowieckiego odnotowano zdecydowanie niższą wartość – zaledwie 53%. Podkreślenia wymaga, że udział ludności korzystających z sieci gazowej utrzymuje się od 2010 r. na właściwie niezmiennym poziomie.

W 2017 roku w województwie mazowieckim zlokalizowanych było prawie 2,3 mln mieszkań, z czego ponad 63,4% z nich w obszarze metropolitalnym (RWS). W WOF i Warszawie znajduje się odpowiednio 59,6% i 42,1% wszystkich mieszkań na Mazowszu.

W województwie mazowieckim przeciętna liczba osób w mieszkaniu wynosiła 2,38 (2,41 w 2016 r.). W regionie warszawskim stołecznym wskaźnik ten osiągnął wartość 2,11 (2,14 w 2016 r.), zaś w WOF 2,06 (2,08 w 2016 r.). Zdecydowanie niższe wartości zanotowano w samej Warszawie – 1,85 osoby na mieszkanie (1,88 w 2016 r.). Od kilku lat obserwujemy utrzymującą się przewagę liczby oddawanych mieszkań nad przyrostem liczby ludności w poszczególnych przekrojach terytorialnych.

Wykres 12. Mieszkania oddane do użytkowania i przyrost ludności w latach 2010–2017

Chart 12. Dwellings completed and population growth in 2010–2017

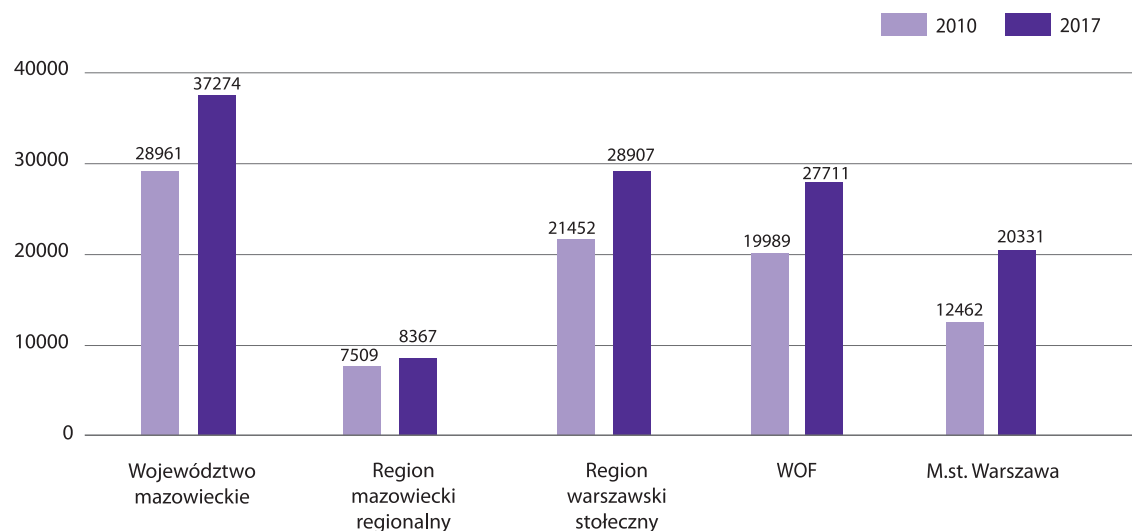
W 2017 r. w mieszkaniach zlokalizowanych w obrębie regionu warszawskiego stołecznego przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wynosiła 32,6 m² (o 0,4 m² więcej niż w 2016 r.), podobną wartość zaobserwowano w WOF – 32,9 m² (o 0,5 m² więcej niż w 2016 r.), nieco niższą w Warszawie – 31,8 m² (o 0,5 m² więcej niż w 2016 r.).

W 2017 r. na terenie RWS oddano do użytkowania ponad 28,9 tys. mieszkań. Udział mieszkań oddanych do użytkowania w Warszawie (20,3 tys.) w ogólnej liczbie mieszkań oddanych w obszarze metropolitalnym (RWS) wyniósł nieco ponad 70%.

Powyżej 280 mieszkań zostało oddanych w gminach: Piaseczno (708), Pruszków (476), Marki (445), Grodzisk Mazowiecki i Ożarów Mazowiecki (po 402), Lesznowola (391), Wieliszew (380), Legionowo (349), Żąbki (307), Góra Kalwaria (287), Kobyłka (285), Łomianki (281), które są zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy bądź czas dojazdu z ich terenu do Warszawy jest relatywnie niski ze względu na dobrze rozwinięte połączenia drogowe i kolejowe.

Wykres 13. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2010–2017

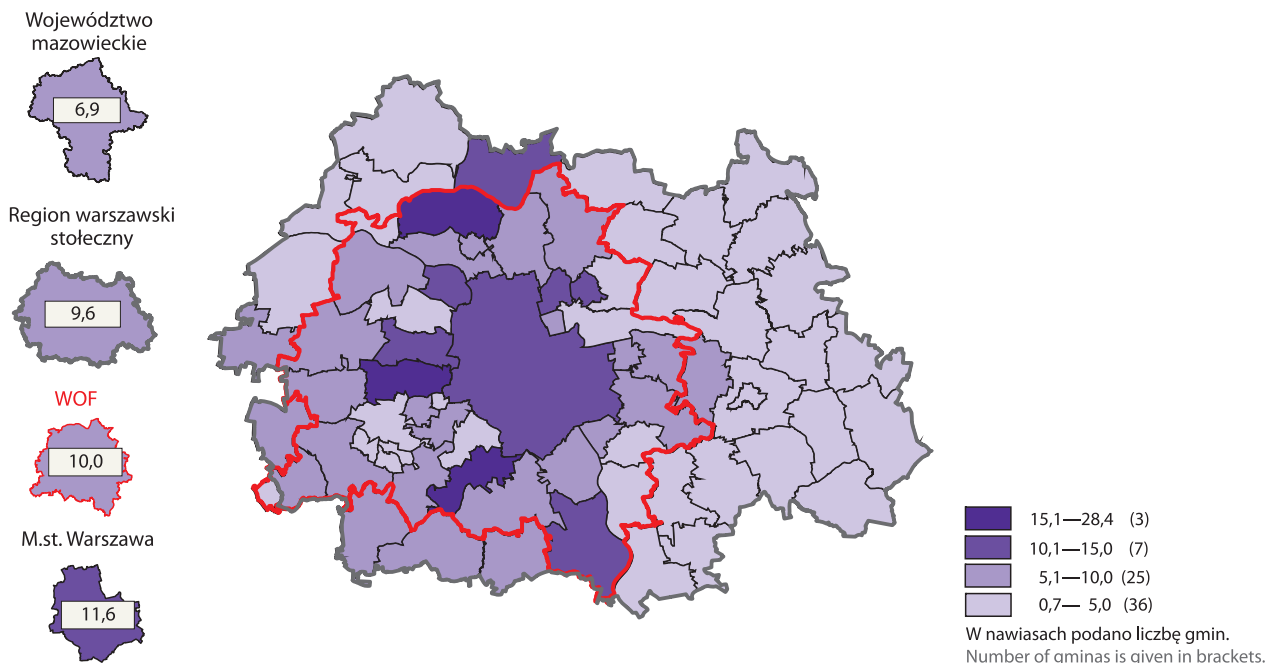
Chart 13. Dwellings completed in 2010–2017

Powyższe ma swoje odzwierciedlenie w zróżnicowaniu przestrzennym wskaźnika „mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności”. Najwyższe wartości ten wskaźnik przyjął w Warszawie (11,6) i części gmin ościennych oraz w gminach usytuowanych wzdłuż najistotniejszych korytarzy transportowych. Był też zdecydowanie wyższy dla regionu warszawskiego stołecznego (9,6) czy WOF (10,0) niż dla całego województwa mazowieckiego (6,9). Na poziomie lokalnym najwyższe wartości wskaźnika w 2017 r. odnotowano dla gmin położonych w dość bliskim sąsiedztwie Warszawy, tj. Wieliszewie (28,4), Ożarowie Mazowieckim (16,9), Lesznowoli (15,3), Markach (13,8), Kobyłce (12,5), Starych Babicach (11,3), Górze Kalwarii (10,9), Łomiankach (10,8).

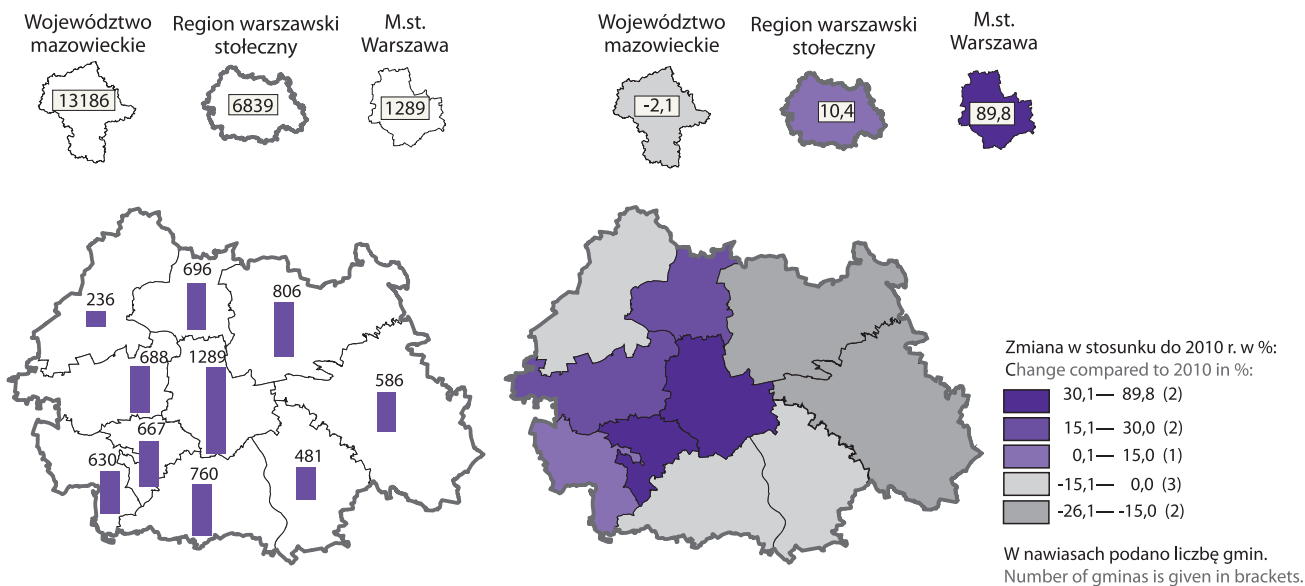
Mapa 29. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2017 r.

Map 29. Dwellings completed per 1000 population in 2017

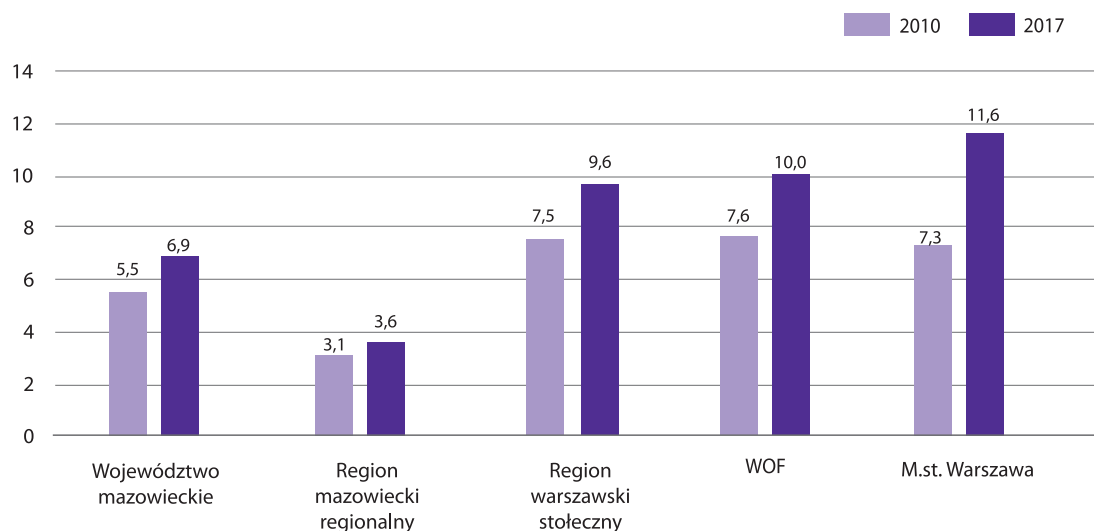
Mapa 30. Pozwolenia na budowę i zgłoszenia z projektem budowlanym w 2017 r.

Map 30. Building permits and notifications with a construction project in 2017

Wykres 14. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców w latach 2010–2017

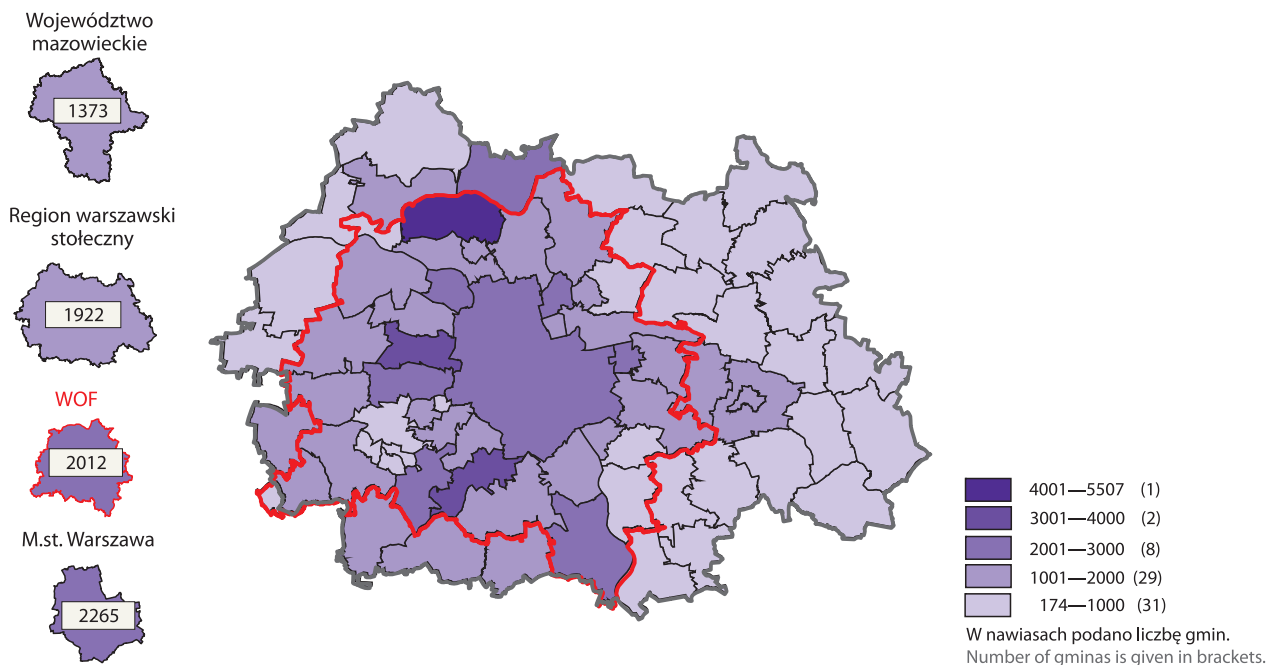
Chart 14. Dwellings completed per 1000 population in 2010–2017

W odniesieniu do 2010 r. znaczący wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców zanotowano w Warszawie – o 4,3. Nieco mniejszy wzrost zanotowano w regionie warszawskim stołecznym i WOF – odpowiednio o 2,1 i o 2,4. Można zauważyć pewną prawidłowość, że najwięcej mieszkań do użytkowania oddaje się w gminach o istotnym przyroście liczby ludności. Trudno jednak wskazać, które zjawisko jest przyczyną, a które skutkiem. Niezależnie od tego, z dużą dozą prawdopodobieństwa mamy tu do czynienia z pozytywnym sprzężeniem zwrotnym obydwu.

Mapa 31. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw w 2017 r.

Map 31. Dwellings completed per 1000 contracted marriages in 2017

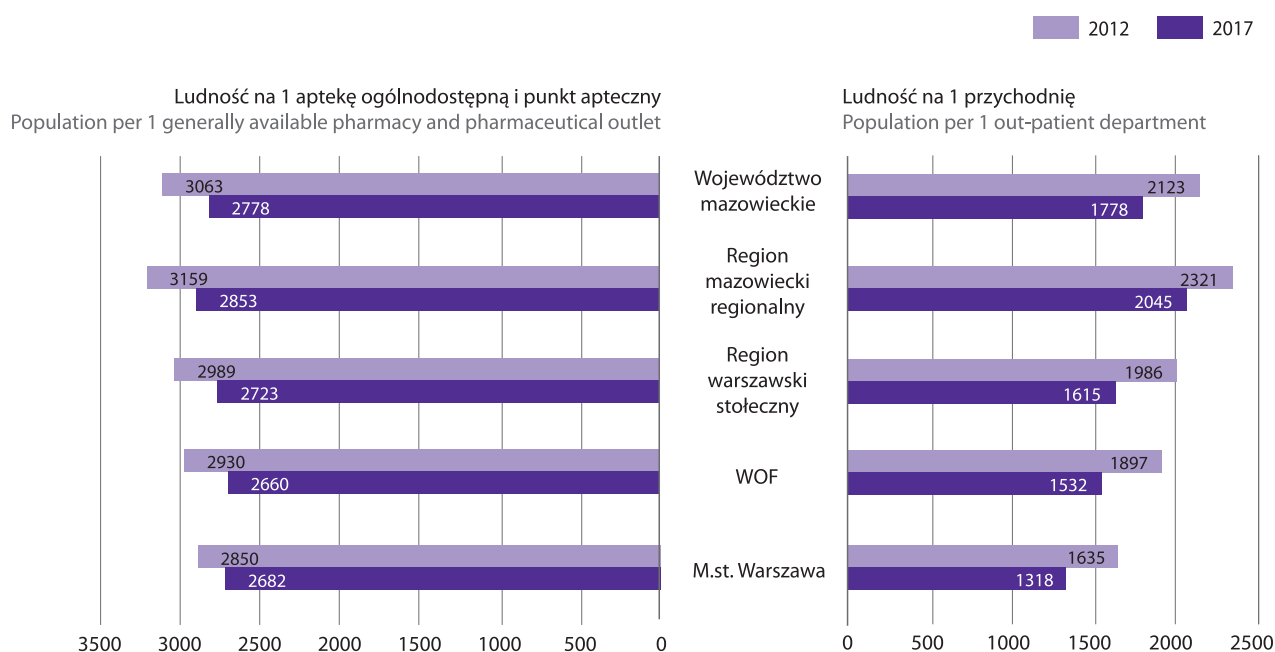
Rozdział 6. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Chapter 6. Health care and social welfare

Na terenie województwa mazowieckiego w końcu 2017 r. funkcjonowało 1938 aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych, z czego 1113 zlokalizowanych było na terenie obszaru metropolitalnego (RWS), co stanowiło 57,4% tego typu placówek w województwie. W ramach WOF działalność prowadziły 1043 apteki i punkty apteczne (53,8% ogólnej liczby aptek i punktów aptecznych w województwie), w samej zaś Warszawie – 658, czyli nieco ponad 1/3 wszystkich tego typu placówek zlokalizowanych w województwie mazowieckim. Dostępność do nich była podobna we wszystkich przekrojach terytorialnych. Na terenie metropolii (RWS) na 1 obiekt przypadało nieco ponad 2,7 tys. mieszkańców, natomiast w województwie mazowieckim – prawie 2,8 tys. osób.

Wykres 15. Ludność na 1 obiekt infrastruktury zdrowotnej w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII

Chart 15. Population per 1 establishment of health infrastructure in 2017
 As of 31 XII

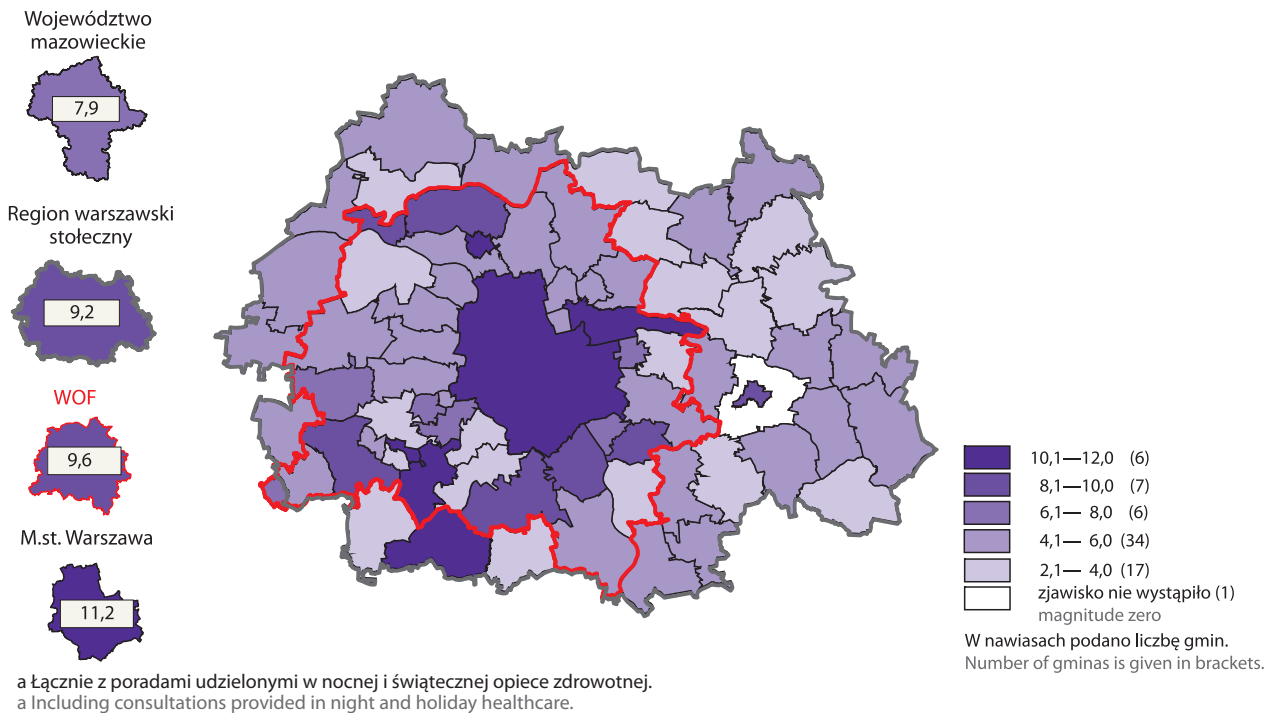

W końcu 2017 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na terenie województwa mazowieckiego działało 3028 przychodni. Prawie 62% z nich zlokalizowanych było w regionie warszawskim stołecznym, zaś 59,8% w WOF, a 44,2% w Warszawie. Przeciętnie na 1 przychodnię przypadało: w województwie mazowieckim – 1778 osób, w RWS – 1615, w WOF – 1532, a w Warszawie – 1318.

W województwie mazowieckim w ciągu 2017 r. udzielono 42627,8 tys. porad lekarskich ambulatoryjnych, w tym 64,9% udzielono w obszarze metropolitalnym RWS (27673,0 tys.). Najwięcej porad, oprócz Warszawy (19729,5 tys.), zostało udzielonych w gminach: Piaseczno (671,3 tys.), Legionowo (581,9 tys.), Pruszków (474,0 tys.), Otwock (430,6 tys.) i Grodzisk Mazowiecki (413,8 tys.). Przeciętna liczba porad lekarskich ambulatoryjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2017 r. w województwie mazowieckim wynosiła 7,9. Największą wartość tego wskaźnika odnotowano w gminach zlokalizowanych głównie w zachodniej części obszaru metropolitalnego (RWS): w Nadarzynie (12,0), Podkowie Leśnej (11,9), Tarczynie (11,5), Warszawie (11,2), Legionowie (10,7) oraz Nowym Dworze Mazowieckim (10,0). We wschodniej części obszaru wyróżniała się Zielonka (11,7). Jediną gminą, w której nie udzielono żadnej porady lekarskiej była gmina wiejska Mińsk Mazowiecki, której mieszkańcy korzystali z placówek ochrony zdrowia zlokalizowanych w mieście Mińsk Mazowiecki.

Mapa 32. Porady^a lekarskie ambulatoryjne na 1 mieszkańca w 2017 r.

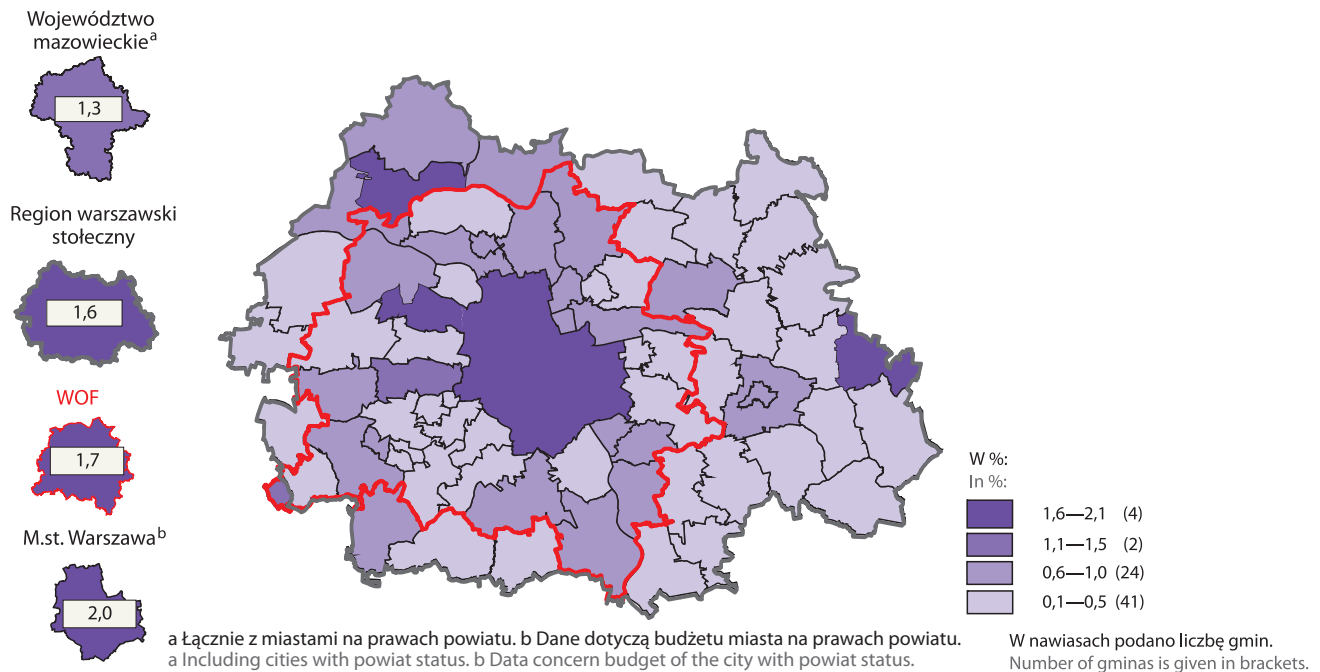
Map 32. Doctors consultations^a per capita in out-patient health care in 2017

Kompetencje samorządu terytorialnego w zakresie ochrony zdrowia nie są duże, czego dowodem jest udział wydatków na ten dział w strukturze wydatków ogółem, który na poziomie województwa wynosił 1,3%, w RWS 1,6%, a w Warszawie 2,0%. Prawie 60% gmin metropolii przeznaczała na ochronę zdrowia mniej niż 0,5% swoich wydatków.

Mapa 33. Udział wydatków budżetu gminy na ochronę zdrowia w 2017 r.

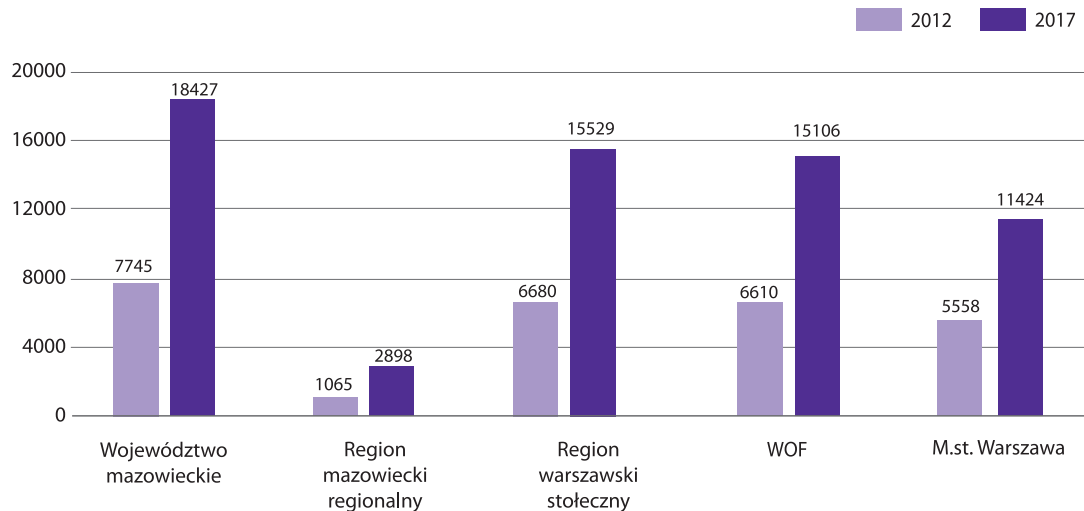
Map 33. Share of gmina budgets expenditure on health care in 2017

W 2017 r. na obszarze województwa mazowieckiego zlokalizowane były 592 placówki sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 (o 80 więcej niż w roku poprzednim), z czego prawie 85% znajdowało się w regionie warszawskim stołecznym (503; o 67 więcej niż w 2016 r.). Dla WOF i Warszawy liczba tego typu placówek wynosiła odpowiednio 478 (o 66 więcej niż w 2016 r.) i 322 (o 47 więcej względem 2016 r.). Placówki te w całym województwie miały do dyspozycji 18,4 tys. miejsc (tj. wzrost o 2,5 tys. w porównaniu z 2016 r.). Natomiast w stosunku do 2012 r. liczba miejsc zwiększyła się prawie o 10,7 tys. Należy jednak podkreślić, że w tym okresie aż 82,8% nowych miejsc powstało w RWS (przyrost o 8,8 tys. do poziomu 15,5 tys. miejsc), przy czym największy wzrost miał miejsce w samej Warszawie – o 5,9 tys. do poziomu 11,4 tys. miejsc.

Wykres 16. Miejsca w placówkach^a sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 Stan w dniu 31 XII

Chart 16. Places in establishments^a providing care for children up to the age of 3
As of 31 XII

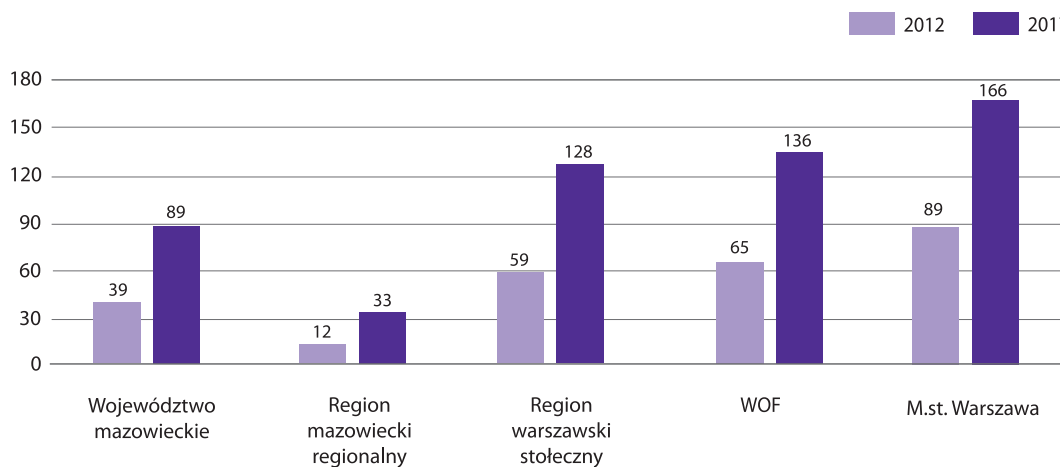
^a Placówki obejmują żłobki (łącznie z oddziałami) i kluby dziecięce.
^a Establishments include nurseries (including nursery wards) and children's clubs.

W końcu 2017 r. w województwie mazowieckim w placówkach opieki nad dziećmi do lat 3 przebywało 16,9 tys. dzieci, z czego ponad 84% w placówkach zlokalizowanych na terenie RWS. Najliczniejszą grupę we wszystkich typach placówek działających w RWS, WOF i Warszawie stanowiły dzieci w wieku 2 lat – odpowiednio: 7,5 tys., 7,3 tys., 5,7 tys. Drugą co do wielkości grupę, we wszystkich przekrojach terytorialnych, tworzyły dzieci roczne, natomiast najmniej było dzieci poniżej roku.

Najwyższą wartość wskaźnika liczby dzieci w placówkach w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku do lat 3 odnotowano w Warszawie i części zachodniej oraz południowo-zachodniej RWS. Z gmin, które nie należą do WOF tylko w Kałuszynie i gminie miejskiej Mińsk Mazowiecki poziom ww. wskaźnika przekraczał wartość 100 na 1000 dzieci do lat 3. W 21 gminach RWS nie było ani jednego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 (17 z nich leży poza WOF). Należy jednak zaznaczyć, że sytuacja ulega stopniowej poprawie. Zarówno w regionie warszawskim stołecznym, w WOF, jak i w Warszawie omawiany wskaźnik był około 2-krotnie wyższy niż w 2012 r.

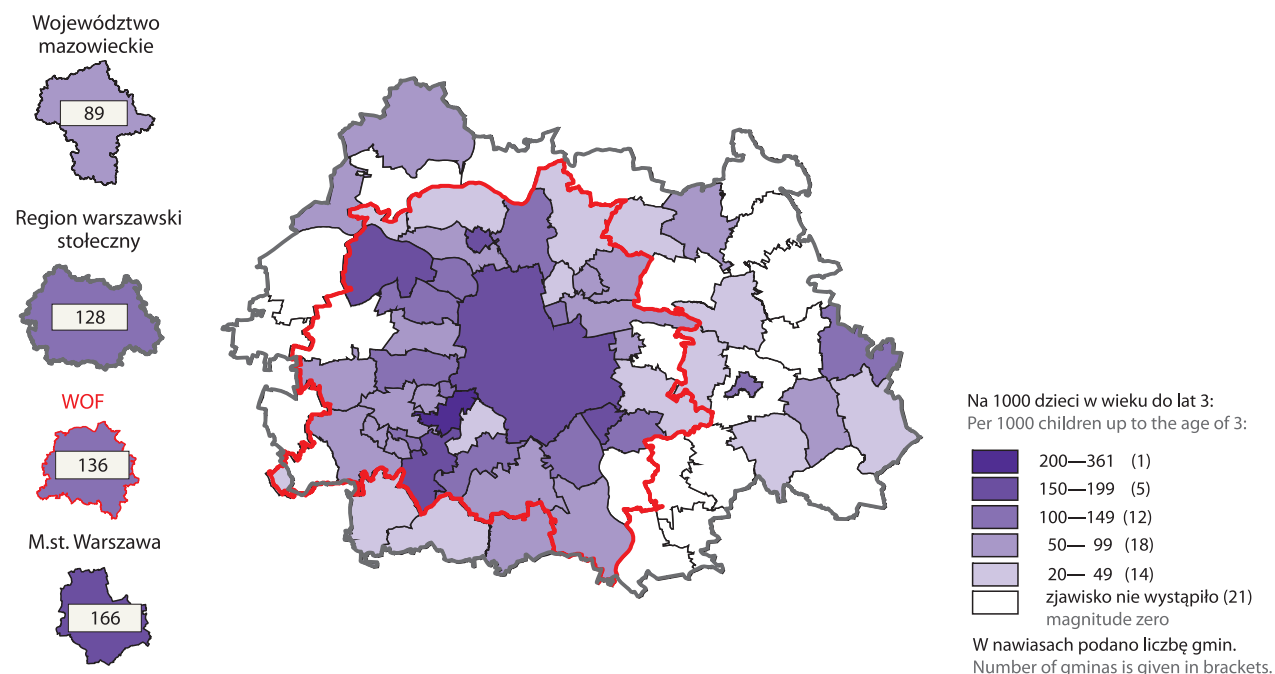
Wykres 17. Dzieci w wieku do lat 3 w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi na 1000 dzieci w wieku do lat 3 Stan w dniu 31 XII

Chart 17. Children up to the age of 3 in establishments providing care for children per 1000 children up to the age of 3 As of 31 XII

Mapa 34. Dzieci w wieku do lat 3 w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

Map 34. Children up to the age of 3 in establishments providing care for children in 2017 As of 31 XII

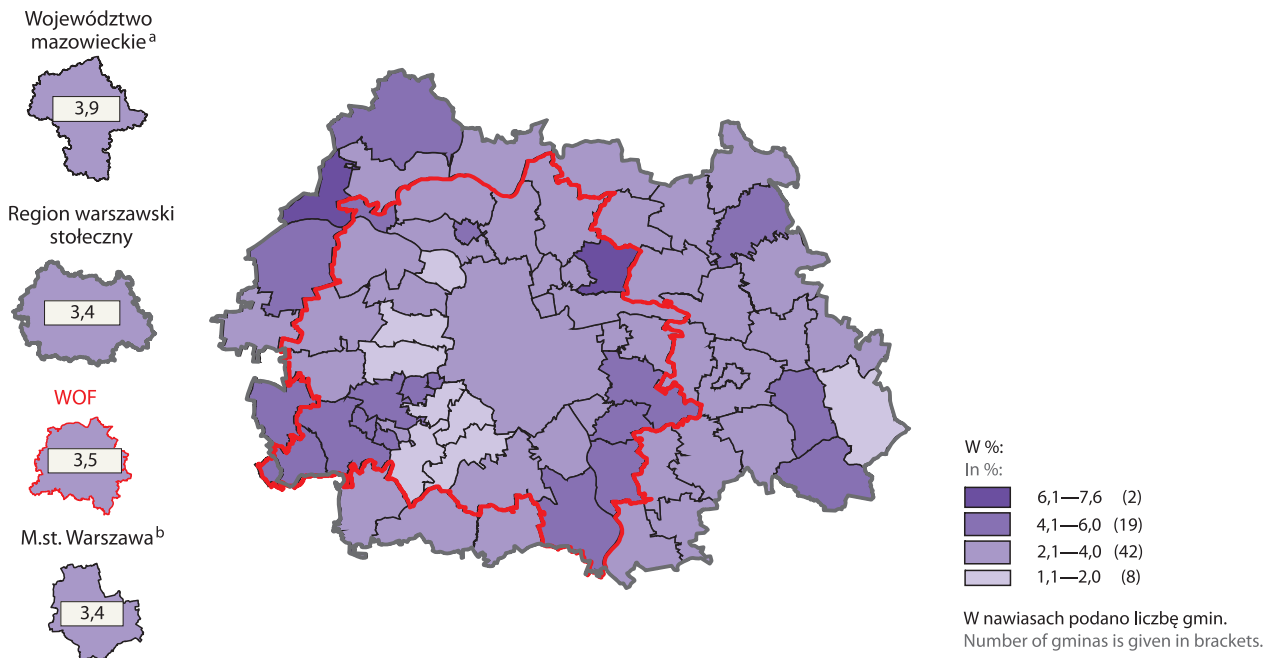

W 2017 r. na terenie województwa mazowieckiego działało 267 placówek stacjonarnych pomocy społecznej, z czego 61,8% z nich było prowadzonych w RWS, 55,8% w WOF, a na terenie m.st. Warszawy 19,1%. Liczba zakładów systematycznie wzrasta. W porównaniu z 2010 r. w województwie mazowieckim przybyło 49 tego typu jednostek. Znamienne jest, że prawie 60% tego przyrostu odnotowano w gminach WOF, jednak nie w samej Warszawie, gdzie liczba stacjonarnych placówek pomocy społecznej jest dokładnie taka sama jak w 2010 r. Sytuacja ta ma prawdopodobnie związek z rosnącą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym oraz zmianą modelu rodzin i opieki nad osobami starszymi.

Udział wydatków budżetów gmin na pomoc społeczną w 2017 r. wyniósł od 3,4% w RWS i Warszawie do 3,9% w całym województwie mazowieckim. W poszczególnych gminach różnił się on w sposób dość znaczący. Grupa gmin o najniższych wydatkach na pomoc społeczną (poniżej 2%) skupiała się w większości przy zachodniej granicy Warszawy (Michałowice, Raszyn, Łomianki, Ożarów Mazowiecki, Lesznowola, Nadarzyn, Stare Babice oraz Mrozy). Najwyższymi wydatkami na pomoc społeczną charakteryzowały się gminy Zakroczym (7,6%), Wołomin (6,5%) i Otwock (6,0%). Należy podkreślić, że dane liczbowe dotyczące wydatków na pomoc społeczną są nieporównywalne w stosunku do 2016 r. z uwagi na zmiany w klasyfikacji budżetowej. Istotną część wydatków, które do tej pory były klasyfikowane w ramach działu „Pomoc społeczna” została przeniesiona do nowo utworzonego działu klasyfikacji budżetowej „855 – Rodzina”. Znalazły się w nim przede wszystkim wydatki związane z realizacją rządowego programu „Rodzina 500 plus”, czy wydatki związane z opieką nad dziećmi do lat 3.

Mapa 35. Udział wydatków budżetu gminy na pomoc społeczną w 2017 r.

Map 35. Share of gmina budgets expenditure on social welfare in 2017

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status. b Data concern budget of the city with powiat status.

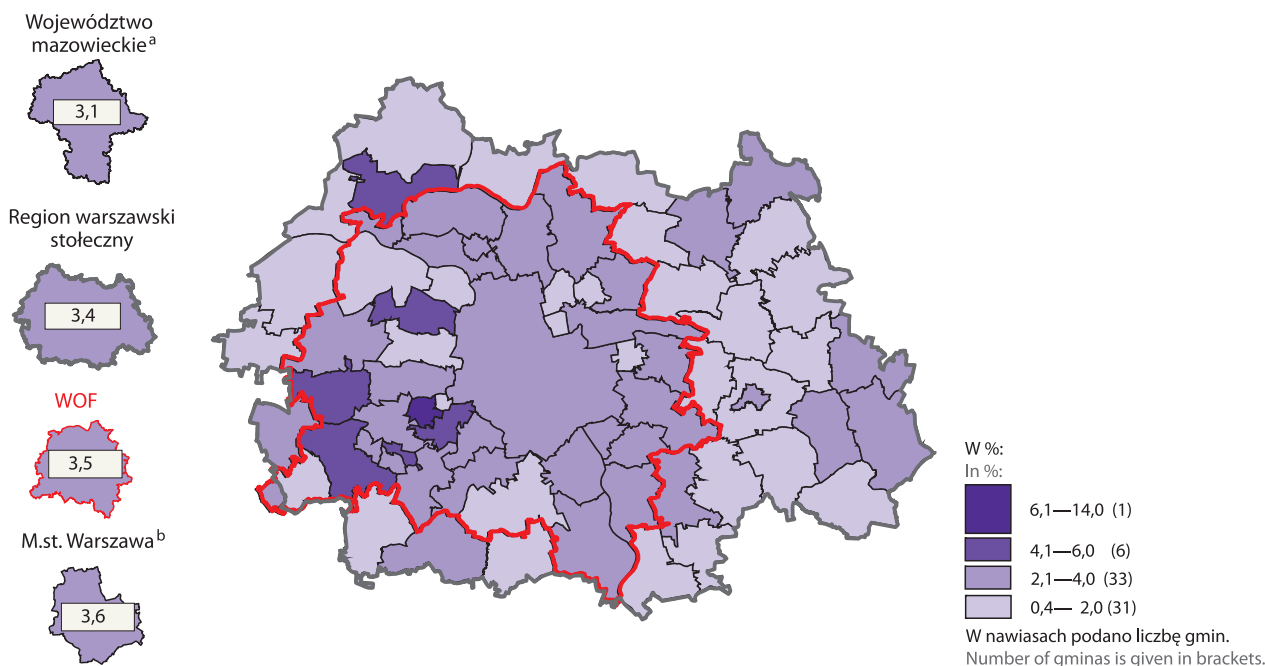
Rozdział 7. Kultura

Chapter 7. Culture

Nakłady na kulturę stanowią relatywnie niewielki odsetek w budżetach samorządowych. W 2017 r. w skali województwa mazowieckiego gminy przeznaczyły na ten cel 3,1% swoich wydatków. W metropolii (RWS) udział ten był nieznacznie wyższy (3,4%), w WOF było to 3,5%, a w Warszawie 3,6%. W wymienionych przekrojach terytorialnych udział tych wydatków charakteryzuje się dużą stabilnością w czasie. Zdecydowanie najwyższymi wydatkami na kulturę w relacji do wszystkich wydatków w 2017 r. wyróżnił się Pruszków (14,0%). Żadna inna gmina nie osiągnęła nawet połowy tej wartości. Było to jednak związane w dużej mierze z realizacją jednej inwestycji (Centrum Dziedzictwa Kulturowego). W zdecydowanej większości gmin RWS (90% gmin) wydatki na kulturę nie przekraczają 4%. Przynależność do WOF nie jest w tej kwestii wyróżnikiem.

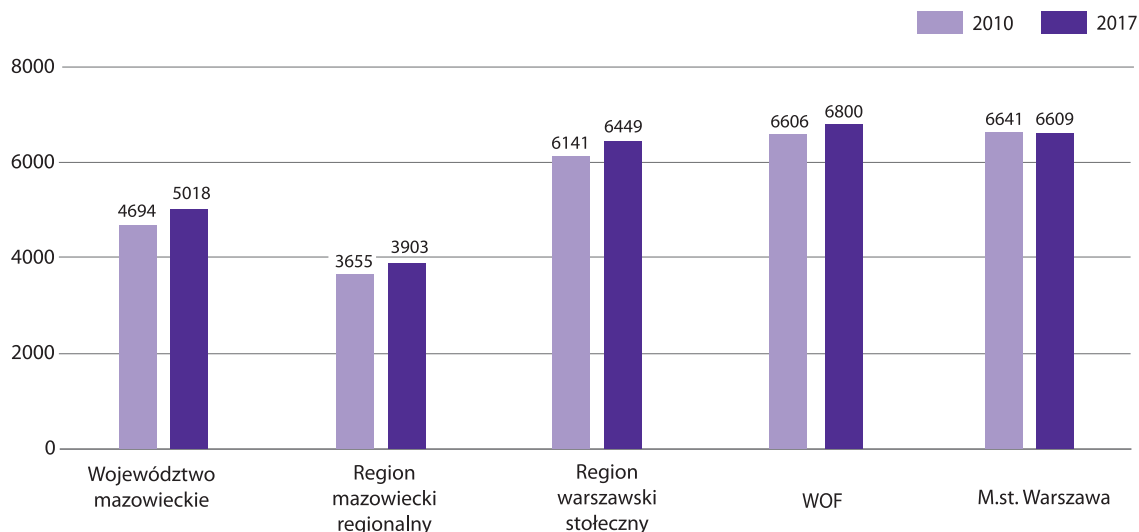
Mapa 36. Udział wydatków budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2017 r.

Map 36. Share of gminas budget expenditure on culture and national heritage protection in 2017

a łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status. b Data concern budget of the city with powiat status.

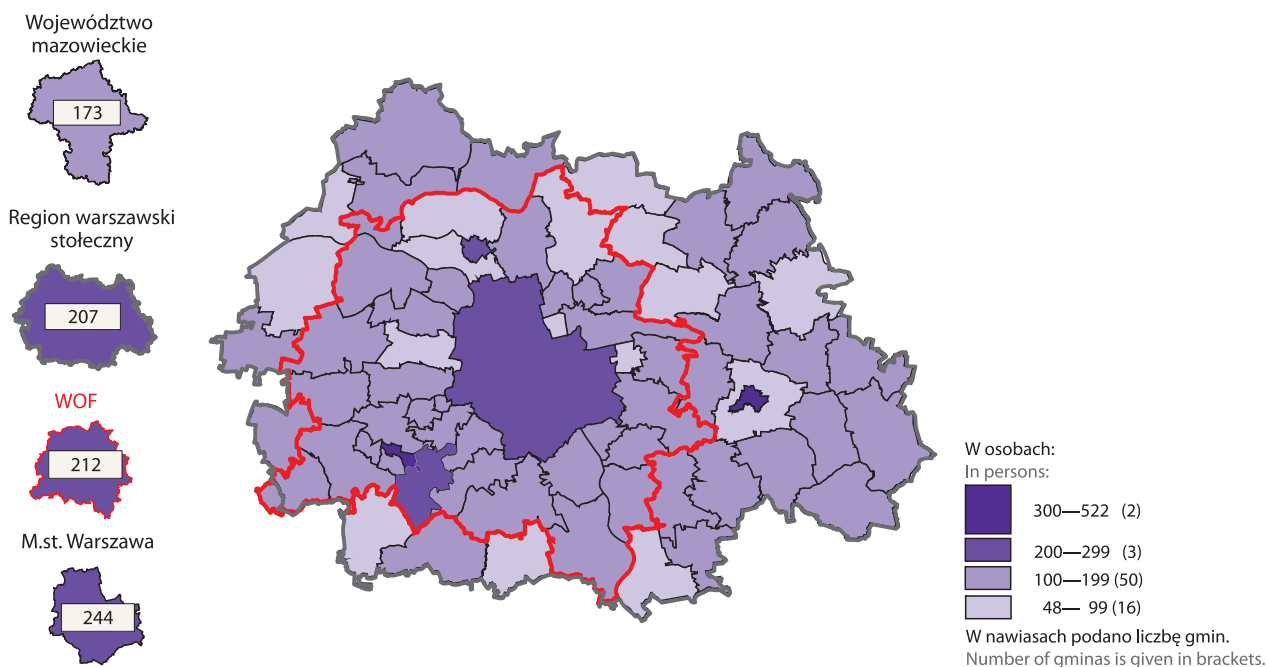
Istotnym wskaźnikiem dostępu do kultury jest dostępność do bibliotek publicznych. W 2017 r. w województwie mazowieckim funkcjonowały 953 biblioteki i ich filie, z których 401 było położonych w RWS, w tym 338 w WOF, z czego 203 tego typu placówki były zlokalizowane w Warszawie. Biorąc pod uwagę okres 2010–2017 liczba bibliotek w województwie zmniejszyła się o 34 placówki. W tym samym czasie bilans tego typu obiektów wynosił plus 7 w przypadku obszaru metropolitalnego (RWS), dla WOF plus 13, a dla miasta Warszawy plus 11. Widoczna jest zatem tendencja do koncentracji placówek bibliotecznych w centralnej części województwa (w obszarze metropolitalnym) i zmniejszanie się ich liczby na obszarach peryferyjnych. Spośród gmin wchodzących w skład RWS tylko w 6 jednostkach liczba bibliotek wzrosła w porównaniu z 2010 r. (poza Warszawą także w Celestynowie, Otwocku, Piasecznie, Radzyminie i Wołominie). Podobnie liczna (7 gmin) była grupa jednostek, w których liczba bibliotek zmalała. W zdecydowanej większości gmin RWS liczba bibliotek nie zmieniła się w stosunku do 2010 r. (w 57 na 70 gmin).

Wykres 18. Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w 2017 r.**Stan w dniu 31 XII**Chart 18. Number of population per 1 library facility in 2017
As of 31 XII

Poza dostępnością placówek bibliotecznych istotna jest także ich jakość. Zawartość księgozbiorów w porównaniu z 2010 r. najbardziej wzrosła w RWS – o ponad 776 tys. książek. Jednak ze względu na dość znaczny ubytek bibliotek w części pozamiejskiej w całym województwie przybyło mniej książek, tj. prawie 512 tys. szt. Analiza poziomu czytelnictwa w 2017 r. w stosunku do 2010 r. wskazuje na spadek liczby czytelników na terenie województwa, WOF i Warszawy (odpowiednio o: 2,7%, 0,2% i 6,5%). Wzrost liczby czytelników odnotowano tylko na poziomie RWS (o 0,7%).

Mapa 37. Czytelnicy bibliotek (łącznie z punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności w 2017 r.

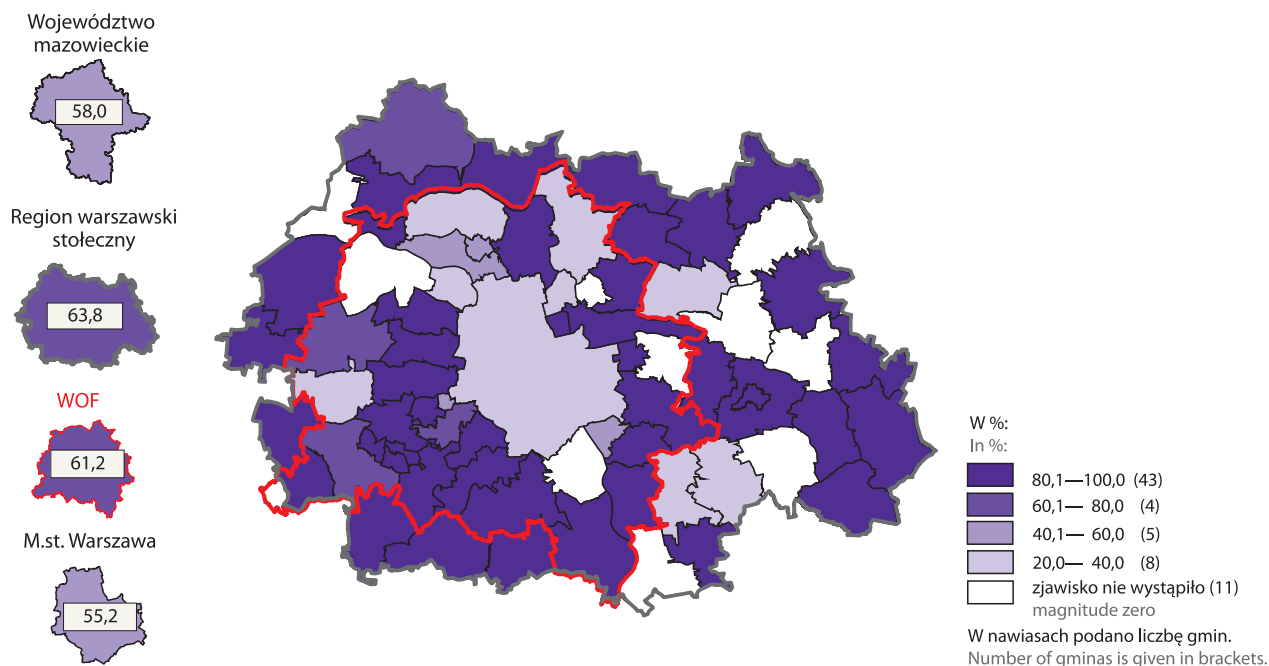
Map 37. Library borrowers (including library service points) per 1000 population in 2017

Większość bibliotek i ich filii oferuje możliwość skorzystania z Internetu, w tym bezprzewodowego, który był dostępny w prawie 64% placówek zlokalizowanych w RWS. Co ciekawe udział bibliotek z dostępem do Internetu bezprzewodowego w liczbie bibliotek ogółem kształtował się w Warszawie na poziomie 55,2% i był on niższy niż dla województwa mazowieckiego (58,0%). W 41 gminach RWS wskaźnik ten osiągnął 100% (z czego 20 należało do WOF). Warto jednak zwrócić uwagę, że liczba komputerów podłączonych do Internetu dostępnych dla czytelników systematycznie rośnie. W porównaniu z 2010 r. ich liczba wrosła w województwie o 1,1 tys. sztuk (wzrost o 45,2%), w tym o 506 w RWS (WOF – 409, Warszawa – 163). Niepokojące jest to, że jednocześnie w 14 gminach należących do RWS ubyło łącznie 35 tego typu komputerów. Większość bibliotek w obszarze metropolitalnym (RWS) oferuje także możliwość zamówienia materiałów bibliotecznych za pomocą Internetu (68,3%), co odróżnia ten obszar od reszty woj. mazowieckiego, gdzie tego typu usługa była dostępna jedynie w co piątej bibliotece.

**Mapa 38. Biblioteki z Internetem bezprzewodowym w % ogółu bibliotek w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII**

Map 38. Libraries with wireless Internet in % of the total number of libraries in 2017
As of 31 XII

W 2017 w całym województwie mazowieckim zlokalizowane były 284 instytucje kultury (centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice), z czego prawie połowa znajdowało się w RWS (123), w tym 108 w WOF, a w samej Warszawie – 54. W stosunku do 2011 r. ich liczba wrosła w województwie o 28, z czego równo połowa z nich powstała w RWS. W samej Warszawie powstało takich instytucji 13, jednocześnie w tym okresie w całym RWS ubyło ich 7 (w 4 gminach: Halinów, Legionowo, Otwock, Pomiechówek).

W 2017 r. mieszkańcy województwa mogli wziąć udział w 25,4 tys. imprez. Ponad połowa z nich zorganizowana została w RWS (14,9 tys.). W gminach WOF odbyło się 13,8 tys. imprez, z czego w samej Warszawie 8,4 tys. W porównaniu z 2011 r. nastąpił wzrost we wszystkich przekrojach: województwo mazowieckie – o 8,9 tys., RWS – o 5,5 tys., WOF – o 5,0 tys., Warszawa – o 3,7 tys.

W 2017 r. w ww. imprezach w województwie mazowieckim wzięło udział 3,6 mln. mieszkańców, z czego w RWS 1,8 mln, w tym w samej Warszawie – 1,0 mln osób. W stosunku do 2011 r. obserwuje się dość znaczny wzrost liczby uczestników imprez. Dla województwa wynosił on prawie 780 tys., dla RWS – prawie 218 tys. Z jednej strony wspólne spotkania pozwalają

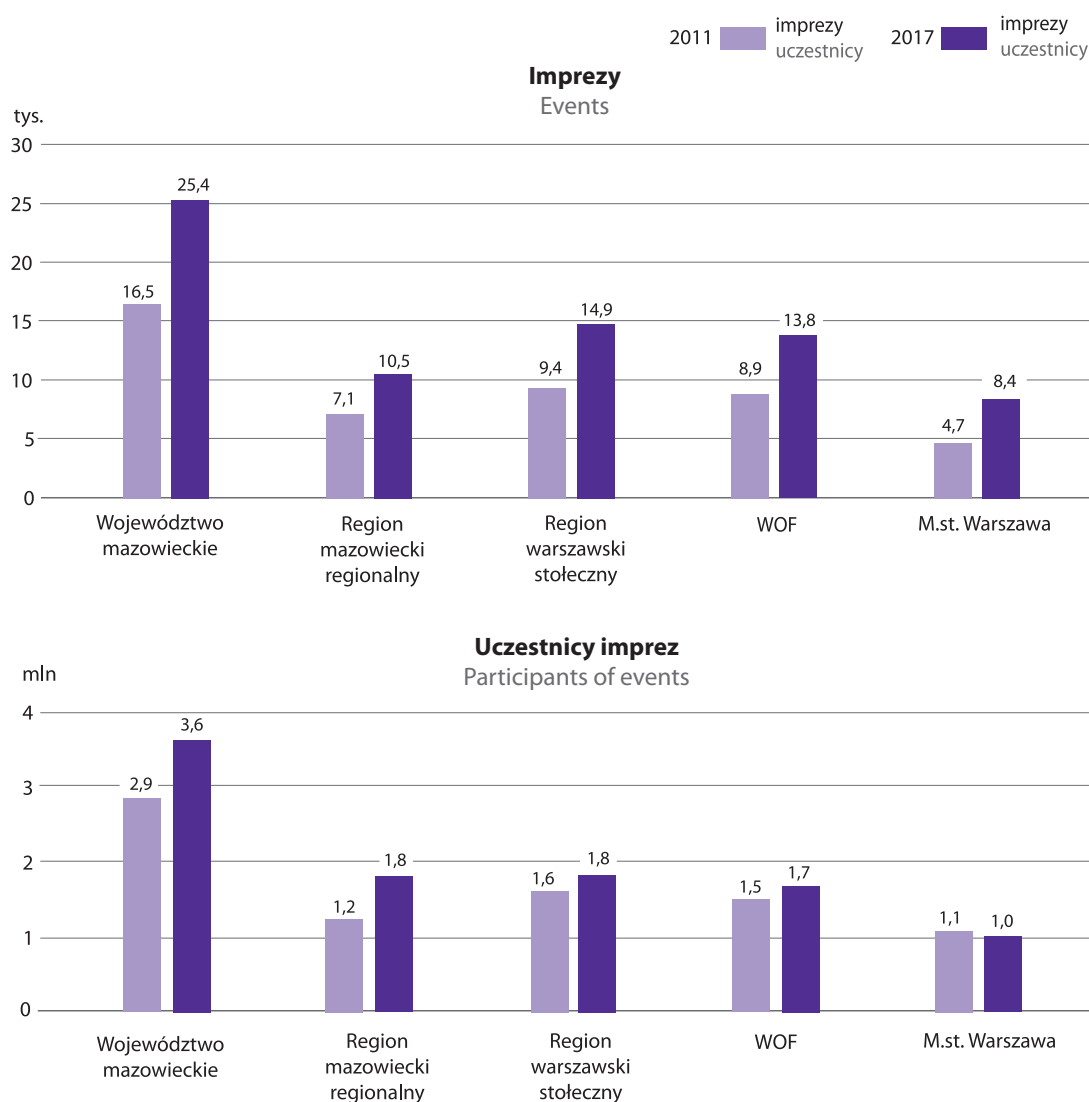
budować tożsamość lokalną i poczucie wspólnoty, pozwalają zainteresować turystów, z drugiej strony wzrost liczby imprez i liczby uczestników wymaga coraz większego zaangażowania samorządów w kwestie organizacyjne, w tym zabezpieczenie bezpieczeństwa mieszkańców i turystów.

Organizacja imprez wymaga również stosownej infrastruktury. W 2017 r. w całym województwie zlokalizowanych było 180 instytucji posiadających salę widowiskową. W stosunku do 2012 r. nastąpił w tym zakresie wzrost o 23 instytucje. W RWS tego typu obiektów było 88, w samym WOF – 76, z czego w Warszawie – 42. Przy czym 28 gmin należących do RWS nie posiadało sali widowiskowej.

W stosunku do 2012 r. nastąpił wzrost liczby instytucji z salami widowiskowymi odpowiednio: RWS – o 11, WOF – o 10, Warszawa – o 12. Jednocześnie należy zauważyć, że w 7 gminach RWS zamknięto po jednym obiekcie, z czego 6 z nich należy do WOF (Brwinów, Halinów, Karczew, Legionowo, Milanówek, Wołomin; spoza WOF: Pomiechówek).

Wykres 19. Imprezy zorganizowane przez instytucje kultury

Chart 19. Events organized by cultural institutions

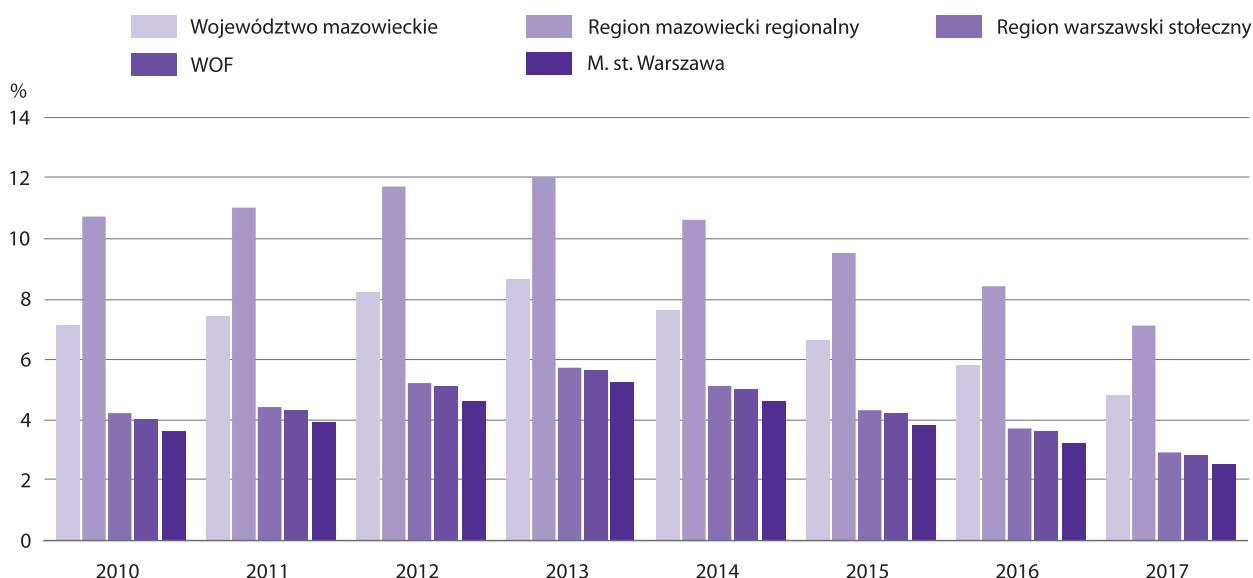
Rozdział 8. Rynek pracy. Podmioty gospodarki narodowej

Chapter 8. Labour market. Entities of the national economy

Rynek pracy w Polsce w ostatnich latach charakteryzował się spadkiem liczby bezrobotnych i wzrostem płac. W latach 2010–2017 można wyróżnić 2 okresy, do roku 2013 i po nim, w którym udział bezrobotnych osiągnął maksymalną wartość i zaczął się zmniejszać. W 2017 r. udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w województwie mazowieckim wyniósł 4,8%, natomiast im bliżej centrum gospodarczego, jakim jest Warszawa, tym był on mniejszy. W RWS i WOF wyniósł odpowiednio 2,9% i 2,8%, a w samej Warszawie jedynie 2,5%. Wśród gmin obszaru metropolitalnego (RWS) znajdowały się takie, w których udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosił poniżej 2% (Błonie, Milanówek, Ożarów Mazowiecki, Podkowa Leśna, Stare Babice).

Wykres 20 Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym

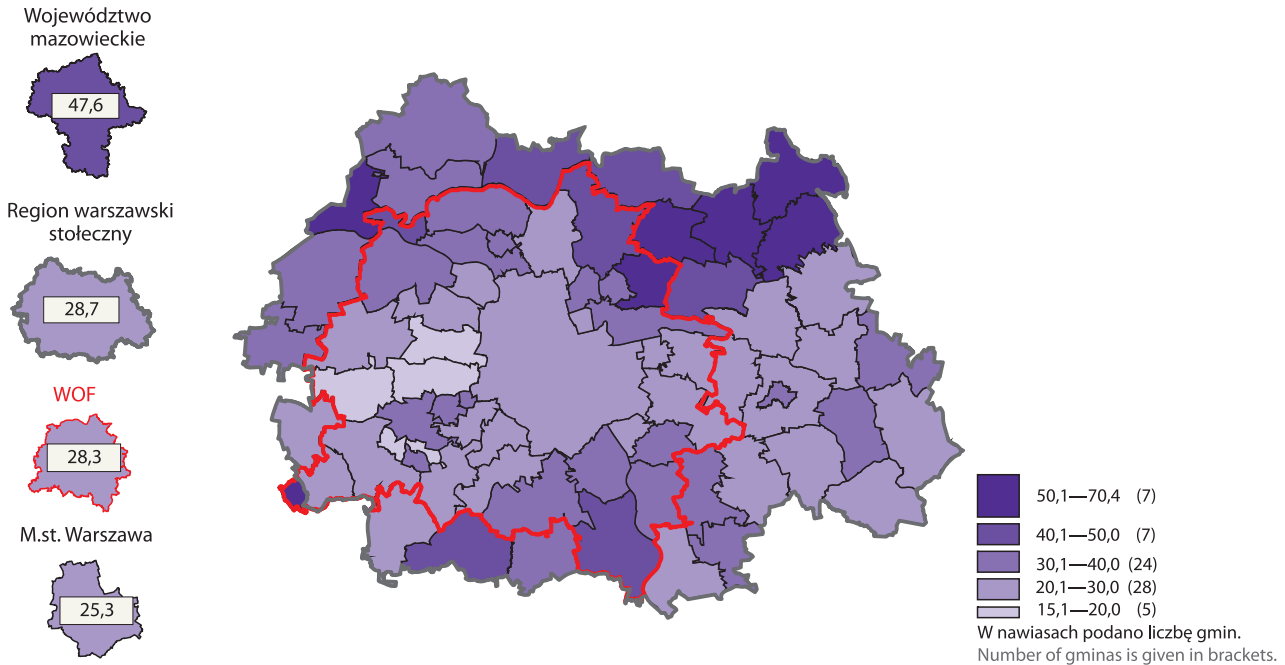
Chart 20. Share of unemployed persons in the working age population

Gminy o większym udziale bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (przekraczającym wartość wskaźnika dla województwa mazowieckiego) koncentrowały się przede wszystkim w powiecie wołomińskim. Największy udział osób bezrobotnych występował w gminie Jadów, ale nawet tam bez pracy pozostawało jedynie 7% ludności w wieku produkcyjnym. W całej metropolii (licząc RWS łącznie z Żyrardowem) tylko w 7 gminach udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym był wyższy niż wartość dla województwa (Jadów, Klembów, Strachówka, Tłuszcz, Wołomin, Zakroczym, Żyrardów). Biorąc pod uwagę cały obszar metropolitalny (RWS) można stwierdzić, że problemem był brak rąk do pracy i niedopasowanie rynku pracy do oczekiwań pracowników (np. w kwestiach związanych z warunkami płacowymi).

**Mapa 39. Bezrobotni zarejestrowani na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII**

Map 39. Registered unemployed persons per 1000 working age population in 2017
As of 31 XII

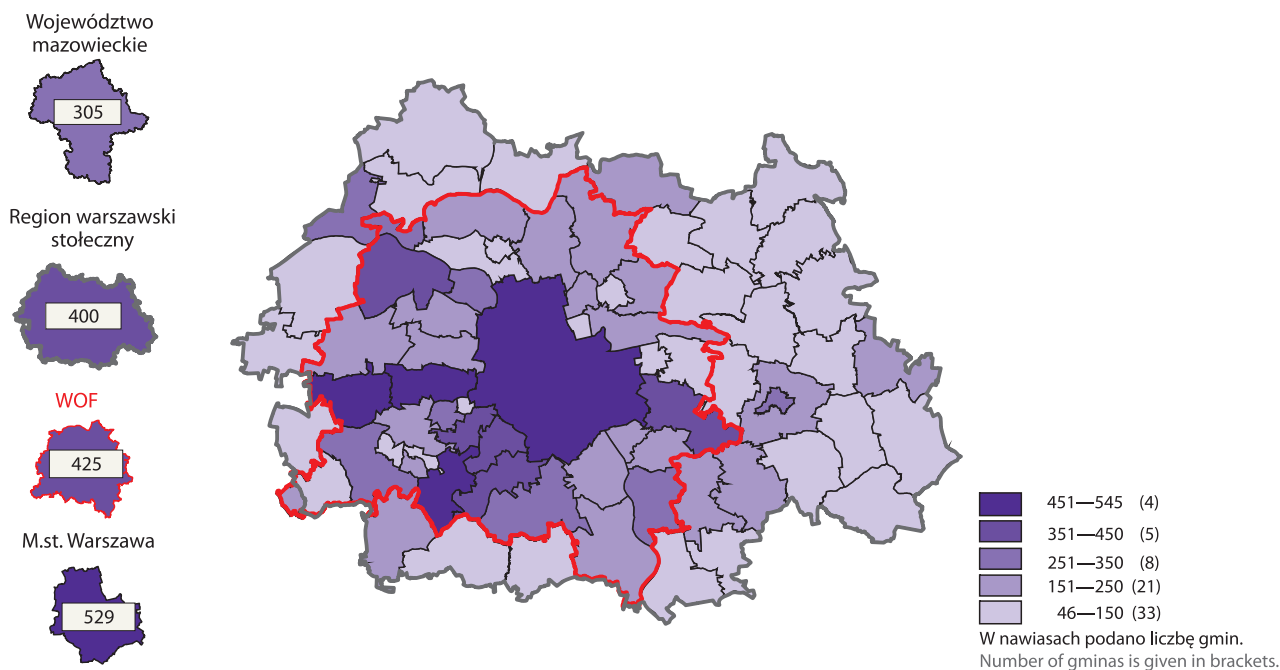
Różnice w udziale bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym pomiędzy kobietami i mężczyznami właściwie nie występowały. Na poziomie RWS, WOF, czy m.st. Warszawy nie przekraczały 0,1 p. proc. Większa różnica występowała na poziomie woj. mazowieckiego, gdzie w 2017 r. wyniosła 0,7 p. proc.

Ciekawą obserwacją były różnice w zmianach udziału bezrobotnych w grupie osób w wieku produkcyjnym w podziale na płeć, występujące w czasie. Zmiany wartości wskaźnika wśród kobiet były mniejsze niż wśród mężczyzn (bezrobocie kobiet rosło wolniej w okresie dekonjunktury, ale jednocześnie spadało wolniej w okresie konjunktury). Najlepiej widać to na przykładzie całego województwa mazowieckiego, gdzie w latach 2010–2013 (gdy sytuacja na rynku pracy pogarszała się) udział bezrobotnych, startując z identycznego poziomu 7,1% wśród mężczyzn w wieku produkcyjnym wzrósł o 1,6 punktu procentowego natomiast wśród kobiet o niespełna 1,3 punktu procentowego. W latach 2013–2017, gdy sytuacja na rynku pracy poprawiała się udział bezrobotnych wśród mężczyzn obniżył się o 4,3 punktu procentowego, a u kobiet o niespełna 3,3 punktu procentowego. Prawidłowość tą (choć w mniejszym stopniu) można zaobserwować także w pozostałych przekrojach terytorialnych (RWS, WOF, m.st. Warszawa). Można stąd wnioskować, że kobiety pracują w mniej podatnych na wahania rynkowe sektorach gospodarki – nadreprezentacja kobiet występowała w sektorze administracji publicznej czy edukacji, a nadreprezentacja mężczyzn np. w sektorze budownictwa, który charakteryzował się wysoką dynamiką zatrudnienia w zależności od sytuacji w gospodarce.

Liczba osób pracujących w porównaniu z 2016 r. wzrosła we wszystkich analizowanych przekrojach terytorialnych. Najwięcej pracujących (18) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców przybyło w Warszawie. Dobra sytuacja na rynku pracy w metropolii to zasługa przede wszystkim Warszawy, będącej zdecydowanie największym rynkiem pracy, ale także okolicznych gmin. Liczba pracujących na 1000 ludności w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób przekraczała 450 w 4 gminach (poza Warszawą także w Ożarowie Mazowieckim, Błoniu i Nadarzynie). Z drugiej strony widać niedobór pracujących przede wszystkim na wschodzie oraz północy RWS. W ponad 47% gmin obszaru metropolitalnego (RWS) liczba pracujących nie przekraczała 150 osób na 1000 mieszkańców (w Strachówce i Prażmowie poniżej 50 osób na 1000 mieszkańców).

Mapa 40. Pracujący^a na 1000 ludności w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

Map 40. Employed persons^a per 1000 population in 2017
As of 31 XII

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

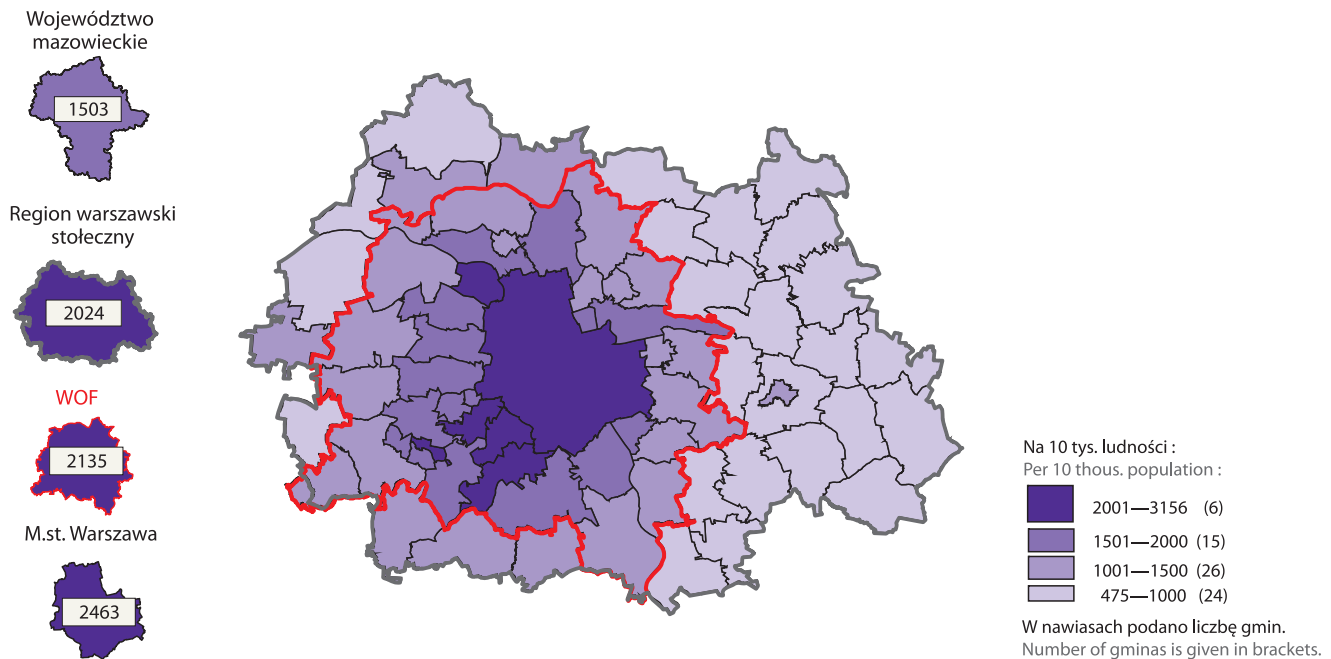
^a By actual workplace and type of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons and persons working in private farms in agriculture.

Wskaźnik przedstawiający liczbę pracujących na 1000 mieszkańców był ściśle powiązany z liczbą oraz wielkością podmiotów gospodarczych, które były skoncentrowane przede wszystkim w Warszawie i okolicznych gminach. Im dalej od Warszawy tym było ich mniej. W liczby podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców wyraźnie widać granicę Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego stanowiącego bezpośrednie zaplecze stolicy, gdzie zagęszczenie podmiotów gospodarki narodowej było zdecydowanie większe. Ta sama prawidłowość działa z pewnymi modyfikacjami także w zakresie wielkości podmiotów gospodarczych. Średnie (50–249 pracowników) i duże firmy (250 i więcej pracowników) zdecydowanie częściej lokowały się w centrum gospodarczym niż na obszarach peryferyjnych. Widoczna jest także koncentracja średnich i dużych firm wzdłuż drogowych i kolejowych ciągów komunikacyjnych. W połowie gmin metropolii (RWS) nie było żadnego pracodawcy zatrudniającego 250 lub więcej osób. W 5 gminach nie miał siedziby żaden pracodawca zatrudniający przynajmniej 50 pracowników (Dobre, Klembów, Latowicz, Prażmów, Strachówka).

Koncentracja w centralnej części metropolii występowała także w zakresie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, których najwięcej było w Warszawie i w bezpośrednio otaczających ją gminach (z przewagą gmin leżących na zachód od stolicy), w których ponad 20% osób w wieku produkcyjnym prowadziła działalność gospodarczą. Najniższą aktywnością gospodarczą charakteryzowały się wschodnie peryferia regionu warszawskiego stołecznego, gdzie znajdowało się wszystkie 13 gmin obszaru metropolitalnego, w których mniej niż 10% osób w wieku produkcyjnym prowadziło działalność gospodarczą (ich liczba zmniejszyła się o 3 w stosunku do 2016 r.).

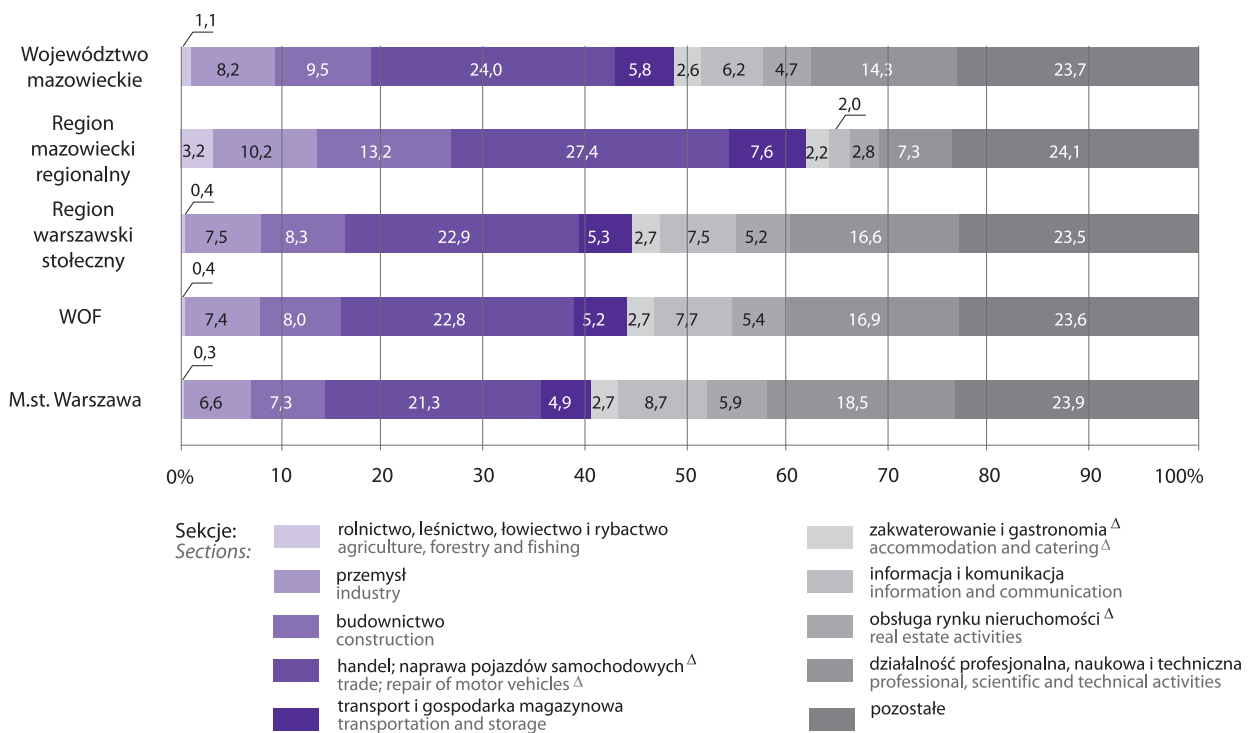
Mapa 41. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

Map 41. Entities of the national economy per 10 thous. population in 2017 As of 31 XII

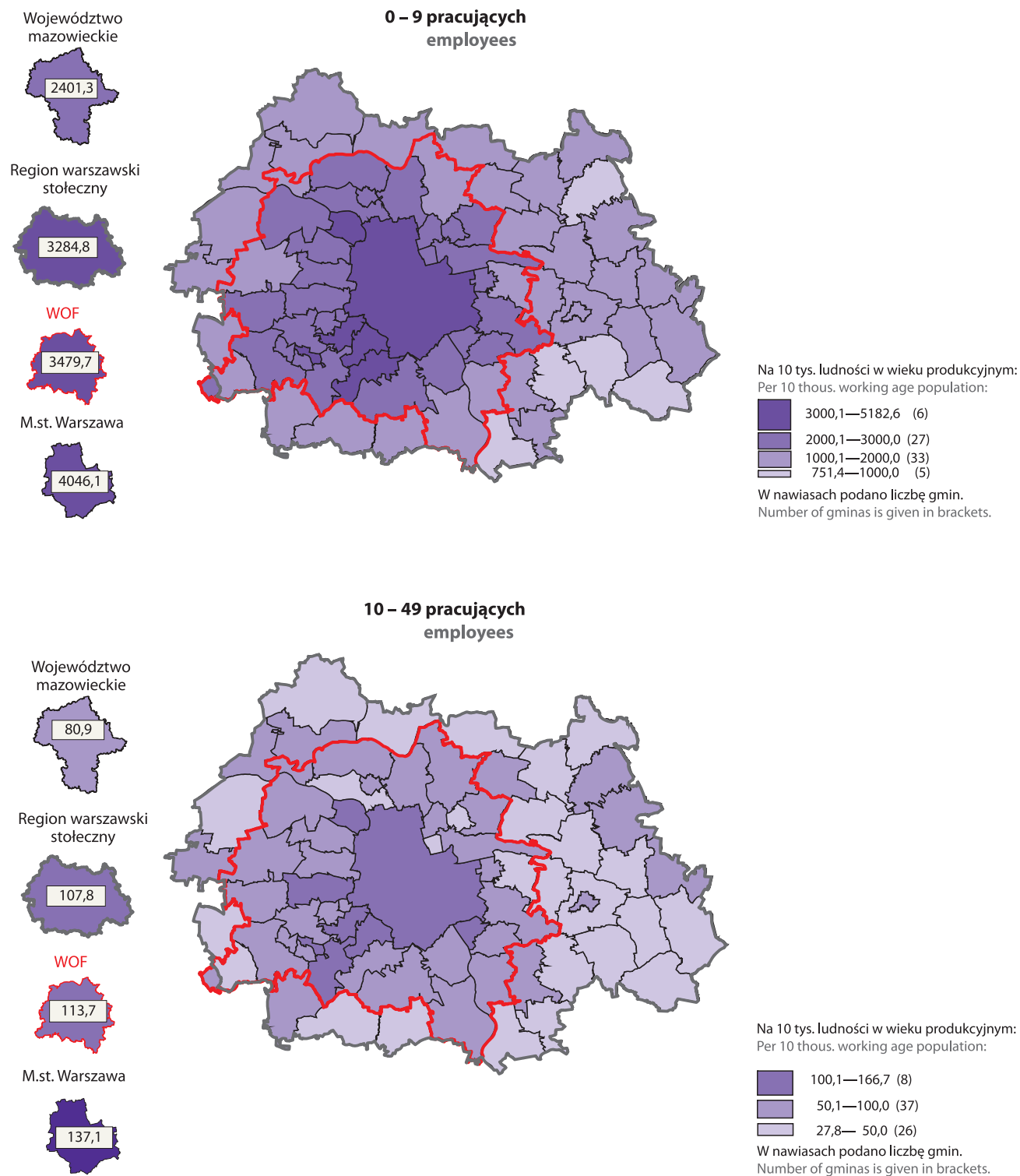
Wykres 21. Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 21. Structure of entities of the national economy by sections in 2017 As of 31 XII

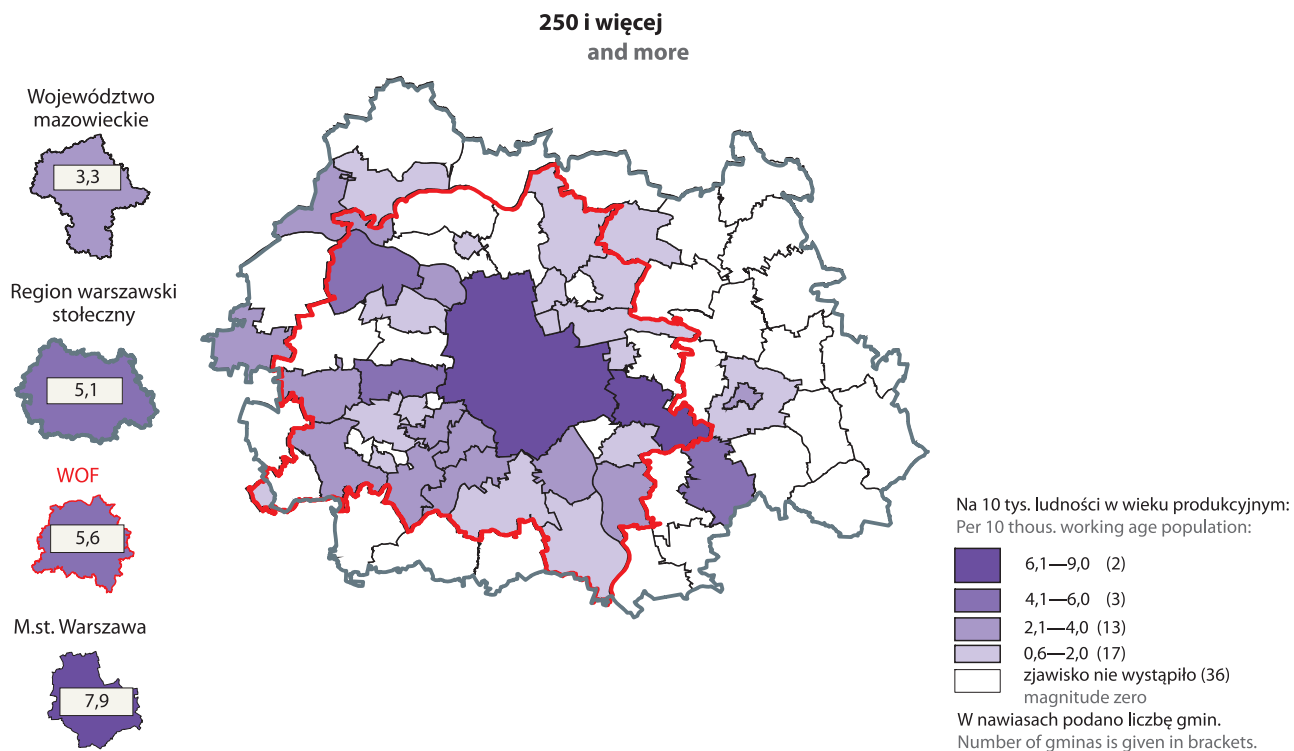
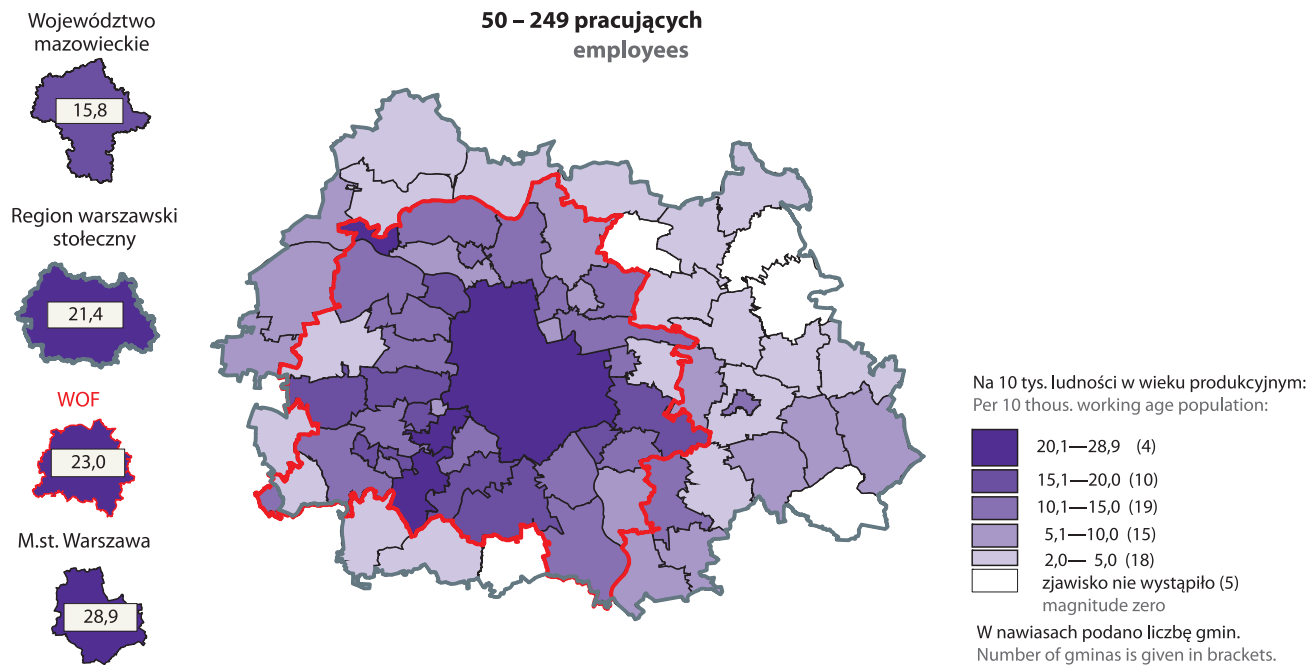
**Mapa 42. Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII**

Map 42. Entities of the national economy by size class in 2017
As of 31 XII

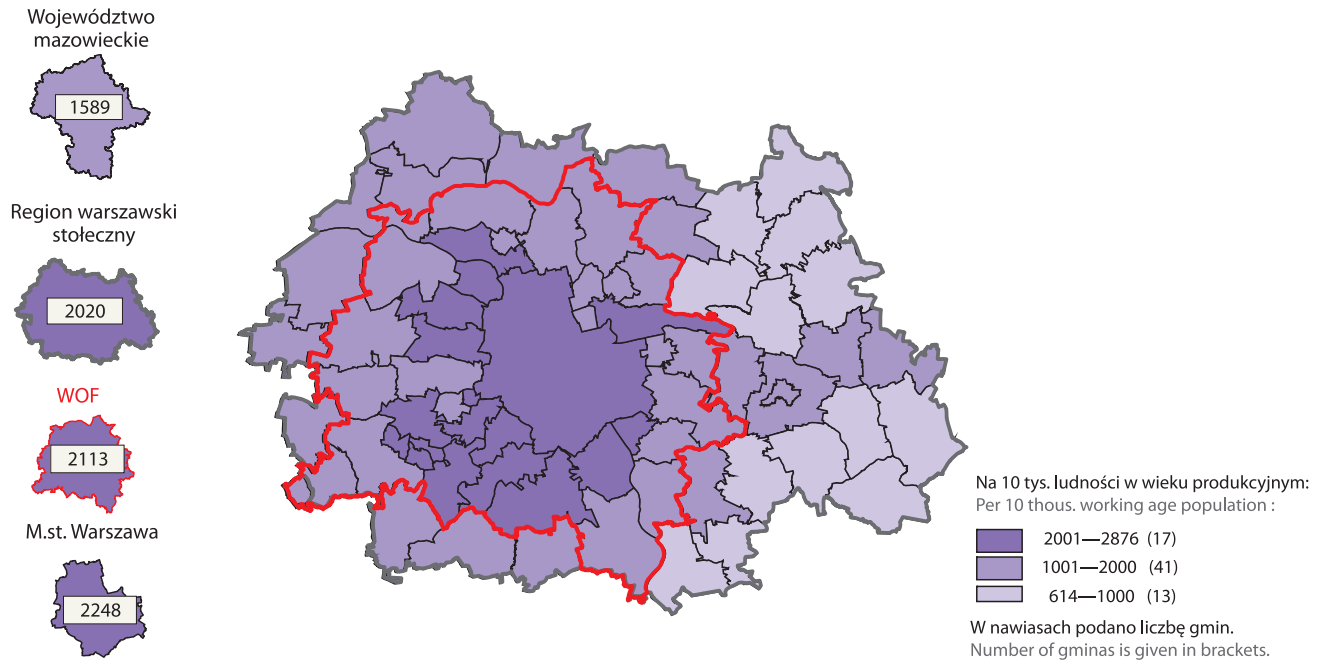
**Mapa 42. Podmioty gospodarki narodowej według klas wielkości w 2017 r. (dok.)
Stan w dniu 31 XII**

Map 42. Entities of the national economy by size class in 2017 (cont.)
As of 31 XII

**Mapa 43. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII**

Map 43. Natural persons conducting economic activity in 2017
As of 31 XII

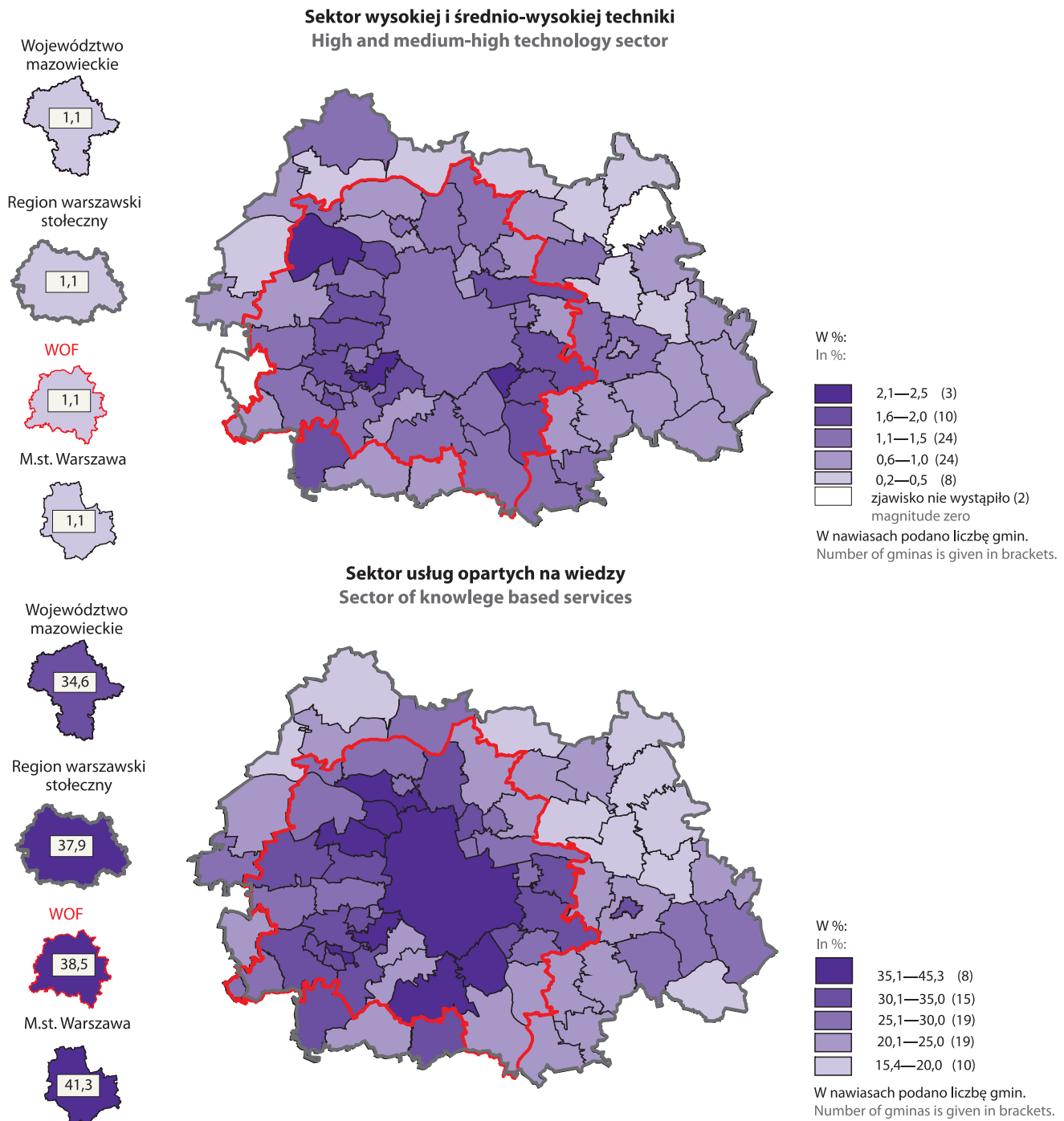
**Wykres 22. Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według sekcji w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII**

Chart 22. Structure of persons conducting economic activity by sections in 2017
As of 31 XII

Mapa 44. Udział wybranych sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług w ogólnej liczbie podmiotów w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

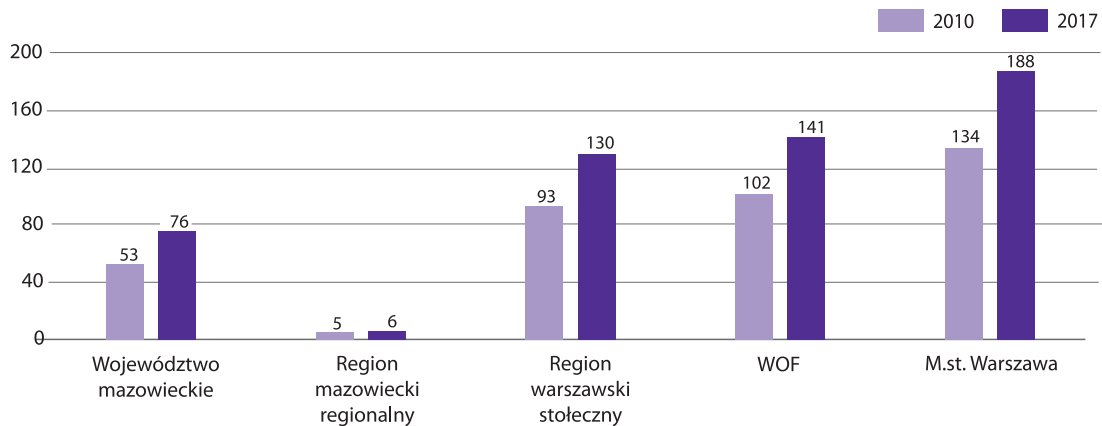
Map 44. Share of selected sectors of manufacturing and services in the total number of entities in 2017
As of 31 XII

Koncentracja działalności gospodarczej w Warszawie i jej najbliższym otoczeniu widoczna jest także w zakresie podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, a także udziału sektora usług opartych na wiedzy oraz sektora wysokiej i średnio-wysokiej techniki choć w tej ostatniej kategorii wyższą wartość wskaźnika od samej Warszawy mają gminy okoliczne (Czosnów, Józefów i Michałowice).

Wykres 22. Podmioty z kapitałem zagranicznym na 10 tys. ludności w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

Chart 22. Entities with foreign capital per 10 thous. population in 2017
As of 31 XII

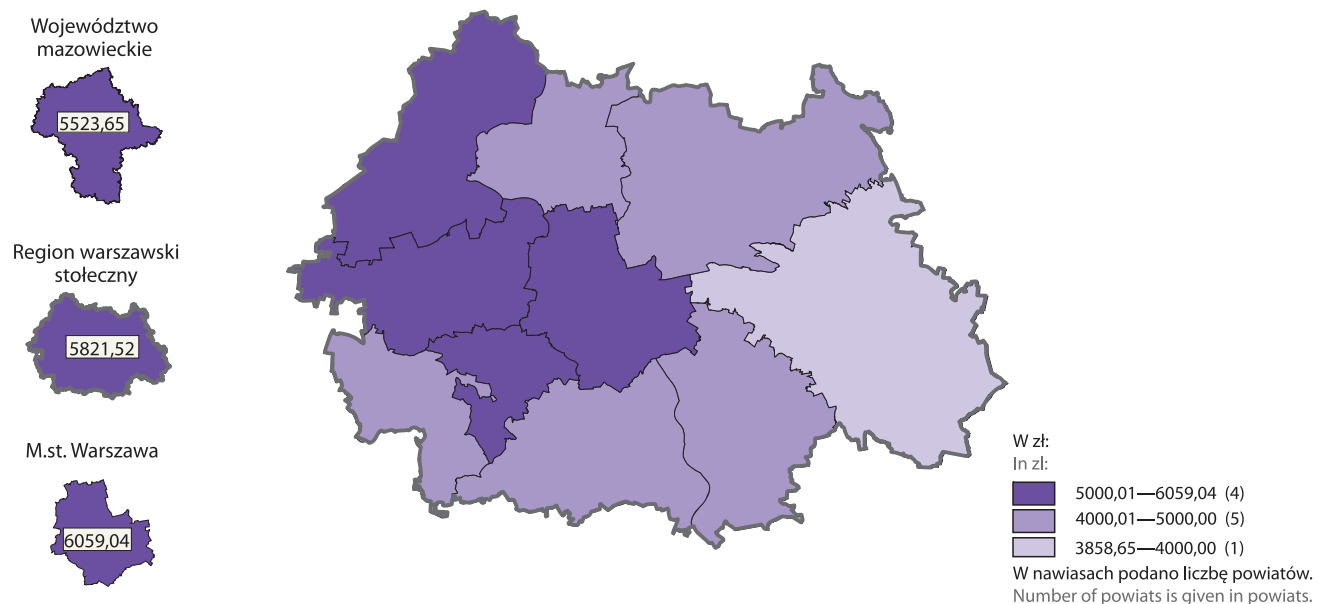

Sytuację na rynku pracy charakteryzują również wynagrodzenia, które w województwie mazowieckim od lat utrzymują się na najwyższym w Polsce poziomie. Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie mazowieckim w 2017 r. przekroczyło 5500 zł i było o 22% wyższe niż wartość dla Polski (nie wiele ponad 4500 zł). W RWS było to już ponad 5800 zł, a w Warszawie ponad 6000 zł. W ramach obszaru metropolitalnego (RWS) istniało dość duże zróżnicowanie przeciętnych wynagrodzeń. Powiat miński jest jedynym, w którym nie przekraczało ono 4000 zł (w 2016 r. do tej grupy należały 4 powiaty). W latach 2010–2017 we wszystkich powiatach RWS przeciętne wynagrodzenia wzrosły, ale tempo tego wzrostu było zróżnicowane. Najwolniejszy przyrost charakteryzował wynagrodzenia w powiecie piaseczyńskim (16,1%), a najszybszy w powiecie warszawskim zachodnim (37,4%).

Biorąc pod uwagę wartości bezwzględne, nierówności w tym czasie wzrosły – różnica pomiędzy m.st. Warszawą, a powiatem mińskim, charakteryzującym się najniższym przeciętnym wynagrodzeniem w metropolii wzrosła z niespełna 1800 zł w 2010 r. do ponad 2200 zł w 2017 r.

Mapa 45. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a według powiatów w 2017 r.

Map 45. Average monthly gross wages and salaries^a by powiats in 2017

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
^a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

Rozdział 9. Finanse publiczne

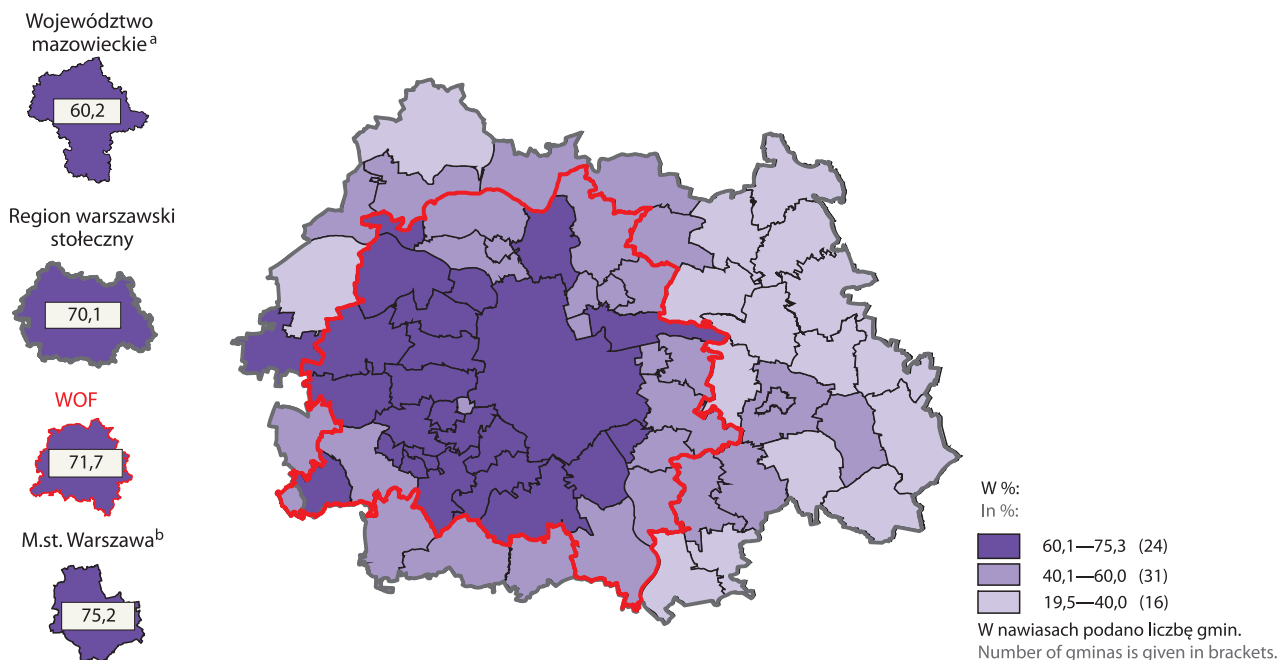
Chapter 9. Public finance

Dochody jednostek samorządu terytorialnego składają się zasadniczo z trzech części – dochodów własnych, subwencji oraz dotacji celowych. Jedną z podstawowych miar samodzielności jest ich samodzielność finansowa mierzona udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem. Ich wysoki udział gwarantuje możliwość prowadzenia autonomicznej polityki rozwoju, w tym polityki inwestycyjnej. Wysoki udział dochodów własnych umożliwia wykonywanie zadań własnych na odpowiednim poziomie i w sposób dostosowany do lokalnych uwarunkowań.

Region warszawski stołeczny (RWS) charakteryzuje się wysokim udziałem dochodów własnych gmin w ich dochodach ogółem. W 2017 r. wyniósł on 70,1% i o prawie 10 punktów procentowych przekroczył udział dochodów własnych gmin w woj. mazowieckim (60,2%). Udział ten jest silnie zróżnicowany wewnętrznie. Z jednej strony istnieje grupa gmin, w których przekracza on 70%, do których poza m.st. Warszawą (75,2%) należą gminy bezpośrednio sąsiadujące ze stolicą położone po zachodniej stronie Wisły (Izabelin, Ożarów Mazowiecki, Michałowice i Konstancin-Jeziorna, który osiągnął najwyższą wartość tego wskaźnika ze wszystkich gmin metropolii – 75,3%). Z drugiej strony istnieje grupa gmin, w których udział dochodów własnych nie przekracza 35%. Są to gminy peryferyjne położone na wschodzie obszaru metropolitalnego (RWS) w powiatach mińskim (Latowicz, Mrozy, Siennica, Stanisławów), wołomińskim (Jadów, Poświętne, Strachówka, Tłuszcz) oraz gmina Sobienie-Jeziory położona w powiecie otwockim i gmina Leoncin w powiecie nowodworskim.

Mapa 46. Udział dochodów własnych budżetów gmin w dochodach ogółem w 2017 r.

Map 46. Share of own revenue of gmina budgets in total revenue in 2017

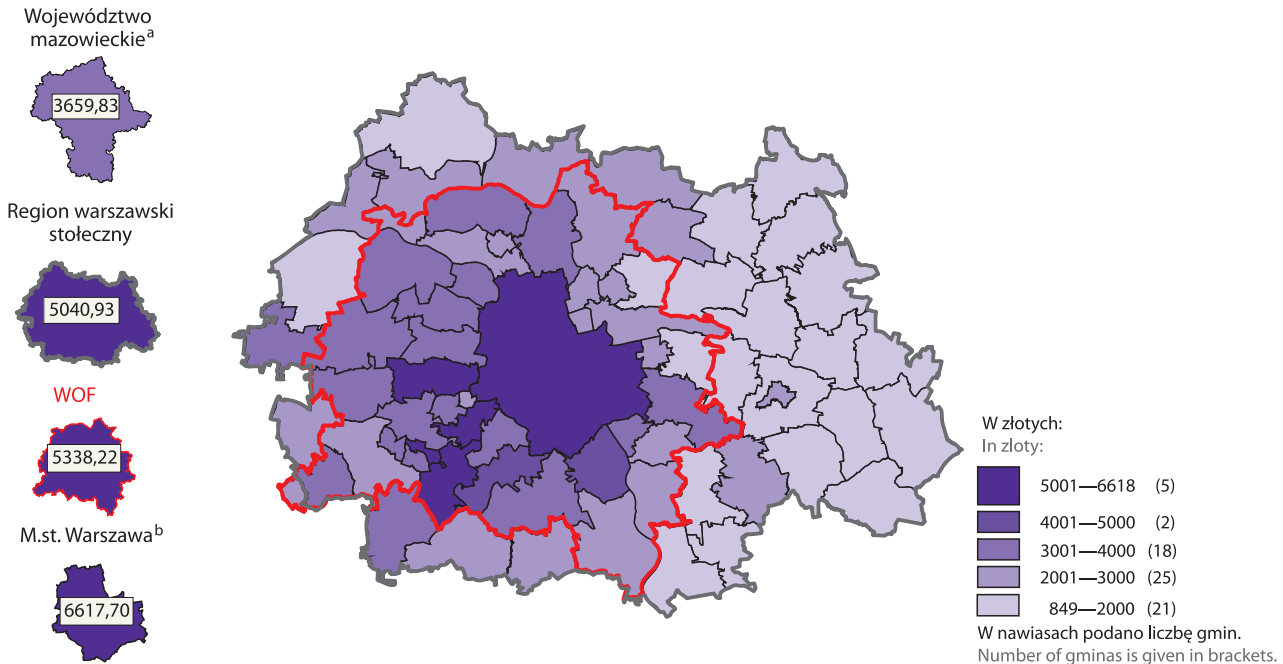

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status. b Data concern budget of the city with powiat status.

Analogicznie sytuacja wygląda, gdy przyjrzymy się wysokości dochodów własnych w przeliczeniu na mieszkańca, średni dochód gmin i miast na prawach powiatu w województwie mazowieckim osiągnął wartość 3659,83 zł, w RWS był o ponad 30% wyższy i wyniósł 5040,93 zł. W m.st. Warszawie, które w 2017 r. było najzamożniejszą gminą w metropolii ukształtował się na poziomie 6617,70 zł. Różnice pomiędzy najbogatszymi a najbiedniejszymi gminami RWS są bardzo duże. W grupie najzamożniejszych poza m.st. Warszawą znajdują się Michałowice, Nadarzyn, Ożarów Mazowiecki i Podkowa Leśna – wszystkie wykazują się dochodami własnymi na poziomie powyżej 5000 zł. Na drugim biegunie znajduje się liczna grupa gmin położonych we wschodniej części metropolii, gdzie wartość tego wskaźnika nie przekracza 2000 zł.

Mapa 47. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2017 r.

Map 47. Own revenue of gmina budgets per capita in 2017

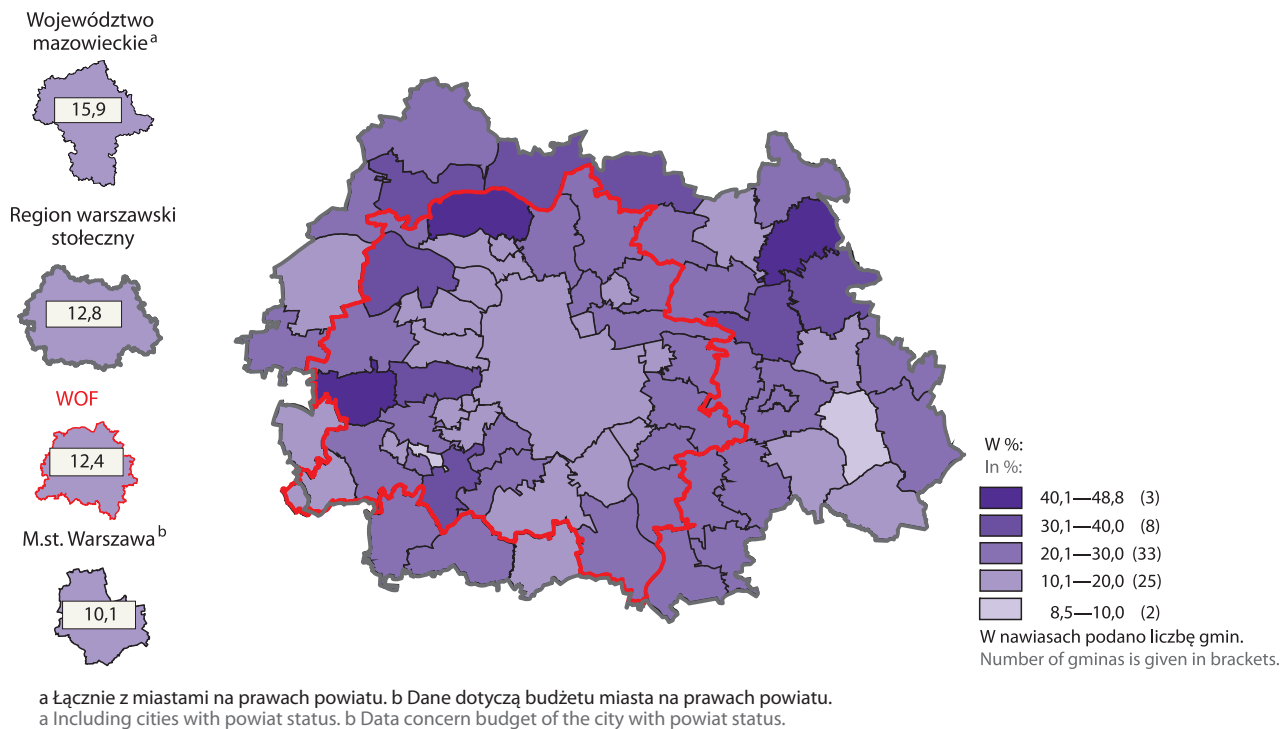

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status. b Data concern budget of the city with powiat status.

Największy udział w dochodach własnych gmin metropolii warszawskiej (RWS) ma ich udział w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT). W skali RWS jest to 44,9% dochodów własnych (identyczną wartość osiągnął WOF) i niewiele więcej niż dla całego województwa mazowieckiego (43,4%). Udział ten wzrósł w porównaniu do 2016 r. o ponad 1 punkt procentowy we wszystkich przekrojach terytorialnych, co związane jest z jego silnym związkiem z dobrą koniunkturą gospodarczą. Udział dochodów z PIT w poszczególnych gminach waha się od niespełna 30% (Jaktorów, Kampinos, Ożarów Mazowiecki, Strachówka, Zakroczym) do ponad 60% (Milanówek, Podkowa Leśna, Jabłonna, Konstancin-Jeziorna, Izabelin, Łomianki, Celestynów, Sulejówek, Józefów, Piaseczno). Grupę gmin o najwyższym udziale dochodów z podatku PIT w dochodach własnych łączy przede wszystkim rezydencjalny charakter, a co za tym idzie wysoki odsetek stosunkowo bogatych mieszkańców. Udział w PIT ma największy udział w dochodach własnych w 63 gminach spośród 70 gmin wchodzących w skład RWS.

Mapa 48. Udział podatków od nieruchomości w dochodach własnych gmin w 2017 r.

Map 48. Share of taxes on real estate in own revenues of gminas in 2017

Kolejną grupą dochodów, jeśli chodzi o wielkość ich udziału w dochodach własnych, są dochody z usług świadczonych przez gminy, który w RWS wynosi 8,5% (WOF 8,6%, województwo mazowieckie 7,5%). W przypadku m.st. Warszawy wynosi on 10,3%, co plasuje stolicę w gronie jednostek o najwyższym udziale tej grupy dochodów (zdecydowaną większość tej kwoty stanowią dochody z tytułu sprzedaży biletów komunikacji miejskiej). Udział dochodów z tytułu usług świadczonych przez gminy różni się w znaczący sposób w zależności od tego, czy usługi komunalne są świadczone bezpośrednio przez gminę, czy za pośrednictwem spółek komunalnych lub wykonawców zewnętrznych. W pierwszej grupie gmin, do której można zaliczyć Cegłów, Jakubów, Latowicz, Siennica, Stanisławów, Leszno, Ożarów Mazowiecki czy Zakroczym, jest on znacząco wyższy (wszędzie ponad 10% dochodów własnych gmin). Z drugiej strony w ponad 35% gmin RWS udział dochodów z tego źródła w dochodach własnych nie przekracza 1%.

Niewiele mniejszy od dochodów z usług udział w dochodach własnych mają dochody z majątku (poza dochodami ze sprzedaży majątku do tej kategorii wliczają się także dochody z opłat za użytkowanie wieczyste, dzierżawę oraz najem składników mienia należących do samorządów), którego udział w dochodach własnych w skali obszaru metropolitalnego (RWS) wynosi 6,1% (WOF 6,3%, woj. mazowieckie 5,8%). W pojedynczych przypadkach udział dochodów z majątku w gminach RWS sięga ponad 1/4 czy blisko 1/5 dochodów własnych (Pruszków – 26,7%, Żyrardów – 18,3%). W związku z incydentalnym charakterem części dochodów z majątku, charakteryzują się one wysoką zmiennością rok do roku na poziomie lokalnym.

Są także źródła dochodów, które w skali całego RWS mają marginalne znaczenie, ale w przypadku pojedynczych gmin ich udział jest bardzo istotny. Przykładem może być tu podatek od środków transportowych. Na poziomie RWS jego udział w dochodach własnych wynosi jedynie 0,8% co jest wielkością zbliżoną do wartości dla WOF (0,7%) i niższą niż dla Mazowsza (1,1%). W większości gmin wchodzących w skład RWS jego udział w dochodach własnych jest znikomy (np. w Warszawie jest to niespełna 0,3%), ale dla nielicznych stanowi istotny składnik dochodów własnych. Najwyższe wartości udziału podatku od środków transportowych w dochodach lokalnych notowały w 2017 r. gminy Jaktorów (45,5%), Kampinos (32,9%) oraz Baranów (18,4%). Dla pierwszych dwóch gmin było to największe źródło dochodów własnych w 2017 r. Przyczyn takiego

stanu rzeczy należy upatrywać w polityce podatkowej stosowanej przez niektóre gminy, polegającej na obniżaniu stawek jednostkowych podatku od środków transportowych, tak aby zachęcić firmy do rejestracji pojazdów w tych gminach. Jest to możliwe dzięki wysokiej mobilności bazy podatkowej w tym zakresie.

Jednostki samorządu terytorialnego w Polsce są aktywnymi graczami na rynku inwestycyjnym. W latach 2010-2017 gminy województwa mazowieckiego przeznaczyły na wydatki inwestycyjne ponad 33,8 mld zł, z czego 22,4 mld zł przypadło na gminy obszaru metropolitalnego (RWS), 20,9 mld zł na gminy WOF, a 15,4 mld zł na samą Warszawę. Poza stolicą gminami o największych wydatkach majątkowych były miasta powiatowe – Piaseczno (348,8 mln zł), Pruszków (318,5 mln zł), Grodzisk Mazowiecki (294,4 mln zł), Legionowo (242,9 mln zł).

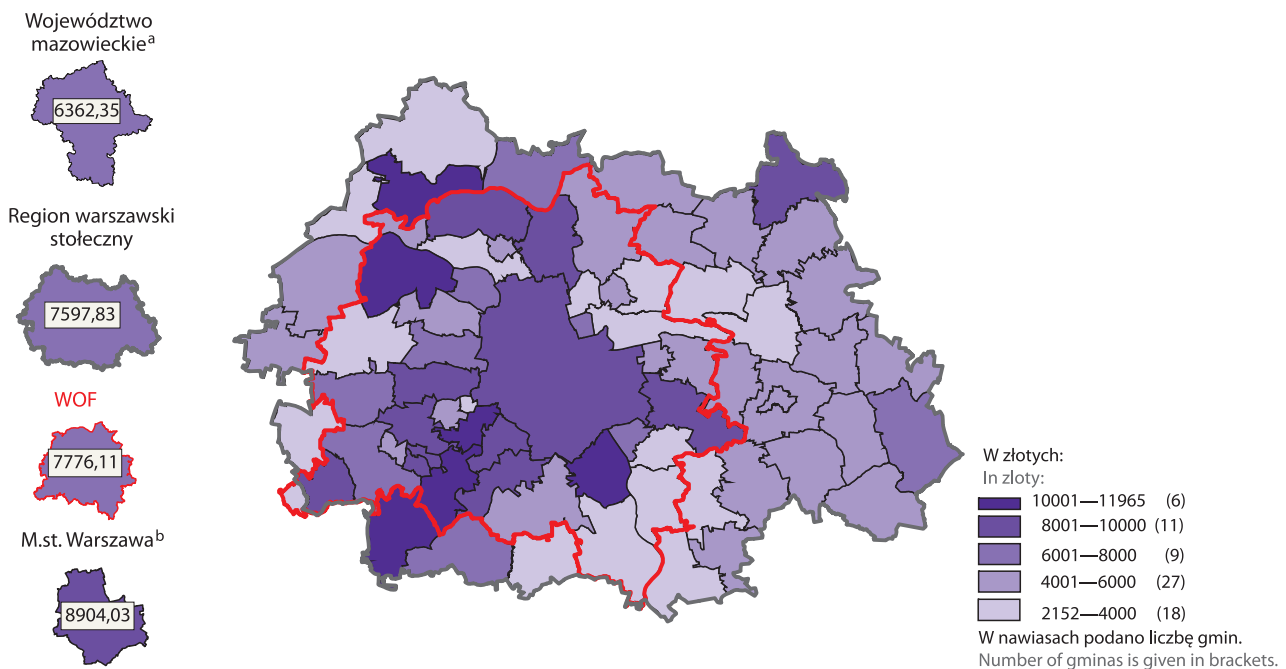
W poszczególnych latach występują istotne różnice w udziale wydatków inwestycyjnych w poszczególnych gminach, co jest związane zarówno z naturalnym cyklem inwestycyjnym, jak i z dostępnością funduszy europejskich stanowiących znaczący element środków na inwestycje w samorządach. W związku z tym bardziej miarodajne jest analizowanie wydatków inwestycyjnych w perspektywie kilkuletniej.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2010-2017 wynosił w RWS 15,5% i był zbliżony do udziału w WOF (15,6%) oraz niższy niż w województwie mazowieckim (16,0%). W samej Warszawie wyniósł on w tym czasie 14,7%. Najaktywniejsze na tym polu gminy przeznaczały na wydatki inwestycyjne więcej niż co 4 złotówkę – Michałowice (27,6%), Żabia Wola (28,4%), Brwinów (29,1%), a więcej niż co 3 złotówkę – Pomiechówek (31,7%), Czosnów (32,9%), Jadów (34,6%).

W przeliczeniu na mieszkańca w województwie mazowieckim w latach 2010–2017 gminy zainwestowały ponad 6,3 tys. zł, w RWS było to już prawie 7,6 tys. zł, w WOF 7,8 tys., a w Warszawie ponad 8,9 tys. zł na mieszkańca. Najwięcej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydały w tym czasie samorzady z Czosnowa, Michałowic i Nadarżyna, gdzie wskaźnik ten przekroczył wartość 11 tys. zł. Z drugiej strony w Zakroczymiu, Otwocku, Prażmowie, Zielonce czy Żyrardowie nie przekroczył 3 tys. zł per capita.

Mapa 49. Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w latach 2010–2017

Map 49. Investment spendings per capita in 2010–2017

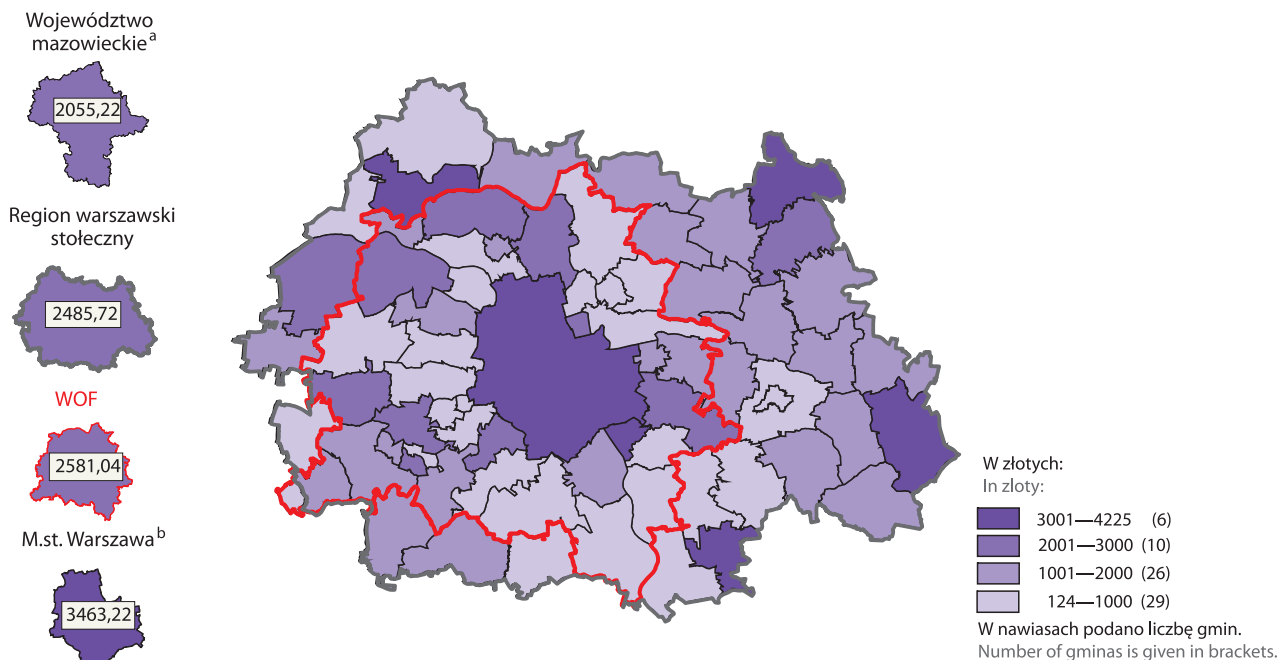

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status. b Data concern budget of the city with powiat status.

Istotna dla polityki inwestycyjnej polskich samorządów jest możliwość pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym przede wszystkim z funduszy europejskich. W latach 2010-2017 gminy metropolii (RWS) pozyskały z tego źródła niemal 7,3 mld zł z 10,9 mld zł pozyskanych w tym czasie przez wszystkie samorzady województwa mazowieckiego. Zdecydowana większość tej kwoty przypada na m.st. Warszawę (niemal 6 mld zł). Wśród największych beneficjentów środków pomocowych w latach 2010–2017 poza m.st. Warszawą znalazły się także Legionowo (83,4 mln zł), Brwinów (67,9 mln zł), Grodzisk Mazowiecki (67,8 mln zł), Józefów (65,5 mln zł) oraz Ząbki (64,1 mln zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca było to odpowiednio 2055 zł dla woj. mazowieckiego, 2486 zł w RWS, 2581 zł w WOF i 3463 zł w Warszawie. Odnosząc wartość uzyskanych dotacji ze środków europejskich do liczby mieszkańców należy wskazać także kilka niewielkich gmin o istotnych wartościach tego wskaźnika – Osieck (ponad 4200 zł na mieszkańca), Jadów (ponad 4000 zł na mieszkańca), Pomiechówek (ponad 3200 zł na mieszkańca). Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku niewielkich gmin wysoka wartość wydatków inwestycyjnych per capita często wiąże się z pozyskaniem dotacji na jedno duże zadanie inwestycyjne, które zawyża wartość wskaźnika w całym okresie. Na drugim biegunie w zakresie pozyskiwania środków unijnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca znalazły się Marki i Pruszków – obie poniżej 150 zł per capita w latach 2010–2017.

Mapa 50. Dochody na współfinansowanie projektów na 1 mieszkańca w latach 2010–2017

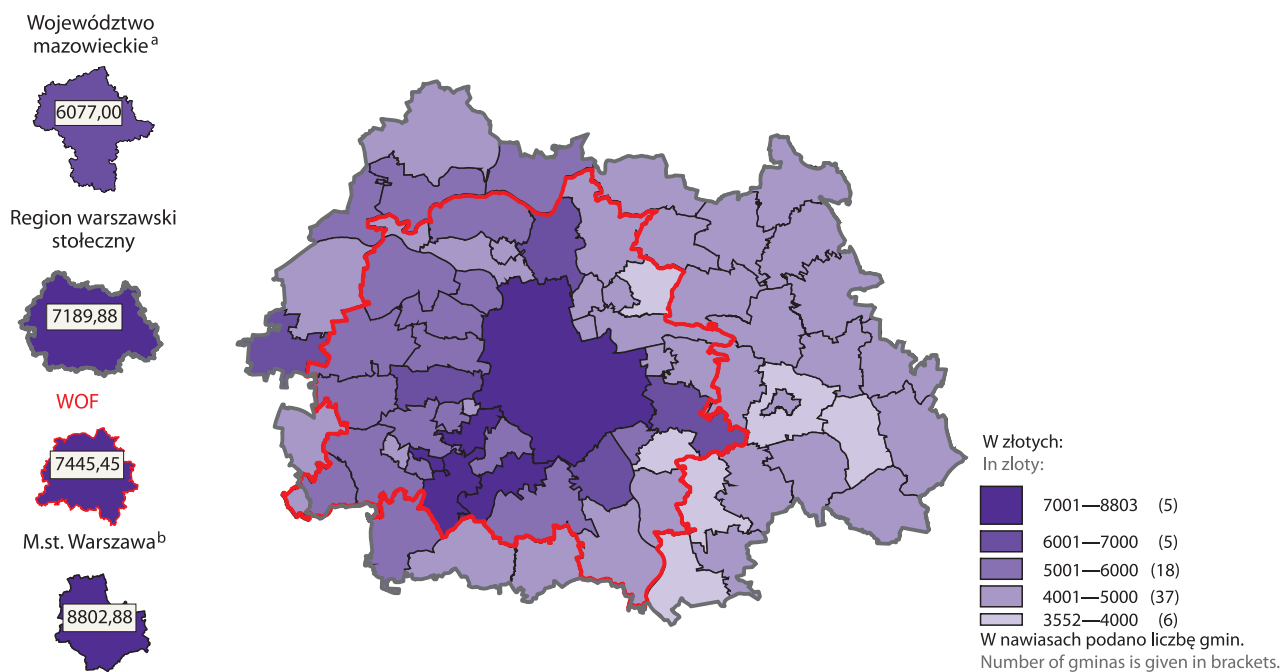
Map 50. Revenue for co-financing projects per capita in 2010–2017

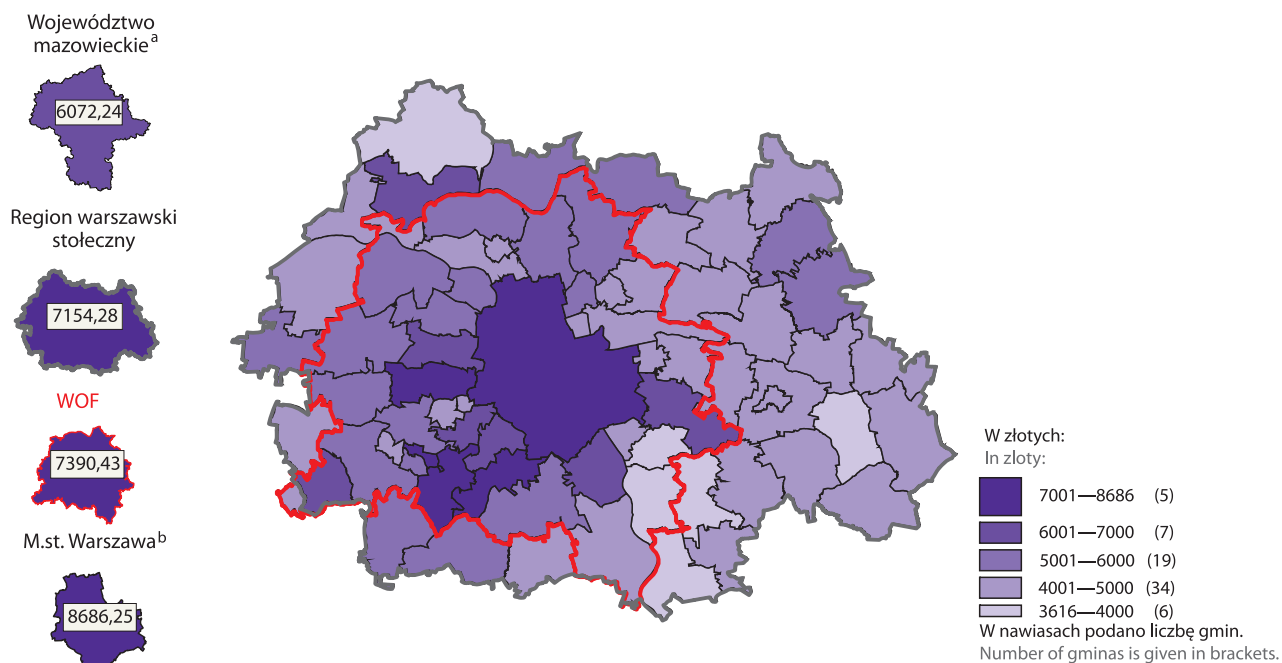
a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status. b Data concern budget of the city with powiat status.

Mapa 51. Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2017 r.

Map 51. Revenue of gmina budgets per capita in 2017

Mapa 52. Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2017 r.

Map 52. Expenditure of gmina budgets per capita in 2017

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status. b Data concern budget of the city with powiat status.

Tablice

Tables

Uwaga do tablic 1-26

Note to the tables 1-26

Kolorem szarym zostały oznaczone gminy wchodzące w skład Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF).
The gminas belonging to the Warsaw Functional Area (WOF) have been marked with gray color.

Tablica I. Region warszawski stołeczny na tle wybranych jednostek statystycznych

Table I. Warsaw capital region compared to selected statistical units

Wyszczególnienie	Region (NUTS 2)				Województwo Mazowieckie	
	warszawski stołeczny		mazowiecki regionalny		2016	2017
	2016	2017	2016	2017		
POWIERZCHNIA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA (stan w dniu 1 I) ^a						
Powierzchnia ogółem w ha w % powierzchni ogółem:	610412	610412	2945435	2945435	3555847	3555847
Grunty rolne	59,0	59,0	70,9	70,8	68,8	68,8
użytki rolne	57,8	57,8	69,9	69,9	67,9	67,8
nieużytki	1,2	1,2	0,9	0,9	1,0	1,0
Grunty leśne	24,3	24,2	23,8	23,8	23,9	23,9
lasy	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5
grunty zadrzewione i zakrzewione	0,8	0,7	0,3	0,3	0,4	0,4
Grunty zabudowane i zurbanizowane	14,4	14,6	4,1	4,1	5,8	5,9
w tym:						
tereny mieszkaniowe	5,4	5,4	0,7	0,7	1,5	1,5
tereny przemysłowe	0,9	0,9	0,2	0,2	0,3	0,3
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0,4	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
tereny komunikacyjne	5,0	5,1	2,6	2,6	3,0	3,0
drogi	4,1	4,1	2,3	2,3	2,6	2,6
tereny kolejowe i inne	1,0	1,0	0,3	0,3	0,4	0,4
Grunty pod wodami	1,9	2,0	1,0	1,0	1,2	1,2
Użytki ekologiczne	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Tereny różne	0,3	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2
LUDNOŚĆ. RUCH NATURALNY						
Ludność ^b	3008478	3031213	2357420	2353404	5365898	5384617
na 1 km ² powierzchni ogólnej	493	497	80	80	151	151
Udział kobiet w ludności ogółem (w %)	53,2	53,1	50,9	50,9	52,2	52,2
Ludność według ekonomicznych grup wieku						
w % ludności ogółem:						
przedprodukcyjny	18,6	19,0	18,8	18,8	18,7	18,9
produkcyjny	59,9	59,2	61,8	61,3	60,7	60,1
poprodukcyjny	21,5	21,9	19,4	19,9	20,6	21,0
Ludność ^b w wieku :						
nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku						
produkcyjnym	67	69	62	63	65	66
65 lat i więcej na 100 osób w wieku 0—14 lat	108	109	101	104	105	107
Kobiety na 100 mężczyzn	114	113	104	104	109	109
Małżeństwa na 1000 ludności	4,87	4,98	5,12	5,14	4,98	5,05
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,86	11,98	10,19	10,91	11,12	11,51
Zgony ^c na 1000 ludności	9,91	10,33	10,67	11,07	10,24	10,65
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,95	1,65	-0,48	-0,16	0,88	0,86
RYNEK PRACY (stan w dniu 31 XII)						
Pracujący ^d	1162428	1213441	421836	428239	1584264	1641680
na 1000 ludności	386	400	179	182	295	305
Udział kobiet pracujących w liczbie pracujących ogółem (w %)	52,4	52,1	51,4	51,3	52,1	51,9
Bezrobotni zarejestrowani	65801	51440	123109	102628	188910	154068
w % ludności w wieku produkcyjnym	3,7	2,9	8,4	7,1	5,8	4,8
Udział kobiet bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem (w %)	49,3	49,9	49,8	51,8	49,7	51,2

^a Dane dotyczą 2018 r. ^b Na podstawie bilansów; stan w dniu 31 XII. ^c Łącznie ze zgonami niemowląt. ^d Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

^a Data concern 2018. ^b Based on balances; as of 31 XII. ^c Including infant deaths. ^d By actual workplace and type of activity; excluding entities employing up to 9 persons and private farms in agriculture.

Tablica I. Region warszawski stołeczny na tle wybranych jednostek statystycznych (cd.)

Table I. Warsaw capital region compared to selected statistical units (cont.)

Wyszczególnienie	Region (NUTS 2)				Województwo Mazowieckie	
	warszawski stołeczny		mazowiecki regionalny		2016	2017
	2016	2017	2016	2017		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA						
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:						
wodociągowa	12297,6	12538,6	32298,0	32616,0	44595,6	45154,6
kanalizacyjna (łącznie z kolektorami)	7477,0	7929,4	7839,0	7940,9	15316,0	15870,3
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności (stan w dniu 31 XII)	81,6	82,6	50,9	51,2	68,1	68,9
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku): w dm ³						
na 1 mieszkańca w m ³	122259,6	122547,3	80700,7	79819,2	202960,3	202366,5
Ścieki odprowadzone kanalizacją w dm ³	148617	154401	58900	61166	207517	215567
MIESZKANIA						
Zasoby mieszkaniowe zamieszkane i niezamieszka ^a (stan w dniu 31 XII):						
mieszkania	1406996	1435099	820883	828351	2227879	2263450
przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,48	3,47	3,89	3,89	3,63	3,63
przeciętna liczba osób ^b :						
na 1 mieszkanie	2,14	2,11	2,87	2,84	2,41	2,38
na 1 izbę	0,61	0,61	0,74	0,73	0,66	0,66
przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :						
1 mieszkania	68,8	68,9	77,6	77,9	72,0	72,2
na 1 osobę ^b	32,2	32,6	27,0	27,4	29,9	30,3
Mieszkania oddane do użytkowania:						
w liczbach bezwzględnych	28630	28907	7419	8367	36049	37274
na 1000 zawartych małżeństw	1959	1922	614	691	1350	1373
na 1000 ludności	9,5	9,6	3,1	3,6	6,7	6,9
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m ²	75,1	78,2	111,5	107,4	82,5	84,7
udział mieszkań budownictwa indywidualnego w % ogółu mieszkań oddanych	19,7	24,3	77,4	76,0	31,5	35,9
EDUKACJA I WYCHOWANIE^c						
Szkoły:						
podstawowe ^d	717	827	1054	1118	1771	1945
gimnazja ^d	473	117	551	140	1024	257
ponadgimnazjalne i policealne	591	598	718	671	1309	1269
Uczniowie na:						
szkołę podstawową ^d	281	283	138	151	196	207
gimnazjum ^d	175	.	130	.	151	.
zasadniczą szkołę zawodową/branżową szkołę I stopnia ^e	63	67 ^f	70	74 ^f	68	72 ^f
liceum ogólnokształcące	219	215	160	158	190	188
technikum ^g	268	270	261	271	264	271
szkołę policealną	133	130	87	90	109	110
Absolwenci:						
szkół podstawowych ^d	28606	–	22992	–	51598	–
gimnazjów ^d	24342	24626	24711	23494	49053	48120
szkół ponadgimnazjalnych i policealnych	29083	28859	30906	30221	59989	59080

a Na podstawie bilansu. b Do przeliczeń przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII. c Patrz uwagi metodologiczne na str. 144. d Dla dzieci i młodzieży. e Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. f Łącznie z uczniami w oddziałach zasadniczych szkół zawodowych. g Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a Based on the balance. b The total number of population as of 31 XII was used in calculations. c See methodological notes on page 153. d For children and youth. e Including special job-training schools. f Including general art schools leading to professional certification.

Tablica I. Region warszawski stołeczny na tle wybranych jednostek statystycznych (cd.)

Table I. Warsaw capital region compared to selected statistical units (cont.)

Wyszczególnienie	Region (NUTS 2)				Województwo Mazowieckie	
	warszawski stołeczny		mazowiecki regionalny		2016	2017
	2016	2017	2016	2017		
EDUKACJA I WYCHOWANIE ^a						
Współczynnik skolaryzacji brutto w %:						
szkoły podstawowe	103,37	100,86	96,95	96,16	100,57	98,83
gminazja	109,45	112,08	100,50	101,24	105,11	106,89
Placówki wychowania przedszkolnego	2018	2085	1516	1546	3534	3631
w tym przedszkola	1316	1367	619	629	1935	1996
Miejsca w przedszkolach	119984	130883	55183	59337	175167	190220
Dzieci w przedszkolach:						
na 1 przedszkole	81	85	85	88	82	86
na 100 miejsc	88	88	95	94	90	90
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	752	836	516	557	653	719
OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA (stan w dniu 31 XII)						
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne						
na 10 tys. ludności	3,7	3,7	3,5	3,5	3,6	3,6
Przychodnie na 10 tys. ludności	5,8	6,2	4,8	4,9	5,4	5,6
Mieszkańcy placówek stacjonarnej pomocy społecznej: ^b						
na 1000 ludności	2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	2,9
Dzieci w wieku do lat 3 w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi na 1000 dzieci w wieku do lat 3	114	128	31	33	80	89
Miejsca w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 na 1000 dzieci w wieku do lat 3	129,4	146,3	37,2	39,9	91,8	103,1
KULTURA						
Biblioteki publiczne ^c na 10 tys. mieszkańców (stan w dniu 31 XII)	1,3	1,3	2,4	2,3	1,8	1,8
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	9727,0	9805,0	8003,9	7937,1	17730,8	17742,1
Czytelnicy na 1000 mieszkańców ^d	206	207	134	129	174	173
Wypożyczenia ^d :						
na 1 czytelnika w wol.	14,9	14,7	16,8	17,0	15,6	15,5
Ludność (stan w dniu 31 XII):						
na 1 placówkę biblioteczną	6470	6449	3877	3903	5001	5018
na 1 bibliotekę	7559	7559	4217	4263	5607	5650
FINANSE PUBLICZNE						
Dochody w mln zł	20425,3	21700,8	10109,6	10948,4	30534,9	32649,1
na 1 mieszkańca w zł	6812,07	7189,88	4286,55	4650,30	5700,17	6077,00
Wydatki w mln zł	19335,4	21593,3	9825,5	11030,3	29160,9	32623,6
na 1 mieszkańca w zł	6448,58	7154,28	4166,10	4685,07	5443,68	6072,24
Wydatki według wybranych działów w mln zł:						
transport i łączność	4144,8	4723,4	738,5	987,1	4883,3	5710,5
gospodarka mieszkaniowa	1377,4	1395,0	211,9	226,9	1589,3	1621,9
administracja publiczna	1491,0	1677,8	869,9	946,5	2360,9	2624,3

a Patrz uwagi metodologiczne str. 144. b Patrz uwagi metodologiczne na str. 146. c Łącznie z filiami. d Łącznie z punktami bibliotecznymi.
a See methodological notes page 153. b See methodological notes on page 155. c Including branches. d Including library service points.

Tablica I. Region warszawski stołeczny na tle wybranych jednostek statystycznych (dok.)

Table I. Warsaw capital region compared to selected statistical units (cont.)

Wyszczególnienie	Region (NUTS 2)				Województwo Mazowieckie	
	warszawski stołeczny		mazowiecki regionalny		2016	2017
	2016	2017	2016	2017		
FINANSE PUBLICZNE (dok.)						
Wydatki według wybranych działów w mln zł (dok.):						
oświata i wychowanie	5158,1	5565,4	3384,7	3544,5	8542,8	9109,9
ochrona zdrowia	239,4	350,0	71,2	68,9	310,7	418,9
pomoc społeczna	2566,1	743,4	2764,3	541,7	5330,4	1285,2
gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1045,3	1149,0	582,2	646,3	1627,5	1795,3
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	656,2	744,8	233,8	281,7	890,0	1026,5
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON^a						
Podmioty ogółem ^b	593345	613376	194663	195993	788008	809369
na 1000 ludności	197	202	83	83	147	150
według wybranych sekcji w % ogółem:						
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,4	0,4	3,3	3,2	1,1	1,1
przemysł	7,7	7,5	10,2	10,2	8,3	8,2
w tym przetwórstwo przemysłowe	7,0	6,8	9,4	9,5	7,6	7,5
budownictwo	8,3	8,3	12,8	13,2	9,4	9,5
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	23,6	22,9	28,2	27,4	24,7	24,0
transport i gospodarka magazynowa	5,3	5,3	7,5	7,6	5,9	5,8
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2,6	2,7	2,2	2,2	2,5	2,6
informacja i komunikacja	7,1	7,5	1,9	2,0	5,8	6,2
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5,1	5,2	2,8	2,8	4,6	4,7
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16,3	16,6	7,1	7,3	14,0	14,3
w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	355439	362318	151049	151688	506488	514006
na 100 osób w wieku produkcyjnym	20	20	10	11	16	16
według wybranych sekcji w % osób fizycznych ogółem:						
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,4	0,4	3,6	3,4	1,3	1,3
przemysł	7,3	7,1	10,2	10,1	8,2	8,0
w tym przetwórstwo przemysłowe	7,1	6,9	9,6	9,6	7,8	7,7
budownictwo	8,9	8,8	14,9	15,4	10,7	10,8
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	21,9	20,8	30,6	29,6	24,5	23,4
transport i gospodarka magazynowa	7,4	7,2	8,6	8,7	7,7	7,7
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	2,5	2,5	2,3	2,3	2,5	2,5
informacja i komunikacja	7,4	8,0	2,1	2,2	5,8	6,3
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2,2	2,3	0,9	0,9	1,8	1,9
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18,3	18,9	8,0	8,2	15,2	15,7

a Stan w dniu 31 XII; bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. b W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

a As of 31 XII; excluding natural persons tending only private farms in agriculture. b In division by PKD sections – excluding entities for which information about the type of predominant activity does not appear in the REGON register.

Tablica 1. Powierzchnia według kierunków wykorzystania w 2018 r.

Table 1. Area by directions of land use in 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia ogółem (stan w dniu 1 I)	Grunty rolne										nieużytki
		razem	użytki rolne								grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	
			grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami	grunty pod rowami			
w hektarach												
WOJEWÓDZTWO	3555847	2446292	1647565	93296	274646	242217	85160	6552	16326	46449	34081	
w tym WOF (40)	293535	141072	88978	5643	18631	12267	5503	641	1387	4080	3942	
MAZOWIECKI REGIONALNY	2945435	2086305	1416910	80736	229319	207745	71691	5177	13336	34395	26996	
WARSZAWSKI STOŁECZNY	610412	359987	230655	12560	45327	34472	13469	1375	2990	12054	7085	
M.st. Warszawa	51724	12152	8403	200	1437	698	462	0	114	468	370	
Powiat grodziski	36704	26705	17460	606	2471	3478	1082	259	248	813	288	
m. Milanówek	1344	475	313	13	51	40	11	0	7	33	7	
m. Podkowa Leśna	1013	48	18	2	8	0	1	0	3	12	4	
m-w. Grodzisk Mazowiecki	10740	7604	5026	147	574	1021	341	57	82	214	142	
w. Baranów	7534	7126	5189	82	746	695	259	4	67	44	40	
w. Jaktorów	5530	4236	2109	44	746	894	162	99	41	110	31	
w. Żabia Wola	10543	7216	4805	318	346	828	308	99	48	400	64	
Powiat legionowski	39076	18139	10641	631	2924	1603	702	20	121	965	532	
m. Legionowo	1354	80	45	0	5	8	1	0	0	17	4	
m-w. Serock	11029	6536	4762	594	351	303	232	2	15	171	106	
w. Jabłonna	6480	2176	1291	15	140	244	103	17	9	295	62	
w. Nieporęt	9604	3426	1619	2	820	486	202	1	33	163	100	
w. Wieliszew	10609	5921	2924	20	1608	562	164	0	64	319	260	
Powiat miński	116372	82287	53251	771	10691	7877	3180	510	619	4629	759	
m. Mińsk Mazowiecki	1318	325	179	5	13	31	30	0	0	66	1	
m. Sulejówek	1931	502	393	2	33	29	23	0	4	3	15	
m-w. Halinów	6309	4391	2347	68	949	437	183	28	65	291	23	
m-w. Kałuszyn	9439	6707	4038	144	604	653	217	131	27	856	37	
m-w. Mrozy	14492	10067	5252	25	3077	988	316	121	114	56	118	
w. Cegłów	9563	5762	4525	56	401	402	271	0	23	9	75	
w. Dębe Wielkie	7772	5332	3431	56	525	401	232	110	55	488	34	
w. Dobrze	12490	9504	7317	39	273	736	307	0	48	703	81	
w. Jakubów	8698	7167	5280	130	212	691	282	1	22	494	55	
w. Latowicz	11405	9549	5239	30	2507	1189	368	6	74	72	64	
w. Mińsk Mazowiecki	11231	7156	4827	139	497	907	403	11	49	253	70	
w. Siennica	11087	8850	5314	47	1155	709	318	102	60	1063	82	
w. Stanisławów	10637	6975	5109	30	445	704	230	0	78	275	104	
Powiat nowodworski	69479	43535	29242	1153	4617	4384	1494	6	185	1392	1062	
m. Nowy Dwór Mazowiecki	2821	832	240	1	213	162	32	5	3	115	61	
m-w. Nasielsk	20577	16937	13563	404	298	1607	547	0	62	304	152	
m-w. Zakroczym	7170	5489	4654	118	55	97	200	0	5	178	182	
w. Czosnów	12845	7636	3843	129	1970	849	246	1	50	328	220	
w. Leoncin	15798	6655	2791	174	1563	1256	274	0	56	349	192	
w. Pomiechówek	10268	5986	4151	327	518	413	195	0	9	118	255	
Powiat otwocki	61592	34203	17635	2319	5731	2745	1452	10	281	3487	543	
m. Józefów	2391	370	195	0	52	51	10	0	2	51	9	
m. Otwock	4731	1290	840	3	55	138	36	0	13	181	24	
m-w. Karczew	8150	4956	2279	542	1023	318	341	6	32	346	69	

Tablica 1. Powierzchnia według kierunków wykorzystania w 2018 r. (cd.).

Table 1. Area by directions of land use in 2018 (cont.).

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia ogółem (stan w dniu 1 I)	Grunty rolne									nieużytki
		razem	użytki rolne							grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	
			grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami	grunty pod rowami		
w hektarach											
Powiat otwocki (dok.)											
w. Celestynów	8892	3247	1206	1	996	312	89	0	52	484	107
w. Kołbiel	10650	7775	5205	13	921	525	286	0	60	650	115
w. Osieck	6798	3882	2071	5	633	429	128	2	33	528	53
w. Sobienie-Jeziory	9768	6908	2730	1698	1088	520	326	0	18	426	102
w. Wiązowna	10212	5775	3109	57	963	452	236	2	71	821	64
Powiat piaseczyński	62100	39348	25701	5403	2658	2965	1454	221	349	48	549
m-w. Góra Kalwaria	14412	9040	4228	2575	739	869	340	8	81	23	177
m-w. Konstancin-Jeziorna	7858	4811	3454	358	266	415	158	1	32	0	127
m-w. Piaseczno	12826	6227	4334	453	636	311	187	124	74	20	88
m-w. Tarczyn	11427	8754	5556	1574	370	739	302	72	51	2	88
w. Lesznowola	6930	4737	3946	191	140	120	254	16	42	0	28
w. Prażmów	8647	5779	4183	252	507	511	213	0	69	3	41
Powiat pruszkowski	24630	14819	10683	417	1569	783	535	246	143	232	211
m. Piastów	576	65	58	2	2	0	3	0	0	0	0
m. Pruszków	1919	562	405	8	56	38	17	0	3	13	22
m-w. Brwinów	6926	4743	3459	61	597	300	131	3	56	45	91
w. Michałowice	3473	1986	1377	70	272	58	72	66	19	32	20
w. Nadarzyn	7345	4734	3314	219	456	316	177	62	42	98	50
w. Raszyn	4391	2729	2070	57	186	71	135	115	23	44	28
Powiat warszawski zachodni	53379	32231	24246	607	3376	1655	1225	0	299	8	815
m-w. Błonie	8558	7364	6272	146	322	207	307	0	73	0	37
m-w. Łomianki	3883	1574	1121	78	72	197	55	0	3	0	48
m-w. Ożarów Mazowiecki	7127	5712	5048	22	173	108	270	0	54	5	32
w. Izabelin	6501	831	287	5	74	132	18	0	8	0	307
w. Kampinos	8460	6248	3575	265	1525	434	198	0	51	1	199
w. Leszno	12508	6412	4726	76	857	366	191	0	60	2	134
w. Stare Babice	6342	4090	3217	15	353	211	186	0	50	0	58
Powiat wołomiński	95356	56568	33393	453	9853	8284	1883	103	631	12	1956
m. Kobyłka	1964	607	368	8	36	107	9	0	9	0	70
m. Marki	2615	401	176	1	65	52	2	0	9	0	96
m. Żąbki	1098	150	52	1	78	6	0	0	3	0	10
m. Zielonka	7948	1022	89	0	115	12	2	29	2	3	770
m-w. Radzymin	12946	7438	3677	26	1738	1421	278	1	97	2	198
m-w. Tłuszcz	10301	7548	5230	51	1008	822	259	0	78	0	100
m-w. Wołomin	6166	3590	2086	20	687	521	141	0	49	1	85
w. Dąbrówka	10922	7820	5143	174	1035	953	232	0	81	0	202
w. Jadów	11658	7705	4402	35	1261	1358	351	73	87	0	138
w. Klembów	8570	6184	3705	48	1127	952	240	0	51	6	55
w. Poświętne	10395	8038	4974	69	1631	931	184	0	96	0	153
w. Strachówka	10773	6065	3491	20	1072	1149	185	0	69	0	79
Powiat żyrardowski											
m. Żyrardów ^a	1435	377	220	6	64	40	16	0	5	25	1

a Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 1. Powierzchnia według kierunków wykorzystania w 2018 r. (cd.)

Table 1. Area by directions of land use in 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty zabudowane i zurbanizowane										
	razem	tereny mieszkaniowe	tereny przemysłowe	inne tereny zabudowane	zurb. tereny niezabud. lub w trakcie zabudowy	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	użytki kopalne	tereny komunikacyjne			
								drogi	tereny kolejowe	inne tereny komunikacyjne	grunty przeznaczone pod budowę dróg pub. lub linii kolej.
	w hektarach										
WOJEWÓDZTWO	209662	54251	12313	23147	5816	5158	1055	93684	10197	2404	1637
w tym WOF (40)	71977	28932	4985	11030	3400	2281	7	17110	2443	1207	582
MAZOWIECKI REGIONALNY	120821	20994	6863	10582	2063	2603	989	68600	6392	748	987
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	88841	33257	5450	12565	3753	2555	66	25084	3805	1656	650
M.st. Warszawa	29192	9823	2393	5937	1178	1567	-	6276	1318	623	77
Powiat grodziski	5368	2443	213	321	479	47	-	1611	196	1	57
m. Milanówek	772	515	16	34	51	7	-	127	22	-	-
m. Podkowa Leśna	191	117	2	8	2	1	-	54	7	-	-
m-w. Grodzisk Mazowiecki	2255	980	155	169	205	23	-	668	52	1	2
w. Baranów	359	78	2	7	7	-	-	254	10	-	1
w. Jaktorów	832	380	9	28	93	2	-	217	87	-	16
w. Żabia Wola	959	373	29	75	121	14	-	291	18	-	38
Powiat legionowski	5383	2385	149	882	157	213	15	1387	163	9	23
m. Legionowo	1053	645	37	79	53	14	-	175	45	5	-
m-w. Serock	1368	562	14	295	31	94	11	354	-	1	6
w. Jabłonna	856	442	2	58	32	55	4	226	26	3	8
w. Nieporęt	990	430	21	190	20	40	-	267	19	-	3
w. Wieliszew	1116	306	75	260	21	10	-	365	73	-	6
Powiat miński	7557	2178	268	625	123	108	43	3365	397	450	-
m. Mińsk Mazowiecki	898	402	82	146	41	24	-	138	63	2	-
m. Sulejówek	793	487	27	63	30	24	-	145	17	-	-
m-w. Halinów	835	414	26	64	20	7	-	261	43	-	-
m-w. Kałuszyn	424	77	16	28	2	4	5	291	-	1	-
m-w. Mrozy	535	119	11	34	1	26	2	292	50	-	-
w. Ceglów	293	28	7	25	2	2	-	179	50	-	-
w. Dębe Wielkie	551	178	33	34	4	3	-	240	59	-	-
w. Dobrze	398	59	9	41	1	2	-	286	-	-	-
w. Jakubów	397	22	8	27	-	3	18	318	-	1	-
w. Latowicz	316	26	4	13	1	5	5	262	-	-	-
w. Mińsk Mazowiecki	1295	234	23	68	21	2	7	404	90	446	-
w. Siennica	394	53	5	47	-	5	6	253	25	-	-
w. Stanisławów	428	79	17	35	-	1	-	296	-	-	-
Powiat nowodworski	4427	1013	222	676	70	36	-	1559	276	566	9
m. Nowy Dwór Mazowiecki	1308	186	97	223	33	8	-	147	45	566	3
m-w. Nasielsk	1009	296	33	73	7	11	-	425	163	-	1
m-w. Zakroczym	337	51	22	42	4	7	-	211	-	-	-
w. Czosnów	766	208	45	146	21	3	-	340	-	-	3
w. Leoncin	330	71	2	41	1	-	-	214	-	-	1
w. Pomiechówek	677	201	23	151	4	7	-	222	68	-	1
Powiat otwocki	6500	2561	273	759	327	60	-	2149	299	-	72
m. Józefów	1043	630	10	87	102	-	-	199	15	-	-
m. Otwock	1420	692	60	249	20	17	-	341	20	-	21
m-w. Karczew	691	215	77	63	59	5	-	265	7	-	-

Tablica 1. Powierzchnia według kierunków wykorzystania w 2018 r. (cd.).

Table 1. Area by directions of land use in 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty zabudowane i zurbanizowane										
	razem	tereny mieszkaniowe	tereny przemysłowe	inne tereny zabudowane	zurb. tereny niezabud. lub w trakcie zabudowy	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	użytki kopalne	tereny komunikacyjne			
								drogi	tereny kolejowe	inne tereny komunikacyjne	grunty przeznaczone pod budowę dróg pub. lub linii kolej.
w hektarach											
Powiat otwocki (dok.)											
w. Celestynów	839	329	23	48	81	3	–	282	73	–	–
w. Kołbiel	656	107	27	64	11	9	–	318	120	–	–
w. Osieck	322	71	7	32	8	7	–	152	45	–	–
w. Sobienie-Jeziory	362	69	6	38	3	5	–	222	19	–	–
w. Wiązowna	1167	448	63	178	43	14	–	370	–	–	51
Powiat piaseczyński	7645	3470	458	873	234	83	–	2149	313	5	60
m-w. Góra Kalwaria	1312	471	119	186	33	21	–	404	61	5	12
m-w. Konstancin-Jeziorna	1118	536	86	129	31	20	–	294	20	–	2
m-w. Piaseczno	2735	1459	136	303	125	27	–	599	65	–	21
m-w. Tarczyn	684	175	57	60	2	4	–	313	71	–	2
w. Lesznowola	1210	564	55	178	38	8	–	325	21	–	21
w. Prażmów	586	265	5	17	5	3	–	214	75	–	2
Powiat pruszkowski	6732	3040	510	632	261	121	–	1941	128	–	99
m. Piastów	511	291	18	38	43	5	–	96	19	–	1
m. Pruszków	1320	524	201	115	47	62	–	323	42	–	6
m-w. Brwinów	1598	710	153	87	75	14	–	496	44	–	19
w. Michałowice	1091	540	69	99	44	14	–	299	23	–	3
w. Nadarzyn	1228	517	44	185	34	5	–	379	–	–	64
w. Raszyn	984	458	25	108	18	21	–	348	–	–	6
Powiat warszawski zachodni	5994	2576	571	737	181	57	–	1690	143	–	39
m-w. Błonie	1089	323	271	100	38	20	–	275	62	–	–
m-w. Łomianki	1128	675	28	138	59	6	–	218	–	–	4
m-w. Ożarów Mazowiecki	1294	386	164	237	29	6	–	384	74	–	14
w. Izabelin	584	332	14	58	8	3	–	167	–	–	2
w. Kampinos	344	97	36	30	11	3	–	166	–	–	1
w. Leszno	581	246	19	52	11	10	–	238	–	–	5
w. Stare Babice	974	517	39	122	25	9	–	242	7	–	13
Powiat wołomiński	10043	3768	393	1123	743	263	8	2957	572	2	214
m. Kobyłka	878	481	61	84	42	5	3	138	24	–	40
m. Marki	1253	595	43	145	211	4	–	222	–	–	33
m. Ząbki	627	333	9	78	67	4	–	112	20	–	4
m. Zielonka	682	274	96	52	64	12	–	111	55	2	16
m-w. Radzymin	2079	638	69	404	199	157	–	475	39	–	98
m-w. Tłuszcz	927	323	12	49	34	8	5	319	172	–	5
m-w. Wołomin	1472	756	63	184	86	2	–	326	50	–	5
w. Dąbrówka	558	144	16	56	21	59	–	260	–	–	2
w. Jadów	471	61	1	18	2	4	–	312	68	–	5
w. Klembów	492	119	22	18	14	–	–	217	96	–	6
w. Poświętne	298	23	1	13	2	8	–	203	48	–	–
w. Strachówka	306	21	–	22	1	–	–	262	–	–	–
Powiat żyrardowski											
m. Żyrardów ^a	949	388	88	112	90	49	–	196	21	2	3

^a Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2). ^a The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 1. Powierzchnia według kierunków wykorzystania w 2018 r. (cd.).

Table 1. Area by directions of land use in 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty leśne			Grunty pod wodami			Użytki ekologiczne	Tereny różne
	razem	lasy	grunty zadrzewione i zakrzewione	razem	powierzchniowymi płynącymi	powierzchniowymi stojącymi		
	w hektarach							
WOJEWÓDZTWO	849600	836789	12811	42514	39922	2592	1870	5909
w tym WOF (40)	70693	67723	2970	8048	7587	461	62	1683
MAZOWIECKI REGIONALNY	702072	693590	8482	30596	28676	1920	1700	3941
WARSZAWSKI STOŁECZNY	147528	143199	4329	11918	11246	672	170	1968
M.st. Warszawa	8265	8017	248	1756	1634	122	13	346
Powiat grodziski	4447	4433	14	130	106	24	46	8
m. Milanówek	95	87	8	2	2	-	-	-
m. Podkowa Leśna	774	774	-	-	-	-	-	-
m-w. Grodzisk Mazowiecki	783	777	6	52	36	16	46	-
w. Baranów	15	15	-	34	34	-	-	-
w. Jaktorów	428	428	-	26	19	7	-	8
w. Żabia Wola	2352	2352	-	16	15	1	-	-
Powiat legionowski	12437	12242	195	2717	2660	57	-	400
m. Legionowo	179	170	9	-	-	-	-	42
m-w. Serock	2239	2237	2	856	832	24	-	30
w. Jabłonna	2904	2825	79	398	398	-	-	146
w. Nieporęt	4129	4128	1	982	982	-	-	77
w. Wieliszew	2986	2882	104	481	448	33	-	105
Powiat miński	26101	25801	300	320	220	100	-	107
m. Mińsk Mazowiecki	53	53	-	10	9	1	-	32
m. Sulejówek	594	542	52	2	2	-	-	40
m-w. Halinów	1059	1059	-	24	24	-	-	-
m-w. Kałuszyn	2302	2302	-	6	5	1	-	-
m-w. Mrozy	3860	3664	196	30	20	10	-	-
w. Cegłów	3502	3493	9	5	5	-	-	1
w. Dębe Wielkie	1874	1874	-	15	14	1	-	-
w. Dobrze	2567	2567	-	21	20	1	-	-
w. Jakubów	1117	1117	-	17	14	3	-	-
w. Latowicz	1498	1457	41	39	38	1	-	3
w. Mińsk Mazowiecki	2726	2724	2	26	21	5	-	28
w. Siennica	1817	1817	-	26	21	5	-	-
w. Stanisławów	3132	3132	-	99	27	72	-	3
Powiat nowodworski	18625	18522	103	2302	2236	66	-	590
m. Nowy Dwór Mazowiecki	208	208	-	321	321	-	-	152
m-w. Nasielsk	2558	2558	-	73	68	5	-	-
m-w. Zakroczym	847	847	-	475	475	-	-	22
w. Czosnów	3643	3592	51	480	427	53	-	320
w. Leoncin	8116	8064	52	654	646	8	-	43
w. Pomiechówek	3253	3253	-	299	299	-	-	53
Powiat otwocki	18901	18815	86	1788	1681	107	81	119
m. Józefów	616	611	5	357	357	-	-	5
m. Otwock	1939	1860	79	81	81	-	-	1
m-w. Karczew	1908	1908	-	546	490	56	-	49

Tablica 1. Powierzchnia według kierunków wykorzystania w 2018 r. (dok.)

Table 1. Area by directions of land use in 2018 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty leśne			Grunty pod wodami			Użytki ekologiczne	Tereny różne
	razem	lasy	grunty zadrzewione i zakrzewione	razem	powierzchniowymi płynącymi	powierzchniowymi stojącymi		
	w hektarach							
Powiat otwocki (dok.)								
w. Celestynów	4747	4747	–	–	–	–	38	21
w. Kołbiel	2161	2160	1	56	55	1	–	2
w. Osieck	2538	2537	1	16	16	–	40	–
w. Sobienie-Jeziory	1779	1779	–	676	627	49	2	41
w. Wiązowna	3213	3213	–	56	55	1	1	–
Powiat piaseczyński	13377	11746	1631	1589	1512	77	–	141
m-w. Góra Kalwaria	3284	2602	682	737	721	16	–	39
m-w. Konstancin-Jeziorna	1187	974	213	698	680	18	–	44
m-w. Piaseczno	3782	3621	161	71	44	27	–	11
m-w. Tarczyn	1968	1690	278	18	11	7	–	3
w. Lesznowola	923	900	23	17	9	8	–	43
w. Prażmów	2233	1959	274	48	47	1	–	1
Powiat pruszkowski	2804	2765	39	105	74	31	–	170
m. Piastów	–	–	–	–	–	–	–	–
m. Pruszków	16	14	2	15	14	1	–	6
m-w. Brwinów	513	509	4	29	22	7	–	43
w. Michałowice	270	270	–	29	10	19	–	97
w. Nadarzyn	1352	1328	24	23	20	3	–	8
w. Raszyn	653	644	9	9	8	1	–	16
Powiat warszawski zachodni	14665	13893	772	460	404	56	–	29
m-w. Błonie	59	16	43	46	40	6	–	–
m-w. Łomianki	820	595	225	339	302	37	–	22
m-w. Ożarów Mazowiecki	93	56	37	25	17	8	–	3
w. Izabelin	5082	5032	50	4	4	–	–	–
w. Kampinos	1843	1747	96	25	25	–	–	–
w. Leszno	5492	5221	271	19	14	5	–	4
w. Stare Babice	1276	1226	50	2	2	–	–	–
Powiat wołomiński	27906	26965	941	751	719	32	30	58
m. Kobyłka	479	383	96	–	–	–	–	–
m. Marki	939	890	49	13	13	–	–	9
m. Ząbki	321	321	–	–	–	–	–	–
m. Zielonka	6198	6157	41	27	27	–	–	19
m-w. Radzymin	3080	2875	205	329	312	17	–	20
m-w. Tłuszcz	1799	1772	27	25	13	12	–	2
m-w. Wołomin	1079	937	142	25	25	–	–	–
w. Dąbrówka	2305	2230	75	234	234	–	–	5
w. Jadów	3427	3309	118	35	35	–	20	–
w. Klembów	1874	1801	73	19	19	–	–	1
w. Poświętne	2039	2017	22	20	20	–	–	–
w. Strachówka	4366	4273	93	24	21	3	10	2
Powiat żyrardowski								
m. Żyrardów ^a	72	71	1	27	27	–	2	8

a Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 2. Powierzchnia i ludność w 2017 r.

Table 2. Area and population in 2017

Wyszczególnienie	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 1 I)	Ludność (stan w dniu 31 XII)							
		ogółem	w tym kobiety	z liczby ogółem w wieku			na 1 km ²	na 100 mężczyzn przypada kobiet	w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
				przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym			
WOJEWÓDZTWO	35558	5384617	2808443	1017531	3235640	1131446	151	109	66
w tym WOF (40)	2932	2774342	1481199	521261	1635487	617594	945	115	70
MAZOWIECKI REGIONALNY	29454	2353404	1197619	442749	1441687	468968	80	104	63
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	6104	3031213	1610824	574782	1793953	662478	497	113	69
M.st. Warszawa	517	1764615	953838	310319	1030060	424236	3412	118	71
Powiat grodziski	367	92847	48333	19374	55387	18086	253	109	68
m. Milanówek	13	16398	8685	3029	9598	3771	1220	113	71
m. Podkowa Leśna	10	3875	2041	721	2100	1054	383	111	85
m-w. Grodzisk Mazowiecki	107	46671	24537	10034	27818	8819	435	111	68
w. Baranów	76	5257	2624	1112	3197	948	70	100	64
w. Jaktorów	55	12105	6185	2567	7425	2113	219	104	63
w. Żabia Wola	106	8541	4261	1911	5249	1381	81	100	63
Powiat legionowski	390	115384	59696	24286	69089	22009	295	107	67
m. Legionowo	14	54041	28421	10582	31234	12225	3991	111	73
m-w. Serock	110	14485	7345	3005	8935	2545	131	103	62
w. Jabłonna	65	18916	9693	4608	11699	2609	292	105	62
w. Nieporęt	96	14369	7399	3154	8718	2497	150	106	65
w. Wieliszew	105	13573	6838	2937	8503	2133	128	102	60
Powiat miński	1164	152945	78389	31598	92726	28621	131	105	65
m. Mińsk Mazowiecki	13	40399	21295	8464	24035	7900	3065	111	68
m. Sulejówek	19	19663	10370	3662	11713	4288	1018	112	68
m-w. Halinów	63	15926	8086	3691	9784	2451	252	103	63
m-w. Kałuszyn	94	5897	2913	1144	3554	1199	62	98	66
m-w. Mrozy	145	8695	4422	1688	5254	1753	60	103	65
w. Cegłów	96	6146	3098	1082	3692	1372	64	102	66
w. Dębe Wielkie	78	10227	5153	2374	6253	1600	132	102	64
w. Dobrze	125	6027	2961	1217	3660	1150	48	97	65
w. Jakubów	87	5068	2528	1061	3088	919	58	100	64
w. Latowicz	114	5436	2669	1161	3274	1001	48	96	66
w. Mińsk Mazowiecki	112	15258	7757	3184	9688	2386	136	103	57
w. Siennica	111	7466	3786	1489	4513	1464	67	103	65
w. Stanisławów	107	6737	3351	1381	4218	1138	63	99	60
Powiat nowodworski	695	79298	40566	14986	49001	15311	114	105	62
m. Nowy Dwór Mazowiecki	28	28637	14902	5406	17360	5871	1015	108	65
m-w. Nasielsk	206	19949	10011	3820	12613	3516	97	101	58
m-w. Zakroczym	72	6111	3097	1106	3870	1135	85	103	58
w. Czosnów	128	9918	5048	1915	6189	1814	77	104	60
w. Leoncin	158	5577	2814	1074	3433	1070	35	102	62
w. Pomiechówek	103	9106	4694	1665	5536	1905	89	106	64
Powiat otwocki	616	123770	64506	24454	73788	25528	201	109	68
m. Józefów	24	20488	10764	4425	11870	4193	857	111	73
m. Otwock	47	44873	23789	8338	26358	10177	948	113	70
m-w. Karczew	82	15916	8265	2833	9610	3473	195	108	66

Tablica 2. Powierzchnia i ludność w 2017 r. (dok.)

Table 2. Area and population in 2017 (cont.)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w km ² (stan w dniu 1 I)	Ludność (stan w dniu 31 XII)							
		ogółem	w tym kobiety	z liczby ogółem w wieku			na 1 km ²	na 100 mężczyzn przypada kobiet	w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
				przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym			
Powiat otwocki (dok.)									
w. Celestynów	89	11662	6003	2330	7156	2176	131	106	63
w. Kołbiel	106	8186	4157	1683	4996	1507	77	103	64
w. Osieck	68	3583	1851	730	2156	697	53	107	66
w. Sobienie-Jeziory	98	6369	3212	1190	3907	1272	65	102	63
w. Wiązowna	102	12693	6465	2925	7735	2033	124	104	64
Powiat piaseczyński	621	182076	94893	40606	109350	32120	293	109	67
m-w. Góra Kalwaria	144	26579	13688	5226	16073	5280	184	106	65
m-w. Konstancin-Jeziorna	79	24776	13069	4379	14633	5764	315	112	69
m-w. Piaseczno	128	82526	43396	19211	49669	13646	643	111	66
m-w. Tarczyn	114	11415	5827	2305	6840	2270	100	104	67
w. Lesznowola	69	25976	13352	7098	15467	3411	375	106	68
w. Prażmów	87	10804	5561	2387	6668	1749	125	106	62
Powiat pruszkowski	246	162922	85412	32054	96747	34121	661	110	68
m. Piastów	6	22732	11979	4021	13129	5582	3947	111	73
m. Pruszków	19	61237	32496	11871	36310	13056	3191	113	69
m-w. Brwinów	69	26167	13576	5338	15651	5178	378	108	67
w. Michałowice	35	17826	9216	3657	10469	3700	513	107	70
w. Nadarzyn	73	13348	6922	2947	8277	2124	182	108	61
w. Raszyn	44	21612	11223	4220	12911	4481	492	108	67
Powiat warszawski zachodni	534	115466	59909	23391	69467	22608	216	108	66
m-w. Błonie	86	21530	11286	4032	12729	4769	252	110	69
m-w. Łomianki	39	26229	13580	5415	15760	5054	675	107	66
m-w. Ożarów Mazowiecki	71	24060	12603	5034	14474	4552	338	110	66
w. Izabelin	65	10592	5478	2062	6414	2116	163	107	65
w. Kampinos	85	4337	2195	823	2655	859	51	102	63
w. Leszno	125	10091	5214	2024	6186	1881	81	107	63
w. Stare Babice	63	18627	9553	4001	11249	3377	294	105	66
Powiat wołomiński	954	241890	125282	53714	148338	39838	254	107	63
m. Kobyłka	20	23120	11921	5193	14286	3641	1177	106	62
m. Marki	26	32686	17120	7922	20277	4487	1250	110	61
m. Żąbki	11	35770	18821	9013	22310	4447	3258	111	60
m. Zielonka	79	17539	9242	3350	10405	3784	221	111	69
m-w. Radzymin	130	26574	13629	6364	16287	3923	205	105	63
m-w. Tłuszcz	103	19990	10185	4223	12442	3325	194	104	61
m-w. Wołomin	62	51825	27150	10290	31155	10380	840	110	66
w. Dąbrówka	109	8032	4030	1827	4895	1310	74	101	64
w. Jadów	116	7571	3784	1448	4657	1466	65	100	63
w. Klembów	86	9837	4971	2199	6031	1607	115	102	63
w. Poświętne	104	6195	3095	1375	3899	921	60	100	59
w. Strachówka	108	2751	1334	510	1694	547	26	94	62
Powiat żyrardowski									
m. Żyrardów ^a	14	40243	21359	7447	23592	9204	2804	113	71

^a Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2). ^a The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 3. Ruch naturalny ludności w 2017 r.

Table 3. Vital statistics in 2017

Wyszczególnienie	Małżeń- stwa	Urodzenia żywe	Zgony ^a	Przyrost naturalny	Małżeń- stwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
							ogółem	w tym niemowląt ^b	
							w liczbach bezwzględnych		
WOJEWÓDZTWO	27142	61850	57237	4613	5,05	11,51	10,65	3,43	0,86
w tym WOF (40)	13771	33149	28594	4555	4,99	12,00	10,35	3,11	1,65
MAZOWIECKI REGIONALNY	12100	25687	26057	-370	5,14	10,91	11,07	3,70	-0,16
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	15042	36163	31180	4983	4,98	11,98	10,33	3,24	1,65
M.st. Warszawa	8977	21315	19118	2197	5,11	12,12	10,87	3,10	1,25
Powiat grodziski	437	1018	906	112	4,74	11,04	9,83	0,98	1,22
m. Milanówek	67	164	201	-37	4,10	10,04	12,31	0,00	-2,27
m. Podkowa Leśna	9	36	47	-11	2,33	9,32	12,16	0,00	-2,85
m-w. Grodzisk Mazowiecki	238	538	413	125	5,15	11,64	8,94	1,86	2,71
w. Baranów	26	70	56	14	4,94	13,31	10,64	0,00	2,66
w. Jaktorów	56	134	107	27	4,64	11,11	8,87	0,00	2,24
w. Żabia Wola	41	76	82	-6	4,85	8,98	9,69	0,00	-0,71
Powiat legionowski	547	1225	1047	178	4,76	10,65	9,11	4,90	1,55
m. Legionowo	245	571	542	29	4,53	10,55	10,01	8,76	0,54
m-w. Serock	71	141	134	7	4,93	9,79	9,30	0,00	0,49
w. Jabłonna	88	205	122	83	4,69	10,93	6,50	4,88	4,43
w. Nieporęt	74	135	122	13	5,17	9,43	8,52	0,00	0,91
w. Wieliszew	69	173	127	46	5,16	12,93	9,49	0,00	3,44
Powiat miński	669	1823	1558	265	4,39	11,95	10,21	2,19	1,74
m. Mińsk Mazowiecki	168	485	402	83	4,16	12,00	9,94	6,19	2,05
m. Sulejówek	83	211	179	32	4,24	10,78	9,15	0,00	1,64
m-w. Halinów	52	208	138	70	3,29	13,15	8,72	0,00	4,43
m-w. Kałuszyn	30	68	66	2	5,10	11,55	11,21	0,00	0,34
m-w. Mrozy	49	92	110	-18	5,65	10,60	12,67	10,87	-2,07
w. Cegłów	35	63	102	-39	5,67	10,21	16,52	0,00	-6,32
w. Dębe Wielkie	47	153	79	74	4,66	15,17	7,83	0,00	7,33
w. Dobrze	25	70	81	-11	4,16	11,64	13,46	0,00	-1,83
w. Jakubów	13	66	63	3	2,57	13,04	12,44	0,00	0,59
w. Latowicz	23	66	57	9	4,22	12,11	10,46	0,00	1,65
w. Mińsk Mazowiecki	71	168	131	37	4,68	11,08	8,64	0,00	2,44
w. Siennica	39	93	84	9	5,23	12,47	11,27	0,00	1,21
w. Stanisławów	34	80	66	14	5,05	11,87	9,79	0,00	2,08
Powiat nowodworski	401	835	802	33	5,07	10,55	10,14	1,20	0,42
m. Nowy Dwór Mazowiecki	138	315	284	31	4,83	11,01	9,93	0,00	1,08
m-w. Nasielsk	117	211	198	13	5,87	10,58	9,93	0,00	0,65
m-w. Zakroczym	32	63	71	-8	5,23	10,30	11,60	0,00	-1,31
w. Czosnow	47	94	87	7	4,77	9,54	8,83	0,00	0,71
w. Leoncin	30	61	65	-4	5,41	11,00	11,72	0,00	-0,72
w. Pomiechówek	37	91	97	-6	4,08	10,04	10,71	10,99	-0,66
Powiat otwocki	628	1382	1308	74	5,08	11,18	10,58	2,17	0,60
m. Józefów	85	180	181	-1	4,16	8,81	8,86	0,00	-0,05
m. Otwock	222	532	547	-15	4,95	11,85	12,19	3,76	-0,33
m-w. Karczew	79	170	151	19	4,97	10,68	9,49	0,00	1,19

a łącznie ze zgonami niemowląt. b Na 1000 urodzeń żywych. a Including infant deaths. b Per 1000 live births.

Tablica 3. Ruch naturalny ludności w 2017 r. (dok)

Table 3. Vital statistics in 2017 (cont.)

Wyszczególnienie	Mażeń- stwa	Urodzenia żywe	Zgony ^a	Przyrost naturalny	Mażeń- stwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
							ogółem	w tym niemowląt ^b	
							w liczbach bezwzględnych		
Powiat otwocki (dok.)									
w. Celestynów	76	125	106	19	6,51	10,70	9,07	0,00	1,63
w. Kołbiel	58	100	103	-3	7,09	12,23	12,59	10,00	-0,37
w. Osieck	20	41	40	1	5,59	11,45	11,17	0,00	0,28
w. Sobienie-Jeziory	32	84	81	3	5,01	13,16	12,69	0,00	0,47
w. Wiązowna	56	150	99	51	4,47	11,97	7,90	0,00	4,07
Powiat piaseczyński	827	2313	1571	742	4,58	12,80	8,69	3,03	4,11
m-w. Góra Kalwaria	129	308	275	33	4,88	11,65	10,40	3,25	1,25
m-w. Konstancin-Jeziorna	106	196	300	-104	4,28	7,92	12,13	0,00	-4,20
m-w. Piaseczno	363	1162	623	539	4,43	14,19	7,61	3,44	6,58
m-w. Tarczyn	56	136	124	12	4,91	11,93	10,88	7,35	1,05
w. Lesznowola	124	391	150	241	4,86	15,32	5,88	2,56	9,44
w. Prażmów	49	120	99	21	4,58	11,21	9,25	0,00	1,96
Powiat pruszkowski	763	1900	1599	301	4,71	11,72	9,86	2,11	1,86
m. Piastów	113	258	257	1	4,97	11,35	11,31	0,00	0,04
m. Pruszków	327	780	633	147	5,36	12,79	10,38	3,85	2,41
m-w. Brwinów	122	329	286	43	4,71	12,70	11,04	0,00	1,66
w. Michałowice	82	155	153	2	4,62	8,73	8,62	6,45	0,11
w. Nadarzyn	51	139	95	44	3,86	10,51	7,19	0,00	3,33
w. Raszyn	68	239	175	64	3,15	11,09	8,12	0,00	2,97
Powiat warszawski zachodni	516	1133	1068	65	4,50	9,88	9,31	6,18	0,57
m-w. Błonie	92	215	240	-25	4,29	10,04	11,20	4,65	-1,17
m-w. Łomianki	112	237	191	46	4,29	9,08	7,32	8,44	1,76
m-w. Ożarów Mazowiecki	136	291	218	73	5,71	12,22	9,16	6,87	3,07
w. Izabelin	40	68	102	-34	3,79	6,44	9,67	0,00	-3,22
w. Kampinos	31	60	47	13	7,22	13,98	10,95	0,00	3,03
w. Leszno	41	85	113	-28	4,07	8,44	11,22	11,76	-2,78
w. Stare Babice	64	177	157	20	3,46	9,58	8,50	5,65	1,08
Powiat wołomiński	1277	3219	2203	1016	5,32	13,41	9,17	5,59	4,23
m. Kobyłka	151	341	170	171	6,63	14,97	7,46	2,93	7,51
m. Marki	163	489	246	243	5,07	15,21	7,65	8,18	7,56
m. Żąbki	216	563	201	362	6,11	15,93	5,69	7,10	10,24
m. Zielonka	55	178	218	-40	3,14	10,16	12,44	0,00	-2,28
m-w. Radzymin	123	379	227	152	4,68	14,41	8,63	0,00	5,78
m-w. Tłuszcz	99	245	186	59	4,98	12,31	9,35	4,08	2,97
m-w. Wołomin	291	612	543	69	5,62	11,81	10,48	3,27	1,33
w. Dąbrówka	47	91	85	6	5,85	11,32	10,57	10,99	0,75
w. Jadów	31	74	94	-20	4,09	9,76	12,40	0,00	-2,64
w. Klembów	50	132	112	20	5,12	13,52	11,47	15,15	2,05
w. Poświętne	35	80	74	6	5,65	12,91	11,95	25,00	0,97
w. Strachówka	16	35	47	-12	5,80	12,69	17,04	28,57	-4,35
Powiat żyrardowski									
m. Żyrardów ^a	217	426	556	-130	5,38	10,56	13,79	0,00	-3,22

a Łącznie ze zgonami niemowląt. b Na 1000 urodzeń żywych. c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).
a Including infant death. b Per 1000 live births. c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 4. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności w 2017 r.

Table 4. Internal and international migration of population in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Napływ ^a		Odpływ ^b		Saldo migracji	
	w ruchu wewnętrznym	z zagranicy	w ruchu wewnętrznym	za granicę	ogółem	zagranicznych
WOJEWÓDZTWO ^c	63937	1927	51908	443	13513	1484
w tym WOF (40)	39592	1476	24338	302	16428	1174
MAZOWIECKI REGIONALNY	20835	405	25243	153	-4156	252
WARSZAWSKI STOŁECZNY ^c	43102	1522	26665	290	17669	1232
M.st. Warszawa ^c	19505	1085	12550	193	7847	892
Powiat grodziski	2014	19	970	4	1059	15
m. Milanówek	251	3	200	1	53	2
m. Podkowa Leśna	73	1	51	-	23	1
m-w. Grodzisk Mazowiecki	1147	11	483	2	673	9
w. Baranów	77	-	53	-	24	-
w. Jaktorów	259	2	104	1	156	1
w. Żabia Wola	207	2	79	-	130	2
Powiat legionowski	2444	35	1495	5	979	30
m. Legionowo	768	10	794	1	-17	9
m-w. Serock	371	11	172	-	210	11
w. Jabłonna	437	5	227	-	215	5
w. Nieporęt	321	5	149	4	173	1
w. Wieliszew	547	4	153	-	398	4
Powiat miński	2004	33	1504	19	514	14
m. Mińsk Mazowiecki	485	9	465	3	26	6
m. Sulejówek	326	11	204	8	125	3
m-w. Halinów	254	3	140	-	117	3
m-w. Kałuszyn	38	1	69	-	-30	1
m-w. Mrozy	104	3	79	-	28	3
w. Cegłów	69	-	74	-	-5	-
w. Dębe Wielkie	245	2	63	-	184	2
w. Dobrze	50	1	34	-	17	1
w. Jakubów	53	-	54	-	-1	-
w. Latowicz	28	-	62	-	-34	-
w. Mińsk Mazowiecki	250	1	133	8	110	-7
w. Siennica	59	-	67	-	-8	-
w. Stanisławów	43	2	60	-	-15	2
Powiat nowodworski	1049	15	854	5	205	10
m. Nowy Dwór Mazowiecki	381	3	309	-	75	3
m-w. Nasielsk	240	4	230	5	9	-1
m-w. Zakroczym	63	2	71	-	-6	2
w. Czosnów	151	3	97	-	57	3
w. Leoncin	67	1	59	-	9	1
w. Pomiechówek	147	2	88	-	61	2
Powiat otwocki	1555	20	1232	2	341	18
m. Józefów	358	6	228	1	135	5
m. Otwock	512	8	478	1	41	7
m-w. Karczew	137	3	174	-	-34	3

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Bez przemieszczeń ludności w granicach Warszawy.

a Registrations. b Deregistrations. c Excluding population migration within the borders of Warsaw.

Tablica 4. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności w 2017 r. (dok.)

Table 4. Internal and international migration of population in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Napływ ^a		Odływ ^b		Saldo migracji	
	w ruchu wewnętrznym	z zagranicy	w ruchu wewnętrznym	za granicę	ogółem	zagranicznych
Powiat otwocki (dok.)						
w. Celestynów	94	-	121	-	-27	-
w. Kołbiel	77	1	53	-	25	1
w. Osieck	56	-	33	-	23	-
w. Sobienie-Jeziory	41	-	45	-	-4	-
w. Wiązowna	280	2	100	-	182	2
Powiat piaseczyński	4099	103	2205	21	1976	82
m-w. Góra Kalwaria	405	4	257	5	147	-1
m-w. Konstancin-Jeziorna	344	32	281	2	93	30
m-w. Piaseczno	2067	38	1175	14	916	24
m-w. Tarczyn	149	2	113	-	38	2
w. Lesznowola	905	23	303	-	625	23
w. Prażmów	229	4	76	-	157	4
Powiat pruszkowski	2966	85	2032	18	1001	67
m. Piastów	359	13	341	7	24	6
m. Pruszków	1002	29	852	2	177	27
m-w. Brwinów	680	4	324	7	353	-3
w. Michałowice	355	11	181	1	184	10
w. Nadarzyn	315	12	98	-	229	12
w. Raszyn	255	16	236	1	34	15
Powiat warszawski zachodni	2525	50	1188	6	1381	44
m-w. Błonie	409	14	222	-	201	14
m-w. Łomianki	614	10	306	1	317	9
m-w. Ożarów Mazowiecki	675	15	280	2	408	13
w. Izabelin	165	5	105	1	64	4
w. Kampinos	59	-	32	-	27	-
w. Leszno	141	-	95	-	46	-
w. Stare Babice	462	6	148	2	318	4
Powiat wołomiński	4941	77	2635	17	2366	60
m. Kobyłka	700	9	240	-	469	9
m. Marki	1075	13	335	-	753	13
m. Żąbki	1194	33	570	1	656	32
m. Zielonka	269	1	220	-	50	1
m-w. Radzymin	566	8	306	-	268	8
m-w. Tłuszcz	234	1	176	-	59	1
m-w. Wołomin	538	10	554	16	-22	-6
w. Dąbrówka	103	-	71	-	32	-
w. Jadów	57	-	59	-	-2	-
w. Klembów	132	1	50	-	83	1
w. Poświętne	54	1	38	-	17	1
w. Strachówka	19	-	16	-	3	-
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów ^d	390	5	468	28	-101	-23

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a Registrations. b Deregistrations. c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 5. Ludność^a według edukacyjnych grup wieku w 2017 r.Table 5. Population^a by educational age groups in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Edukacyjne grupy wieku				
		3—6 lat	7—12	13—15	16—18	19—24 lata
WOJEWÓDZTWO	1226742	231608	356914	149523	151318	337379
w tym WOF (40)	583083	122727	185388	70944	66550	137474
MAZOWIECKI REGIONALNY	576692	96862	152800	70467	76120	180443
WARSZAWSKI STOŁECZNY	650050	134746	204114	79056	75198	156936
M.st. Warszawa	336801	76052	107708	39874	36532	76635
Powiat grodziski	23028	4352	7128	2816	2877	5855
m. Milanówek	3614	669	1103	460	443	939
m. Podkowa Leśna	891	141	274	129	116	231
m-w. Grodzisk Mazowiecki	11673	2292	3739	1399	1419	2824
w. Baranów	1364	258	382	176	160	388
w. Jaktorów	3163	582	922	356	441	862
w. Żabia Wola	2323	410	708	296	298	611
Powiat legionowski	28717	5331	9394	3538	3523	6931
m. Legionowo	12360	2489	3974	1467	1464	2966
m-w. Serock	3707	621	1187	442	474	983
w. Jabłonna	5327	951	1849	747	628	1152
w. Nieporęt	3856	632	1298	460	494	972
w. Wieliszew	3467	638	1086	422	463	858
Powiat miński	38798	7301	11059	4639	5048	10751
m. Mińsk Mazowiecki	9823	2078	2935	1201	1250	2359
m. Sulejówek	4464	833	1265	537	615	1214
m-w. Halinów	4475	768	1442	555	568	1142
m-w. Kałuszyn	1474	253	370	187	204	460
m-w. Mrozy	2118	387	568	244	276	643
w. Cegłów	1368	249	360	155	193	411
w. Dębe Wielkie	2796	570	808	340	343	735
w. Dobrze	1558	268	405	206	212	467
w. Jakubów	1396	260	385	152	164	435
w. Latowicz	1490	249	411	184	186	460
w. Mińsk Mazowiecki	4198	698	1161	496	547	1296
w. Siennica	1861	359	497	199	241	565
w. Stanisławów	1777	329	452	183	249	564
Powiat nowodworski	18724	3368	5266	2315	2358	5417
m. Nowy Dwór Mazowiecki	6464	1253	1875	843	793	1700
m-w. Nasielsk	4971	891	1308	578	602	1592
m-w. Zakroczym	1445	229	387	187	194	448
w. Czosnów	2408	405	709	304	321	669
w. Leoncin	1332	232	402	156	161	381
w. Pomiechówek	2104	358	585	247	287	627
Powiat otwocki	29500	5440	8878	3647	3606	7929
m. Józefów	5313	900	1765	774	610	1264
m. Otwock	9910	1803	2999	1237	1251	2620
m-w. Karczew	3444	665	978	379	436	986

a Stan w dniu 31 XII.
a As of 31 XII.

Tablica 5. Ludność^a według edukacyjnych grup wieku w 2017 r. (dok.)Table 5. Population^a by educational age groups in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Edukacyjne grupy wieku				
		3—6 lat	7—12	13—15	16—18	19—24 lata
Powiat otwocki (dok.)						
w. Celestynów	2886	526	823	336	380	821
w. Kołbiel	2054	410	580	228	244	592
w. Osieck	917	172	248	86	129	282
w. Sobienie-Jeziory	1509	300	360	182	185	482
w. Wiązowna	3467	664	1125	425	371	882
Powiat piaseczyński	46201	8577	15067	6109	5573	10875
m-w. Góra Kalwaria	6363	1078	1854	833	815	1783
m-w. Konstancin-Jeziorna	5476	903	1583	739	711	1540
m-w. Piaseczno	21091	4195	7097	2754	2519	4526
m-w. Tarczyn	2756	451	897	335	322	751
w. Lesznowola	7574	1451	2769	1055	832	1467
w. Prażmów	2941	499	867	393	374	808
Powiat pruszkowski	37328	7353	11556	4612	4470	9337
m. Piastów	4708	943	1416	537	593	1219
m. Pruszków	13093	2974	4072	1517	1436	3094
m-w. Brwinów	6178	1240	1927	760	737	1514
w. Michałowice	4537	693	1432	677	617	1118
w. Nadarzyn	3624	595	1146	475	473	935
w. Raszyn	5188	908	1563	646	614	1457
Powiat warszawski zachodni	28337	4945	8908	3631	3622	7231
m-w. Błonie	4924	915	1432	655	586	1336
m-w. Łomianki	6610	1064	2151	897	896	1602
m-w. Ożarów Mazowiecki	5634	1208	1827	647	611	1341
w. Izabelin	2683	409	827	378	333	736
w. Kampinos	1064	157	274	127	161	345
w. Leszno	2560	393	800	317	371	679
w. Stare Babice	4862	799	1597	610	664	1192
Powiat wołomiński	62616	12027	19150	7875	7589	15975
m. Kobyłka	5915	1140	1801	774	685	1515
m. Marki	8952	1783	2882	1142	1028	2117
m. Ząbki	9422	2171	3184	1135	1060	1872
m. Zielonka	4150	697	1239	511	577	1126
m-w. Radzymin	7314	1476	2355	927	789	1767
m-w. Tłuszcz	5339	889	1475	673	723	1579
m-w. Wołomin	12340	2253	3625	1571	1561	3330
w. Dąbrówka	2234	376	693	277	271	617
w. Jadów	1851	339	494	205	237	576
w. Klembów	2711	484	764	369	353	741
w. Poświętne	1706	315	452	216	231	492
w. Strachówka	682	104	186	75	74	243
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów ^a	8788	1702	2698	1019	1077	2292

a Stan w dniu 31 XII. b Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a As of 31 XII. b The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 6. Wychowanie przedszkolne^a w roku szkolnym 2017/2018Table 6. Pre-primary education^a in the 2017/2018 school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca w przed- szkolach	Dzieci	
	ogółem	w tym przedszkola		ogółem	w tym w przedszkolach
WOJEWÓDZTWO	3631	1996	190220	219560	171290
w tym WOF (40)	1879	1285	124263	128255	109421
MAZOWIECKI REGIONALNY	1546	629	59337	80550	55588
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	2085	1367	130883	139010	115702
M.st. Warszawa	1077	751	75907	78137	67342
Powiat grodziski	68	41	4004	4394	3499
m. Milanówek	9	8	744	702	696
m. Podkowa Leśna	6	2	157	189	130
m-w. Grodzisk Mazowiecki	39	24	2090	2410	1710
w. Baranów	5	1	115	173	115
w. Jaktorów	4	3	573	555	534
w. Żabia Wola	5	3	325	365	314
Powiat legionowski	85	51	4987	5479	4310
m. Legionowo	36	20	2483	2649	2294
m-w. Serock	7	4	435	567	400
w. Jabłonna	15	11	1078	976	794
w. Nieporęt	16	11	666	685	518
w. Wieliszew	11	5	325	602	304
Powiat miński	124	62	4775	7052	4373
m. Mińsk Mazowiecki	32	23	1909	2177	1765
m. Sulejówek	13	6	688	923	574
m-w. Halinów	15	7	447	749	374
m-w. Kałuszyn	3	1	150	216	151
m-w. Mrozy	7	4	227	349	201
w. Cegłów	5	2	130	230	184
w. Dębe Wielkie	8	4	359	475	344
w. Dobrze	7	2	137	222	119
w. Jakubów	4	-	-	222	-
w. Latowicz	3	1	125	154	110
w. Mińsk Mazowiecki	11	4	190	631	170
w. Siennica	9	4	272	390	224
w. Stanisławów	7	4	141	314	157
Powiat nowodworski	53	23	2459	3155	2249
m. Nowy Dwór Mazowiecki	15	9	1114	1183	995
m-w. Nasielsk	11	4	515	789	457
m-w. Zakroczym	5	2	89	149	89
w. Czosnów	13	7	416	506	410
w. Leoncin	6	-	-	170	-
w. Pomiechówek	3	1	325	358	298
Powiat otwocki	92	57	5129	5667	4520
m. Józefów	18	13	1341	1226	1005
m. Otwock	30	21	1828	1878	1659
m-w. Karczew	11	8	617	638	592

^a Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne; stan na początku roku szkolnego.

^a Nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; as of the beginning of the school year.

Tablica 6. Wychowanie przedszkolne^a w roku szkolnym 2017/2018 (dok.)Table 6. Pre-primary education^a in the 2017/2018 school year (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca w przed- szkolach	Dzieci	
	ogółem	w tym przedszkola		ogółem	w tym w przedszkolach
Powiat otwocki (dok.)					
w. Celestynów	10	3	312	498	310
w. Kołbiel	5	1	175	333	178
w. Osieck	5	2	92	162	87
w. Sobienie-Jeziory	4	1	75	267	68
w. Wiązowna	9	8	689	665	621
Powiat piaseczyński	174	116	9505	9727	8189
m-w. Góra Kalwaria	22	14	944	1047	860
m-w. Konstancin-Jeziorna	22	12	800	965	679
m-w. Piaseczno	73	57	5206	4888	4467
m-w. Tarczyn	6	2	317	388	293
w. Lesznowola	41	26	1966	2024	1657
w. Prażmów	10	5	272	415	233
Powiat pruszkowski	136	82	6969	7897	6271
m. Piastów	15	8	877	1141	870
m. Pruszków	48	27	2583	2906	2483
m-w. Brwinów	21	10	741	1058	661
w. Michałowice	21	12	892	981	660
w. Nadarzyn	16	12	915	805	694
w. Raszyn	15	13	961	1006	903
Powiat warszawski zachodni	83	58	4981	5174	4452
m-w. Błonie	12	10	933	907	886
m-w. Łomianki	26	16	1112	1085	855
m-w. Ożarów Mazowiecki	16	10	1042	1294	990
w. Izabelin	5	5	484	449	449
w. Kampinos	1	1	150	135	135
w. Leszno	6	4	404	404	387
w. Stare Babice	17	12	856	900	750
Powiat wołomiński	193	126	12167	12328	10497
m. Kobyłka	13	10	1431	1105	1041
m. Marki	30	28	2207	1941	1912
m. Ząbki	28	23	2703	2526	2367
m. Zielonka	13	6	661	758	579
m-w. Radzymin	22	16	1522	1545	1298
m-w. Tłuszcz	16	9	636	834	606
m-w. Wołomin	41	27	2489	2428	2144
w. Dąbrówka	4	2	223	276	217
w. Jadów	6	2	175	248	174
w. Klembów	9	1	75	384	75
w. Poświętne	9	2	45	216	84
w. Strachówka	2	-	-	67	-
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów ^b	19	13	1371	1419	1277

a Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne; stan na początku roku szkolnego. b Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a Nurseries schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points; as of the beginning of the school year. b The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 7. Szkoły podstawowe oraz gimnazja dla dzieci i młodzieży^a w roku szkolnym 2017/2018
Stan na początku roku szkolnego

Table 7. Primary schools and lower secondary schools for children and youth^a in the 2017/2018 school year
 As of the beginning of the school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły podstawowe		Gimnazja		
	szkoły	uczniowie	szkoły	uczniowie	absolwenci ^b
WOJEWÓDZTWO	1945	403189	257	104268	48120
w tym WOF (40)	703	213256	106	51396	21974
MAZOWIECKI REGIONALNY	1118	169335	140	47514	23494
WARSZAWSKI STOŁECZNY	827	233854	117	56754	24626
M.st. Warszawa	399	124189	54	30745	12696
Powiat grodziski	32	8489	6	2010	981
m. Milanówek	6	1447	–	343	174
m. Podkowa Leśna	2	610	2	181	81
m-w. Grodzisk Mazowiecki	15	4261	1	874	437
w. Baranów	4	402	–	124	43
w. Jaktorów	2	1098	2	304	165
w. Żabia Wola	3	671	1	184	81
Powiat legionowski	32	10410	8	2319	955
m. Legionowo	10	4834	7	1356	581
m-w. Serock	4	1229	–	309	85
w. Jabłonna	5	1814	1	262	127
w. Nieporęt	7	1374	–	189	133
w. Wieliszew	6	1159	–	203	29
Powiat miński	62	12913	11	3371	1607
m. Mińsk Mazowiecki	7	3505	1	1125	537
m. Sulejówek	8	2115	2	535	206
m-w. Halinów	5	1359	3	288	153
m-w. Kałuszyn	2	435	1	123	57
m-w. Mrozy	5	637	–	188	80
w. Cegłów	4	389	1	113	57
w. Dębe Wielkie	4	791	1	168	81
w. Dobrze	3	458	–	120	57
w. Jakubów	4	427	–	86	49
w. Latowicz	3	430	–	107	60
w. Mińsk Mazowiecki	8	1213	1	257	125
w. Siennica	6	586	1	132	58
w. Stanisławów	3	568	–	129	87
Powiat nowodworski	32	5992	2	1509	756
m. Nowy Dwór Mazowiecki	7	2283	–	662	266
m-w. Nasielsk	8	1518	–	337	195
m-w. Zakroczym	3	386	1	105	61
w. Czosnów	8	712	–	146	90
w. Leoncin	3	407	–	91	46
w. Pomiechówek	3	686	1	168	98
Powiat otwocki	49	9851	6	2416	1194
m. Józefów	8	2007	1	551	236
m. Otwock	15	3375	4	872	420
m-w. Karczew	6	1133	–	198	116

a Patrz uwagi metodologiczne na str. 144. b Z roku szkolnego 2016/17.

a See methodological notes on page 153. b From the 2016/17 school year.

**Tablica 7. Szkoły podstawowe oraz gimnazja dla dzieci i młodzieży^a w roku szkolnym 2017/2018 (dok.)
Stan na początku roku szkolnego**

Table 7. Primary schools and lower secondary schools for children and youth^a in the 2017/2018 school year (cont.)
As of the beginning of the school year

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły podstawowe		Gimnazja		
	szkoły	uczniowie	szkoły	uczniowie	absolwenci ^b
Powiat otwocki (dok.)					
w. Celestynów	5	854	–	217	110
w. Kołbiel	4	627	–	123	83
w. Osieck	2	282	–	70	37
w. Sobienie-Jeziory	3	400	–	148	76
w. Wiązowna	6	1173	1	237	116
Powiat piaseczyński	61	17561	5	4189	1759
m-w. Góra Kalwaria	11	2100	–	542	240
m-w. Konstancin-Jeziorna	8	1714	1	432	161
m-w. Piaseczno	20	8175	2	2015	810
m-w. Tarczyn	4	890	1	186	88
w. Lesznowola	14	3804	–	801	364
w. Prażmów	4	878	1	213	96
Powiat pruszkowski	38	13030	8	2837	1212
m. Piastów	7	1863	–	457	226
m. Pruszków	12	4564	4	954	421
m-w. Brwinów	6	1824	1	428	188
w. Michałowice	3	1753	2	403	113
w. Nadarzyn	7	1398	1	265	116
w. Raszyn	3	1628	–	330	148
Powiat warszawski zachodni	39	9567	8	2082	1008
m-w. Błonie	7	1638	–	394	190
m-w. Łomianki	12	2236	3	550	239
m-w. Ożarów Mazowiecki	7	2088	2	447	208
w. Izabelin	3	868	2	219	89
w. Kampinos	1	329	–	77	56
w. Leszno	3	825	1	180	111
w. Stare Babice	6	1583	–	215	115
Powiat wołomiński	83	21852	9	5276	2458
m. Kobyłka	4	1982	–	538	205
m. Marki	8	3077	2	606	230
m. Ząbki	5	3694	–	842	452
m. Zielonka	6	1663	1	469	208
m-w. Radzymin	9	2584	2	603	228
m-w. Tłuszcz	8	1776	–	443	227
m-w. Wołomin	18	4259	2	1097	537
w. Dąbrówka	4	745	–	176	91
w. Jadów	6	491	–	126	79
w. Klembów	7	892	1	234	110
w. Poświętne	6	497	–	97	61
w. Strachówka	2	192	1	45	30
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów ^c	9	2993	2	663	349

a Patrz uwagi metodologiczne na str. 144. b Z roku szkolnego 2016/17. c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS2).
a See methodological notes on page 153. b From the 2016/17 school year. c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 8. Wodociągi i kanalizacja w 2017 r.

Table 8. Water supply and sewage systems in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone kanalizacją w dam ³
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne ^a	w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³	
	stan w dniu 31 XII						
WOJEWÓDZTWO	45154,6	15870,3	806309	404027	202366,5	37,7	215567
w tym WOF (40)	8421,5	7115,4	270098	209904	115118,0	41,7	149939
MAZOWIECKI REGIONALNY	32616,0	7940,9	468288	172904	79819,2	33,9	61166
WARSZAWSKI STOŁECZNY	12538,6	7929,4	338021	231123	122547,3	40,6	154401
M.st. Warszawa	2455,2	2444,5	86344	62860	81408,3	46,3	101279
Powiat grodziski	1011,8	451,1	21480	12612	3048,5	33,1	3018
m. Milanówek	99,0	67,9	3300	2327	572,6	35,1	775
m. Podkowa Leśna	44,3	47,1	1154	1154	136,7	35,4	179
m-w. Grodzisk Mazowiecki	318,5	153,2	9387	6216	1540,6	33,3	1786
w. Baranów	122,8	7,9	1489	227	172,8	32,8	26
w. Jaktorów	159,0	154,0	3152	2297	332,0	27,5	209
w. Żabia Wola	268,2	21,0	2998	391	293,8	34,7	43
Powiat legionowski	562,2	361,2	12460	10379	3132,9	27,2	4875
m. Legionowo	109,3	134,2	3517	4574	1738,3	32,1	2678
m-w. Serock	217,8	70,2	3871	1649	648,6	45,0	858
w. Jabłonna	11,6	19,7	212	641	60,5	3,2	322
w. Nieporęt	125,8	69,8	2820	1645	392,3	27,4	570
w. Wieliszew	97,7	67,3	2040	1870	293,2	21,9	447
Powiat miński	1811,1	611,5	36886	17285	4914,8	32,2	4037
m. Mińsk Mazowiecki	104,0	111,7	3920	3446	1454,5	36,0	1631
m. Sulejówek	123,9	113,2	4779	4331	655,9	33,5	972
m-w. Halinów	175,9	75,4	5228	2420	486,7	30,8	342
m-w. Kałuszyn	91,0	20,3	1730	660	175,2	29,8	78
m-w. Mrozy	139,7	44,2	3014	956	263,7	30,4	218
w. Cegłów	98,2	28,8	2135	893	170,0	27,5	64
w. Dębe Wielkie	114,0	36,9	2298	871	178,7	17,7	138
w. Dobrze	141,2	11,5	1915	420	99,9	16,6	72
w. Jakubów	119,0	16,6	1598	199	188,7	37,3	33
w. Latowicz	141,1	16,9	1498	432	225,3	41,3	59
w. Mińsk Mazowiecki	236,0	93,0	4183	1670	528,9	34,9	222
w. Siennica	151,6	18,8	2261	447	292,8	39,3	136
w. Stanisławów	175,5	24,2	2327	540	194,5	28,9	72
Powiat nowodworski	946,1	323,0	14595	5876	2225,1	28,1	2498
m. Nowy Dwór Mazowiecki	77,2	89,8	1583	1201	741,4	25,9	1317
m-w. Nasielsk	353,3	45,9	4881	1213	544,4	27,3	482
m-w. Zakroczym	154,1	14,2	1433	352	202,6	33,1	254
w. Czosnów	159,2	120,7	2877	1489	285,8	29,0	218
w. Leoncin	78,5	25,3	944	298	79,9	14,4	61
w. Pomiechówek	123,8	27,1	2877	1323	371,0	40,9	166
Powiat otwocki	1076,3	512,1	22260	14415	3490,9	28,2	4010
m. Józefów	135,1	135,9	3165	3818	442,2	21,6	783
m. Otwock	217,4	179,6	4101	5486	1238,6	27,6	1734
m-w. Karczew	95,7	29,7	3286	1407	482,8	30,3	931

a łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Tablica 8. Wodociągi i kanalizacja w 2017 r. (dok.)

Table 8. Water supply and sewage systems in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone kanalizacją w dam ³
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne ^a	w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³	
	stan w dniu 31 XII						
Powiat otwocki (dok.)							
w. Celestynów	111,0	42,8	3571	1392	324,6	27,8	200
w. Kołbiel	124,2	36,1	2269	687	251,1	30,7	99
w. Osieck	81,4	24,9	1019	452	100,3	28,0	47
w. Sobienie-Jeziory	111,5	14,7	1585	384	230,6	36,1	49
w. Wiązowna	200,0	48,4	3264	789	420,7	33,6	167
Powiat piaseczyński	1578,6	1009,9	47344	30382	7621,0	42,2	9721
m-w. Góra Kalwaria	221,3	103,0	8247	3185	991,2	37,5	1110
m-w. Konstancin-Jeziorna	171,4	150,7	4555	3630	1082,1	43,7	1182
m-w. Piaseczno	586,9	431,5	16871	14879	3585,9	43,8	5475
m-w. Tarczyn	232,0	35,6	3503	898	426,0	37,4	298
w. Lesznowola	223,7	289,1	10019	7790	1165,4	45,7	1656
w. Prażmów	143,3	-	4149	-	370,4	34,6	-
Powiat pruszkowski	800,6	783,8	29370	26424	6022,2	37,1	8436
m. Piastów	52,9	64,3	2065	3759	651,0	28,6	866
m. Pruszków	99,4	127,9	5453	6050	2268,0	37,2	2969
m-w. Brwinów	201,5	187,3	5195	3966	923,6	35,6	1119
w. Michałowice	153,0	125,3	5733	4291	744,5	41,9	1009
w. Nadarzyn	158,5	135,5	5344	3409	584,3	44,2	784
w. Raszyn	135,3	143,5	5580	4949	850,8	39,5	1689
Powiat warszawski zachodni	1068,9	655,1	27230	19733	4288,5	37,4	6150
m-w. Błonie	177,2	146,1	4218	3591	897,8	41,9	936
m-w. Łomianki	169,0	123,4	4910	5120	666,5	25,5	996
m-w. Ożarów Mazowiecki	223,0	78,4	4948	2275	921,5	38,7	2367
w. Izabelin	85,1	74,2	2714	2341	394,0	37,3	713
w. Kampinos	98,8	23,8	1589	539	164,2	38,2	100
w. Leszno	127,5	26,5	2542	745	356,1	35,4	290
w. Stare Babice	188,3	182,7	6309	5122	888,4	48,1	748
Powiat wołomiński	1227,8	777,2	40052	31157	6395,1	26,6	10377
m. Kobyłka	98,5	95,0	5859	4935	633,1	27,8	616
m. Marki	140,5	200,4	7478	7171	1154,1	35,9	1561
m. Ząbki	84,6	83,5	2679	4944	1007,8	28,5	4795
m. Zielonka	65,0	70,4	3416	2991	691,9	39,5	957
m-w. Radzymin	148,1	78,0	4459	1833	662,9	25,2	527
m-w. Tłuszcz	94,3	16,6	2318	493	252,4	12,7	90
m-w. Wołomin	205,4	148,6	8114	6126	1472,3	28,4	1509
w. Dąbrówka	79,5	24,2	1579	516	141,2	17,6	75
w. Jadów	173,9	29,8	1651	1120	172,6	22,8	71
w. Klembów	101,7	30,7	2162	1028	181,9	18,6	176
w. Poświętne	8,8	-	108	-	7,9	1,3	-
w. Strachówka	27,5	-	229	-	17,0	6,2	-
Powiat żyrardowski							
m. Żyrardów ^b	100,6	99,7	3181	2277	1296,2	32,1	1356

a Łącznie z kolektorami. b Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS2).

a Including collectors. b The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS2).

Tablica 9. Odpady komunalne w 2017 r.

Table 9. Municipal waste in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zmieszane odpady komunalne zebrane ^a			Wydatki budżetów gmin na gospodarkę odpadami w tys. zł	
	ogółem	w tym z gospodarstw domowych		w % ogółu wydatków w dziale - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	
	w tonach	na 1 mieszkańca w kg			
WOJEWÓDZTWO	1305572,37	1133855,65	211,0	728933,4	40,6
w tym WOF (40)	847381,73	764377,50	276,7	474779,3	45,0
MAZOWIECKI REGIONALNY	428581,94	341572,20	145,1	227803,3	35,2
WARSZAWSKI STOŁECZNY	876990,43	792283,45	262,5	501130,1	43,6
M.st. Warszawa	589277,65	562151,92	319,7	331982,7	55,0
Powiat grodziski	29051,74	22669,07	245,9	13245,7	33,1
m. Milanówek	5371,14	4204,22	257,5	3006,5	40,6
m. Podkowa Leśna	707,70	556,41	144,0	574,7	12,1
m-w. Grodzisk Mazowiecki	17878,69	13758,09	297,8	6375,6	34,0
w. Baranów	1327,06	766,18	145,6	501,5	36,0
w. Jaktorów	2812,53	2433,05	201,7	1434,8	29,9
w. Żabia Wola	954,62	951,12	112,4	1352,7	46,5
Powiat legionowski	24243,26	22174,81	192,8	16983,7	30,6
m. Legionowo	12153,87	11102,09	205,1	8239,3	40,8
m-w. Serock	2788,51	2470,50	171,5	1988,5	25,7
w. Jabłonna	2518,19	2219,00	118,3	2420,9	23,8
w. Nieporęt	3715,25	3349,90	234,1	2138,1	19,4
w. Wieliszew	3067,44	3033,32	226,7	2196,9	34,9
Powiat miński	19654,47	17687,79	116,0	13830,3	27,9
m. Mińsk Mazowiecki	8389,01	8164,18	202,0	4469,0	37,2
m. Sulejówek	3500,70	3059,50	156,4	2242,1	20,2
m-w. Halinów	1845,38	1517,77	96,0	1381,5	25,0
m-w. Kałuszyn	90,81	62,48	10,6	470,4	30,6
m-w. Mrozy	711,38	530,44	61,1	592,4	36,4
w. Cegłów	746,69	699,07	113,2	426,0	50,8
w. Dębe Wielkie	851,86	746,77	74,0	840,5	38,5
w. Dobrze	148,74	130,32	21,7	403,9	34,6
w. Jakubów	182,14	170,31	33,6	437,3	57,0
w. Latowicz	786,37	673,74	123,6	325,6	31,1
w. Mińsk Mazowiecki	1742,08	1396,00	92,0	1035,4	12,1
w. Siennica	372,71	268,92	36,1	776,9	50,0
w. Stanisławów	286,60	268,29	39,8	429,2	26,6
Powiat nowodworski	15622,93	12122,12	153,2	9124,9	27,3
m. Nowy Dwór Mazowiecki	7738,22	5080,40	177,6	3412,4	44,4
m-w. Nasielsk	2474,10	2222,88	111,5	1932,0	46,6
m-w. Zakroczym	1284,58	969,28	158,4	684,4	15,7
w. Czosnów	2018,78	1784,96	181,1	1209,2	41,8
w. Leoncin	648,34	619,30	111,7	628,0	60,4
w. Pomiechówek	1458,91	1445,30	159,5	1258,9	9,5
Powiat otwocki	26590,86	18069,32	146,2	16958,4	33,0
m. Józefów	3516,82	2583,26	126,4	3172,8	30,3
m. Otwock	13748,99	9164,56	204,2	7061,8	46,4
m-w. Karczew	3115,65	2059,14	129,4	1815,5	21,4

a Dane szacunkowe; dane nie obejmują odpadów komunalnych zebranych selektywnie.
 a Estimated data; data do not include municipal waste collected selectively.

Tablica 9. Odpady komunalne w 2017 r. (dok.)

Table 9. Municipal waste in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zmieszane odpady komunalne zebrane ^a			Wydatki budżetów gmin na gospodarkę odpadami w tys. zł	
	ogółem	w tym z gospodarstw domowych		w % ogółu wydatków w dziale - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	
	w tonach	na 1 mieszkańca w kg			
Powiat otwocki (dok.)					
w. Celestynów	1406,05	907,81	77,7	1499,4	61,6
w. Kołbiel	443,70	192,51	23,5	674,8	41,6
w. Osieck	345,28	259,24	72,4	321,9	31,3
w. Sobienie-Jeziory	1071,56	782,31	122,6	724,6	48,6
w. Wiązowna	2942,81	2120,49	169,2	1687,6	15,9
Powiat piaseczyński	40813,13	35271,25	195,2	26670,9	33,8
m-w. Góra Kalwaria	6068,53	4784,24	180,9	3053,8	41,5
m-w. Konstancin-Jeziorna	4773,85	3412,10	137,9	2839,3	14,4
m-w. Piaseczno	16152,57	14816,08	180,9	12548,0	34,6
m-w. Tarczyn	3430,26	3430,26	301,0	1985,7	42,7
w. Lesznowola	7967,20	6599,75	258,6	4645,0	56,4
w. Prażmów	2420,72	2228,82	208,2	1599,0	61,3
Powiat pruszkowski	49894,02	35810,23	220,8	23440,8	30,8
m. Piastów	5402,73	4540,17	199,8	2699,7	49,3
m. Pruszków	17216,14	12875,63	211,1	7962,5	35,7
m-w. Brwinów	7321,77	5076,81	196,0	5219,6	32,2
w. Michałowice	5011,18	2990,74	168,5	2508,3	34,1
w. Nadarzyn	6784,03	4888,18	369,8	1844,4	11,5
w. Raszyn	8158,17	5438,70	252,3	3206,3	36,9
Powiat warszawski zachodni	33098,29	25644,19	223,6	19291,9	22,2
m-w. Błonie	7712,76	5704,45	266,3	3072,2	43,2
m-w. Łomianki	6998,93	5951,50	228,1	4188,4	26,8
m-w. Ożarów Mazowiecki	6995,37	3988,60	167,6	3723,9	9,6
w. Izabelin	2459,00	2204,60	208,9	1713,6	30,3
w. Kampinos	649,67	562,70	131,1	549,0	38,9
w. Leszno	2501,04	2222,70	220,7	2085,1	37,9
w. Stare Babice	5781,52	5009,64	271,1	3959,8	30,6
Powiat wołomiński	48744,08	40682,75	169,4	29600,8	40,4
m. Kobyłka	4338,65	3729,47	163,7	3384,2	53,2
m. Marki	8781,45	7060,84	219,6	3431,3	36,6
m. Ząbki	9507,50	8341,35	236,1	5526,0	69,2
m. Zielonka	4128,74	3257,11	185,8	1477,3	24,0
m-w. Radzymin	4097,21	3915,39	148,9	3677,5	43,1
m-w. Tłuszcz	2635,64	2496,27	125,5	2224,8	26,3
m-w. Wołomin	12936,48	9702,36	187,3	6836,6	44,7
w. Dąbrówka	994,56	875,32	108,9	907,5	20,8
w. Jadów	414,00	395,30	52,1	578,6	39,8
w. Klembów	661,86	661,86	67,8	882,9	23,1
w. Poświętne	146,81	146,81	23,7	453,9	50,0
w. Strachówka	101,18	100,67	36,5	220,1	35,7
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów ^b	10357,10	7689,01	190,7	4824,0	52,0

^a Dane szacunkowe; dane nie obejmują odpadów komunalnych zebranych selektywnie. ^b Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

^a Estimated data; data do not include municipal waste collected selectively. ^b The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 10. Zasoby mieszkaniowe^a w 2017 r.Table 10. Dwelling stocks^a in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Przeciętna				
	ogółem	w tym socjalne			liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		powierzchnia użytkowa	
						1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkanie	na 1 osobę
W O J E W Ó D Z T W O	2263450	15918	8208398	163421889	3,63	2,38	0,66	72,2	30,3
w tym WOF (40)	1349218	10783	4625481	91149200	3,43	2,06	0,60	67,6	32,9
MAZOWIECKI REGIONALNY	828351	4996	3222996	64497272	3,89	2,84	0,73	77,9	27,4
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	1435099	10922	4985402	98924617	3,47	2,11	0,61	68,9	32,6
M.st. Warszawa	952686	8431	3014285	56166580	3,16	1,85	0,59	59,0	31,8
Powiat grodziski	35949	315	149137	3344883	4,15	2,58	0,62	93,0	36,0
m. Milanówek	6417	17	27330	607461	4,26	2,56	0,60	94,7	37,0
m. Podkowa Leśna	1522	10	8264	218677	5,43	2,55	0,47	143,7	56,4
m-w. Grodzisk Mazowiecki	19072	257	73821	1578896	3,87	2,45	0,63	82,8	33,8
w. Baranów	1704	—	7090	155680	4,16	3,09	0,74	91,4	29,6
w. Jaktorów	4062	—	18029	407909	4,44	2,98	0,67	100,4	33,7
w. Żabia Wola	3172	31	14603	376260	4,60	2,69	0,58	118,6	44,1
Powiat legionowski	45201	344	188629	3973677	4,17	2,55	0,61	87,9	34,4
m. Legionowo	21193	286	80032	1446702	3,78	2,55	0,68	68,3	26,8
m-w. Serock	5640	49	25195	560949	4,47	2,57	0,57	99,5	38,7
w. Jabłonna	7638	—	33026	775192	4,32	2,48	0,57	101,5	41,0
w. Nieporęt	5403	1	26592	667727	4,92	2,66	0,54	123,6	46,5
w. Wieliszew	5327	8	23784	523107	4,46	2,55	0,57	98,2	38,5
Powiat miński	55838	193	220763	4507284	3,95	2,74	0,69	80,7	29,5
m. Mińsk Mazowiecki	17089	90	60342	1096498	3,53	2,36	0,67	64,2	27,1
m. Sulejówek	7232	5	32565	677367	4,50	2,72	0,60	93,7	34,4
m-w. Halinów	5228	22	23530	511301	4,50	3,05	0,68	97,8	32,1
m-w. Kałuszyn	2278	48	8152	163579	3,58	2,59	0,72	71,8	27,7
m-w. Mrozy	3372	9	12691	268592	3,76	2,58	0,69	79,7	30,9
w. Cegłów	2276	—	8883	184513	3,90	2,70	0,69	81,1	30,0
w. Dębe Wielkie	3131	4	13199	283340	4,22	3,27	0,77	90,5	27,7
w. Dobre	2190	5	8146	171788	3,72	2,75	0,74	78,4	28,5
w. Jakubów	1669	1	6581	143736	3,94	3,04	0,77	86,1	28,4
w. Latowicz	1939	1	7015	158940	3,62	2,80	0,77	82,0	29,2
w. Mińsk Mazowiecki	4959	1	21259	456816	4,29	3,08	0,72	92,1	29,9
w. Siennica	2305	7	9869	212037	4,28	3,24	0,76	92,0	28,4
w. Stanisławów	2170	—	8531	178777	3,93	3,10	0,79	82,4	26,5
Powiat nowodworski	30027	137	114141	2261502	3,80	2,64	0,69	75,3	28,5
m. Nowy Dwór Mazowiecki	11862	94	39764	700526	3,35	2,41	0,72	59,1	24,5
m-w. Nasielsk	6660	10	26262	529016	3,94	3,00	0,76	79,4	26,5
m-w. Zakroczym	2139	—	8023	163532	3,75	2,86	0,76	76,5	26,8
w. Czosnów	3731	25	16926	391232	4,54	2,66	0,59	104,9	39,4
w. Leoncin	2110	2	8931	192379	4,23	2,64	0,62	91,2	34,5
w. Pomiechówek	3525	6	14235	284817	4,04	2,58	0,64	80,8	31,3
Powiat otwocki	47138	332	184600	3949103	3,92	2,63	0,67	83,8	31,9
m. Józefów	7950	113	34630	821533	4,36	2,58	0,59	103,3	40,1
m. Otwock	19504	188	67795	1291015	3,48	2,30	0,66	66,2	28,8
m-w. Karczew	5515	4	22195	458049	4,02	2,89	0,72	83,1	28,8

a Stan w dniu 31 XII.
a As of 31 XII.

Tablica 10. Zasoby mieszkaniowe^a w 2017 r. (dok.)Table 10. Dwelling stocks^a in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	Przeciętna				
	ogółem	w tym socjalne			liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		powierzchnia użytkowa	
						1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkanie	na 1 osobę
Powiat otwocki (dok.)									
w. Celestynów	3627	26	15186	326215	4,19	3,22	0,77	89,9	28,0
w. Kolbiel	2584	—	10952	251916	4,24	3,17	0,75	97,5	30,8
w. Osieck	1263	—	4671	97514	3,70	2,84	0,77	77,2	27,2
w. Sobienie-Jeziory	2250	—	8620	194952	3,83	2,83	0,74	86,6	30,6
w. Wiązowna	4445	1	20551	507909	4,62	2,86	0,62	114,3	40,0
Powiat piaseczyński	75950	566	308760	7181140	4,07	2,40	0,59	94,6	39,4
m-w. Góra Kalwaria	9791	68	38897	832204	3,97	2,71	0,68	85,0	31,3
m-w. Konstancin-Jeziorna	10208	256	42722	1046963	4,19	2,43	0,58	102,6	42,3
m-w. Piaseczno	37153	219	142406	3253598	3,83	2,22	0,58	87,6	39,4
m-w. Tarczyn	4883	13	19025	409309	3,90	2,34	0,60	83,8	35,9
w. Lesznowola	10310	2	48695	1234987	4,72	2,52	0,53	119,8	47,5
w. Prażmów	3605	8	17015	404079	4,72	3,00	0,63	112,1	37,4
Powiat pruszkowski	62592	143	257218	5522628	4,11	2,60	0,63	88,2	33,9
m. Piastów	9071	23	34534	643267	3,81	2,51	0,66	70,9	28,3
m. Pruszków	25393	—	87477	1576018	3,44	2,41	0,70	62,1	25,7
m-w. Brwinów	9276	95	41114	934439	4,43	2,82	0,64	100,7	35,7
w. Michałowice	6598	3	33789	863337	5,12	2,70	0,53	130,8	48,4
w. Nadarzyn	5020	—	25324	669122	5,04	2,66	0,53	133,3	50,1
w. Raszyn	7234	22	34980	836445	4,84	2,99	0,62	115,6	38,7
Powiat warszawski zachodni	45051	300	203641	4844366	4,52	2,56	0,57	107,5	42,0
m-w. Błonie	8829	170	33658	681256	3,81	2,44	0,64	77,2	31,6
m-w. Łomianki	10057	42	50934	1303427	5,06	2,61	0,51	129,6	49,7
m-w. Ożarów Mazowiecki	10194	41	40973	874754	4,02	2,36	0,59	85,8	36,4
w. Izabelin	3633	10	19189	515351	5,28	2,92	0,55	141,9	48,7
w. Kampinos	1418	27	6089	131880	4,29	3,06	0,71	93,0	30,4
w. Leszno	4080	7	17308	404928	4,24	2,47	0,58	99,2	40,1
w. Stare Babice	6840	3	35490	932770	5,19	2,72	0,52	136,4	50,1
Powiat wołomiński	84667	161	344228	7173454	4,07	2,86	0,70	84,7	29,7
m. Kobyłka	8050	20	36964	794765	4,59	2,87	0,63	98,7	34,4
m. Marki	13113	42	53239	1169181	4,06	2,49	0,61	89,2	35,8
m. Ząbki	15475	42	55686	1140081	3,60	2,31	0,64	73,7	31,9
m. Zielonka	6244	12	26706	543281	4,28	2,81	0,66	87,0	31,0
m-w. Radzymin	7415	—	31639	705769	4,27	3,58	0,84	95,2	26,6
m-w. Tłuszcz	5536	15	23624	471250	4,27	3,61	0,85	85,1	23,6
m-w. Wołomin	18295	26	72869	1391571	3,98	2,83	0,71	76,1	26,9
w. Dąbrówka	2309	1	10949	259018	4,74	3,48	0,73	112,2	32,2
w. Jadów	2715	3	9869	206246	3,63	2,79	0,77	76,0	27,2
w. Klembów	2823	—	12318	265874	4,36	3,48	0,80	94,2	27,0
w. Poświętne	1614	—	6689	143946	4,14	3,84	0,93	89,2	23,2
w. Strachówka	1078	—	3676	82472	3,41	2,55	0,75	76,5	30,0
Powiat żyrardowski									
m. Żyrardów ^b	18152	218	57769	1050503	3,18	2,22	0,70	57,9	26,1

a Stan w dniu 31 XII. b Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a As of 31 XII. b The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 11. Mieszkania oddane do użytkowania w 2017 r.

Table 11. Dwellings completed in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Izby	Powierzchnia użytkowa w m ²	
	ogółem	w tym w budynkach indywidualnych w %		mieszkań	przeciętna 1 mieszkania
WOJEWÓDZTWO	37274	35,9	132297	3158076	84,7
w tym WOF (40)	27711	21,3	87934	2103727	75,9
MAZOWIECKI REGIONALNY	8367	76,0	38257	898212	107,4
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	28907	24,3	94040	2259864	78,2
M.st. Warszawa	20331	10,1	55879	1281999	63,1
Powiat grodziski	660	67,4	3053	84071	127,4
m. Milanówek	61	100,0	287	8580	140,7
m. Podkowa Leśna	9	100,0	53	2352	261,3
m-w. Grodzisk Mazowiecki	402	47,0	1663	44419	110,5
w. Baranów	37	100,0	203	5420	146,5
w. Jaktorów	77	100,0	426	10704	139,0
w. Żabia Wola	74	97,3	421	12596	170,2
Powiat legionowski	1115	57,3	4773	118873	106,6
m. Legionowo	349	27,2	1089	25400	72,8
m-w. Serock	147	78,9	724	18285	124,4
w. Jabłonna	134	93,3	728	19215	143,4
w. Nieporęt	105	98,1	636	18062	172,0
w. Wieliszew	380	52,6	1596	37911	99,8
Powiat miński	726	91,0	3209	81309	112,0
m. Mińsk Mazowiecki	191	74,9	555	13509	70,7
m. Sulejówek	173	90,2	685	15727	90,9
m-w. Halinów	91	100,0	500	12886	141,6
m-w. Kałuszyn	9	100,0	41	1083	120,3
m-w. Mrozy	30	100,0	142	3731	124,4
w. Cegłów	15	100,0	69	1763	117,5
w. Dębe Wielkie	61	100,0	350	8741	143,3
w. Dobrze	18	100,0	101	2471	137,3
w. Jakubów	9	100,0	42	1236	137,3
w. Latowicz	4	100,0	27	718	179,5
w. Mińsk Mazowiecki	74	100,0	424	11140	150,5
w. Siennica	25	100,0	139	4066	162,6
w. Stanisławów	26	100,0	134	4238	163,0
Powiat nowodworski	283	75,6	1323	32109	113,5
m. Nowy Dwór Mazowiecki	73	32,9	273	6203	85,0
m-w. Nasielsk	80	75,0	354	8042	100,5
m-w. Zakroczym	17	100,0	88	2168	127,5
w. Czosnów	54	100,0	293	8264	153,0
w. Leoncin	14	100,0	74	1766	126,1
w. Pomiechówek	45	100,0	241	5666	125,9
Powiat otwocki	464	85,6	2275	58973	127,1
m. Józefów	124	49,2	550	15561	125,5
m. Otwock	137	100,0	579	13498	98,5
m-w. Karczew	37	100,0	216	6090	164,6

Tablica 11. Mieszkania oddane do użytkowania w 2017 r. (dok.)

Table 11. Dwellings completed in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania		Izby	Powierzchnia użytkowa w m ²	
	ogółem	w tym w budynkach indywidualnych w %		mieszkań	przeciętna 1 mieszkania
Powiat otwocki (dok.)					
w. Celestynów	30	100,0	176	3947	131,6
w. Kołbiel	30	100,0	150	3855	128,5
w. Osieck	14	100,0	75	1908	136,3
w. Sobienie-Jeziory	18	100,0	92	2629	146,1
w. Wiązowna	74	94,6	437	11485	155,2
Powiat piaseczyński	1654	34,8	6954	173265	104,8
m-w. Góra Kalwaria	287	22,3	1120	24245	84,5
m-w. Konstancin-Jeziorna	141	31,9	708	20964	148,7
m-w. Piaseczno	708	25,1	2611	66065	93,3
m-w. Tarczyn	69	79,7	394	9990	144,8
w. Lesznowola	391	47,3	1798	43818	112,1
w. Prażmów	58	82,8	323	8183	141,1
Powiat pruszkowski	941	47,4	3997	110176	117,1
m. Piastów	60	55,0	236	7779	129,7
m. Pruszków	476	17,6	1416	32533	68,3
m-w. Brwinów	110	92,7	653	18332	166,7
w. Michałowice	91	81,3	527	16131	177,3
w. Nadarzyn	123	72,4	684	22272	181,1
w. Raszyn	81	79,0	481	13129	162,1
Powiat warszawski zachodni	1181	59,1	6002	159095	134,7
m-w. Błonie	166	68,1	778	18535	111,7
m-w. Łomianki	281	66,5	1496	37848	134,7
m-w. Ożarów Mazowiecki	402	27,6	1710	41608	103,5
w. Izabelin	41	100,0	279	8575	209,1
w. Kampinos	27	96,3	163	4429	164,0
w. Leszno	56	100,0	320	8320	148,6
w. Stare Babice	208	78,8	1256	39780	191,3
Powiat wołomiński	1552	57,1	6575	159994	103,1
m. Kobyłka	285	50,2	1206	30357	106,5
m. Marki	445	63,4	1830	42284	95,0
m. Żąbki	307	18,6	994	22073	71,9
m. Zielonka	71	66,2	298	8087	113,9
m-w. Radzymin	159	64,8	681	16865	106,1
m-w. Tłuszcz	70	97,1	382	9386	134,1
m-w. Wołomin	111	73,9	602	15980	144,0
w. Dąbrówka	25	100,0	143	4083	163,3
w. Jadów	19	100,0	96	2276	119,8
w. Klembów	43	100,0	244	6211	144,4
w. Poświętne	12	100,0	63	1508	125,7
w. Strachówka	5	100,0	36	884	176,8
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów ^a	100	42,0	360	9791	97,9

a Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2). a The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

**Tablica 12. Ochrona zdrowia w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII**Table 12. Health care in 2017
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne		Przychodnie		Porady lekarskie ambulatoryjne (w ciągu roku)
	ogółem	mgr farmacji	ogółem	w tym podległe samorządowi	
WOJEWÓDZTWO	1938	4026	3028	387	42627824
w tym WOF (40)	1043	2644	1811	216	26532216
MAZOWIECKI REGIONALNY	825	1276	1151	151	14954858
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	1113	2750	1877	236	27672966
M.st. Warszawa	658	1752	1339	152	19729454
Powiat grodziski	37	81	46	2	641339
m. Milanówek	7	20	8	–	79252
m. Podkowa Leśna	3	6	3	–	45840
m-w. Grodzisk Mazowiecki	18	47	23	2	413849
w. Baranów	2	1	2	–	22903
w. Jaktorów	5	6	5	–	60309
w. Żabia Wola	2	1	5	–	19186
Powiat legionowski	39	90	45	9	934197
m. Legionowo	22	53	27	1	581851
m-w. Serock	5	11	3	2	69813
w. Jabłonna	4	8	5	2	76931
w. Nieporęt	3	7	4	1	83684
w. Wieliszew	5	11	6	3	121918
Powiat miński	52	90	46	7	819242
m. Mińsk Mazowiecki	19	40	20	2	375051
m. Sulejówek	9	20	5	2	132570
m-w. Halinów	4	5	3	–	43475
m-w. Kałuszyn	3	6	1	1	34098
m-w. Mrozy	3	4	4	–	46870
w. Cegłów	1	1	1	1	30507
w. Dębe Wielkie	2	4	2	–	47515
w. Dobrze	2	3	1	–	21231
w. Jakubów	1	1	2	–	23147
w. Latowicz	3	1	2	–	20335
w. Mińsk Mazowiecki	1	2	–	–	–
w. Siennica	1	2	2	1	30551
w. Stanisławów	3	1	3	–	13892
Powiat nowodworski	28	61	33	11	493421
m. Nowy Dwór Mazowiecki	15	40	18	3	286008
m-w. Nasielsk	6	9	8	5	92767
m-w. Zakroczym	1	2	1	1	25692
w. Czosnów	3	4	2	1	29025
w. Leoncin	1	2	1	–	26060
w. Pomiechówek	2	4	3	1	33869
Powiat otwocki	47	97	52	13	822426
m. Józefów	10	23	11	2	156889
m. Otwock	18	43	28	5	430635
m-w. Karczew	7	12	4	2	62786

**Tablica 12. Ochrona zdrowia w 2017 r. (dok.)
Stan w dniu 31 XII**

Table 12. Health care in 2017 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne		Przychodnie		Porady lekarskie ambulatoryjne (w ciągu roku)
	ogółem	mgr farmacji	ogółem	w tym podległe samorządowi	
Powiat otwocki (dok.)					
w. Celestynów	3	5	1	1	49009
w. Kołbiel	2	2	1	1	24429
w. Osieck	2	3	2	–	18391
w. Sobienie-Jeziory	2	2	2	1	29199
w. Wiązowna	3	7	3	1	51088
Powiat piaseczyński	74	171	103	17	1257879
m-w. Góra Kalwaria	12	26	14	3	116249
m-w. Konstancin-Jeziorna	12	29	23	6	223996
m-w. Piaseczno	34	81	52	5	671336
m-w. Tarczyn	4	11	1	1	131335
w. Lesznowola	10	20	10	–	75216
w. Prażmów	2	4	3	2	39747
Powiat pruszkowski	63	148	81	7	1037876
m. Piastów	9	22	10	2	108242
m. Pruszków	20	48	31	2	474022
m-w. Brwinów	11	26	5	–	98974
w. Michałowice	6	13	15	–	114434
w. Nadarzyn	7	15	8	2	158820
w. Raszyn	10	24	12	1	83384
Powiat warszawski zachodni	33	81	45	6	634734
m-w. Błonie	6	11	7	1	141558
m-w. Łomianki	8	22	11	2	149403
m-w. Ożarów Mazowiecki	5	13	7	2	110325
w. Izabelin	4	10	8	1	49698
w. Kampinos	1	1	1	–	20550
w. Leszno	4	10	3	–	58540
w. Stare Babice	5	14	8	–	104660
Powiat wołomiński	82	179	87	12	1302398
m. Kobyłka	6	13	6	1	93496
m. Marki	11	26	7	–	178804
m. Żąbki	15	40	13	2	174577
m. Zielonka	7	20	10	1	205795
m-w. Radzymin	8	16	8	1	155483
m-w. Tłuszcz	5	8	5	–	85410
m-w. Wołomin	21	49	26	6	292661
w. Dąbrówka	2	3	3	–	29196
w. Jadów	2	2	5	–	36058
w. Klembów	3	2	2	–	26674
w. Poświętne	1	–	1	1	14434
w. Strachówka	1	–	1	–	9810
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów ^a	18	32	23	1	306979

^a Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

^a The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

**Tablica 13. Placówki sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 w 2017 r.
Stan w dniu 31 XII**

Table 13. Establishments providing care for children up to 3 years of age in 2017
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca	Dzieci	Dzieci na 1 żłobek
	ogółem	w tym żłobki			
WOJEWÓDZTWO	592	476	18427	16935	32
w tym WOF (40)	478	402	15106	13903	31
MAZOWIECKI REGIONALNY	89	62	2898	2663	37
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	503	414	15529	14272	31
M.st. Warszawa	322	275	11424	10794	36
Powiat grodziski	13	13	242	214	16
m. Milanówek	3	3	45	45	15
m. Podkowa Leśna	1	1	15	15	15
m-w. Grodzisk Mazowiecki	8	8	169	141	18
w. Baranów	–	–	–	–	–
w. Jaktorów	–	–	–	–	–
w. Żabia Wola	1	1	13	13	13
Powiat legionowski	16	10	523	400	31
m. Legionowo	7	3	296	281	73
m-w. Serock	–	–	–	–	–
w. Jabłonna	4	3	103	36	8
w. Nieporęt	4	3	94	59	14
w. Wieliszew	1	1	30	24	24
Powiat miński	19	11	329	272	16
m. Mińsk Mazowiecki	10	8	169	154	16
m. Sulejówek	3	1	58	38	18
m-w. Halinów	–	–	–	–	–
m-w. Kałuszyn	1	1	30	23	23
m-w. Mrozy	1	–	8	8	–
w. Cegłów	1	–	24	18	–
w. Dębe Wielkie	1	–	15	15	–
w. Dobrze	–	–	–	–	–
w. Jakubów	–	–	–	–	–
w. Latowicz	–	–	–	–	–
w. Mińsk Mazowiecki	–	–	–	–	–
w. Siennica	1	–	17	8	–
w. Stanisławów	1	1	8	8	8
Powiat nowodworski	8	6	161	145	21
m. Nowy Dwór Mazowiecki	2	2	36	30	15
m-w. Nasielsk	2	1	64	58	48
m-w. Zakroczym	1	–	14	10	–
w. Czosnów	3	3	47	47	16
w. Leoncin	–	–	–	–	–
w. Pomiechówek	–	–	–	–	–
Powiat otwocki	12	10	310	282	26
m. Józefów	7	5	112	93	14
m. Otwock	3	3	163	163	54
m-w. Karczew	–	–	–	–	–

**Tablica 13. Placówki sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 w 2017 r. (dok.)
Stan w dniu 31 XII**

Table 13. Establishments providing care for children up to 3 years of age in 2017 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca	Dzieci	Dzieci na 1 żłobek
	ogółem	w tym żłobki			
Powiat otwocki (dok.)					
w. Celestynów	-	-	-	-	-
w. Kołbiel	-	-	-	-	-
w. Osieck	-	-	-	-	-
w. Sobienie-Jeziory	-	-	-	-	-
w. Wiązowna	2	2	35	26	13
Powiat piaseczyński	32	26	714	643	23
m-w. Góra Kalwaria	4	4	86	85	21
m-w. Konstancin-Jeziorna	1	1	75	75	75
m-w. Piaseczno	15	13	362	324	23
m-w. Tarczyn	1	-	8	8	-
w. Lesznowola	9	8	158	131	16
w. Prażmów	2	-	25	20	-
Powiat pruszkowski	30	25	734	638	24
m. Piastów	4	4	80	74	19
m. Pruszków	6	6	238	234	39
m-w. Brwinów	5	4	84	70	13
w. Michałowice	10	8	198	166	19
w. Nadarzyn	4	2	104	79	32
w. Raszyn	1	1	30	15	15
Powiat warszawski zachodni	19	18	425	298	16
m-w. Błonie	3	3	53	44	15
m-w. Łomianki	4	4	101	72	18
m-w. Ożarów Mazowiecki	7	6	172	107	17
w. Izabelin	2	2	35	35	18
w. Kampinos	-	-	-	-	-
w. Leszno	-	-	-	-	-
w. Stare Babice	3	3	64	40	13
Powiat wołomiński	32	20	667	586	19
m. Kobyłka	6	5	93	77	13
m. Marki	4	2	65	57	19
m. Ząbki	9	5	236	222	22
m. Zielonka	2	2	35	35	18
m-w. Radzymin	2	1	60	47	40
m-w. Tłuszcz	3	1	39	37	12
m-w. Wołomin	5	4	124	96	18
w. Dąbrówka	-	-	-	-	-
w. Jadów	-	-	-	-	-
w. Klembów	1	-	15	15	-
w. Poświętne	-	-	-	-	-
w. Strachówka	-	-	-	-	-
Powiat żyrardowski					
m. Żyrardów ^a	2	1	26	26	11

^a Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).
^a The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 14. Placówki stacjonarne pomocy społecznej^{ab} w 2017 r.Table 14. Establishments of stationary social welfare^{ab} in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca	Mieszkańcy		
	ogółem	w tym domy pomocy społecznej		ogółem	w tym osoby bezdomne	na 1 miejsce
WOJEWÓDZTWO	267	105	16940	15704	2450	0,9
w tym WOF (40)	149	43	8464	7801	1560	0,9
MAZOWIECKI REGIONALNY	102	59	7546	7042	831	0,9
WARSZAWSKI STOŁECZNY	165	46	9394	8662	1619	0,9
M.st. Warszawa	51	18	4027	3625	1257	0,9
Powiat grodziski	6	2	175	168	10	1,0
m. Milanówek	1	1	55	54	—	1,0
m. Podkowa Leśna	—	—	—	—	—	—
m-w. Grodzisk Mazowiecki	2	1	36	36	—	1,0
w. Baranów	1	—	20	20	—	1,0
w. Jaktorów	1	—	48	48	—	1,0
w. Żabia Wola	1	—	16	10	10	0,6
Powiat legionowski	9	2	291	264	—	0,9
m. Legionowo	4	2	121	103	—	0,9
m-w. Serock	1	—	53	53	—	1,0
w. Jabłonna	1	—	20	12	—	0,6
w. Nieporęt	1	—	14	13	—	0,9
w. Wieliszew	2	—	83	83	—	1,0
Powiat miński	9	3	678	645	9	1,0
m. Mińsk Mazowiecki	1	—	14	14	—	1,0
m. Sulejówek	1	—	24	24	—	1,0
m-w. Halinów	2	—	45	29	9	0,6
m-w. Kałuszyn	—	—	—	—	—	—
m-w. Mrozy	—	—	—	—	—	—
w. Cegłów	2	2	289	292	—	1,0
w. Dębe Wielkie	—	—	—	—	—	—
w. Dobrze	—	—	—	—	—	—
w. Jakubów	—	—	—	—	—	—
w. Latowicz	1	—	16	16	—	1,0
w. Mińsk Mazowiecki	—	—	—	—	—	—
w. Siennica	2	1	290	270	—	0,9
w. Stanisławów	—	—	—	—	—	—
Powiat nowodworski	11	2	406	389	—	1,0
m. Nowy Dwór Mazowiecki	—	—	—	—	—	—
m-w. Nasielsk	1	1	100	100	—	1,0
m-w. Zakroczym	2	—	89	79	—	0,9
w. Czosnów	5	—	129	146	—	1,1
w. Leoncin	—	—	—	—	—	—
w. Pomiechówek	3	1	88	64	—	0,7
Powiat otwocki	14	5	515	465	—	0,9
m. Józefów	3	—	112	91	—	0,8
m. Otwock	7	4	198	183	—	0,9
m-w. Karczew	1	1	28	30	—	1,1

a Łącznie z filiami. b Stan w dniu 31 XII.

a Including branches. b As of 31 XII.

Tablica 14. Placówki stacjonarne pomocy społecznej^{ab} w 2017 r. (dok.)Table 14. Establishments of stationary social welfare^{ab} in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki		Miejsca	Mieszkańcy		
	ogółem	w tym domy pomocy społecznej		ogółem	w tym osoby bezdomne	na 1 miejsce
Powiat otwocki (dok.)						
w. Celestynów	—	—	—	—	—	—
w. Kołbiel	—	—	—	—	—	—
w. Osieck	—	—	—	—	—	—
w. Sobienie-Jeziory	1	—	38	30	—	0,8
w. Wiązowna	2	—	139	131	—	0,9
Powiat piaseczyński	20	6	1253	1211	123	1,0
m-w. Góra Kalwaria	4	2	586	570	—	1,0
m-w. Konstancin-Jeziorna	6	3	330	316	—	1,0
m-w. Piaseczno	7	1	257	247	74	1,0
m-w. Tarczyn	1	—	50	49	49	1,0
w. Lesznowola	2	—	30	29	—	1,0
w. Prażmów	—	—	—	—	—	—
Powiat pruszkowski	7	4	327	316	—	1,0
m. Piastów	1	—	12	5	—	0,4
m. Pruszków	1	1	93	91	—	1,0
m-w. Brwinów	3	2	173	171	—	1,0
w. Michałowice	1	—	9	9	—	1,0
w. Nadarzyn	1	1	40	40	—	1,0
w. Raszyn	—	—	—	—	—	—
Powiat warszawski zachodni	16	2	946	863	150	0,9
m-w. Błonie	4	1	275	270	70	1,0
m-w. Łomianki	2	1	144	139	—	1,0
m-w. Ożarów Mazowiecki	2	—	216	216	80	1,0
w. Izabelin	1	—	23	4	—	0,2
w. Kampinos	—	—	—	—	—	—
w. Leszno	—	—	—	—	—	—
w. Stare Babice	7	—	288	234	—	0,8
Powiat wołomiński	22	2	776	716	70	0,9
m. Kobyłka	3	—	83	83	—	1,0
m. Marki	5	—	232	222	—	1,0
m. Ząbki	3	—	36	28	8	0,8
m. Zielonka	4	1	104	99	—	1,0
m-w. Radzymin	5	1	231	207	—	0,9
m-w. Tłuszcz	—	—	—	—	—	—
m-w. Wołomin	1	—	70	62	62	0,9
w. Dąbrówka	1	—	20	15	—	0,8
w. Jadów	—	—	—	—	—	—
w. Klembów	—	—	—	—	—	—
w. Poświętne	—	—	—	—	—	—
w. Strachówka	—	—	—	—	—	—
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów ^b	2	2	153	151	—	1,0

a Łącznie z filiami. b Stan w dniu 31 XII. c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a Including branches. b As of 31 XII. c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 15. Biblioteki publiczne (z filiami) w 2017 r.

Table 15. Public libraries (with branches) in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Biblioteki ^a	Księgozbiór ^a w tys. wol.	Czytelnicy ^b	Wypożyczenia ^{bc}		Komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników	Liczba ludności na 1 bibliotekę ^a
				w tys. wol.	na 1 czytelnika w wol.		
WOJEWÓDZTWO	953	17742,1	929150	14356	15,5	3554	5650
w tym WOF (40)	338	8929,2	586952	8631	14,7	1558	8208
MAZOWIECKI REGIONALNY	552	7937,1	302982	5145	17,0	1733	4263
WARSZAWSKI STOŁECZNY	401	9805,0	626168	9210	14,7	1821	7559
M.st. Warszawa	203	6632,2	429529	6090	14,2	1015	8693
Powiat grodziski	12	161,8	16480	246	14,9	70	7737
m. Milanówek	1	26,2	2286	35	15,5	5	16398
m. Podkowa Leśna	1	22,5	2016	45	22,3	1	3875
m-w. Grodzisk Mazowiecki	4	62,8	8997	110	12,3	31	11668
w. Baranów	3	18,0	912	12	12,8	15	1752
w. Jaktorów	2	25,3	1588	33	21,1	9	6053
w. Żabia Wola	1	7,1	681	10	14,7	9	8541
Powiat legionowski	16	269,1	19744	288	14,6	59	7212
m. Legionowo	4	124,9	13455	156	11,6	31	13510
m-w. Serock	2	24,5	1471	50	34,1	4	7243
w. Jabłonna	2	33,0	1817	34	18,5	3	9458
w. Nieporęt	3	35,7	1797	35	19,6	9	4790
w. Wieliszew	5	51,1	1204	13	10,9	12	2715
Powiat miński	23	467,1	28588	396	13,9	140	6650
m. Mińsk Mazowiecki	2	154,9	15518	195	12,6	30	20200
m. Sulejówek	3	47,2	1917	36	18,7	5	6554
m-w. Halinów	2	30,5	1667	27	15,9	4	7963
m-w. Kałuszyn	1	21,1	1167	13	10,8	4	5897
m-w. Mrozy	2	39,0	1645	25	15,1	24	4348
w. Cegłów	1	28,5	1029	19	18,6	5	6146
w. Dębe Wielkie	2	23,5	1302	22	16,6	7	5114
w. Dobrze	1	13,8	511	10	19,5	8	6027
w. Jakubów	2	18,3	631	9	14,7	7	2534
w. Latowicz	1	22,5	568	9	15,0	16	5436
w. Mińsk Mazowiecki	1	23,4	721	11	14,6	13	15258
w. Siennica	2	20,1	1129	14	12,3	8	3733
w. Stanisławów	3	24,3	783	8	10,4	9	2246
Powiat nowodworski	14	259,4	11068	174	15,7	64	5664
m. Nowy Dwór Mazowiecki	3	113,9	4840	91	18,9	24	9546
m-w. Nasielsk	3	58,2	2648	30	11,3	7	6650
m-w. Zakroczym	1	9,4	500	9	17,1	4	6111
w. Czosnów	4	37,7	1487	26	17,4	12	2480
w. Leoncin	1	12,5	429	4	8,7	10	5577
w. Pomiechówek	2	27,7	1164	15	12,6	7	4553
Powiat otwocki	30	381,2	18810	317	16,8	88	4126
m. Józefów	2	62,3	3331	73	22,0	10	10244
m. Otwock	10	122,7	7626	122	16,0	27	4487
m-w. Karczew	4	40,1	2291	39	16,9	22	3979

a Stan w dniu 31 XII. b łącznie z punktami bibliotecznymi. c łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi.

a As of 31 XII. b Including library service points. c Including interlibrary lending.

Tablica 15. Biblioteki publiczne (z filiami) w 2017 r. (dok.)

Table 15. Public libraries (with branches) in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Biblioteki ^a	Księgozbiór ^a w tys. wol.	Czytelnicy ^b	Wypożyczenia ^{bc}		Komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników	Liczba ludności na 1 bibliotekę ^a
				w tys. wol.	na 1 czytelnika w wol.		
Powiat otwocki (dok.)							
w. Celestynów	3	42,8	1493	26	17,6	5	3887
w. Kołbiel	3	32,6	971	16	16,2	5	2729
w. Osieck	3	21,3	587	8	13,8	3	1194
w. Sobienie-Jeziory	2	25,6	551	8	13,7	7	3185
w. Wiązowna	3	33,8	1960	25	12,9	9	4231
Powiat piaseczyński	27	409,3	29560	445	15,0	106	6744
m-w. Góra Kalwaria	3	50,2	2800	53	19,1	22	8860
m-w. Konstancin-Jeziorna	5	82,5	4711	94	19,8	14	4955
m-w. Piaseczno	11	171,7	15625	199	12,8	37	7502
m-w. Tarczyn	2	26,0	1574	28	18,0	12	5708
w. Lesznowola	4	56,9	4236	59	14,0	13	6494
w. Prażmów	2	21,9	614	11	17,7	8	5402
Powiat pruszkowski	22	405,6	24954	455	18,2	114	7406
m. Piastów	4	52,4	2952	55	18,6	8	5683
m. Pruszków	9	172,4	10405	201	19,3	28	6804
m-w. Brwinów	2	43,3	3439	56	16,2	18	13084
w. Michałowice	3	64,5	2686	57	21,3	27	5942
w. Nadarzyn	2	33,7	2792	34	12,1	12	6674
w. Raszyn	2	39,3	2680	52	19,3	21	10806
Powiat warszawski zachodni	17	239,1	14894	271	18,2	56	6792
m-w. Błonie	5	41,5	2537	53	20,8	11	4306
m-w. Łomianki	3	45,5	4487	80	17,7	8	8743
m-w. Ożarów Mazowiecki	3	45,0	2647	42	15,8	23	8020
w. Izabelin	1	24,5	1582	30	19,1	5	10592
w. Kampinos	1	14,2	458	8	17,9	1	4337
w. Leszno	3	40,3	1692	26	15,4	7	3364
w. Stare Babice	1	28,0	1491	33	21,9	1	18627
Powiat wołomiński	37	580,2	32541	529	16,3	109	6538
m. Kobyłka	1	33,5	3862	90	23,4	5	23120
m. Marki	3	73,6	4379	67	15,4	9	10895
m. Ząbki	1	34,1	3333	55	16,5	4	35770
m. Zielonka	4	60,7	1869	38	20,1	9	4385
m-w. Radzymin	3	34,1	2519	38	15,2	4	8858
m-w. Tłuszcz	9	92,9	3388	65	19,1	23	2221
m-w. Wołomin	5	131,2	9620	122	12,7	30	10365
w. Dąbrówka	2	22,8	772	12	15,1	3	4016
w. Jadów	3	41,1	989	21	20,8	9	2524
w. Klembów	2	18,3	964	10	9,9	3	4919
w. Poświętne	3	26,1	521	6	11,8	6	2065
w. Strachówka	1	11,8	325	6	18,8	4	2751
Powiat żyrardowski		0,0					
m. Żyrardów ^d	4	68,4	6800	107	15,8	13	10061

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z punktami bibliotecznymi. c Łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi. d Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a As of 31 XII. b Including library service points. c Including interlibrary lending. d The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 16. Wybrane informacje o działalności centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w 2017 r.

Table 16. Selected information on activity of centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki ^a	Imprezy organizowane przez jednostkę		Instytucje posiadające salę widowiskową ^a		Koła/kluby/sekcje ^a		Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w tys. zł
		ogółem	uczestnicy	ogółem	liczba miejsc	ogółem	członkowie	
WOJEWÓDZTWO	284	25391	3629778	180	30712	3651	77586	1026503,37^b
w tym WOF (40)	108	13832	1681886	76	12214	2300	48298	723025,47^b
MAZOWIECKI REGIONALNY	161	10537	1801296	92	17122	1171	26661	281708,13^b
WARSZAWSKI STOŁECZNY	123	14854	1828482	88	13590	2480	50925	744795,23^b
M.st. Warszawa	54	8402	1002658	42	6337	1539	27352	549745,23^c
Powiat grodziski	4	579	78405	3	545	44	1123	21002,23
m. Milanówek	1	152	23300	—	—	16	372	3218,35
m. Podkowa Leśna	1	163	11291	1	100	15	328	1561,19
m-w. Grodzisk Mazowiecki	1	172	32874	1	375	4	296	14109,00
w. Baranów	—	—	—	—	—	—	—	579,91
w. Jaktorów	—	—	—	—	—	—	—	783,91
w. Żabia Wola	1	92	10940	1	70	9	127	749,87
Powiat legionowski	5	436	75150	4	580	85	1216	14747,04
m. Legionowo	1	180	27760	1	260	21	260	7195,66
m-w. Serock	1	125	25220	1	150	36	368	1375,91
w. Jabłonna	1	53	13030	1	120	14	178	2564,36
w. Nieporęt	1	46	5710	—	—	1	203	1823,79
w. Wieliszew	1	32	3430	1	50	13	207	1787,32
Powiat miński	8	370	90123	5	577	60	1182	14466,71
m. Mińsk Mazowiecki	1	164	66981	1	150	9	321	6054,25
m. Sulejówek	1	43	2136	1	72	—	—	903,09
m-w. Halinów	1	16	5800	—	—	12	240	1974,14
m-w. Kałuszyn	1	22	1980	1	140	2	68	1013,86
m-w. Mrozy	1	42	6125	1	125	8	76	1154,86
w. Cegłów	—	—	—	—	—	—	—	784,00
w. Dębe Wielkie	1	32	4380	—	—	18	192	519,67
w. Dobrze	1	7	752	—	—	3	78	524,30
w. Jakubów	—	—	—	—	—	—	—	266,20
w. Latowicz	—	—	—	—	—	—	—	180,46
w. Mińsk Mazowiecki	—	—	—	—	—	—	—	258,82
w. Siennica	—	—	—	—	—	—	—	277,62
w. Stanisławów	1	44	1969	1	90	8	207	555,44
Powiat nowodworski	3	276	38574	3	375	20	397	10451,76
m. Nowy Dwór Mazowiecki	1	195	32464	1	90	9	307	5115,38
m-w. Nasielsk	1	42	4650	1	165	—	—	1260,76
m-w. Zakroczym	1	39	1460	1	120	11	90	532,67
w. Czosnów	—	—	—	—	—	—	—	513,10
w. Leoncin	—	—	—	—	—	—	—	91,50
w. Pomiechówek	—	—	—	—	—	—	—	2938,36
Powiat otwocki	10	1286	135373	7	1017	121	3662	13444,31
m. Józefów	1	479	53022	1	181	25	1552	2354,08
m. Otwock	5	606	54564	4	476	27	567	4494,35
m-w. Karczew	2	69	10260	1	100	20	585	1708,46

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z miastami na prawach powiatu. c Dla Warszawy dane dotyczą miasta na prawach powiatu.

a As of 31 XII. b Including cities with powiat status. c For Warsaw, the data concern the city with powiat status.

Tablica 16. Wybrane informacje o działalności centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w 2017 r. (dok.)

Table 16. Selected information on activity of centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki ^a	Imprezy organizowane przez jednostkę		Instytucje posiadające salę widowiskową ^a		Koła/kluby/sekcje ^a		Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w tys. zł
		ogółem	uczestnicy	ogółem	liczba miejsc	ogółem	członkowie	
Powiat otwocki (dok.)								
w. Celestynów	1	85	9563	—	—	25	470	1221,4
w. Kołbiel	—	—	—	—	—	—	—	573,7
w. Osieck	—	—	—	—	—	—	—	246,3
w. Sobienie-Jeziory	—	—	—	—	—	—	—	225,6
w. Wiązowna	1	47	7964	1	260	24	488	2620,4
Powiat piaseczyński	13	1027	161305	6	952	206	3820	24685,7
m-w. Góra Kalwaria	1	95	23353	1	220	20	358	3336,8
m-w. Konstancin-Jeziorna	1	216	41783	1	252	31	763	6522,4
m-w. Piaseczno	9	442	71224	2	200	116	1972	8402,5
m-w. Tarczyn	1	178	16460	1	180	11	385	1600,0
w. Lesznowola	1	96	8485	1	100	28	342	4537,4
w. Prażmów	—	—	—	—	—	—	—	286,7
Powiat pruszkowski	6	606	75460	5	884	103	3882	57567,3
m. Piastów	1	46	15925	1	209	8	640	1987,2
m. Pruszków	2	216	20904	2	330	36	1428	40003,5
m-w. Brwinów	1	125	9410	—	—	18	557	3086,2
w. Michałowice	—	—	—	—	—	—	—	5326,2
w. Nadarzyn	1	91	12420	1	180	10	316	3805,5
w. Raszyn	1	128	16801	1	165	31	941	3358,6
Powiat warszawski zachodni	9	994	97399	4	823	77	1921	17841,2
m-w. Błonie	2	108	25504	1	240	12	240	5344,4
m-w. Łomianki	1	532	42917	1	180	26	982	2874,0
m-w. Ożarów Mazowiecki	1	165	15779	1	150	—	—	4687,3
w. Izabelin	1	143	6727	1	253	33	567	2499,9
w. Kampinos	—	—	—	—	—	—	—	272,4
w. Leszno	4	46	6472	—	—	6	132	1117,4
w. Stare Babice	—	—	—	—	—	—	—	1045,9
Powiat wołomiński	11	878	74035	9	1500	225	6370	20843,7
m. Kobyłka	1	75	7820	1	140	27	716	1721,3
m. Marki	1	126	9810	1	120	33	619	2109,1
m. Ząbki	1	106	6700	1	130	34	893	1160,6
m. Zielonka	1	111	9340	1	230	14	332	1814,4
m-w. Radzymin	1	18	5100	—	—	10	405	2922,9
m-w. Tłuszcz	1	43	10621	1	60	25	481	2079,2
m-w. Wołomin	2	223	11079	1	250	53	2422	6079,2
w. Dąbrówka	1	62	8015	1	200	18	330	866,7
w. Jadów	1	43	4450	1	250	6	120	735,0
w. Klembów	1	71	1100	1	120	5	52	971,5
w. Poświętne	—	—	—	—	—	—	—	207,8
w. Strachówka	—	—	—	—	—	—	—	176,1
Powiat żyrardowski								
m. Żyrardów ^b	1	69	28070	1	444	14	738	6811,1

a Stan w dniu 31 XII. b Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a As of 31 XII. b The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 17. Bezrobotni zarejestrowani^a w 2017 r.
 Table 17. Registered unemployed persons^a in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety		Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w %
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	
WOJEWÓDZTWO	154068	75250	49	78818	51,2	4,8
w tym WOF (40)	46209	23110	50	23099	50,0	2,8
MAZOWIECKI REGIONALNY	102628	49460	48	53168	51,8	7,1
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	51440	25790	50	25650	49,9	2,9
M.st. Warszawa	26056	12986	50	13070	50,2	2,5
Powiat grodziski	1145	512	45	633	55,3	2,1
m. Milanówek	187	91	49	96	51,3	1,9
m. Podkowa Leśna	35	24	69	11	31,4	1,7
m-w. Grodzisk Mazowiecki	572	228	40	344	60,1	2,1
w. Baranów	74	35	47	39	52,7	2,3
w. Jaktorów	163	75	46	88	54,0	2,2
w. Żabia Wola	114	59	52	55	48,2	2,2
Powiat legionowski	2508	1278	51	1230	49,0	3,6
m. Legionowo	1195	605	51	590	49,4	3,8
m-w. Serock	384	201	52	183	47,7	4,3
w. Jabłonna	353	182	52	171	48,4	3,0
w. Nieporęt	254	117	46	137	53,9	2,9
w. Wieliszew	322	173	54	149	46,3	3,8
Powiat miński	2614	1247	48	1367	52,3	2,8
m. Mińsk Mazowiecki	814	369	45	445	54,7	3,4
m. Sulejówek	245	126	51	119	48,6	2,1
m-w. Halinów	277	136	49	141	50,9	2,8
m-w. Kałuszyn	129	55	43	74	57,4	3,6
m-w. Mrozy	123	56	46	67	54,5	2,3
w. Cegłów	117	62	53	55	47,0	3,2
w. Dębe Wielkie	170	84	49	86	50,6	2,7
w. Dobrze	91	36	40	55	60,4	2,5
w. Jakubów	89	35	39	54	60,7	2,9
w. Latowicz	75	35	47	40	53,3	2,3
w. Mińsk Mazowiecki	290	154	53	136	46,9	3,0
w. Siennica	96	54	56	42	43,8	2,1
w. Stanisławów	98	45	46	53	54,1	2,3
Powiat nowodworski	1903	955	50	948	49,8	3,9
m. Nowy Dwór Mazowiecki	696	326	47	370	53,2	4,0
m-w. Nasielsk	474	235	50	239	50,4	3,8
m-w. Zakroczym	216	120	56	96	44,4	5,6
w. Czosnów	200	109	55	91	45,5	3,2
w. Leoncin	116	60	52	56	48,3	3,4
w. Pomiechówek	201	105	52	96	47,8	3,6
Powiat otwocki	2399	1302	54	1097	45,7	3,3
m. Józefów	356	171	48	185	52,0	3,0
m. Otwock	992	543	55	449	45,3	3,8
m-w. Karczew	333	196	59	137	41,1	3,5

^a Stan w dniu 31 XII.
^a As of 31 XII.

Tablica 17. Bezrobotni zarejestrowani^a w 2017 r. (dok.)
 Table 17. Registered unemployed persons^a in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety		Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w %
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach		
Powiat otwocki (dok.)						
w. Celestynów	216	132	61	84	38,9	3,0
w. Kołbiel	113	58	51	55	48,7	2,3
w. Osieck	73	45	62	28	38,4	3,4
w. Sobienie-Jeziory	114	52	46	62	54,4	2,9
w. Wiązowna	202	105	52	97	48,0	2,6
Powiat piaseczyński	3841	1949	51	1892	49,3	3,5
m-w. Góra Kalwaria	653	339	52	314	48,1	4,1
m-w. Konstancin-Jeziorna	555	306	55	249	44,9	3,8
m-w. Piaseczno	1602	796	50	806	50,3	3,2
m-w. Tarczyn	328	169	52	159	48,5	4,8
w. Lesznowola	445	206	46	239	53,7	2,9
w. Prażmów	258	133	52	125	48,4	3,9
Powiat pruszkowski	2897	1394	48	1503	51,9	3,0
m. Piastów	432	219	51	213	49,3	3,3
m. Pruszków	1183	536	45	647	54,7	3,3
m-w. Brwinów	498	250	50	248	49,8	3,2
w. Michałowice	248	130	52	118	47,6	2,4
w. Nadarzyn	201	93	46	108	53,7	2,4
w. Raszyn	335	166	50	169	50,4	2,6
Powiat warszawski zachodni	1401	734	52	667	47,6	2,0
m-w. Błonie	210	109	52	101	48,1	1,6
m-w. Łomianki	348	190	55	158	45,4	2,2
m-w. Ożarów Mazowiecki	219	92	42	127	58,0	1,5
w. Izabelin	153	97	63	56	36,6	2,4
w. Kampinos	81	35	43	46	56,8	3,1
w. Leszno	183	92	50	91	49,7	3,0
w. Stare Babice	207	119	57	88	42,5	1,8
Powiat wołomiński	6676	3433	51	3243	48,6	4,5
m. Kobyłka	557	291	52	266	47,8	3,9
m. Marki	669	330	49	339	50,7	3,3
m. Żąbki	576	288	50	288	50,0	2,6
m. Zielonka	394	200	51	194	49,2	3,8
m-w. Radzymin	751	366	49	385	51,3	4,6
m-w. Tłuszcz	770	395	51	375	48,7	6,2
m-w. Wołomin	1779	923	52	856	48,1	5,7
w. Dąbrówka	225	120	53	105	46,7	4,6
w. Jadów	328	189	58	139	42,4	7,0
w. Klembów	353	198	56	155	43,9	5,9
w. Poświętne	166	79	48	87	52,4	4,3
w. Strachówka	108	54	50	54	50,0	6,4
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów ^b	1573	779	50	794	50,5	6,7

a Stan w dniu 31 XII. b Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).
 a As of 31 XII. b The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 18. Pracujący^a w 2017 r.
Table 18. Employed persons^a in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety		Pracujący na 1000 ludności
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	
WOJEWÓDZTWO	1641680	789970	48,1	851710	51,9	305
w tym WOF (40)	1178020	563087	47,8	614933	52,2	425
MAZOWIECKI REGIONALNY	428239	208545	48,7	219694	51,3	182
WARSZAWSKI STOŁECZNY	1213441	581425	47,9	632016	52,1	400
M.st. Warszawa	934342	440149	47,1	494193	52,9	529
Powiat grodziski	20971	10665	50,9	10306	49,1	226
m. Milanówek	2176	906	41,6	1270	58,4	133
m. Podkowa Leśna	537	180	33,5	357	66,5	139
m-w. Grodzisk Mazowiecki	14399	7435	51,6	6964	48,4	309
w. Baranów	387	200	51,7	187	48,3	74
w. Jaktorów	1442	862	59,8	580	40,2	119
w. Żabia Wola	2030	1082	53,3	948	46,7	238
Powiat legionowski	15936	6858	43,0	9078	57,0	138
m. Legionowo	7619	2725	35,8	4894	64,2	141
m-w. Serock	1626	634	39,0	992	61,0	112
w. Jabłonna	1785	689	38,6	1096	61,4	94
w. Nieporęt	2678	1584	59,1	1094	40,9	186
w. Wieliszew	2228	1226	55,0	1002	45,0	164
Powiat miński	24404	12091	49,5	12313	50,5	160
m. Mińsk Mazowiecki	11055	5451	49,3	5604	50,7	274
m. Sulejówek	2896	1582	54,6	1314	45,4	147
m-w. Halinów	1937	984	50,8	953	49,2	122
m-w. Kałuszyn	919	399	43,4	520	56,6	156
m-w. Mrozy	825	276	33,5	549	66,5	95
w. Cegłów	663	241	36,3	422	63,7	108
w. Dębe Wielkie	1286	717	55,8	569	44,2	126
w. Dobrze	444	257	57,9	187	42,1	74
w. Jakubów	297	118	39,7	179	60,3	59
w. Latowicz	380	143	37,6	237	62,4	70
w. Mińsk Mazowiecki	2432	1355	55,7	1077	44,3	159
w. Siennica	662	273	41,2	389	58,8	89
w. Stanisławów	608	295	48,5	313	51,5	90
Powiat nowodworski	19809	9856	49,8	9953	50,2	250
m. Nowy Dwór Mazowiecki	9998	4732	47,3	5266	52,7	349
m-w. Nasielsk	2440	1049	43,0	1391	57,0	122
m-w. Zakroczym	1765	1082	61,3	683	38,7	289
w. Czosnów	4100	2288	55,8	1812	44,2	413
w. Leoncin	685	328	47,9	357	52,1	123
w. Pomiechówek	821	377	45,9	444	54,1	90
Powiat otwocki	29439	14766	50,2	14673	49,8	238
m. Józefów	5066	2345	46,3	2721	53,7	247
m. Otwock	9392	3480	37,1	5912	62,9	209
m-w. Karczew	4445	2543	57,2	1902	42,8	279

^a Stan w dniu 31 XII; według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

^a As of 31 XII; by actual workplace and type of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons and persons working in private farms in agriculture.

Tablica 18. Pracujący^a w 2017 r. (dok.)
Table 18. Employed persons^a in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety		Pracujący na 1000 ludności
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	
Powiat otwocki (dok.)						
w. Celestynów	2296	1445	62,9	851	37,1	197
w. Kołbiel	1986	1140	57,4	846	42,6	243
w. Osieck	382	263	68,8	119	31,2	107
w. Sobienie-Jeziory	484	207	42,8	277	57,2	76
w. Wiązowna	5388	3343	62,0	2045	38,0	424
Powiat piaseczyński	43479	21595	49,7	21884	50,3	239
m-w. Góra Kalwaria	6016	3124	51,9	2892	48,1	226
m-w. Konstancin-Jeziorna	5085	2238	44,0	2847	56,0	205
m-w. Piaseczno	21227	10155	47,8	11072	52,2	257
m-w. Tarczyn	1508	886	58,8	622	41,2	132
w. Lesznowola	9145	5001	54,7	4144	45,3	352
w. Prażmów	498	191	38,4	307	61,6	46
Powiat pruszkowski	45168	24252	53,7	20916	46,3	277
m. Piastów	3088	1423	46,1	1665	53,9	136
m. Pruszków	16857	8601	51,0	8256	49,0	275
m-w. Brwinów	4185	2013	48,1	2172	51,9	160
w. Michałowice	6265	4098	65,4	2167	34,6	351
w. Nadarzyn	6624	3877	58,5	2747	41,5	496
w. Raszyn	8149	4240	52,0	3909	48,0	377
Powiat warszawski zachodni	39872	21821	54,7	18051	45,3	345
m-w. Błonie	11646	6072	52,1	5574	47,9	541
m-w. Łomianki	7708	3987	51,7	3721	48,3	294
m-w. Ożarów Mazowiecki	13103	7757	59,2	5346	40,8	545
w. Izabelin	2169	1109	51,1	1060	48,9	205
w. Kampinos	626	355	56,7	271	43,3	144
w. Leszno	1580	787	49,8	793	50,2	157
w. Stare Babice	3040	1754	57,7	1286	42,3	163
Powiat wołomiński	40021	19372	48,4	20649	51,6	165
m. Kobyłka	2756	1310	47,5	1446	52,5	119
m. Marki	6301	3274	52,0	3027	48,0	193
m. Ząbki	4899	2331	47,6	2568	52,4	137
m. Zielonka	4091	2214	54,1	1877	45,9	233
m-w. Radzymin	5680	2982	52,5	2698	47,5	214
m-w. Tłuszcz	1717	762	44,4	955	55,6	86
m-w. Wołomin	10925	4717	43,2	6208	56,8	211
w. Dąbrówka	1748	947	54,2	801	45,8	218
w. Jadów	446	178	39,9	268	60,1	59
w. Klembów	892	405	45,4	487	54,6	91
w. Poświętne	440	212	48,2	228	51,8	71
w. Strachówka	126	40	31,7	86	68,3	46
Powiat żyrardowski						
m. Żyrardów ^b	7053	2970	42,1	4083	57,9	175

a Stan w dniu 31 XII; według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. b Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a As of 31 XII; by actual workplace and type of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons and persons working in private farms in agriculture. b The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 19. Podmioty gospodarki narodowej^a w 2017 r.Table 19. Entities of the national economy^a in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym									
		rolnic- two, leśnic- two, łowiec- two i rybac- two	przemysł		budow- nictwo	handel; naprawa pojazd- ów sa- mocho- dowych ^Δ	trans- port i gos- podarka maga- zynowa	zakwa- terowa- nie i gastro- nomia ^Δ	infor- macja i komu- nikacja	obsługa ryнку nieru- cho- omości ^Δ	działal- ność profes- jonal- na, nau- kowa i tech- niczna
			razem	w tym przet- wórstwo przemy- słowe							
WOJEWÓDZTWO	809369^b	8797	66111	60365	76716	194110	47232	20774	50122	37640	116113
w tym WOF (40)	592388	2191	43715	39676	47553	135289	30872	15888	45519	31723	100025
MAZOWIECKI REGIONALNY	195993	6264	20006	18527	25791	53718	14817	4382	3930	5519	14234
WARSZAWSKI STOŁECZNY	613376	2533	46105	41838	50925	140392	32415	16392	46192	32121	101879
M.st. Warszawa	434676	1301	28510	25329	31612	92405	21318	11760	37717	25645	80516
Powiat grodziski	12896	89	1321	1247	1333	3193	845	302	651	419	1608
m. Milanówek	2871	15	353	335	254	718	149	53	168	84	414
m. Podkowa Leśna	822	4	86	84	39	162	24	19	46	22	158
m-w. Grodzisk Mazowiecki	6472	39	627	590	641	1614	437	168	319	270	754
w. Baranów	453	9	39	37	77	131	44	9	13	3	49
w. Jaktorów	1251	8	122	115	185	313	116	17	54	24	114
w. Żabia Wola	1027	14	94	86	137	255	75	36	51	16	119
Powiat legionowski	16636	116	1385	1285	1949	4159	995	486	819	648	1982
m. Legionowo	7588	20	635	597	911	2012	465	206	357	306	787
m-w. Serock	1775	25	134	117	246	414	99	63	72	76	203
w. Jabłonna	3042	44	219	207	326	719	180	84	189	98	456
w. Nieporęt	2271	15	191	177	223	523	105	91	113	80	337
w. Wieliszew	1960	12	206	187	243	491	146	42	88	88	199
Powiat miński	14524	210	1533	1422	1936	3691	934	320	571	405	1467
m. Mińsk Mazowiecki	4496	17	370	349	513	1045	277	116	177	250	519
m. Sulejówek	2798	84	292	274	304	712	181	69	129	72	332
m-w. Halinów	1730	12	178	173	219	402	84	47	94	27	218
m-w. Kałuszyn	444	9	42	33	47	187	18	6	11	11	23
m-w. Mrozy	561	21	57	50	104	128	40	7	21	7	36
w. Cegłów	392	12	49	43	62	88	22	7	9	7	43
w. Dębe Wielkie	949	6	139	128	153	246	87	23	43	4	69
w. Dobrze	396	2	41	36	71	109	50	7	6	2	22
w. Jakubów	365	12	39	36	68	122	24	3	11	2	17
w. Latowicz	258	12	30	30	37	92	13	4	7	0	5
w. Mińsk Mazowiecki	1255	11	159	143	224	336	91	16	41	15	118
w. Siennica	438	9	51	45	75	108	19	7	9	4	42
w. Stanisławów	442	3	86	82	59	116	28	8	13	4	23
Powiat nowodworski	7958	83	800	727	1016	2097	520	195	227	347	743
m. Nowy Dwór Mazowiecki	2903	10	231	213	315	712	196	77	96	192	294
m-w. Nasielsk	1727	25	192	179	282	520	95	41	36	67	99
m-w. Zakroczym	527	9	51	43	62	152	36	26	5	16	34
w. Czosnów	1387	11	193	172	171	338	78	20	51	32	188
w. Leoncin	493	15	44	40	72	126	39	11	13	8	44
w. Pomiechówek	921	13	89	80	114	249	76	20	26	32	84
Powiat otwocki	15745	123	2043	1917	1778	4042	798	396	686	497	1619
m. Józefów	3617	11	515	496	316	916	149	100	197	119	458
m. Otwock	6348	25	662	627	664	1662	317	157	282	282	640
m-w. Karczew	1713	30	280	261	210	513	101	41	61	22	125

a Stan w dniu 31 XII.; bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. b W podziale według gmin i sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania lub rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

a As of 31 XII.; excluding natural persons tending only private farms in agriculture. b In division by gminas and PKD sections – excluding entities for which information on the address/place of residence or kind of predominant activity does not appear in the REGON register.

Tablica 19. Podmioty gospodarki narodowej^a w 2017 r. (dok.)Table 19. Entities of the national economy^a in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym									
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł		budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	transport i gospodarka maga- zynowa	zakwa- terowanie i gastro- nomia ^Δ	infor- macja i komu- nikacja	obsługa rynków nieru- cho- omości ^Δ	działal- ność profe- sjonal- na, nau- kowa i techniczna
			razem	w tym przet- wórstwo przemys- łowe							
Powiat otwocki (dok.)											
w. Celestynów	1097	11	173	142	192	256	63	21	32	23	81
w. Kołbiel	514	8	92	89	72	128	37	18	13	6	42
w. Osieck	232	5	37	37	39	45	9	4	7	2	16
w. Sobienie-Jeziory	391	20	41	37	65	102	29	5	8	2	34
w. Wiązowna	1833	13	243	228	220	420	93	50	86	41	223
Powiat piaseczyński	33370	216	2506	2347	2911	10072	1619	877	1839	1497	4691
m-w. Góra Kalwaria	3333	41	325	301	452	985	269	97	84	96	318
m-w. Konstancin-Jeziorna	4244	18	329	314	394	927	186	132	197	264	704
m-w. Piaseczno	14971	87	1256	1180	1336	3291	651	400	1056	767	2475
m-w. Tarczyn	1361	15	103	90	151	446	169	42	40	38	115
w. Lesznowola	8199	46	369	348	402	4138	282	182	382	312	898
w. Prażmów	1262	9	124	114	176	285	62	24	80	20	181
Powiat pruszkowski	28260	121	2829	2689	2747	7837	1831	738	1445	972	3602
m. Piastów	3591	11	377	373	391	1008	237	90	175	120	380
m. Pruszków	9596	24	848	814	1004	2501	623	240	501	335	1214
m-w. Brwinów	4240	43	467	437	425	1007	240	93	259	127	591
w. Michałowice	3768	11	452	436	334	909	159	87	205	136	638
w. Nadarzyn	2491	14	206	192	207	741	166	80	137	79	355
w. Raszyn	4574	18	479	437	386	1671	406	148	168	175	424
Powiat warszawski zachodni	19184	119	2002	1879	1710	5086	1305	530	1014	679	2627
m-w. Błonie	2775	30	260	251	255	831	316	64	110	59	282
m-w. Łomianki	5874	24	705	664	468	1458	256	151	344	240	907
m-w. Ożarów Mazowiecki	3644	29	342	316	331	1060	276	137	183	161	398
w. Izabelin	1873	7	187	170	148	458	104	41	105	62	310
w. Kampinos	434	2	53	47	61	105	46	7	21	3	41
w. Leszno	1166	10	92	86	127	287	117	25	69	41	146
w. Stare Babice	3418	17	363	345	320	887	190	105	182	113	543
Powiat wołomiński	30127	155	3176	2996	3933	7810	2250	788	1223	1012	3024
m. Kobyłka	3261	7	420	393	439	825	238	77	127	89	342
m. Marki	4610	9	463	438	536	1125	294	96	216	172	598
m. Żąbki	5579	14	447	434	632	1419	435	172	303	310	657
m. Zielonka	2823	8	344	332	337	672	181	83	139	140	305
m-w. Radzymin	3195	26	392	361	397	857	274	97	103	71	294
m-w. Tłuszcz	1430	11	120	110	291	318	128	33	37	17	99
m-w. Wołomin	6631	26	688	646	847	1915	498	158	242	184	584
w. Dąbrówka	713	19	95	91	117	179	65	21	17	8	48
w. Jadów	509	8	47	47	106	142	23	21	7	0	24
w. Klembów	789	13	75	67	126	207	63	20	20	10	61
w. Poświętne	438	8	79	72	58	122	36	8	9	9	8
w. Strachówka	149	6	6	5	47	29	15	2	3	2	4
Powiat żyrardowski											
m. Żyrardów ^c	5250	17	361	343	532	1685	335	132	185	266	449

^a Stan w dniu 31 XII; bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. ^c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

^a As of 31 XII; excluding natural persons tending only private farms in agriculture. ^c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 20. Osoby fizyczne^a prowadzące działalność gospodarczą według wybranych sekcji w 2017 r.Table 20. Natural persons^a conducting economic activity by selected sections in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym									
		rolnic- two, leśnic- two, łowiectwo i rybactwo	przemysł		budow- nictwo	handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	trans- port i gospo- darka maga- zynowa	zakwate- rowanie i gastro- nomia ^Δ	infor- macja i komu- nikacja	obsługa ryнку nieru- chomości ^Δ	działal- ność profesjo- nalna, nauko- wa i tech- niczna
			razem	w tym przet- wórstwo prze- mysłowe							
WOJEWÓDZTWO	514006^b	6481	41272	39409	55319	120348	39400	12657	32536	9652	80731
w tym WOF (40)	345532	1022	24071	23241	28957	71104	24907	8788	28508	8156	66639
MAZOWIECKI REGIONALNY	151688	5204	15394	14502	23289	44912	13148	3440	3410	1327	12430
WARSZAWSKI STOŁECZNY	362318	1277	25878	24907	32030	75436	26252	9217	29126	8325	68301
M.st. Warszawa	231545	416	13838	13469	16381	42762	16812	5818	21944	5862	50213
Powiat grodziski	9847	67	934	889	1117	2410	704	234	572	180	1373
m. Milanówek	2210	14	247	233	211	541	129	41	141	46	358
m. Podkowa Leśna	604	2	64	62	33	120	17	12	41	14	130
m-w. Grodzisk Mazowiecki	4817	28	441	422	519	1161	356	130	287	92	643
w. Baranów	336	6	29	28	61	109	33	8	8	1	35
w. Jaktorów	1039	7	93	88	162	271	104	14	48	16	104
w. Żabia Wola	841	10	60	56	131	208	65	29	47	11	103
Powiat legionowski	12796	91	1013	947	1601	3114	868	371	711	244	1710
m. Legionowo	5760	13	450	426	739	1508	411	149	301	106	673
m-w. Serock	1399	19	110	95	213	336	87	50	67	22	177
w. Jabłonna	2430	39	169	162	272	524	162	73	163	54	395
w. Nieporęt	1681	11	135	126	165	358	86	62	98	33	289
w. Wieliszew	1526	9	149	138	212	388	122	37	82	29	176
Powiat miński	11554	176	1179	1098	1742	3033	809	264	521	136	1333
m. Mińsk Mazowiecki	3404	6	292	279	427	821	232	92	163	56	465
m. Sulejówek	2162	83	204	192	258	517	150	57	115	28	289
m-w. Halinów	1441	11	140	136	206	328	75	37	90	20	202
m-w. Kałuszyn	367	7	31	24	45	169	16	5	11	4	23
m-w. Mrozy	447	18	46	41	96	112	37	5	18	5	36
w. Cegłów	304	8	39	34	58	74	19	5	8	5	42
w. Dębe Wielkie	801	4	108	100	143	215	77	22	38	4	59
w. Dobrze	326	1	29	24	70	100	48	7	5	-	19
w. Jakubów	314	8	30	30	66	117	21	3	9	1	17
w. Latowicz	201	12	23	23	34	79	11	4	7	-	5
w. Mińsk Mazowiecki	1067	9	118	106	207	295	83	13	37	9	113
w. Siennica	357	7	45	39	75	101	16	7	8	1	42
w. Stanisławów	363	2	74	70	57	105	24	7	12	3	21
Powiat nowodworski	5959	56	549	512	867	1669	446	155	192	64	647
m. Nowy Dwór Mazowiecki	2037	4	150	143	249	516	163	53	82	25	252
m-w. Nasielsk	1425	18	156	146	253	464	87	37	33	8	90
m-w. Zakroczym	402	6	37	31	54	128	31	21	5	8	32
w. Czosnów	995	7	110	99	144	249	63	18	39	13	158
w. Leoncin	390	11	28	27	66	113	39	10	13	5	40
w. Pomiechówek	710	10	68	66	101	199	63	16	20	5	75
Powiat otwocki	11850	84	1435	1381	1468	3054	687	286	594	179	1423
m. Józefów	2707	9	354	348	246	650	134	67	163	60	406
m. Otwock	4775	11	509	491	548	1284	276	120	241	60	560
m-w. Karczew	1349	23	201	189	181	408	87	33	55	14	107

a Stan w dniu 31 XII; bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. b W podziale według gmin i sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsca zamieszkania lub rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

a As of 31 XII; excluding natural persons tending only private farms in agriculture. b In division by gminas and PKD sections – excluding entities for which information on the address/place of residence or kind of predominant activity does not appear in the REGON register.

Tablica 20. Osoby fizyczne^a prowadzące działalność gospodarczą według wybranych sekcji w 2017 r. (dok.)Table 20. Natural persons^a conducting economic activity by selected sections in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym									
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przemysł		budownictwo	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	transport i gospodarka maga- zynowa	zakwatero- wanie i gastro- nomia ^Δ	infor- macja i komu- nikacja	obsługa rynku nieru- chomości ^Δ	działal- ność profesjo- nalna, nauko- wa i tech- niczna
			razem	w tym przet- wórstwo prze- mysłowe							
Powiat otwocki (dok.)											
w. Celestynów	817	6	95	89	166	205	54	18	30	13	70
w. Kołbiel	407	8	72	69	63	99	34	15	13	4	36
w. Osieck	186	3	31	31	37	42	8	2	7	1	14
w. Sobienie-Jeziory	305	17	32	29	60	80	25	3	6	2	31
w. Wiązowna	1304	7	141	135	167	286	69	28	79	25	199
Powiat piaseczyński	21476	124	1628	1545	2142	4811	1319	549	1497	559	3851
m-w. Góra Kalwaria	2511	23	216	203	383	729	243	73	72	31	266
m-w. Konstancin-Jeziorna	3022	7	220	211	301	625	161	76	152	105	604
m-w. Piaseczno	10243	43	809	770	894	2023	510	263	846	293	2002
m-w. Tarczyn	1046	10	63	55	127	365	138	29	38	16	96
w. Lesznowola	3619	35	222	215	282	834	207	87	318	100	722
w. Prażmów	1035	6	98	91	155	235	60	21	71	14	161
Powiat pruszkowski	20254	78	1880	1812	2087	5083	1521	536	1202	403	3000
m. Piastów	2751	5	272	270	310	726	207	77	148	54	321
m. Pruszków	7077	16	582	567	765	1762	516	183	431	94	1018
m-w. Brwinów	3314	28	343	327	347	779	207	70	223	55	520
w. Michałowice	2614	6	274	266	232	562	128	64	161	78	530
w. Nadarzyn	1766	9	126	117	166	465	136	61	121	36	294
w. Raszyn	2732	14	283	265	267	789	327	81	118	86	317
Powiat warszawski zachodni	13488	70	1125	1071	1315	3292	1083	386	827	340	2164
m-w. Błonie	2045	17	167	165	211	619	249	47	101	25	235
m-w. Łomianki	3817	14	356	336	312	807	203	99	256	125	722
m-w. Ożarów Mazowiecki	2487	20	182	176	268	636	224	103	157	61	325
w. Izabelin	1397	4	112	103	121	339	94	34	82	41	262
w. Kampinos	336	1	33	31	56	82	42	5	19	1	39
w. Leszno	910	4	59	54	109	216	104	20	59	20	133
w. Stare Babice	2496	10	216	206	238	593	167	78	153	67	448
Powiat wołomiński	23549	115	2297	2183	3310	6208	2003	618	1066	358	2587
m. Kobyłka	2645	4	301	279	376	663	216	64	115	47	306
m. Marki	3421	7	305	291	422	808	253	69	178	55	491
m. Ząbki	4404	8	351	344	513	1117	394	129	273	89	579
m. Zielonka	2135	6	238	232	276	519	161	55	120	49	255
m-w. Radzymin	2506	18	268	244	328	692	238	82	91	27	259
m-w. Tłuszcz	1171	10	93	87	273	269	114	31	34	7	85
m-w. Wołomin	5150	18	503	479	702	1536	440	128	203	71	481
w. Dąbrówka	580	16	78	75	105	154	58	15	15	3	45
w. Jadów	420	7	38	38	103	129	21	18	7	-	22
w. Klembów	651	10	54	50	114	189	60	19	20	2	55
w. Poświętne	355	7	62	59	55	109	34	6	8	7	7
w. Strachówka	111	4	6	5	43	23	14	2	2	1	2
Powiat żyrardowski											
m. Żyrardów ^c	4088	12	271	262	441	1394	306	96	161	50	395

^a Stan w dniu 31 XII; bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne. ^c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

^a As of 31 XII; excluding natural persons tending only private farms in agriculture. ^c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 21. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług w 2017 r. Stan w dniu 31 XII

Table 21. Entities of the national economy by sectors of manufacturing and services in 2017
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Przetwórstwo przemysłowe			Usługi				
		razem	w tym		razem	w tym usługi oparte na wiedzy			
			wysoka technika	średnio-wysoka technika		usługi wysokiej techniki	usługi rynkowe ^a	usługi finansowe	inne
WOJEWÓDZTWO^b	809369	60365	2217	6341	657649	46368	118376	25641	89925
w tym WOF (40)	592388	39676	1994	4792	498839	42007	102557	20301	63093
MAZOWIECKI REGIONALNY	195993	18527	210	1403	143926	3792	14232	4967	24847
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	613376	41838	2007	4938	513723	42576	104144	20674	65078
M.st. Warszawa	434676	25329	1519	3239	373171	34681	82745	16171	45955
Powiat grodziski	12896	1247	26	124	10152	601	1626	266	1646
m. Milanówek	2871	335	4	34	2249	153	414	65	335
m. Podkowa Leśna	822	84	1	11	693	33	157	13	169
m-w. Grodzisk Mazowiecki	6472	590	14	58	5165	306	772	135	828
w. Baranów	453	37	–	–	328	12	49	3	39
w. Jaktorów	1251	115	5	6	935	50	114	26	149
w. Żabia Wola	1027	86	2	15	782	47	120	24	126
Powiat legionowski	16636	1285	42	131	13183	786	2025	492	1908
m. Legionowo	7588	597	27	66	6020	335	813	240	876
m-w. Serock	1775	117	2	6	1370	72	208	48	175
w. Jabłonna	3042	207	4	23	2453	183	466	85	389
w. Nieporęt	2271	177	7	18	1842	106	329	69	283
w. Wieliszew	1960	187	2	18	1498	90	209	50	185
Powiat miński	14524	1422	22	113	10845	544	1467	343	1736
m. Mińsk Mazowiecki	4496	349	5	30	3596	173	518	128	641
m. Sulejówek	2798	274	8	29	2118	121	333	73	298
m-w. Halinów	1730	173	2	10	1321	87	217	40	207
m-w. Kałuszyn	444	33	–	4	346	8	25	10	48
m-w. Mrozy	561	50	–	4	379	21	32	14	81
w. Cegłów	392	43	–	3	269	9	43	4	55
w. Dębe Wielkie	949	128	2	9	651	42	70	20	80
w. Dobrze	396	36	1	3	282	6	22	3	34
w. Jakubów	365	36	–	2	246	10	17	6	33
w. Latowicz	258	30	–	2	179	7	4	6	33
w. Mińsk Mazowiecki	1255	143	3	13	861	40	122	23	123
w. Siennica	438	45	1	3	303	8	40	12	56
w. Stanisławów	442	82	–	1	294	12	24	4	47
Powiat nowodworski	7958	727	15	90	6059	215	747	200	825
m. Nowy Dwór Mazowiecki	2903	213	4	35	2347	94	308	92	334
m-w. Nasielsk	1727	179	1	23	1228	33	97	38	145
m-w. Zakroczym	527	43	1	2	405	5	33	10	48
w. Czosnów	1387	172	9	26	1012	45	186	29	144
w. Leoncin	493	40	–	1	362	13	44	8	55
w. Pomiechówek	921	80	–	3	705	25	79	23	99
Powiat otwocki	15745	1917	59	205	11801	646	1626	413	1813
m. Józefów	3617	496	24	54	2775	181	463	91	463
m. Otwock	6348	627	24	78	4997	260	649	190	768
m-w. Karczew	1713	261	1	29	1193	62	121	44	142

^a Bez usług wysokiej techniki i finansowych. ^b W podziale według regionów, powiatów i gmin – bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding high technical and financial services. ^b In division by regions, powiats and gminas – excluding entities for which information on the address/place of residence does not appear in the REGON register.

**Tablica 21. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług w 2017 r. (dok.)
Stan w dniu 31 XII**

Table 21. Entities of the national economy by sectors of manufacturing and services in 2017 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Przetwórstwo przemysłowe			Usługi				
		razem	w tym		razem	w tym usługi oparte na wiedzy			
			wysoka technika	średnio-wysoka technika		usługi wysokiej techniki	usługi rynkowe ^a	usługi finansowe	inne
Powiat otwocki (dok.)									
w. Celestynów	1097	142	2	8	721	32	82	23	100
w. Kołbiel	514	89	2	2	342	13	41	7	50
w. Osieck	232	37	–	3	151	7	16	4	27
w. Sobienie-Jeziory	391	37	1	4	265	8	32	8	40
w. Wiązowna	1833	228	5	27	1357	83	222	46	223
Powiat piaseczyński	33370	2347	91	271	27736	1737	4778	808	3506
m-w. Góra Kalwaria	3333	301	9	29	2515	80	334	80	282
m-w. Konstancin-Jeziorna	4244	314	13	46	3502	181	706	123	555
m-w. Piaseczno	14971	1180	56	139	12292	990	2520	430	1840
m-w. Tarczyn	1361	90	2	12	1092	41	114	24	101
w. Lesznowola	8199	348	9	39	7382	370	928	124	572
w. Prażmów	1262	114	2	6	953	75	176	27	156
Powiat pruszkowski	28260	2689	94	317	22561	1348	3674	772	2896
m. Piastów	3591	373	5	33	2812	160	378	123	349
m. Pruszków	9596	814	31	87	7719	472	1271	306	1060
m-w. Brwinów	4240	437	15	55	3304	238	589	96	514
w. Michałowice	3768	436	18	63	2971	187	652	93	453
w. Nadarzyn	2491	192	11	19	2064	134	351	53	248
w. Raszyn	4574	437	14	60	3691	157	433	101	272
Powiat warszawski zachodni	19184	1879	81	225	15353	943	2624	464	2085
m-w. Błonie	2775	251	9	32	2230	107	296	57	246
m-w. Łomianki	5874	664	23	79	4677	310	903	142	729
m-w. Ożarów Mazowiecki	3644	316	24	35	2942	174	398	92	314
w. Izabelin	1873	170	7	21	1531	93	304	49	227
w. Kampinos	434	47	1	3	318	18	40	9	49
w. Leszno	1166	86	5	7	937	68	139	20	154
w. Stare Babice	3418	345	12	48	2718	173	544	95	366
Powiat wołomiński	30127	2996	60	229	22862	1159	3089	796	2922
m. Kobyłka	3261	393	3	35	2395	119	342	69	330
m. Marki	4610	438	12	31	3602	207	607	139	490
m. Ząbki	5579	434	16	21	4486	295	679	165	491
m. Zielonka	2823	332	5	41	2134	127	310	73	286
m-w. Radzymin	3195	361	6	30	2380	98	309	77	270
m-w. Tłuszcz	1430	110	1	4	1008	35	101	43	137
m-w. Wołomin	6631	646	13	54	5069	223	591	174	670
w. Dąbrówka	713	91	–	2	482	17	55	19	47
w. Jadów	509	47	–	1	348	6	26	12	55
w. Klembów	789	67	3	5	575	20	57	19	76
w. Poświętne	438	72	1	5	293	9	8	5	55
w. Strachówka	149	5	–	–	90	3	4	1	15
Powiat żyrardowski									
m. Żyrardów ^b	5250	343	18	27	4340	174	455	161	627

a Bez usług wysokiej techniki i finansowych. b Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

a Excluding high technical and financial services. b The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 22. Dochody i wydatki budżetów gmin w 2017 r.

Table 22. Revenue and expenditure of gmina budgets in 2017

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Dochody		Wydatki	
		ogółem w tys. zł	na 1 miesz- kańca w zł	ogółem w tys. zł	na 1 miesz- kańca w zł
1	WOJEWÓDZTWO ^a	32649148,8	6077,00	32623592,7	6072,24
2	w tym WOF (40)	20565743,2	7445,45	20413766,9	7390,43
3	MAZOWIECKI REGIONALNY	10948379,4	4650,30	11030252,6	4685,07
4	WARSZAWSKI STOŁECZNY	21700769,4	7189,88	21593340,1	7154,28
5	M.st. Warszawa ^b	15476720,2	8802,88	15271678,0	8686,25
6	Powiat grodziski	483607,8	5246,51	494429,0	5363,91
7	m. Milanówek	80091,6	4905,47	81574,1	4996,27
8	m. Podkowa Leśna	30235,7	7824,98	30880,0	7991,72
9	m-w. Grodzisk Mazowiecki	233406,4	5051,65	239267,2	5178,50
10	w. Baranów	23320,8	4432,77	21379,6	4063,80
11	w. Jaktorów	70668,0	5858,73	73255,6	6073,25
12	w. Żabia Wola	45885,4	5424,44	48072,4	5682,99
13	Powiat legionowski	551783,6	4798,49	540284,7	4698,50
14	m. Legionowo	227723,1	4206,42	223534,1	4129,04
15	m-w. Serock	72837,2	5056,74	74194,8	5150,99
16	w. Jabłonna	90139,1	4805,62	83520,5	4452,76
17	w. Nieporęt	88248,8	6166,07	84218,9	5884,50
18	w. Wieliszew	72835,3	5443,19	74816,4	5591,24
19	Powiat miński	656796,1	4306,07	686529,7	4501,01
20	m. Mińsk Mazowiecki	171645,2	4245,91	179889,2	4449,84
21	m. Sulejówek	87972,9	4496,44	94852,7	4848,08
22	m-w. Halinów	68270,1	4315,98	68388,2	4323,44
23	m-w. Kałuszyn	25259,9	4292,26	26163,6	4445,81
24	m-w. Mrozy	36601,0	4216,71	36161,1	4166,02
25	w. Cegłów	24662,2	3995,17	24301,2	3936,69
26	w. Dębe Wielkie	42986,9	4260,77	48856,5	4842,55
27	w. Dobrze	28784,4	4784,64	31029,7	5157,86
28	w. Jakubów	24045,4	4749,23	24814,3	4901,10
29	w. Latowicz	23035,4	4226,69	22059,9	4047,69
30	w. Mińsk Mazowiecki	59722,1	3937,11	62959,8	4150,55
31	w. Siennica	34146,5	4580,35	36550,1	4902,76
32	w. Stanisławów	29664,1	4401,85	30503,6	4526,42
33	Powiat nowodworski	374679,8	4735,77	379595,2	4797,90
34	m. Nowy Dwór Mazowiecki	132623,1	4637,17	128445,3	4491,10
35	m-w. Nasielsk	81555,7	4091,29	77543,7	3890,02
36	m-w. Zakroczym	30921,9	5053,43	29771,1	4865,36
37	w. Czosnów	54096,8	5488,16	55930,7	5674,21
38	w. Leoncin	25501,8	4598,23	24716,3	4456,60
39	w. Pomiechówek	49980,5	5516,00	63188,1	6973,63
40	Powiat otwocki	535897,5	4336,09	527621,3	4269,13
41	m. Józefów	107796,0	5275,58	94211,6	4610,75
42	m. Otwock	170166,0	3790,99	177763,0	3960,23
43	m-w. Karczew	65734,9	4131,41	63176,2	3970,60

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.
a Including cities with powiat status. b For Warsaw, the data concern budget of the city with powiat status.

Z ogółem wydatki według działów								Lp.
transport i łączność	gospodarka mieszkaniowa	administracja publiczna	oświata i wychowanie	ochrona zdrowia	pomoc społeczna	gospodarka komunalna i ochrona środowiska	kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	
w odsetkach								
17,5	5,0	8,0	27,9	1,3	3,9	5,5	3,1	1
22,8	6,8	7,7	25,3	1,7	3,5	5,2	3,5	3
8,9	2,1	8,6	32,1	0,6	4,9	5,9	2,6	2
21,9	6,5	7,8	25,8	1,6	3,4	5,3	3,4	4
26,9	7,8	7,3	22,3	2,0	3,4	4,0	3,6	5
11,7	3,7	8,8	31,7	0,6	4,5	8,1	4,2	6
7,7	4,9	11,4	30,7	0,6	5,9	9,1	3,9	7
17,6	1,8	10,5	29,4	0,3	3,8	15,3	5,1	8
14,0	4,9	7,1	28,8	0,7	4,7	7,8	5,9	9
5,0	1,0	10,5	36,0	0,3	4,1	6,5	2,7	10
10,7	1,8	9,3	35,3	0,2	4,3	6,6	1,1	11
8,0	1,0	10,4	41,2	0,6	2,4	6,1	1,6	12
8,9	2,2	10,4	32,1	0,6	3,8	10,3	2,7	13
9,3	2,7	8,1	33,5	0,6	4,8	9,0	3,2	14
12,0	2,1	11,0	26,1	0,9	2,9	10,4	1,9	15
4,8	3,2	9,3	36,1	0,7	3,2	12,2	3,1	16
5,4	0,5	16,6	30,7	0,6	3,3	13,1	2,2	17
13,2	1,1	11,2	30,8	0,4	2,6	8,4	2,4	18
7,8	2,2	7,9	36,5	0,5	3,2	7,2	2,1	19
5,5	5,4	5,3	40,8	0,6	3,6	6,7	3,4	20
13,6	2,5	8,5	36,0	0,4	3,3	11,7	1,0	21
12,9	0,9	9,2	32,6	0,3	3,0	8,1	2,9	22
4,6	0,5	8,2	29,1	1,7	3,3	5,9	3,9	23
3,2	4,0	8,8	34,8	0,4	1,8	4,5	3,2	24
7,2	1,0	11,1	28,8	0,5	4,2	3,5	3,2	25
5,9	0,1	9,4	39,2	0,4	3,0	4,5	1,1	26
4,8	-	8,9	40,5	0,3	2,5	3,8	1,7	27
4,6	0,4	10,3	36,3	0,3	2,7	3,1	1,1	28
5,4	0,1	10,0	32,0	0,3	4,5	4,7	0,8	29
11,3	0,4	7,5	30,4	0,7	3,3	13,6	0,4	30
7,9	0,2	6,8	39,2	0,5	2,6	4,2	0,8	31
4,4	0,1	10,7	41,0	0,3	2,9	5,3	1,8	32
6,5	3,2	9,3	30,5	1,0	4,7	8,8	2,8	33
3,1	6,2	8,0	34,6	0,9	5,5	6,0	4,0	34
6,5	2,3	8,1	29,9	0,7	4,6	5,3	1,6	35
2,2	0,2	13,8	26,1	0,6	7,6	14,7	1,8	36
13,7	0,3	12,0	34,9	0,8	3,3	5,2	0,9	37
14,8	1,1	11,4	28,9	0,4	4,6	4,2	0,4	38
5,9	3,4	8,3	21,9	2,1	2,9	21,0	4,7	39
9,1	2,1	9,3	34,3	0,6	4,3	9,7	2,5	40
6,1	6,2	10,2	33,6	0,8	2,1	11,1	2,5	41
14,3	0,8	8,2	32,8	0,6	6,0	8,6	2,5	42
3,1	0,7	10,0	37,1	0,6	4,2	13,5	2,7	43

Tablica 22. Dochody i wydatki budżetów gmin w 2017 r. (dok.)

Table 22. Revenue and expenditure of gmina budgets in 2017 (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Dochody		Wydatki	
		ogółem w tys. zł	na 1 miesz- kańca w zł	ogółem w tys. zł	na 1 miesz- kańca w zł
	Powiat otwocki (dok.)				
1	w. Celestynów	41502,9	3552,42	42240,9	3615,58
2	w. Kołbiel	33754,3	4127,45	33760,4	4128,19
3	w. Osieck	14491,9	4048,03	15199,9	4245,78
4	w. Sobienie-Jeziory	23348,2	3657,88	23306,6	3651,36
5	w. Wiązowna	79103,2	6310,58	77962,8	6219,61
6	Powiat piaseczyński	1010980,1	5595,02	1010244,3	5590,94
7	m-w. Góra Kalwaria	119131,3	4505,38	117669,6	4450,10
8	m-w. Konstancin-Jeziorna	152778,6	6175,37	164109,3	6633,36
9	m-w. Piaseczno	444853,5	5432,60	435114,0	5313,66
10	m-w. Tarczyn	54859,1	4813,47	57460,7	5041,74
11	w. Lesznowola	196059,3	7681,37	192920,6	7558,40
12	w. Prażmów	43298,2	4045,05	42970,0	4014,39
13	Powiat pruszkowski	891619,3	5498,53	879262,2	5422,32
14	m. Piastów	99549,1	4380,60	102904,4	4528,24
15	m. Pruszków	309659,2	5076,96	286378,2	4695,26
16	m-w. Brwinów	131248,0	5065,92	129892,2	5013,60
17	w. Michałowice	125817,8	7087,53	121751,0	6858,44
18	w. Nadarzyn	104626,6	7914,27	108375,7	8197,86
19	w. Raszyn	120718,6	5599,71	129960,7	6028,42
20	Powiat warszawski zachodni	663855,9	5787,10	699272,2	6095,84
21	m-w. Błonie	111794,3	5218,42	111785,0	5217,99
22	m-w. Łomianki	145246,8	5566,29	155586,9	5962,55
23	m-w. Ożarów Mazowiecki	164639,5	6916,17	178868,4	7513,90
24	w. Izabelin	58123,6	5508,30	54749,6	5188,55
25	w. Kampinos	26141,2	6089,26	24118,4	5618,08
26	w. Leszno	50512,4	5016,62	52771,5	5240,99
27	w. Stare Babice	107398,1	5812,53	121392,3	6569,92
28	Powiat wołomiński	1054829,1	4392,72	1104423,5	4599,25
29	m. Kobyłka	95872,9	4209,20	101551,0	4458,49
30	m. Marki	146691,0	4563,27	162688,9	5060,94
31	m. Ząbki	159047,5	4501,00	151055,8	4274,84
32	m. Zielonka	81895,4	4672,26	80218,4	4576,58
33	m-w. Radzymin	125701,4	4780,06	133480,9	5075,90
34	m-w. Tłuszcz	82135,0	4128,22	86028,0	4323,89
35	m-w. Wołomin	204611,0	3948,95	220428,4	4254,22
36	w. Dąbrowka	38636,8	4806,17	44738,0	5565,12
37	w. Jadów	33030,1	4356,95	33194,5	4378,64
38	w. Klembów	47244,2	4838,61	48043,9	4920,52
39	w. Poświętne	26954,2	4350,96	28613,2	4618,76
40	w. Strachówka	13009,7	4717,08	14382,6	5214,87
	Powiat żyrardowski				
41	m. Żyrardów ^c	173936,0	4312,82	176639,0	4379,84

c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Z ogółem wydatki według działów								Lp.
transport i łączność	gospodarka mieszkaniowa	administracja publiczna	oświata i wychowanie	ochrona zdrowia	pomoc społeczna	gospodarka komunalna i ochrona środowiska	kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	
w odsetkach								
7,9	0,2	9,6	42,0	0,5	2,7	5,8	2,9	1
5,7	0,2	9,0	34,6	0,4	2,9	4,8	1,7	2
2,9	0,6	10,7	36,7	0,2	3,4	6,8	1,6	3
6,8	0,1	8,3	35,8	0,3	3,8	6,4	1,0	4
9,6	3,8	10,0	31,1	0,5	4,7	13,6	3,4	5
8,6	5,7	9,7	36,5	0,6	2,9	7,8	2,4	6
5,3	6,4	7,8	34,3	0,7	5,1	6,3	2,8	7
8,8	4,5	18,0	25,4	0,4	3,8	12,0	4,0	8
11,8	6,3	6,9	38,0	0,8	2,7	8,3	1,9	9
3,7	0,8	11,2	40,2	0,4	3,1	8,1	2,8	10
5,3	7,3	9,9	42,4	0,3	1,5	4,3	2,4	11
5,2	1,4	8,7	37,6	0,4	2,8	6,1	0,7	12
9,5	3,9	8,1	33,6	0,4	3,2	8,7	6,5	13
11,1	9,0	9,1	36,4	0,2	4,7	5,3	1,9	14
6,9	5,9	7,0	31,9	0,5	4,4	7,8	14,0	15
12,1	1,8	8,1	33,7	0,4	4,1	12,5	2,4	16
16,9	0,7	9,3	27,2	0,2	1,9	6,0	4,4	17
7,4	1,5	8,5	33,4	0,4	1,4	14,8	3,5	18
6,5	2,3	8,2	41,2	0,5	1,6	6,7	2,6	19
10,7	3,6	9,5	32,7	0,8	2,1	12,4	2,6	20
3,9	4,4	8,1	35,1	0,8	4,0	6,4	4,8	21
22,4	1,6	10,9	27,7	0,4	1,5	10,0	1,8	22
8,4	4,5	7,7	27,2	1,2	1,5	21,6	2,6	23
7,5	4,8	15,2	31,8	2,0	2,8	10,3	4,6	24
10,7	1,8	13,5	24,7	0,3	3,5	5,9	1,1	25
13,3	2,9	8,6	30,8	0,4	2,4	10,4	2,1	26
5,7	4,0	8,5	47,9	0,3	1,1	10,7	0,9	27
12,6	2,1	7,8	34,7	0,6	3,7	6,6	1,9	28
14,4	3,9	9,9	33,5	0,5	4,0	6,3	1,7	29
19,5	2,3	7,9	33,8	1,0	2,8	5,8	1,3	30
9,3	2,6	6,5	43,9	1,0	2,1	5,3	0,8	31
11,9	2,3	10,7	37,4	0,7	3,6	7,7	2,3	32
14,9	1,5	7,7	36,5	0,6	2,5	6,4	2,2	33
10,3	1,6	6,8	32,3	0,2	3,6	9,9	2,4	34
11,8	0,9	6,9	33,2	0,5	6,5	6,9	2,8	35
8,1	0,4	9,3	29,4	0,2	2,9	9,8	1,9	36
16,7	0,4	6,9	25,8	0,4	3,2	4,4	2,2	37
4,5	7,0	7,0	28,2	0,2	3,3	8,0	2,0	38
2,5	0,0	9,2	32,0	0,9	3,4	3,2	0,7	39
14,6	0,8	11,8	23,2	0,1	4,5	4,3	1,2	40
10,5	10,5	7,9	26,7	1,3	4,8	5,3	3,9	41

Tablica 23. Dochody budżetów gmin według rodzajów w 2017 r.

Table 23. Revenue of gmina budgets by types in 2017

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Dochody				
			razem	udział w podatku dochodowym od osób prawnych	udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	podatek od nierucho- mości	podatek rolny
							w tysiącach
1	WOJEWÓDZTWO^a	32649148,8	19662744,2	961699,1	8542919,7	3130412,8	148642,8
2	w tym WOF (40)	20565743,2	14745161,5	793357,4	6620325,2	1822473,8	10150,4
3	MAZOWIECKI REGIONALNY	10948379,4	4448014,1	164197,8	1717540,3	1188368,9	127552,5
4	WARSZAWSKI STOŁECZNY	21700769,4	15214730,1	797501,2	6825379,5	1942043,9	21090,4
5	M.st. Warszawa^b	15476720,2	11634869,5	724387,3	5040924,3	1176356,2	1116,3
6	Powiat grodziski	483607,8	285772,1	4418,2	138538,0	53361,2	1911,7
7	m. Milanówek	80091,6	52127,3	267,1	36641,5	7031,7	29,7
8	m. Podkowa Leśna	30235,7	20213,0	39,3	13111,8	1708,0	0,4
9	m-w. Grodzisk Mazowiecki	233406,4	133279,5	3164,0	62403,4	30630,7	664,6
10	w. Baranów	23320,8	10948,4	13,8	3834,4	1933,3	782,6
11	w. Jaktorów	70668,0	43103,8	269,8	11511,7	4770,5	67,2
12	w. Żabia Wola	45885,4	26100,2	664,2	11035,2	7287,0	367,3
13	Powiat legionowski	551783,6	317587,9	3136,6	158782,7	71968,6	691,7
14	m. Legionowo	227723,1	131960,8	1209,9	71207,2	20026,6	2,8
15	m-w. Serock	72837,2	38280,5	389,4	14378,9	13956,4	230,9
16	w. Jabłonna	90139,1	51231,0	132,0	32096,7	6405,1	98,6
17	w. Nieporęt	88248,8	53575,5	1035,0	25475,5	14406,5	131,0
18	w. Wieliszew	72835,3	42540,1	370,3	15624,4	17174,1	228,3
19	Powiat miński	656796,1	288342,9	2691,8	144266,3	63167,3	4521,0
20	m. Mińsk Mazowiecki	171645,2	89488,7	1392,9	47226,2	18179,3	16,9
21	m. Sulejów	87972,9	46853,5	455,0	28185,0	8245,8	36,8
22	m-w. Halinów	68270,1	30411,9	305,9	17177,6	8096,0	235,3
23	m-w. Kałuszyn	25259,9	9046,0	32,0	3195,1	2453,9	260,5
24	m-w. Mrozy	36601,0	11024,4	8,5	5420,4	2643,8	425,1
25	w. Ceglów	24662,2	10786,1	2,3	4435,5	1007,4	431,6
26	w. Dębe Wielkie	42986,9	15682,0	229,2	7944,4	3714,8	260,4
27	w. Dobrze	28784,4	10647,9	62,4	3267,6	3263,2	410,4
28	w. Jakubów	24045,4	8514,0	25,5	2782,3	1508,5	437,3
29	w. Latowicz	23035,4	5913,8	2,8	2483,5	921,0	669,3
30	w. Mińsk Mazowiecki	59722,1	28094,0	151,5	13048,3	8360,1	494,0
31	w. Siennica	34146,5	11544,7	14,0	5388,4	1495,2	566,9
32	w. Stanisławów	29664,1	10336,0	9,7	3712,1	3278,2	276,6
33	Powiat nowodworski	374679,8	192046,2	8254,8	72044,0	49427,3	2389,8
34	m. Nowy Dwór Mazowiecki	132623,1	81770,3	3961,6	30942,9	19496,3	35,5
35	m-w. Nasielsk	81555,7	29772,9	166,0	12224,4	6312,2	966,7
36	m-w. Zakroczym	30921,9	17016,6	795,3	3888,6	4745,3	477,2
37	w. Czosnów	54096,8	33601,8	3119,2	12434,1	11069,1	366,4
38	w. Leoncin	25501,8	8602,4	27,1	4375,8	1412,7	188,8
39	w. Pomiechówek	49980,5	21282,2	185,5	8178,3	6391,6	355,2
40	Powiat otwocki	535897,5	301548,4	4283,5	162779,6	60361,3	2352,5
41	m. Józefów	107796,0	68917,6	730,3	41397,4	9498,2	14,6
42	m. Otwock	170166,0	97238,9	822,6	54711,6	19894,3	56,4
43	m-w. Karczew	65734,9	38564,3	588,1	18753,0	8147,0	594,6

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

a Including cities with powiat status. b For Warsaw, the data concern budget of the city with powiat status.

własne				Dotacje		Subwencja ogólna		Lp.
tym				razem	środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	razem	w tym część oświatowa	
podatek od środków transportowych	podatek od czynności cywilno-prawnych	opłata skarbowa	dochody z majątku					
złotych								
212437,9	834141,8	124178,8	1149723,0	7003643,0	51609,5	5982761,6	4944653,5	1
105619,4	742350,2	104908,3	932705,3	3137637,9	18885,5	2682943,8	2521130,9	2
90499,1	81455,2	18001,2	217522,0	3490649,4	28439,4	3009715,9	2195116,8	3
121938,8	752686,6	106177,6	932201,0	3512993,6	23170,1	2973045,7	2749536,7	4
30044,7	636081,1	94582,4	728930,2	2003690,2	11032,2	1838160,6	1688233,0	5
33581,1	8878,1	1293,7	9952,3	113050,9	74,4	84784,8	83565,5	6
261,3	1193,0	75,9	358,9	15951,8	8,4	12012,5	11958,7	7
24,0	426,1	22,4	743,0	2662,6	8,7	7360,1	7252,5	8
11575,6	5240,6	1054,5	6305,1	60965,2	48,3	39161,6	38914,5	9
2018,7	200,9	29,7	453,3	7144,0	-	5228,4	4609,2	10
19597,9	731,2	57,9	277,7	14599,4	9,0	12964,8	12773,2	11
103,6	1086,3	53,3	1814,4	11727,8	-	8057,4	8057,4	12
5297,9	11385,5	1028,6	9094,7	134127,2	1214,9	100068,4	99987,5	13
4198,9	3613,8	713,1	5181,0	56162,7	319,2	39599,6	39599,6	14
185,0	1600,8	77,0	477,3	20864,8	-	13692,0	13692,0	15
221,1	3174,9	82,8	430,1	20951,8	54,6	17956,2	17956,2	16
380,6	1712,2	76,4	1861,7	19779,5	100,4	14893,8	14812,8	17
312,4	1283,9	79,3	1144,5	16368,4	740,6	13926,8	13926,8	18
6619,9	6677,1	1059,6	8645,8	208086,9	4892,8	160366,3	134053,6	19
1664,8	1951,3	692,3	4952,6	49465,0	4268,3	32691,5	32691,5	20
1736,9	1352,0	85,4	1366,5	22817,6	-	18301,8	18301,8	21
206,9	936,2	67,5	398,9	23423,9	233,6	14434,3	14434,3	22
327,0	226,4	19,6	170,8	8843,7	16,1	7370,2	4832,4	23
129,5	210,9	29,3	506,8	12410,1	17,5	13166,5	9167,5	24
152,2	149,9	8,7	200,6	6553,1	77,0	7322,9	4439,4	25
236,0	474,8	35,4	66,4	17077,3	-	10227,7	8407,9	26
285,7	134,5	18,5	207,5	10463,9	61,4	7672,6	5345,6	27
179,3	151,7	9,8	181,1	8199,7	-	7331,6	4536,2	28
102,8	114,1	15,9	129,6	9000,5	14,3	8121,1	4723,5	29
931,3	682,4	32,5	65,9	19451,7	-	12176,5	12176,5	30
206,6	146,1	23,3	206,9	10359,8	178,0	12242,1	8724,4	31
461,1	146,8	21,6	192,3	10020,6	26,8	9307,4	6272,5	32
5221,8	3839,8	695,7	15434,4	108360,4	91,1	74273,2	63034,4	33
3881,2	1658,0	452,9	10674,9	29402,7	68,0	21450,2	21450,2	34
432,7	526,0	89,2	1429,0	27601,2	15,8	24181,6	16029,3	35
163,6	115,7	26,2	599,6	8758,3	-	5147,0	4517,6	36
427,5	825,3	55,0	405,5	12304,6	7,3	8190,5	8156,8	37
66,5	216,8	23,5	324,5	10234,7	-	6664,6	4941,2	38
250,3	497,9	48,7	2001,0	20058,9	-	8639,4	7939,3	39
4992,4	9224,7	930,3	13991,5	139628,2	360,2	94720,9	89837,6	40
363,7	2128,5	79,8	5602,6	23307,1	129,8	15571,3	15571,3	41
426,0	2693,8	625,5	3009,8	45768,4	33,9	27158,7	27158,7	42
2684,5	716,8	60,0	2034,4	16822,5	56,0	10348,1	10348,1	43

Tablica 23. Dochody budżetów gmin według rodzajów w 2017 r. (dok.)

Table 23. Revenue of gmina budgets by types in 2017 (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Dochody				
			razem	udział w podatku dochodowym od osób prawnych	udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	podatek od nierucho- mości	podatek rolny
w tysiącach							
	Powiat otwocki (dok.)						
1	w. Celestynów	41502,9	20699,2	-40,4	12766,6	4151,1	131,3
2	w. Kołbiel	33754,3	16413,8	840,2	6663,1	4183,0	551,5
3	w. Osieck	14491,9	5200,7	6,6	2327,3	1211,0	167,5
4	w. Sobienie-Jeziory	23348,2	8108,2	81,7	3971,3	1746,5	503,9
5	w. Wiązowna	79103,2	46405,8	1254,4	22189,3	11530,1	332,7
6	Powiat piaseczyński	1010980,1	641887,9	14215,1	360682,8	114115,1	3178,3
7	m-w. Góra Kalwaria	119131,3	65260,6	1878,8	26204,3	17547,5	749,6
8	m-w. Konstancin-Jeziorna	152778,6	115083,1	4550,6	78377,4	11636,3	505,7
9	m-w. Piaseczno	444853,5	283883,1	5018,3	172565,9	39802,8	617,9
10	m-w. Tarczyn	54859,1	30569,0	203,5	9910,5	8545,9	674,3
11	w. Lesznowola	196059,3	125020,5	2522,1	61128,6	33278,5	341,6
12	w. Prażmów	43298,2	22071,7	41,9	12496,0	3304,1	289,2
13	Powiat pruszkowski	891619,3	595188,8	16184,9	272331,2	125684,9	1048,7
14	m. Piastów	99549,1	59258,8	639,9	32759,6	9031,6	15,6
15	m. Pruszków	309659,2	214871,7	5895,0	86244,1	35770,1	65,2
16	m-w. Brwinów	131248,0	85535,3	1262,7	43790,6	22531,4	430,0
17	w. Michałowice	125817,8	88963,6	1694,7	52022,5	15916,7	159,0
18	w. Nadarzyn	104626,6	72671,9	3404,2	24445,0	23262,8	188,2
19	w. Raszyn	120718,6	73887,5	3288,3	33069,5	19172,4	190,7
20	Powiat warszawski zachodni	663855,9	450951,9	11868,5	209398,8	122652,9	2767,9
21	m-w. Błonie	111794,3	71051,9	2322,5	22938,9	34697,7	856,6
22	m-w. Łomianki	145246,8	99105,0	2467,6	63488,2	16353,8	165,7
23	m-w. Ożarów Mazowiecki	164639,5	119566,1	5101,3	32238,7	43186,3	562,6
24	w. Izabelin	58123,6	40941,9	498,1	28065,2	6953,3	10,1
25	w. Kampinos	26141,2	16958,4	81,4	3906,6	3853,2	240,1
26	w. Leszno	50512,4	30450,1	237,8	15176,8	6743,6	579,3
27	w. Stare Babice	107398,1	72878,5	1159,8	43584,4	10864,8	353,7
28	Powiat wołomiński	1054829,1	506534,5	8060,6	265631,6	104949,0	1112,5
29	m. Kobyłka	95872,9	50525,3	220,3	29107,2	8813,3	8,8
30	m. Marki	146691,0	78729,6	2486,3	43019,9	16818,7	8,3
31	m. Ząbki	159047,5	88504,1	758,6	47583,1	11497,0	0,3
32	m. Zielonka	81895,4	49508,3	1928,3	28122,3	9964,6	0,5
33	m-w. Radzymin	125701,4	65277,1	993,1	29464,8	17374,5	218,8
34	m-w. Tłuszcz	82135,0	24979,9	3,5	14193,0	4946,7	93,0
35	m-w. Wołomin	204611,0	93975,2	1356,5	53372,1	18848,0	104,1
36	w. Dąbrówka	38636,8	16618,0	51,2	5705,0	5675,9	181,3
37	w. Jadów	33030,1	8183,3	6,0	3693,3	1939,6	196,2
38	w. Klembów	47244,2	21449,7	229,9	7530,1	6397,9	125,8
39	w. Poświętne	26954,2	5262,1	22,7	2870,4	1082,0	144,7
40	w. Strachówka	13009,7	3521,7	4,2	970,5	1590,9	30,8
	Powiat żyrardowski						
41	m. Żyrardów ^c	173936,0	93547,7	1560,7	38768,7	17921,8	7,0

c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

własne				Dotacje		Subwencja ogólna		Lp.
tym				razem	środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	razem	w tym część oświatowa	
podatek od środków transportowych	podatek od czynności cywilno-prawnych	opłata skarbowa	dochody z majątku					
złotych								
380,7	416,4	33,1	144,8	11581,8	-	9221,9	9221,9	1
278,3	222,9	29,2	171,7	9730,7	-	7609,8	6775,2	2
17,1	82,9	12,1	114,7	4738,7	49,8	4552,6	3232,4	3
143,7	155,8	22,3	50,1	7786,8	-	7453,2	4795,6	4
698,4	2807,5	68,3	2863,5	19892,2	90,8	12805,2	12734,4	5
5003,1	26584,1	1754,1	30552,3	189977,8	3494,5	179114,4	176293,7	6
826,2	1885,8	115,5	5306,5	30538,0	8,0	23332,8	23213,9	7
292,6	5684,1	130,0	2819,5	21142,5	61,0	16553,0	15757,4	8
1330,3	12522,0	1212,7	15847,8	81246,3	563,9	79724,1	79223,8	9
781,4	624,3	61,0	648,6	13008,6	2151,2	11281,5	10682,2	10
1605,9	5153,4	177,8	5555,2	31474,0	710,4	39564,8	38800,9	11
166,7	714,5	57,2	374,8	12568,5	-	8658,1	8615,4	12
10610,2	18698,4	1856,4	82480,7	170554,9	1194,9	125875,6	124543,8	13
198,8	1475,6	81,2	8488,6	22342,9	24,7	17947,4	17947,4	14
1239,5	4489,1	1282,4	57273,4	57087,7	44,8	37699,9	37699,9	15
376,8	2243,9	99,0	7313,7	29388,6	8,9	16324,1	16324,1	16
395,6	2365,4	45,5	3164,0	17031,5	94,9	19822,7	19371,4	17
7573,1	2610,2	175,4	3704,3	16649,1	9,2	15305,6	14599,9	18
826,3	5514,2	172,9	2536,7	28055,1	1012,4	2536,7	18601,1	19
11948,7	15172,2	1274,3	7839,8	119831,1	159,6	93072,9	90580,0	20
528,8	1834,8	95,4	760,4	23441,6	25,8	17300,9	17173,2	21
531,5	3039,6	105,1	2289,1	26813,2	72,0	19328,6	18989,0	22
4583,8	5518,3	841,3	1925,0	26989,5	34,5	18083,8	17563,0	23
90,8	1103,5	50,2	410,3	8576,6	8,7	8605,1	8454,5	24
5577,5	233,4	26,4	411,2	5324,9	-	3858,0	3667,6	25
233,3	559,2	43,4	311,2	10907,9	8,7	9154,3	8210,7	26
403,0	2883,4	112,4	1732,5	17777,4	9,9	16742,3	16521,9	27
8619,0	16145,5	1702,6	25279,3	325686,0	655,5	222608,6	199407,8	28
577,9	1674,6	83,4	4600,4	28314,0	8,0	17033,6	17033,6	29
902,5	3302,7	109,4	2215,5	44106,6	40,0	23854,7	23854,7	30
509,8	3438,3	107,0	12160,7	40916,3	62,2	29627,1	29627,1	31
464,2	1330,1	54,1	1189,7	20278,8	61,2	12108,3	12108,3	32
3866,6	2319,4	130,3	1990,5	39501,7	32,0	20922,5	20922,5	33
643,8	481,3	75,0	172,8	31919,3	-	25235,8	17327,4	34
889,0	2465,4	1003,2	2430,4	62479,7	212,1	48156,2	47193,3	35
188,1	356,8	37,9	184,1	12264,0	-	9754,8	8341,7	36
91,6	191,5	26,4	44,5	14151,5	62,0	10695,2	6195,3	37
302,8	433,7	42,1	100,7	15518,2	60,8	10276,3	9424,2	38
95,1	106,3	23,0	149,8	11209,6	43,6	10482,4	5302,1	39
87,7	45,4	10,6	40,4	5026,3	73,7	4461,7	2077,7	40
331,5	2362,3	441,6	17091,7	47708,2	2831,4	32680,0	28356,3	41

Tablica 24. Dochody budżetów gmin według rodzajów na 1 mieszkańca w 2017 r.

Table 24. Revenue of gmina budgets by types per capita in 2017

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Dochody				
			razem	w			
				udział w podatku dochodowym od osób prawnych	udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	podatek od nierucho- mości	podatek rolny
1	WOJEWÓDZTWO^a	6077,00	3659,83	179,00	1590,10	582,66	27,67
2	w tym WOF (40)	7445,45	5338,22	287,22	2396,77	659,79	3,67
3	MAZOWIECKI REGIONALNY	4650,30	1889,28	69,74	729,52	504,76	54,18
4	WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	7189,88	5040,93	264,23	2261,38	643,44	6,99
5	M.st. Warszawa^b	8802,88	6617,70	412,02	2867,19	669,09	0,63
6	Powiat grodziski	5246,51	3100,25	47,93	1502,96	578,90	20,74
7	m. Milanówek	4905,47	3192,71	16,36	2244,23	430,68	1,82
8	m. Podkowa Leśna	7824,98	5231,10	10,16	3393,31	442,03	0,10
9	m-w. Grodzisk Mazowiecki	5051,65	2884,59	68,48	1350,61	662,95	14,38
10	w. Baranów	4432,77	2081,04	2,61	728,83	367,47	148,76
11	w. Jaktorów	5858,73	3573,52	22,37	954,38	395,50	5,57
12	w. Żabia Wola	5424,44	3085,49	78,52	1304,56	861,45	43,42
13	Powiat legionowski	4798,49	2761,85	27,28	1380,83	625,86	6,02
14	m. Legionowo	4206,42	2437,53	22,35	1315,32	369,92	0,05
15	m-w. Serock	5056,74	2657,63	27,04	998,26	968,93	16,03
16	w. Jabłonna	4805,62	2731,30	7,04	1711,18	341,48	5,26
17	w. Nieporęt	6166,07	3743,40	72,32	1780,01	1006,60	9,16
18	w. Wieliszew	5443,19	3179,14	27,67	1167,65	1283,47	17,06
19	Powiat miński	4306,07	1890,43	17,65	945,83	414,14	29,64
20	m. Mińsk Mazowiecki	4245,91	2213,64	34,46	1168,21	449,69	0,42
21	m. Sulejów	4496,44	2394,76	23,26	1440,58	421,46	1,88
22	m-w. Halinów	4315,98	1922,61	19,34	1085,95	511,82	14,88
23	m-w. Kałuszyn	4292,26	1537,13	5,44	542,92	416,98	44,26
24	m-w. Mrozy	4216,71	1270,09	0,98	624,47	304,59	48,98
25	w. Ceglów	3995,17	1747,31	0,38	718,53	163,19	69,91
26	w. Dębe Wielkie	4260,77	1554,36	22,72	787,43	368,21	25,81
27	w. Dobrze	4784,64	1769,93	10,38	543,16	542,42	68,22
28	w. Jakubów	4749,23	1681,62	5,03	549,53	297,94	86,37
29	w. Latowicz	4226,69	1085,11	0,51	455,69	168,99	122,80
30	w. Mińsk Mazowiecki	3937,11	1852,06	9,99	860,19	551,13	32,57
31	w. Siennica	4580,35	1548,58	1,88	722,79	200,56	76,04
32	w. Stanisławów	4401,85	1533,76	1,45	550,84	486,45	41,05
33	Powiat nowodworski	4735,77	2427,37	104,34	910,60	624,74	30,21
34	m. Nowy Dwór Mazowiecki	4637,17	2859,10	138,52	1081,92	681,69	1,24
35	m-w. Nasielsk	4091,29	1493,57	8,33	613,24	316,66	48,49
36	m-w. Zakroczym	5053,43	2780,95	129,98	635,49	775,51	77,98
37	w. Czosnów	5488,16	3408,92	316,45	1261,45	1122,96	37,18
38	w. Leoncin	4598,23	1551,11	4,88	789,00	254,73	34,05
39	w. Pomiechówek	5516,00	2348,77	20,47	902,58	705,40	39,21
40	Powiat otwocki	4336,09	2439,91	34,66	1317,09	488,40	19,03
41	m. Józefów	5275,58	3372,86	35,74	2026,01	464,85	0,72
42	m. Otwock	3790,99	2166,30	18,33	1218,87	443,21	1,26
43	m-w. Karczew	4131,41	2423,75	36,96	1178,62	512,04	37,37

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

a Including cities with powiat status. b For Warsaw, the data concern budget of the city with powiat status.

własne				Dotacje		Subwencja ogólna		Lp.
tym				razem	środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	razem	w tym część oświatowa	
podatek od środków transportowych	podatek od czynności cywilnoprawnych	opłata skarbową	dochody z majątku					
złotych								
39,54	155,26	23,11	214,00	1303,59	9,61	1113,57	920,35	1
38,24	268,75	37,98	337,67	1135,92	6,84	971,31	912,73	2
38,44	34,60	7,65	92,39	1482,64	12,08	1278,37	932,37	3
40,40	249,38	35,18	308,86	1163,92	7,68	985,03	910,97	4
17,09	361,79	53,80	414,60	1139,66	6,27	1045,51	960,24	5
364,31	96,32	14,04	107,97	1226,45	0,81	919,80	906,58	6
16,00	73,07	4,65	21,98	977,02	0,51	735,74	732,45	7
6,20	110,26	5,81	192,28	689,09	2,24	1904,80	1876,94	8
250,53	113,42	22,82	136,46	1319,48	1,05	847,58	842,23	9
383,71	38,19	5,65	86,16	1357,92	-	993,80	876,11	10
1624,77	60,62	4,80	23,02	1210,36	0,75	1074,84	1058,96	11
12,25	128,41	6,31	214,50	1386,43	-	952,52	952,52	12
46,07	99,01	8,94	79,09	1166,41	10,57	870,23	869,52	13
77,56	66,75	13,17	95,70	1037,42	5,90	731,47	731,47	14
12,84	111,13	5,34	33,14	1448,54	-	950,57	950,57	15
11,79	169,26	4,42	22,93	1117,01	2,91	957,31	957,31	16
26,59	119,63	5,34	130,08	1382,02	7,02	1040,65	1034,99	17
23,34	95,95	5,93	85,53	1223,26	55,35	1040,79	1040,79	18
43,40	43,78	6,95	56,68	1364,25	32,08	1051,39	878,88	19
41,18	48,27	17,13	122,51	1223,59	105,58	808,67	808,67	20
88,78	69,10	4,36	69,85	1166,25	-	935,44	935,44	21
13,08	59,19	4,27	25,22	1480,84	14,77	912,53	912,53	22
55,56	38,47	3,33	29,01	1502,76	2,73	1252,37	821,14	23
14,91	24,30	3,37	58,38	1429,74	2,02	1516,88	1056,17	24
24,65	24,28	1,41	32,50	1061,58	12,47	1186,28	719,17	25
23,39	47,07	3,51	6,58	1692,66	-	1013,75	833,37	26
47,48	22,35	3,07	34,49	1739,34	10,21	1275,36	888,57	27
35,41	29,96	1,94	35,76	1619,53	-	1448,08	895,94	28
18,86	20,93	2,91	23,78	1651,47	2,63	1490,11	866,70	29
61,39	44,99	2,14	4,35	1282,33	-	802,72	802,72	30
27,71	19,60	3,12	27,75	1389,64	23,87	1642,13	1170,28	31
68,43	21,78	3,21	28,54	1486,96	3,97	1381,13	930,77	32
66,00	48,53	8,79	195,08	1369,62	1,15	938,78	796,72	33
135,71	57,97	15,84	373,25	1028,07	2,38	750,01	750,01	34
21,71	26,39	4,48	71,68	1384,63	0,79	1213,08	804,12	35
26,74	18,91	4,29	97,99	1431,34	-	841,15	738,29	36
43,37	83,72	5,58	41,13	1248,31	0,74	830,93	827,52	37
12,00	39,09	4,25	58,51	1845,43	-	1201,69	890,95	38
27,62	54,95	5,38	220,83	2213,76	-	953,47	876,20	39
40,39	74,64	7,53	113,21	1129,77	2,91	766,41	726,90	40
17,80	104,17	3,90	274,19	1140,66	6,35	762,06	762,06	41
9,49	60,01	13,93	67,05	1019,64	0,75	605,05	605,05	42
168,72	45,05	3,77	127,86	1057,29	3,52	650,38	650,38	43

Tablica 24. Dochody budżetów gmin według rodzajów na 1 mieszkańca w 2017 r. (dok.)

Table 24. Revenue of gmina budgets by types per capita in 2017 (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Dochody				
			razem	w			
				udział w podatku dochodowym od osób prawnych	udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	podatek od nieruchomości	podatek rolny
							w
	Powiat otwocki (dok.)						
1	w. Celestynów	3552,42	1771,74	-3,46	1092,75	355,31	11,24
2	w. Kołbiel	4127,45	2007,07	102,74	814,76	511,50	67,44
3	w. Osieck	4048,03	1452,70	1,84	650,08	338,27	46,78
4	w. Sobienie-Jeziory	3657,88	1270,28	12,80	622,17	273,62	78,94
5	w. Wiązowna	6310,58	3702,10	100,07	1770,19	919,84	26,54
6	Powiat piaseczyński	5595,02	3552,37	78,67	1996,11	631,54	17,59
7	m-w. Góra Kalwaria	4505,38	2468,06	71,05	991,01	663,62	28,35
8	m-w. Konstancin-Jeziorna	6175,37	4651,70	183,94	3168,05	470,34	20,44
9	m-w. Piaseczno	5432,60	3466,81	61,28	2107,39	486,08	7,55
10	m-w. Tarczyn	4813,47	2682,20	17,86	869,57	749,83	59,16
11	w. Lesznowola	7681,37	4898,16	98,81	2394,94	1303,81	13,38
12	w. Prażmów	4045,05	2062,00	3,91	1167,41	308,68	27,02
13	Powiat pruszkowski	5498,53	3670,47	99,81	1679,44	775,09	6,47
14	m. Piastów	4380,60	2607,65	28,16	1441,57	397,43	0,69
15	m. Pruszków	5076,96	3522,89	96,65	1414,00	586,46	1,07
16	m-w. Brwinów	5065,92	3301,50	48,74	1690,23	869,67	16,60
17	w. Michałowice	7087,53	5011,47	95,47	2930,51	896,61	8,96
18	w. Nadarzyn	7914,27	5497,12	257,50	1849,09	1759,66	14,24
19	w. Raszyn	5599,71	3427,38	152,53	1533,98	889,34	8,85
20	Powiat warszawski zachodni	5787,10	3931,13	103,46	1825,42	1069,22	24,13
21	m-w. Błonie	5218,42	3316,62	108,41	1070,76	1619,65	39,98
22	m-w. Łomianki	5566,29	3798,00	94,57	2433,06	626,73	6,35
23	m-w. Ożarów Mazowiecki	6916,17	5022,73	214,30	1354,28	1814,17	23,63
24	w. Izabelin	5508,30	3880,02	47,21	2659,71	658,96	0,95
25	w. Kampinos	6089,26	3950,24	18,96	909,99	897,56	55,92
26	w. Leszno	5016,62	3024,14	23,62	1507,28	669,74	57,53
27	w. Stare Babice	5812,53	3944,28	62,77	2358,85	588,02	19,14
28	Powiat wołomiński	4392,72	2109,41	33,57	1106,19	437,05	4,63
29	m. Kobyłka	4209,20	2218,26	9,67	1277,92	386,94	0,39
30	m. Marki	4563,27	2449,13	77,35	1338,27	523,20	0,26
31	m. Ząbki	4501,00	2504,64	21,47	1346,59	325,36	0,01
32	m. Zielonka	4672,26	2824,53	110,01	1604,42	568,50	0,03
33	m-w. Radzymin	4780,06	2482,30	37,76	1120,46	660,70	8,32
34	m-w. Tłuszcz	4128,22	1255,53	0,17	713,36	248,63	4,67
35	m-w. Wołomin	3948,95	1813,70	26,18	1030,07	363,76	2,01
36	w. Dąbrówka	4806,17	2067,17	6,37	709,67	706,05	22,55
37	w. Jadów	4356,95	1079,45	0,79	487,18	255,85	25,87
38	w. Klembów	4838,61	2196,82	23,55	771,21	655,25	12,88
39	w. Poświętne	4350,96	849,41	3,67	463,34	174,65	23,35
40	w. Strachówka	4717,08	1276,91	1,51	351,87	576,83	11,18
	Powiat żyrardowski						
41	m. Żyrardów ^c	4312,82	2319,56	38,70	961,29	444,38	0,17

c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2). c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

własne				Dotacje		Subwencja ogólna		Lp.
tym				razem	środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	razem	w tym część oświatowa	
podatek od środków transportowych	podatek od czynności cywilnoprawnych	opłata skarbowa	dochody z majątku					
złotych								
32,59	35,64	2,83	12,39	991,34	-	789,35	789,35	1
34,03	27,26	3,56	21,00	1189,86	-	930,53	828,47	2
4,76	23,16	3,39	32,03	1323,66	13,92	1271,66	902,89	3
22,51	24,41	3,49	7,84	1219,93	-	1167,67	751,31	4
55,71	223,98	5,45	228,44	1586,93	7,24	1021,56	1015,91	5
27,69	147,12	9,71	169,08	1051,38	19,34	991,26	975,65	6
31,25	71,32	4,37	200,68	1154,90	0,30	882,41	877,92	7
11,83	229,75	5,26	113,96	854,59	2,47	669,08	636,92	8
16,25	152,92	14,81	193,53	992,19	6,89	973,60	967,49	9
68,56	54,78	5,35	56,91	1141,41	188,75	989,87	937,28	10
62,92	201,91	6,97	217,65	1233,11	27,83	1550,10	1520,17	11
15,58	66,75	5,34	35,02	1174,18	-	808,87	804,88	12
65,43	115,31	11,45	508,65	1051,80	7,37	776,26	768,05	13
8,75	64,93	3,57	373,54	983,18	1,09	789,77	789,77	14
20,32	73,60	21,03	939,02	935,97	0,73	618,10	618,10	15
14,54	86,61	3,82	282,30	1134,34	0,35	630,08	630,08	16
22,29	133,24	2,56	178,23	959,41	5,35	1116,65	1091,23	17
572,85	197,45	13,27	280,20	1259,39	0,69	1157,76	1104,38	18
38,33	255,79	8,02	117,67	1301,38	46,96	870,95	862,84	19
104,16	132,26	11,11	68,34	1044,62	1,39	811,35	789,62	20
24,68	85,65	4,45	35,50	1094,22	1,20	807,58	801,63	21
20,37	116,48	4,03	87,73	1027,56	2,76	740,73	727,72	22
192,56	231,81	35,34	80,87	1133,78	1,45	759,66	737,79	23
8,60	104,58	4,76	38,89	812,80	0,82	815,49	801,22	24
1299,21	54,37	6,16	95,78	1240,36	-	898,66	854,32	25
23,17	55,54	4,31	30,91	1083,32	0,87	909,16	815,45	26
21,81	156,05	6,08	93,76	962,14	0,54	906,11	894,19	27
35,89	67,24	7,09	105,27	1356,28	2,73	927,03	830,41	28
25,37	73,52	3,66	201,98	1243,10	0,35	747,84	747,84	29
28,08	102,74	3,40	68,92	1372,07	1,24	742,07	742,07	30
14,43	97,30	3,03	344,15	1157,92	1,76	838,44	838,44	31
26,48	75,88	3,08	67,87	1156,94	3,49	690,80	690,80	32
147,03	88,20	4,95	75,69	1502,14	1,22	795,62	795,62	33
32,36	24,19	3,77	8,68	1604,31	-	1268,38	870,90	34
17,16	47,58	19,36	46,91	1205,85	4,09	929,40	910,82	35
23,39	44,39	4,71	22,90	1525,56	-	1213,44	1037,65	36
12,08	25,26	3,49	5,87	1866,71	8,18	1410,80	817,21	37
31,01	44,42	4,31	10,31	1589,33	6,23	1052,47	965,20	38
15,35	17,16	3,72	24,18	1809,46	7,03	1692,08	855,86	39
31,78	16,46	3,85	14,65	1822,44	26,71	1617,73	753,32	40
8,22	58,57	10,95	423,80	1182,95	70,21	810,32	703,11	41

Tablica 25. Wydatki budżetów gmin według rodzajów w 2017 r.

Table 25. Expenditure of gmina budgets by types in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Wydatki bieżące				Wydatki majątkowe	
		razem	w tym			razem	w tym inwestycyjne w % wydatków ogółem
			dotacje	świadczenia na rzecz osób fizycznych	wydatki bieżące jednostek budżetowych		
w tysiącach złotych							
WOJEWÓDZTWO ^a	32623592,7	28038764,9	2289215,0	5488027,7	18946931,2	4584827,9	13,5
w tym WOF (40)	20413766,9	17543546,2	1683998,3	2233899,4	12446852,7	2870220,7	13,5
MAZOWIECKI REGIONALNY	11030252,6	9543348,7	553359,6	2940142,7	5926864,8	1486903,9	12,8
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	21593340,1	18495416,1	1735855,3	2547885,0	13020066,4	3097924,0	13,8
M.st. Warszawa ^b	15271678,0	13331293,4	1165347,5	1241446,9	9836912,8	1940384,7	12,0
Powiat grodziski	494429,0	396133,8	47064,1	97722,0	243083,7	98295,2	19,9
m. Milanówek	81574,1	73075,7	11847,6	14793,0	45398,8	8498,4	10,4
m. Podkowa Leśna	30880,0	24130,2	4678,9	2761,4	15286,5	6749,8	21,9
m-w. Grodzisk Mazowiecki	239267,2	187306,4	25088,3	49064,5	111005,5	51960,8	21,7
w. Baranów	21379,6	20799,5	558,7	6295,6	13864,4	580,1	2,7
w. Jaktorów	73255,6	54313,8	1957,9	14222,9	35184,1	18941,8	25,9
w. Żabia Wola	48072,4	36508,2	2932,7	10584,5	22344,3	11564,3	24,1
Powiat legionowski	540284,7	459902,3	47979,8	116645,0	291935,4	80382,4	13,9
m. Legionowo	223534,1	201389,5	26827,5	49091,9	124771,1	22144,6	7,6
m-w. Serock	74194,8	58223,1	1874,6	17046,1	38923,8	15971,7	21,5
w. Jabłonna	83520,5	74827,2	9783,8	20155,4	44497,5	8693,3	10,4
w. Nieporęt	84218,9	65491,8	6615,1	15395,7	42339,1	18727,1	22,2
w. Wieliszew	74816,4	59970,8	2878,7	14956,0	41403,8	14845,6	19,8
Powiat miński	686529,7	570030,0	46822,7	174745,1	339575,9	116499,7	17,0
m. Mińsk Mazowiecki	179889,2	154507,2	19947,9	40352,7	93191,3	25382,0	14,1
m. Sulejówek	94852,7	80231,5	11276,3	18575,2	49230,7	14621,2	15,4
m-w. Halinów	68388,2	54576,9	3450,4	18949,4	31797,6	13811,3	20,2
m-w. Kałuszyn	26163,6	22081,2	916,5	8149,0	12747,7	4082,5	15,6
m-w. Mrozy	36161,1	31250,4	1675,1	10971,0	18215,4	4910,7	13,6
w. Cegłów	24301,2	19879,8	1617,7	6030,1	12198,5	4421,4	18,2
w. Dębe Wielkie	48856,5	35566,2	2138,3	13428,0	19590,8	13290,4	27,2
w. Dobrze	31029,7	22835,3	1085,7	8025,5	13541,9	8194,4	26,4
w. Jakubów	24814,3	19980,8	303,7	6917,5	12670,2	4833,5	19,5
w. Latowicz	22059,9	20923,6	219,9	7911,5	12711,5	1136,3	5,2
w. Mińsk Mazowiecki	62959,8	52366,9	1069,8	18011,3	28744,3	10592,9	16,8
w. Siennica	36550,1	30612,1	2137,9	9021,0	19281,7	5937,9	16,2
w. Stanisławów	30503,6	25218,2	983,6	8403,1	15654,4	5285,3	17,3
Powiat nowodworski	379595,2	312403,5	15374,8	88278,8	204996,5	67191,7	17,7
m. Nowy Dwór Mazowiecki	128445,3	120756,5	4972,0	29068,1	85268,7	7688,9	5,9
m-w. Nasielsk	77543,7	67321,9	3520,1	23811,8	39354,9	10221,8	13,2
m-w. Zakroczym	29771,1	27222,1	929,7	8154,3	17854,8	2549,0	8,6
w. Czosnów	55930,7	41190,6	4697,2	10718,4	25136,2	14740,1	26,4
w. Leoncin	24716,3	18866,5	124,5	6114,4	12506,7	5849,9	23,7
w. Pomiechówek	63188,1	37046,0	1131,4	10411,7	24875,3	26142,1	41,3
Powiat otwocki	527621,3	450399,0	50900,8	122844,8	272716,0	77222,3	14,2
m. Józefów	94211,6	83758,9	15667,8	19459,4	47954,3	10452,6	8,4
m. Otwock	177763,0	152219,9	16721,1	41674,3	93194,7	25543,1	14,4
m-w. Karczew	63176,2	56833,0	4582,4	15279,0	36386,0	6343,2	10,0

a Łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

a Including cities with powiat status. b For Warsaw, the data concern budget of the city with powiat status.

Tablica 25. Wydatki budżetów gmin według rodzajów w 2017 r. (dok.)

Table 25. Expenditure of the gmina budget by types in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Wydatki bieżące				Wydatki majątkowe	
		razem	w tym			razem	w tym inwestycyjne w % wydatków ogółem
			dotacje	świadczenia na rzecz osób fizycznych	wydatki bieżące jednostek budżetowych		
w tysiącach złotych							
Powiat otwocki (dok.)							
w. Celestynów	42240,9	35298,9	2011,8	11186,8	21876,3	6941,9	16,4
w. Kołbiel	33760,4	28083,2	321,3	8677,4	18963,5	5677,2	16,8
w. Osieck	15199,9	13029,6	641,0	4249,2	8081,5	2170,2	14,3
w. Sobienie-Jeziory	23306,6	19861,4	404,5	7080,1	12358,2	3445,3	14,8
w. Wiązowna	77962,8	61314,0	10551,1	15238,6	33901,5	16648,8	21,4
Powiat piaseczyński	1010244,3	852144,6	128715,8	176122,6	519503,3	158099,6	15,6
m-w. Góra Kalwaria	117669,6	104861,4	8820,0	28981,0	66220,2	12808,2	10,9
m-w. Konstancin-Jeziorna	164109,3	121275,2	17867,6	20336,9	74232,0	42834,1	26,1
m-w. Piaseczno	435114,0	364070,2	67024,7	75117,5	214741,4	71043,7	16,3
m-w. Tarczyn	57460,7	45478,4	2625,9	12049,2	30578,1	11982,3	20,9
w. Lesznowola	192920,6	180328,7	28876,5	28137,6	112620,4	12592,0	6,5
w. Prażmów	42970,0	36130,7	3501,1	11500,5	21111,2	6839,3	15,9
Powiat pruszkowski	879262,2	673701,2	73153,2	144862,4	435771,2	205561,0	23,1
m. Piastów	102904,4	86172,9	8703,3	19531,5	57599,8	16731,5	16,0
m. Pruszków	286378,2	217650,9	26435,1	50542,7	139294,5	68727,3	23,1
m-w. Brwinów	129892,2	103791,6	6959,8	24829,2	70685,9	26100,7	20,1
w. Michałowice	121751,0	89332,9	8378,4	15016,4	60490,5	32418,1	26,6
w. Nadarzyn	108375,7	83374,7	12586,2	14139,7	48059,8	25001,0	23,1
w. Raszyn	129960,7	93378,3	10090,4	20802,9	59640,6	36582,4	28,1
Powiat warszawski zachodni	699272,2	539992,5	53406,6	105601,5	360195,9	159279,7	22,6
m-w. Błonie	111785,0	91472,8	4006,4	20689,9	64911,2	20312,1	18,2
m-w. Łomianki	155586,9	109602,4	11968,1	23605,8	69688,4	45984,5	29,6
m-w. Ożarów Mazowiecki	178868,4	135390,3	18938,0	20671,9	88837,8	43478,1	24,3
w. Izabelin	54749,6	48282,6	4908,1	8466,1	32876,1	6467,0	10,0
w. Kampinos	24118,4	20940,5	453,0	4537,1	13837,1	3178,0	13,2
w. Leszno	52771,5	43850,4	2490,2	10639,8	30420,9	8921,1	16,9
w. Stare Babice	121392,3	90453,5	10642,9	16991,0	59624,3	30938,8	25,5
Powiat wołomiński	1104423,5	909415,7	107089,8	279615,8	515375,7	195007,9	17,4
m. Kobyłka	101551,0	84907,6	10480,1	24262,3	49480,7	16643,3	16,4
m. Marki	162688,9	124665,9	23106,7	34972,4	65138,0	38023,0	22,4
m. Żąbki	151055,8	134740,3	23338,3	35703,3	74910,4	16315,4	10,8
m. Zielonka	80218,4	66718,1	6108,7	16641,0	43624,2	13500,3	16,8
m-w. Radzymin	133480,9	105222,8	12617,6	33455,4	58275,3	28258,0	19,8
m-w. Tłuszcz	86028,0	68107,0	3696,1	25055,0	38501,8	17921,0	20,8
m-w. Wołomin	220428,4	191920,6	23817,7	58688,8	107879,3	28507,8	12,9
w. Dąbrówka	44738,0	34916,3	1707,1	11627,5	21323,5	9821,7	22,0
w. Jadów	33194,5	25273,9	672,5	10666,3	13886,4	7920,6	23,9
w. Klembów	48043,9	37493,1	1095,5	13963,3	22053,8	10550,9	22,0
w. Poświętne	28613,2	23933,9	364,9	10080,5	13387,5	4679,3	16,4
w. Strachówka	14382,6	11516,0	84,5	4500,0	6914,8	2866,6	19,9
Powiat żyrardowski							
m. Żyrardów ^c	176639,0	149402,0	8889,7	40826,2	97931,6	27237,0	14,3

c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Tablica 26. Wydatki budżetów gmin według wybranych działów na 1 mieszkańca w 2017 r.

Table 26. Expenditure of gmina budgets by selected divisions per capita in 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym						
		transport i łączność	gospo darka mieszkaniowa	administracja publiczna	oświata i wycho-wanie	ochrona zdrowia	pomoc społeczna	gospo darka komunalna i ochrona środowiska
WOJEWÓDZTWO^a	6072,24	1062,89	301,89	488,47	1695,63	77,97	239,21	334,16
w tym WOF (40)	7390,43	1681,96	502,55	569,72	1866,39	124,67	255,64	382,15
MAZOWIECKI REGIONALNY	4685,07	419,26	96,39	402,03	1505,50	29,26	230,11	274,52
WARSZAWSKI STOŁĘCZNY	7154,28	1564,95	462,18	555,89	1843,93	115,96	246,31	380,67
M.st. Warszawa^b	8686,25	2335,90	675,56	635,37	1941,15	177,45	298,51	343,58
Powiat grodziski	5363,91	628,78	199,96	472,13	1697,89	30,67	243,82	434,10
m. Milanówek	4996,27	383,67	245,45	568,58	1535,58	31,58	296,73	453,84
m. Podkowa Leśna	7991,72	1409,93	146,37	840,87	2351,75	21,41	299,72	1224,25
m-w. Grodzisk Mazowiecki	5178,50	725,58	255,98	366,14	1493,90	36,35	243,52	406,28
w. Baranów	4063,80	202,15	40,32	425,19	1464,22	10,65	164,94	264,54
w. Jaktorów	6073,25	647,01	109,38	567,56	2141,88	15,02	264,18	398,03
w. Żabia Wola	5682,99	455,62	59,09	589,54	2338,93	36,94	137,78	343,88
Powiat legionowski	4698,50	417,63	101,19	490,71	1506,43	29,76	176,52	481,97
m. Legionowo	4129,04	382,25	113,36	334,80	1383,08	25,35	198,56	373,29
m-w. Serock	5150,99	619,91	110,22	565,93	1343,89	48,24	150,36	537,43
w. Jabłonna	4452,76	211,60	141,19	415,47	1605,86	30,25	143,22	541,30
w. Nieporęt	5884,50	317,55	28,81	977,14	1803,85	33,98	194,63	770,26
w. Wieliszew	5591,24	738,88	63,62	625,71	1722,92	22,51	142,83	470,48
Powiat miński	4501,01	352,18	97,51	357,35	1644,66	23,10	144,38	324,71
m. Mińsk Mazowiecki	4449,84	243,92	238,08	237,66	1814,32	26,18	159,81	296,83
m. Sulejówek	4848,08	659,33	119,54	409,79	1746,08	20,92	162,41	567,85
m-w. Halinów	4323,44	558,85	37,07	397,49	1410,91	12,83	130,02	349,94
m-w. Kałuszyn	4445,81	197,17	22,25	366,01	1294,14	76,93	148,14	261,10
m-w. Mrozy	4166,02	132,43	164,70	367,46	1449,78	14,88	75,16	187,58
w. Cegłów	3936,69	283,72	40,53	436,17	1135,55	18,15	164,73	135,83
w. Dębe Wielkie	4842,55	283,50	3,31	456,07	1900,36	20,56	145,26	216,16
w. Dobrze	5157,86	248,00	-	458,24	2091,01	15,80	128,18	193,87
w. Jakubów	4901,10	226,32	18,99	506,34	1777,13	17,12	131,60	151,65
w. Latowicz	4047,69	218,94	5,07	405,31	1294,85	11,58	182,11	192,21
w. Mińsk Mazowiecki	4150,55	469,92	16,86	309,99	1262,93	27,56	135,53	563,65
w. Siennica	4902,76	387,05	9,75	331,62	1924,22	24,40	126,23	208,29
w. Stanisławów	4526,42	200,45	3,98	482,66	1856,67	15,76	132,76	239,52
Powiat nowodworski	4797,90	312,38	155,38	446,61	1465,56	47,88	223,31	422,41
m. Nowy Dwór Mazowiecki	4491,10	139,79	277,66	357,31	1555,66	42,01	245,58	268,89
m-w. Nasielsk	3890,02	253,91	88,49	314,36	1162,08	25,37	179,13	207,84
m-w. Zakroczym	4865,36	105,44	7,42	670,36	1271,88	31,38	370,47	713,24
w. Czosnów	5674,21	777,15	15,63	678,33	1980,22	45,37	184,61	293,48
w. Leoncin	4456,60	658,57	48,13	508,99	1289,78	16,78	205,34	187,52
w. Pomiechówek	6973,63	408,03	234,16	578,08	1527,33	148,82	203,96	1466,64
Powiat otwocki	4269,13	387,47	88,00	395,76	1464,19	24,36	181,66	415,54
m. Józefów	4610,75	280,74	286,15	469,59	1549,27	34,98	96,94	512,30
m. Otwock	3960,23	566,07	30,37	323,88	1297,86	23,03	238,15	338,99
m-w. Karczew	3970,60	122,16	27,18	397,89	1474,42	25,51	166,56	534,14

a łącznie z miastami na prawach powiatu. b Dla Warszawy dane dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

a Including cities with powiat status. b For Warsaw, the data concern budget of the city with powiat status.

Tablica 26. Wydatki budżetów gmin według wybranych działów na 1 mieszkańca w 2017 r. (dok.)

Table 26. Expenditure of gmina budgets by selected divisions per capita in 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym						
		transport i łączność	gospo darka mieszkaniowa	administracja publiczna	oświata i wychowanie	ochrona zdrowia	pomoc społeczna	gospo darka komunalna i ochrona środowiska
Powiat otwocki (dok.)								
w. Celestynów	3615,58	285,26	7,88	347,79	1517,04	18,25	96,59	208,37
w. Kołbiel	4128,19	233,72	7,74	372,39	1428,37	17,28	117,74	198,54
w. Osieck	4245,78	124,32	27,49	454,08	1558,98	8,84	143,90	287,38
w. Sobienie-Jeziory	3651,36	249,41	2,57	301,48	1307,93	12,65	138,88	233,76
w. Wiązowna	6219,61	599,68	236,42	621,43	1934,70	31,09	290,22	845,21
Powiat piaseczyński	5590,94	479,94	317,13	542,46	2038,24	31,48	164,80	436,13
m-w. Góra Kalwaria	4450,10	236,29	282,82	346,75	1524,65	30,65	225,22	278,56
m-w. Konstancin-Jeziorna	6633,36	580,42	295,87	1191,25	1687,48	23,98	252,21	795,92
m-w. Piaseczno	5313,66	629,15	334,42	366,88	2016,56	40,50	142,44	442,59
m-w. Tarczyn	5041,74	184,61	38,99	566,26	2029,20	22,55	154,29	408,39
w. Lesznowola	7558,40	402,50	551,57	749,46	3205,31	20,82	115,70	322,91
w. Prażmów	4014,39	207,17	55,81	350,59	1510,18	16,75	112,86	243,85
Powiat pruszkowski	5422,32	517,73	210,39	438,66	1821,76	21,23	175,94	469,20
m. Piastów	4528,24	504,86	405,68	414,27	1650,26	8,46	213,49	241,14
m. Pruszków	4695,26	323,10	278,94	328,62	1496,56	21,35	205,29	365,62
m-w. Brwinów	5013,60	607,89	92,21	405,92	1688,93	19,99	203,08	625,18
w. Michałowice	6858,44	1157,85	47,97	635,11	1864,54	15,88	131,28	414,54
w. Nadarzyn	8197,86	605,96	120,83	696,30	2736,27	32,81	115,29	1215,48
w. Raszyn	6028,42	392,36	141,30	495,33	2486,20	33,11	94,66	402,57
Powiat warszawski zachodni	6095,84	651,66	216,77	577,20	1993,27	47,18	125,60	757,82
m-w. Błonie	5217,99	202,51	232,15	421,91	1832,57	44,03	207,28	332,27
m-w. Łomianki	5962,55	1335,80	92,73	647,98	1648,99	22,16	87,89	598,79
m-w. Ożarów Mazowiecki	7513,90	630,26	337,77	581,39	2043,37	88,86	112,14	1624,72
w. Izabelin	5188,55	386,81	248,34	787,07	1650,12	104,19	144,78	535,53
w. Kampinos	5618,08	603,17	102,04	760,15	1390,28	14,10	194,91	328,95
w. Leszno	5240,99	697,30	150,14	449,99	1612,77	22,26	128,17	546,20
w. Stare Babice	6569,92	371,45	263,18	558,84	3144,67	21,19	73,03	700,87
Powiat wołomiński	4599,25	578,11	95,17	360,89	1593,96	28,72	170,66	305,41
m. Kobyłka	4458,49	642,72	175,92	439,59	1495,26	23,80	179,98	279,11
m. Marki	5060,94	989,31	115,62	399,56	1710,21	48,99	140,36	291,37
m. Ząbki	4274,84	396,40	113,27	278,23	1876,88	43,69	88,53	225,94
m. Zielonka	4576,58	545,38	104,94	491,28	1710,50	31,38	163,34	350,47
m-w. Radzymin	5075,90	754,36	75,15	389,84	1850,29	31,43	128,01	324,79
m-w. Tłuszcz	4323,89	445,04	70,87	292,51	1394,85	8,62	156,38	425,97
m-w. Wołomin	4254,22	501,63	40,10	292,19	1412,91	20,92	276,77	295,29
w. Dąbrowka	5565,12	448,74	23,72	518,91	1636,64	10,92	159,10	543,08
w. Jadów	4378,64	731,15	18,83	303,32	1131,43	18,73	141,19	191,97
w. Klembów	4920,52	223,52	344,78	342,76	1390,04	9,50	163,38	391,81
w. Poświętne	4618,76	113,23	0,42	425,13	1479,53	42,62	154,98	146,47
w. Strachówka	5214,87	759,91	43,77	615,63	1208,08	6,50	237,24	223,47
Powiat żyrardowski								
m. Żyrardów ^c	4379,84	459,79	460,78	346,89	1170,26	55,42	209,83	230,22

c Miasto nie wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego (NUTS 2).

c The city is not part of the Warsaw capital region (NUTS 2).

Uwagi metodologiczne

Podział terytorialny. Powierzchnia i użytkowanie gruntów

Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono zasadniczy **trójstopniowy podział terytorialny** państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

Z dniem 27 X 2002 r. (na mocy ustawy o **ustroju miasta stołecznego Warszawy** z dnia 15 III 2002 r., Dz. U. Nr 41, poz. 361, z póź. zm.) zniesiony został powiat warszawski oraz gminy warszawskie i dzielnice w gminie Warszawa-Centrum. M.st. Warszawa stanowi obecnie jedną gminę, mającą jednocześnie status miasta na prawach powiatu, podzieloną na 18 dzielnic.

Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni** przedstawione są na stan 1 I 2018 r., w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1990). Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję). Od 2017 r. do użytków rolnych zostały włączone grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych ujmowane do 2016 r. w pozycji grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

Ludność. Ruch naturalny

Informacje o ludności opracowano na podstawie:

- 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
- 2) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach,
- 3) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały i czasowy.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 III 2011 r.

Dane o stanie ludności zaprezentowano również według **ekonomicznych grup wieku**:

- wiek przedprodukcyjny – mężczyźni i kobiety w wieku 0–17 lat,
- wiek produkcyjny – mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat,
- wiek poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Przez ludność w **wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku poprodukcyjnym.

Dane o **ruchu naturalnym** ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zamieszkania męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania żony przed ślubem),
- urodzenia – według miejsca zamieszkania matki noworodka,
- zgony – według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku życia.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

Metoda Webba polega na zakwalifikowaniu badanej jednostki terytorialnej (gminy, powiatu) do jednego z ośmiu typów rozwoju ludności w zależności od znaku i wartości bezwzględnej przyrostu naturalnego i salda migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności. Klasyfikacja Webba wyróżnia:

– cztery typy odnoszące się do jednostek zaludniających się w wyniku:

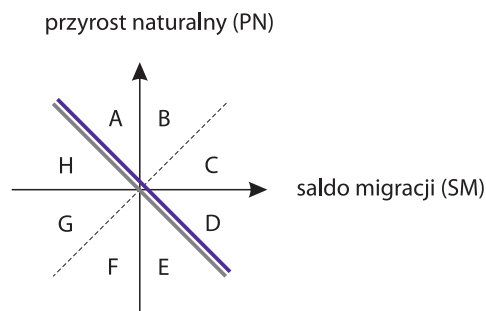
- A — przewagi przyrostu naturalnego nad ubytkiem migracyjnym ($+PN > -SM$),
- B — przyrostu migracyjnego i jeszcze wyższego przyrostu naturalnego ($+PN > +SM$),
- C — przyrostu naturalnego i jeszcze wyższego przyrostu migracyjnego ($+PN < +SM$),
- D — przewagi przyrostu migracyjnego nad ubytkiem naturalnym ($-PN < +SM$),

– cztery typy odnoszące się do jednostek wyludniających się w wyniku:

- E — przewagi ubytku naturalnego nad przyrostem migracyjnym ($-PN > +SM$),
- F — ubytku migracyjnego i jeszcze większego ubytku naturalnego ($-PN > -SM$),
- G — ubytku naturalnego i jeszcze większego ubytku migracyjnego ($-PN < -SM$),
- H — przewagi ubytku migracyjnego nad przyrostem naturalnym ($+PN < -SM$).

W przypadku, gdy wartości bezwzględne współczynnika przyrostu naturalnego i współczynnika salda migracji stałej są równe lub gdy wartość jednego ze współczynników wynosi zero wprowadza się dodatkowe typy (przejściowe).

Gminy zaludniające się	A	$+PN > -SM$
	B	$+PN > +SM$
	C	$+PN < +SM$
	D	$-PN < +SM$
Gminy wyludniające się	E	$-PN > +SM$
	F	$-PN > -SM$
	G	$-PN < -SM$
	H	$+PN < -SM$
Gminy w stanie przejściowym	B – C	$SM > 0, PN > 0$

Typ badanej jednostki określa się odczytując relację obu zmiennych przy wykorzystaniu układu współrzędnych (oraz dodatkowo wprowadzonych przekątnych), w którym oś rzędnych odpowiada wartościom współczynnika przyrostu naturalnego, a oś odciętych wartościom współczynnika salda migracji stałej w badanym okresie.

Edukacja i wychowanie

Informacje zawarte w publikacji prezentowane są według stanu organizacyjnego ustroju szkolnego regulowanego przez przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59) oraz ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 2198). Przedstawione informacje opracowano na podstawie danych pochodzących z Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

W roku szkolnym 2017/18 dzieci 6-letnie były objęte obowiązkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego, zaś dzieci 7-letnie obowiązkiem szkolnym. Nauka jest obowiązkowa do ukończenia 18 roku życia.

Od 1 IX 2017 r. rozpoczęto reformę systemu edukacji, która docelowo wprowadza 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią branżową szkołę I stopnia, 2-letnią branżową szkołę II stopnia oraz likwiduje gimnazja.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji w roku szkolnym 2017/18:

- w szkołach podstawowych kształcił się pierwszy rocznik uczniów realizujących program klasy siódmej, co skutkowało brakiem absolwentów z roku szkolnego 2016/17 (przejście z 6- na 8-letnią szkołę podstawową),
- nie odbył się nabór do klasy pierwszej gimnazjów, które ulegają stopniowej likwidacji,
- rozpoczął się nabór do klasy pierwszej szkół branżowych I stopnia, które powstały z przekształcenia dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych (istniejących do roku szkolnego 2016/17). W szkołach branżowych I stopnia w roku szkolnym 2017/18 pozostali jeszcze uczniowie oddziałów zasadniczych szkół zawodowych.

Wśród szkół objętych systemem oświaty w roku szkolnym 2017/18, obok szkół podstawowych i gimnazjów, funkcjonowały: 3-letnie licea ogólnokształcące dla młodzieży i dla dorosłych, 4-letnie technika dla młodzieży, 3-letnie szkoły specjalne przygotowujące do pracy, szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły policealne.

W publikacji informacje o szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe dotyczą ogólnokształcących szkół artystycznych, które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek tych zaliczono: przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Prezentowane w publikacji dane dotyczą **wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych i gimnazjalnych dla dzieci i młodzieży oraz szkół ponadgimnazjalnych** (łącznie ze specjalnymi). Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

Dane dotyczące wychowania przedszkolnego oraz szkół podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego.

Infrastruktura komunalna. Transport. Mieszkania

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

Informacje o **długości sieci wodociągowej** dotyczą sieci rozdzielczej bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniono natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Dane o **zużyciu wody** z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku. Do przeliczenia zużycia wody na 1 mieszkańca przyjęto ludność według stanu w dniu 30 VI.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu i kanalizacji obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Ścieżka rowerowa (droga dla rowerów) – droga lub jej część przeznaczona do ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi. Droga dla rowerów jest oddzielona od innych dróg lub jezdni tej samej drogi konstrukcyjnie lub za pomocą urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. Za długość ścieżek rowerowych należy uważać długość dróg dla rowerów przebiegających w jednym kierunku. Długość ścieżek położonych po dwóch stronach drogi jest liczona odrębnie. Ujęto ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położonych w lesie).

Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelii pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisywanych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przyjmując za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

Lokal socjalny – lokal nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie. Przyznawany jest na czas określony oraz czynsz za to mieszkanie nie może przekraczać połowy stawki najniższego czynszu obowiązującego w gminnym zasobie mieszkaniowym.

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Informacje o mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach budownictwa indywidualnego dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

W zasobach mieszkaniowych za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na mieszkanie i na izbę przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

Do przeliczenia efektów budownictwa mieszkaniowego na 1000 ludności przyjęto dane o liczbie ludności według stanu w dniu 30 VI, natomiast przy przeliczeniu na 1000 zawartych małżeństw – według stanu w dniu 31 XII.

Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Dane o ochronie zdrowia od 2012 r. podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

Działalność **aptek ogólnodostępnych** unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne farmaceutyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 2142, z późn. zm.). Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony i są usytuowane głównie na terenach wiejskich.

Przychodnia jest to przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego, w którym udziela się ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz świadczeń z zakresu rehabilitacji leczniczej. Przychodnie prezentuje się łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi.

Porady lekarskie w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (dotyczą porad w podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej) podano łącznie z badaniami profilaktycznymi i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich, bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych. Porady w podstawowej opiece zdrowotnej od 2017 r. podaje się łącznie z poradami nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Są to świadczenia udzielane w godzinach od 18.00 do 8.00 dnia następnego oraz całodobowo w dni ustawowo wolne od pracy. Obejmują również porady nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej udzielone w ramach podkontraktów ze szpitalem na wykonywanie tych porad.

Dane o **opiece nad dziećmi do 3 lat** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 157, z późn. zm.), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka oraz od 2011 r. – klubu dziecięcego albo sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię.

Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Mieszkańcy domów i zakładów pomocy społecznej to osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Kultura

Biblioteka jest to jednostka organizacyjna lub jej część posiadająca uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór książek, czasopism i innych materiałów piśmienniczych, liczący co najmniej 300 jednostek inwentarzowych, której głównymi celami są tworzenie i obsługa zbiorów oraz udostępnianie ich użytkownikom w sposób kontrolowany.

Księgozbiór obejmuje zinwentaryzowane wydawnictwa nieperiodyczne (książki i broszury) i wydawnictwa periodyczne (gazety i czasopisma).

Jednostką obliczeniową księgozbioru jest **wolumin**, czyli tom (zawartość jednej okładki) zarejestrowany w księdze inwentarzowej. W przypadku periodyków za wolumin uważa się zbiór (zazwyczaj roczny) numerów jednego tytułu gazety lub czasopisma stanowiący jedną pozycję inwentarzową.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) – to użytkownik zarejestrowany w bibliotece, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

Dane o czytelnikach dotyczą osób korzystających z wypożyczalni, tzn. otrzymujących materiały biblioteczne do wykorzystania poza terenem biblioteki. Podstawowym dokumentem służącym do gromadzenia danych o czytelnikach w bibliotece jest aktualna karta wypożyczeń (karta czytelnika) lub inny dokument służący do rejestracji.

Rynek pracy. Podmioty gospodarki narodowej

Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zaliczono:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
 - b) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów ;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych).

Dane o pracujących dotyczą faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbiepracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Pod pojęciem **bezrobotnego** (ustawa z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązująca od 1 VI 2004 r. – tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.) należy rozumieć osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie uczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- 1) ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego;
- 2) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, nie pobiera: świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego;
- 3) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
- 4) nie złożyła wniosku do ewidencji działalności gospodarczej albo po złożeniu wniosku o wpis zgłosiła do ewidencji działalności gospodarczej wnioski o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął albo nie upłynął jeszcze okres do – określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej – dnia podjęcia działalności gospodarczej;
- 5) nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego;
- 6) nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 7) nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego;
- 8) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania;
- 9) nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji/działów/grup PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności, tj. zaliczane do sektora publicznego i prywatnego.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru REGON określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1068, z późn. zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009, z późn. zm.) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Informacje udostępniane z rejestru REGON tworzone są bezpośrednio na podstawie danych zgłaszanych do rejestru przez podmioty, na których ciąży obowiązek ich aktualizacji. Dane te w zakresie udostępnionych informacji nie podlegają dodatkowej weryfikacji.

Dane zaprezentowano w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „Przemysł” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „usługi” ujęte są sekcje: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”, „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

ści”, „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby” oraz „Organizacje i zespoły eksterytorialne”.

Prezentowane w tabl. 21 podmioty gospodarki narodowej przetwórstwa przemysłowego według zaawansowania techniki oraz usług według zaangażowania wiedzy opracowano zgodnie z podejściem dziedzinowym OECD, tj. klasyfikując jednostki do 4 sektorów przetwórstwa przemysłowego (wysoka technika, średnio-wysoka technika, średnio-niska technika, niska technika) lub do 6 sektorów usług (usługi wysokiej techniki oparte na wiedzy, usługi rynkowe oparte na wiedzy, usługi finansowe oparte na wiedzy, inne usługi oparte na wiedzy, usługi rynkowe mniej wiedzochłonne, inne usługi mniej wiedzochłonne).

W ramach przetwórstwa przemysłowego (sekcja C) zaprezentowano:

- 1) sektor wysokiej techniki, który obejmuje: produkcję podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych (dział 21), produkcję komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (dział 26), produkcję statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn (grupa 30.3),
- 2) sektor średnio-wysokiej techniki, który obejmuje: produkcję chemikaliów i wyrobów chemicznych (dział 20), produkcję broni i amunicji (grupa 25.4), produkcję urządzeń elektrycznych (dział 27), produkcję maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowaną (dział 28), produkcję pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (dział 29), produkcję lokomotyw kolejowych oraz taboru szynowego (grupa 30.2), produkcję wojskowych pojazdów bojowych (grupa 30.4), produkcję sprzętu transportowego, gdzie indziej niesklasyfikowaną (grupa 30.9), produkcję urządzeń, instrumentów oraz wyrobów medycznych, włączając dentystyczne (grupa 32.5).

W ramach usług (sekcje G–U) zaprezentowano:

- 1) sektor usług wysokiej techniki opartych na wiedzy, który obejmuje: działalność związaną z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych (dział 59), nadawanie programów ogólnodostępnych i abonamentowych (dział 60), telekomunikację (dział 61), działalność związaną z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązaną (dział 62), działalność usługową w zakresie informacji (dział 63), badania naukowe i prace rozwojowe (dział 72),
- 2) sektor usług rynkowych opartych na wiedzy (bez usług wysokiej techniki i finansowych), który obejmuje: transport wodny (dział 50), transport lotniczy (dział 51), działalność prawniczą, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe (dział 69), działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem (dział 70), działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (dział 71), reklamę, badanie rynku i opinii publicznej (dział 73), pozostałą działalność profesjonalną, naukową i techniczną (dział 74), działalność związaną z zatrudnieniem (dział 78), działalność detektywistyczną i ochroniarską (dział 80),
- 3) sektor usług finansowych opartych na wiedzy, który obejmuje: działalność finansową i ubezpieczeniową (działy 64–66),
- 4) sektor innych usług opartych na wiedzy, który obejmuje: działalność wydawniczą (dział 58), działalność weterynaryjną (dział 75), administrację publiczną i obronę narodową; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (dział 84), edukację (dział 85), opiekę zdrowotną i pomoc społeczną (działy 86–88), działalność związaną z kulturą, rekreacją i sportem (działy 90–93).

Więcej informacji na temat sektorów przetwórstwa przemysłowego i usług można znaleźć m.in. w publikacji Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Statystycznego w Szczecinie „Nauka i technika w 2017 r.”.

Finanse publiczne

Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowi ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 2077) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.).

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również: ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, z późn. zm.), ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1868), ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 2096) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1453).

Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. W publikacji dane prezentowane na mapach z zakresu dochodów i wydatków m.st. Warszawy dotyczą budżetu miasta na prawach powiatu.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. w podziale na działy i rozdziały – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku. Prezentowane w dziale dane opracowano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 1053 z późn. zm.).

Prezentowane dane w zakresie wydatków według działów obejmują wszystkie paragrafy wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

Methodological notes

Territorial division. Area and land use

On 1 January 1999 (pursuant to the Act of 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603), a fundamental three-tier territorial division of the state was introduced, the units of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the territorial division of the country. Auxiliary units in gminas include, among others, village administrator's offices, whose organization and scope of activity are determined by the competent gmina council in a separate statute.

On 27 October 2002 (pursuant to the Act on the System of the Capital City of Warszawa of 15 March 2002, Journal of Laws No. 41, item 361, with later amendments), the existing warszawski powiat as well as Warszawa gminas and districts in the Warszawa-Centrum gmina were abolished. The Capital City of Warszawa is now one gmina, which at the same time is a city with powiat status, divided into 18 districts.

Information on the geodesic status and directions of land use are presented as of 1 I 2018, based on the land register introduced by the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 March 2001 on the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2017 item 1990). The land register has introduced changes since 2002, mainly consisting in including to agricultural land: built-up agricultural land (previously included in the item "built-up and urbanized land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item). From 2017, agricultural land includes wooden and bushy areas on agricultural land recognized until 2016 in the item "forest land and wooden and bushy areas".

Population . Vital statistics

Information on population were compiled on the basis:

- 1) the balances of the size and structure of population in the gmina. Population balances are compiled for periods between censuses based on the last census, taking into account changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence and temporary stay from other gminas and from abroad), as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
- 2) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths,
- 3) the registers of the Ministry of Digitization on internal and international migration of population for permanent and temporary stay.

Data on population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census as of 31 III 2011.

Data on population were presented also by **economic age groups**:

- pre-working age – males and females aged 0–17 years,
- working age – males aged 18–64 years, females aged 18–59 years,
- post-working age – males aged 65 years and more and females aged 60 years and more.

Non-working age population is understood as population at pre-working age and post-working age.

Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband’s place of residence before the wedding (in the case when the husband lived abroad before the wedding, the wife’s place of permanent residence is taken into account),
- births – according to the mother’s place of permanent residence,
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Data on births and deaths (including infant deaths) are presented according to the criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization.

Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI.

The Webb Method consists in qualifying the surveyed territorial unit (gmina, powiat) to one of eight types of population development depending on the sign and absolute value of natural increase and net migration for permanent residence calculated per 1000 population. The Webb classification distinguishes:

– four types relating to units populating as a result of:

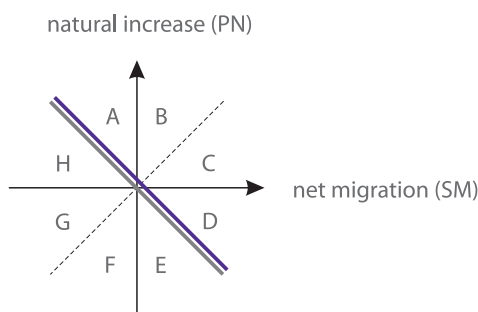
- A — prevalence of natural increase over the migration loss ($+PN > -SM$),
- B — migration increase and even higher natural increase ($+PN > +SM$),
- C — natural increase and even higher migration increase ($+PN < +SM$),
- D — predominance of migration increase over natural decrease ($-PN < +SM$),

– four types relating to units depopulating as a result of:

- E — prevalence of natural decrease over migration increase ($-PN > +SM$),
- F — migration decrease and even higher natural loss ($-PN > -SM$),
- G — natural loss and even higher migration loss ($-PN < -SM$),
- H — predominance of migration decrease over natural increase ($+PN < -S$)

In the case when absolute values of indicators of natural increase and permanent net migration are equal or when the value of one of the indicators is zero, additional types (transitional) are introduced.

Populating gminas	A	$+PN > -SM$
	B	$+PN > +SM$
	C	$+PN < +SM$
	D	$-PN < +SM$
Depopulating gminas	E	$-PN > +SM$
	F	$-PN > -SM$
	G	$-PN < -SM$
	H	$+PN < -SM$
Gminas in transition	B – C	$SM > 0, PN > 0$

The type of the examined unit is determined by reading the relation of both variables using the coordinate system (and additionally introduced diagonals), in which the ordinate corresponds to the value of natural increase rate, and x-axis to the values of net migration for permanent residence in the examined period.

Education

Information in the publication is presented according to the organizational status of school system regulated by the provisions of the Law on School Education, dated 14 XII 2016 (Journal of Laws 2017 item 59) and Education System Law, dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Law 2017 item 2198). The information presented was compiled on the basis of data from the Educational Information System administered by the Ministry of National Education.

In the 2017/18 school year children at the age of 6 are required to undergo an obligatory 1 year pre-primary education in pre-primary education establishments, while children at the age of 7 have been subjected to obligatory education. Education is obligatory until the age of 18.

Since 1 IX 2017 the new school system has been implemented which ultimately will introduce: 8-year primary school, 4-year general secondary school, 5-year technical secondary school, 3-year sectoral VET school I stage, 2-year sectoral VET school II stage, and will eliminate lower secondary schools.

As a result of implementing the new education system in the 2017/18 school year:

- in primary schools, the first year of pupils conducting the 7th grade curriculum is included, which results in the lack of graduates of the 2016/17 school year (the change from a 6-grade to 8-grade primary school),
- there was no recruitment to the 1st grade of lower secondary schools, which are gradually being liquidated,
- there was recruitment to the 1st grade of the sectoral VET school I stage, which were transformed from basic vocational schools (existing until the 2016/17 school year). In the 2017/18 school year in sectoral VET schools I stage there are still students of basic vocational school sections.

Among the schools covered by the education system in the 2017/18 school year, apart from primary and lower secondary schools, there were 3-year general secondary schools for youth and adults, 4-year technical secondary schools for youth, 3-year special job training schools, art schools leading to professional certification; upper secondary schools include also post-secondary schools.

In the publication, the information regarding art schools leading to professional certification refers to general art schools, which are presented excluding schools providing art education only.

Pre-primary education establishments are establishments for children from the age of 3 to the start of their education in primary school, which provide children with care and which aim at preparing them to school education. These establishments include: nursery schools, pre-primary sections of primary schools, and since the 2008/09 school year also pre-primary education points and pre-primary points.

Data presented in the publication refer to pre-primary education, primary and lower secondary schools for children and youth and upper secondary schools (including special schools). Data include schools and establishments managed by central (government) administration units, local government units (gminas, powiats and voivodships) as well as by other legal and natural persons.

Data regarding pre-primary education and schools were given as of the beginning of the school year; data on graduates – as of the end of the school year.

Municipal infrastructure. Transport. Dwellings

Data regarding municipal installations concern operative installations.

Information regarding the **length of the water** supply network concerns distribution network, excluding connections leading to residential buildings and other constructions.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e. conduits receiving sewage from the street network, while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including collective accommodation facilities, such as: employee hotels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution network or in the case of sewage system – with combined network.

Data on **water consumption** from water supply system in households include the amount of water taken from the water supply network using devices installed in the building. To calculate the consumption of water per capita, the population as of 30 VI was assumed.

Data regarding the users of water supply systems and sewage systems include also population residing in collective accommodation facilities.

Data on **municipal waste** concern waste generated by households, excluding discarded vehicles, as well as by other producers of waste (not containing hazardous waste), which because of its character or composition is similar to waste from households.

Information on municipal waste is given in accordance with the waste catalogue introduced by the ordinance of the Ministry of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Law, item 1923).

Bicycle path (road for bicycles) – a road or its part intended for bicycles, marked with appropriate road signs. The road for bicycles is separated from other roads or roadways of the same road structurally or by means of road safety devices. The length of bicycle paths should be considered as the length of roads for bicycles running in one direction. The length of bicycle paths located on two sides of the road is calculated separately. The information includes bicycle paths used mainly for communication purposes, not tourism, so called bicycle routes (e.g. located in the forest).

Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hotels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

Data on dwelling stocks were compiled on the basis of balances of dwelling stocks – as of 31 XII, according to each administrative division. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census assuming inhabited and uninhabited dwelling as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

Social premises – premises suitable for living due to equipment and technical condition, whose area of rooms per each tenant's household member cannot be less than 5 m², and in the case of single-person household 10 m², whereas the premises may be of a reduced standard. It is granted for a definite period of time and the rent for this dwelling cannot exceed half of the rent rate applicable in the municipal dwelling stocks.

A **dwelling** is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodeled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e. with a window or door containing a glass element in an external wall of a building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

The **useful area of a dwelling** is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and other spaces comprising the dwelling.

Information regarding dwellings, useful floor area of dwellings and rooms completed refers to dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of private construction refers to dwellings completed by natural persons (conducting and not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, intended for the own use of the investor or for sale and rental.

In dwelling stocks, the total population as of 31 XII was adopted as the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room.

To calculate the results of the housing construction per 1000 population, the data on the number of population as of 30 VI were assumed, while in calculations per 1000 contracted marriages – as of 31 XII.

Health care and social welfare

The data concerning health care since 2012 are given including data on health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.

The activity of **generally available pharmacies** is regulated by the Pharmaceutical Law of 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws 2016, No. 45 item 2142, with later amendments). Data regarding generally available pharmacies do not include pharmacies which operate in the structure and for the needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined and they are located in rural areas.

An **out-patient department** is an enterprise of a medical entity that provides primary out-patient health care and specialized health care as well as benefits in the field of medical rehabilitation. Out-patient departments are given together with: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories.

Doctor consultations in the field of out-patient health care (regarding consultations within primary and specialized health care) were given together with preventive examinations and opinions of military medical commissions, excluding consultations provided in admission rooms in general hospitals.

Consultations in primary health care since 2017 are given including consultations on night and holiday health care. These are benefits provided from 18.00 to 8.00 the next day and round-the-clock on holidays. They also include consultations on night and holiday health care provided as part of subcontracts with the hospital to perform these consultations.

Data on **care for children up to the age of 3** are presented in accordance with the law dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 157, with later amendments), under which care can be organized in the form of a nursery and since 2011 – children's clubs, provided by a day carer or nanny.

Data concerning **social welfare homes and facilities** refer to the institutions for which the founding bodies are: local government units, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Residents of social welfare homes and facilities are persons who require 24-hour care due to age, illness or disability, who cannot function independently in everyday life, who cannot be provided with necessary assistance in the form of care services.

Culture

Library is a unit having an organized (catalogued) collection of books, periodicals and other writing materials which has at least 300 catalogue items, available to users in a controlled manner.

The calculation unit of the collection is the **volume** (the contents of one cover) registered in the inventory book. In the case of periodicals, the volume is a collection (usually annual) of one title or of a newspaper or magazine, which constitute one inventory item.

A borrower (user actively borrowing books) is a user registered in the library who checked out at least one volume during the year. Data on borrowers refer to persons using the library, that is receiving library materials for use outside the library. The basic document used to collect data about borrowers in the library is the current loan card (borrower card) or other document used for registration.

Labour market. Entities of the national economy

Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relations);
- 2) employers and own account workers, i.e.:
 - a) owners and co-owners (including contributing family workers, excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity,
 - b) other self-employed persons; e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents;
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives).

Data on **employment** refer to actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons and persons tending private farms in agriculture.

An unemployed person (the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 – uniform text: Journal of Laws 2017, item 1065, with later amendments) is understood as person who is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment (or in the case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent or temporary stay and looking for employment or other kind of paid work, if among others:

An **unemployed person** (the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 – uniform text: Journal of Laws 2016, item 645, with later amendments) is understood as person who is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment

(or in the case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent or temporary stay and looking for employment or other kind of paid work, if among others:

- 1) is at least 18 years old and has not reached the retirement age;
- 2) did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, pension due to training, social-welfare pension, family pension in the amount exceeding half of the minimum remuneration for work or after termination of employment, other gainful employment, discontinuation of non-agricultural activity, does not receive teacher's compensatory benefit, does not receive: a pre-retirement benefit or allowance, a rehabilitation allowance, a sick or maternity benefit or a benefit in the amount of maternity benefit;
- 3) is not owner or holder (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha, is not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;
- 4) did not submit an application to the business register or after submitting the application for entry submitted the application for suspension of economic activity and the suspension period has not yet expired or the period up to the date – specified in the application for entry – of starting economic activity;
- 5) is not temporarily under arrest or not serving a prison sentence, excluding a prison sentence carried out outside the penitentiary in the system of electronic supervision;
- 6) does not receive monthly income of the amount exceeding half of the minimum remuneration for work; excluding revenues from interest or other income generated from money gathered on bank accounts;
- 7) does not receive, on the basis of regulations concerning social welfare, a permanent social benefit;
- 8) does not receive, on the basis of regulations concerning family allowances, nursing allowance or allowance supplementary to family benefit due to single parenthood and losing rights to unemployment benefit due to the expiry of the legal duration of benefit receiving;
- 9) does not receive, after termination of employment, training benefit.

Data on entities of the national economy registered in the REGON register include legal persons, organizational units without legal personality and natural persons conducting economic activity classified to individual sections/divisions/groups of PKD 2007 according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the Resident of the CSO.

The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Law 2016 item 1068, with later amendments) and the provisions of the decree at the Council at Ministers of 30 XI 2015 (Journal of Law item 2009, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens.

Information made available from the REGON register is created directly on the basis of data reported to the register by entities legally obliged to update it. These data regarding the information provided are not subject to additional verification.

The data presented in the Polish Classification of Activities - PKD 2007, prepared on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community 0 NACE Rev. 2 PKD 2007 introduced.

On 1 2008 by the regulation of the Council of Minister of 24 XII 2007 (Journal of Law No. 251, item 1885, with later amendments).

Within the PKD 2007. "Industry" was distinguished as an additional grouping, which includes the sections: "mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

The term “services” includes sections: “Wholesale and retail sales, repair of motor vehicles, including motorcycles”; “Transportation and storage”; “Manufacturing”; “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”; “Accommodation and catering”; “Information and communication”; “Financial and insurance activities”; “Real estate activities”; “Professional, scientific and technical activities”; “Administrative and support service activities”; “Public administration and defence; compulsory social security”; “Education”; “Human health and social work activities”; “Arts, entertainment and recreation and recreation”; “Other service activities”; “Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use” and “Activities of extraterritorial organisations and bodies”.

More information on sectors of manufacturing and services can be found, among others in the publication at Statistics Poland and the Statistical Office in Szczecin titled “Science and technology in 2017”.

Public finance

The legal basis defining the processes related to accumulation and allocation of public funds is the Law on Public Finances, dated 27 VII 2009 (uniform text Journal of Laws 2017, item 2077) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments).

The legal basis of financial management of local government units is additionally provided by: the Law on Gmina Local Government, dated 8 III 1990 (uniform text: Journal of Laws 2017, item 1875, with later amendments), the Law on Powiat Local Government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1868), the Law on Voivodship Local Government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2096 with later amendments) as well as the Law on Incomes of Local Government Units, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1453).

Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and the voivodship are determined in the budgetary law passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Law on Public Finances.

The city with powiat status simultaneously performs tasks within the scope of gmina and powiat activities and draws up one budget in which individual revenue is determined, taking into account the sources of gmina and powiat revenues as well as expenditure implemented jointly by gmina and powiat. In the publication, the data presented on the maps regarding revenue and expenditure of the Capital City of Warsaw concern budget of the city with powiat status.

Revenue and expenditure of budgets of local government units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions and chapters – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue, income or expenditure. The presented data were compiled in accordance with the decree of the Minister of Finance of 2 III 2010 on detailed classification of revenue, expenditure, income and on funds from foreign sources (uniform text Journal of Laws 2014, item 1053, with later amendments).

The presented data on expenditures by divisions include all expenditure paragraphs carried out in this division.